

Modi LX Sacræ Orationis variè Formandæ

Kojałowicz, Kazimierz Wijuk

Antverpiæ, 1668

Modi Orationis Sacræ Formandæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69292](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69292)

MODI ORATIONIS SACRÆ FORMANDÆ.

Præmonitiones.

I.

Nihil mihi vobiscum, magni orbis Doctores: nisi ut veniam petam, quatenus liceat, simplicitate, aureum littus, vestri maris radere. Felices, quos Spiritus ab alto imbuit! de cujus plenitudine prolocutus Petrus, repentinus est piscatore Orationis; plura hominum millia uno sermone; quam piscium, multis retibus cepit. Hujus impetu velificatis, hujus motu, corda animosque hominum impellit; perfectissimo, ac vobis noto; sapientiæ Divinæ magisterio. Illis interea qui vos à longè, desiderio sequuntur: quemadmodum aliis subsidiis, ita, arte & exercitatione, opus est: ut creatura, suo cooperetur Creatori. Nam *si rumpuntur retia*, id est, si sermo est non satis dispositus, & aptus, *& non labitur piscis*, non humana hoc facundia est opus, sed *supernæ vocationis munus*, inquit D. Ambr. in caput 5. Luc. Quamquam in hoc genere orationis, semper humana facundia & ingenium jacent: nec plus valent; quam Divini eloquii, obsequiosa instrumenta.

A

II. Qui

II.

Qui modos hos, volet sibi auxiliares; assumpta sententia dictionis, adeat unum, alterumve illorum; atque adeo cum placet, plures explorando, quis eorum sententiæ tractandæ commodior sit. Omnes certè non percurreret, quin excitetur ingenium, & voti compos fiat. Id tanto potiori jure faciendum, quia non ex quovis loco, duci quævis oratio potest: nisi quis, non tam obviam recipere, quam reluctantem reclamantemque rapere velit: quod genus dicendi, & spiritui & ingenio oblectatur: ac idcirco; etiam post laboriosos conatus, paruum fructum facit. Juvabit insuper, ad facilitatem usûs eorum acquirendam, eandem sententiam exercitationis causâ, à Tyronibus juxta varios modos tractari. Unde id quoque solatii veniet, quia luce clara cognoscent, sacrarum fœcunditatem scripturarum: quæ de eadem re, diversissimè dicenti, sententias & sensus tot, varietati dictionis conformatos, suppeditabunt: ut vix ipse orator, de eadem re à se dici, sibi credat.

III.

Quia ad facilitatem præceptis comparandam, Praxes, sive exempla singulis subnecto: nemo ab iis obsecro, aut cultum singularem aut *eruditionem* exigat. Existimo enim minimum interesse, quam comptus ornatusque sit ductor: dum iter rectum monstret: & monente S. Leone Ser. 3. de nat. *melius est, doctos onerare jam notis, quàm rudes fraudare discendis.* Nemo etiam formam perfectâ Orationis sacræ, ex iisdem exemplisumat: quia non ago

Orato-

Oratorem; sed puncta quæ possent oratione deduci, suggero. Hoc moniti, vel ideo adjecero, ne videar subjectis praxibus omni affectu destitutis, probare illorum morem, qui non pauca in orationem congerunt; minimè autem intellectui convincendo, ac perurgendo affectui, insistant: atque ideo, sine suo, quod monet A. R. P. Noster Claudius Aquaviva Epistola de Concionatoribus §, secundo facilimè fraudantur.

I V.

In dividendis his modis, non ita spectavi series generum, & specierum, ut singulas rigidè atq; Metaphysicè distinguerem, sed majoris claritatis gratiâ, nonnunquam, tanquam novos distinctosque explicui, qui alio capite includi meritò poterant: quemadmodum etiam multos, brevitatis studio non distinxì, quibus distinctio conveniebat. Facile obtinebo veniâ apud Logicos si utiliter instruxero Rhetores. Porro quia duplex est classis, assumptorû ad orationem sacrâ formandam, modorû: altera quæ ex scripturæ sacræ fontibus, apertius fluit: altera quæ de rivis Rhetoricis, notius ducitur; digniori primas partes meritò concesseris: Utriusque autem nexus esto, ut principia Rhetorica scripturæ sacræ firmentur robore, & in scripturæ proponendis dogmatibus, Rhetorico utamur ductu, ne humano destituamur progressu.

V.

Nunquam Tyro ad dicendum procedat, quin apud se prius statuatur: quod vitium oratione persequi aut quam virtutem commendare velit. Ita fiet, ut & certo passu, ad scopum tendat: & multa vana,

in verbis rebusque devitet: felicior Orator si ejus persuasum, quispiam de plebe, sincerè pectus tundat: quam si ad inanem eloquentiæ famam, tota civitas plaudat. In Panegyricis Orationibus, id propositum servari, difficile posse videtur: verum quid est sanctorum virorum, sanctè gesta memorare, nisi eorum virtutes imitationi proponere? Quod tantò utilius fit, si certis, & auditori accommodatis virtutibus exaggerandis, Orator magis inhæreat: aut, si post Panegyrim, populum ad imitationem virtutum ferventer hortetur.

VI.

Ante omnia quicumque optat veri prædicatoris Christiani meritum adipisci, non aliud prædicet, quam Jesum Christum crucifixum. Deploranda, nec ullo loci, aut Provinciæ, aut principum genio excusanda perversitas: qua in concionibus, aulicissimi, dicteria, & Æsopo penè similia somnia, è ruderibus indignissimæ Eruditionis petuntur: scripturæ autem autoritas, & sinceri, nec malè torti sensus, contemnuntur. O pessima judicia! De Nazianzeno in Apologet; concionator, *Deus est, & qui alios Deificet*. Quis illud Dei os appellet, à quo plures venundantur lepores in cathedra, quam emanantur lepores in emporiis? Hi sunt, qui Hæreses scandalizant, pietatis integritatem subvertunt, verbum Dei adulterant, ejusdemque efuriem sinceram malis obsoniis corrumpunt. Infelices! si (quod ex eorum gregem nuper non nemo) à morte audiant. *Prædicasti te pro me, accipe in mercedem, te pro me. Tu quisquis hæc leges. Ora pro me & Te, ut sint hæc*

hæc

MODUS PRIMUS.

hæc procul à nobis. Interea labore tibi devoto, si
juvat, utere.

MODUS PRIMUS.

Sacræ Orationis formandæ

Constat, ex reflectione, *ad Naturam, ad Artem,*
& ad Scripturam. Hoc modo orationem for-
maturus, perspectâ sententiâ dicendâ diligenter,
hos tres gradus pervideat: ut quod suggererint,
ad probationem susceptæ rei transferat, quod fiet,
si expendatur, quid de materia dicenda suggeri pos-
sit, ex natura rerum, quid ex arte, historiis, Poetis,
picturis, tum quid ex scriptura. E. g. ad illa verba
Matth. 4. *Si Filius Dei es, mitte te deorsum* expen-
dere posses, Dæmonem; cum nos filiatione Dei
adoptiva vult spoliare, nunquam aliud suadere;
quam ut nos mittamus per peccatum deorsum. Est
enim peccatum, *ingens deorsum seu profundum*, cui
comparare deberes. In natura, foveas præcipita
profundum Marium. In arte, puteos & carceres.
In scriptura, specum Danielis, repletam leonibus.
Dan. 6. Saltum Absalonis, plenum præcipitiis &
infamem absumpto exercitu 2. Reg. 18. Abyssum
Sodomæ & Gomorhæ cælestibus repletam ignibus.
Gen. 19.

Similiter Dominica quarta post Pentecost: ad
illa verba. *Laborantes nihil capimus* Luc. 5. posset

formari propositio. Deo abnuente aut reluctante, omnes humanos conatus in cassum ire. Docet id Reflexio *ad naturam quia*, non quâ volumus, sed quæ datur, cæli temperie, vel intemperie. Terræ fecunditate vel infæcunditate, Marium commoda vel incommoda tempestate, Aëris salubri vel non salubri haustu fruimur. Docet item eadem pestibus, morbis, bellis, mortibus, nullis viribus humanis (Deo abnuente) superabilibus. Docet reflexio *ad Artem* quæ apud Poetas ingentia hominum molimina, Gigantum bella, affectatas cæli sedes, in irritum cecidisse, narrat. Bene etiam quispiam ex Neotericis, idem designavit, Horologio rotatili sparso, hac Epigraphe affixa, *Sine Dei numine, nihil est in homine.* Docet denique innumeris locis reflexio *ad scripturam* Ps. 1. Psal. 45. in Histor. Regum. circa persecutionem Davidis à Saule. In libr. 1. Danielis circa. conspiracyonem contra eundem, & aliis locis plurimis. Sit.

PRAXIS.

Dominica 17. à Pentecoste.

Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo.

Matth. 21.

Accessus & propositio. Quæ nostra, cara quoq; nobis. Cara domus, quia nostra, cara suppellex, quia nostra. Hac via ipse Deus se nobis commendat, cum ita dilectionem sui exigit, ut se, esse nostrum protestetur, inquit. Diliges Dominum Deum tuum. Expendamus igitur, quibus rationibus Deum nostrum esse, nobis persuadere possimus.

Ut

Ut eo modo ad ejus dilectionem accendamus.

Confirmatio.

*Per Reflexionem ad Naturam, Artem,
Scripturam.*

Reflexio ad naturam. Respice ô homo te, & quæ circumstante, nec aliud facilius occurret, quam quod Deus, Deus tuus est: Clem. Alex. in Exhort: ad gentes, orbem, vocat *Academiam*, in qua Deus discitur. Non dispari merito affirmaveris Academiam, in qua Deus, Deus esse noster docetur, quandoquidem omnia quæ in mundo sunt, portant amoris nostri pignus, proferunt indicium, indicant memoriam, inducunt notitiam, ut item loquitur Gilibert. Ser. 4. in Cantica. Et vero; factum est ut cum non essemus, existeremus, Creator noster est: ut cum simus, non desinamus, Conservator noster est: ut cum vivimus, ille animet. Vita nostra est: ut cum spiramus, ille recreet; spiritus noster est: ut cum operamur, ille agitet, motus noster est. Quicquid denique sumus, ille nobis totum est. In aëre spiraculum, in igne calor vegetans, in aqua humor refrigerans, in terra fulcrum sustentans. *Univerſa propter ſemetipſum operatus eſt dominus*, Prov. 16. *Propter ſemetipſum ſcilicet gratuita bonitate*, ait Bernar. Serm. 3. in Pent. *Propter electos ſuos, pro eorum utilitate.*

Reflexio ad artem. Improbum mundi amorem, improbiſſimi ejus amatores, ut affectibus humanis inſinuent, mirè effingunt. Juvenem, ut à forma commendent: armatum, ut à robore; inermem, ut

à facilitate. Applicant sagittas, ut cor feriat: adimunt, ut rapiat; nullius denique, mutant speciem & vultum, uno semper proposito, ut tot modis dignum leto cupidinem, alant: & ad sui placitum efformando, persuaideant sibi, quod suus sit. O quam dignioribus amor Divinus variat formis, ut hoc nobis persuaideat, quod Deus, Deus noster sit.

Se nascens dedit socium.

Convalescens in edulium

Se moriens in pretium

Se regnans dat in premium.

O utinam auscultemus? utinam intelligamus, quod Paulus dixit, ad Hæb. 2. v. 17. *Debuit per omnia simili fratribus*, ut omnes scilicet lucrificeret, & omnibus persuaderet, quod eorum esset. *Ipsa victima, ipse sacrificium, ipse sacerdos, ipse altare, ipse Deus ipse homo, ipse Rex, ipse Pontifex, ipse ovis, ipse agnus. omnia in omnibus pro nobis factus, ut nobis vita omnibus modis fieret*, inquit Epiphanius, hæres: 51. ubi advertere potes, ad illa verba, *ut nobis vita omnibus modis fieret*, & mirabiles modos, quibus salutem humanam operatur late prosequi.

Reflexio ad scripturam. Aderat vir, ætate pariter ac pietate venerandus Societatis nostræ Sacerdos communi à mensa gratiarum actioni, notavitque eum qui præibat, verba *Pater noster* ex præscripto præcum, clara voce dicenda, silenti Sibilo absumpsisse. Effūdi igitur Senex in lachrymas, ac inde graviores singultus, quorum rationem dare iussus. *Quid ni ait graviter ingemiscam, quando hodie dul-*
cissima

*cissima illa verba, quibus Deus se nostrum esse quoti-
die persuadet, id est, Pater noster, audire non merui:
cum præsertim, idem Dominus, gratissimum id sibi
ostendens. Jer. 3, 4. edixerit. Frons mulieris mere-
tricis facta est tibi, nolui tibi erubescere. Ergo saltem
à modo, vocame, Pater meus, & Dux virginitatis
meæ. Expende pii senis, & scripturæ sacræ dulces
affectus, cui similes dabunt concordantiæ scriptu-
rarum: Nobis sub proposito suscepto, non licet esse
tam disertis. Felices! qui cum Deus nostrum ha-
beri se cupit, cum Thoma respondeat. Dominus
meus & Deus meus. Joann. 20. aut cum Francisco
Seraphico, decernant. Deus meus & omnia, aut
sponsæ gratiam mereantur protestantis. Dilectus
meus mihi & ego ipsi Cant. 2.*

MODUS SECUNDUS.

PER Reflexionem, ad usum alicujus rei communem
sive is communis sit locis, provinciis, Regnis
particularibus: sive magis universalis toti orbi aut
Ecclesiæ. Proceditur autem duplici modo: aut usus
illius, & consuetudinis, naturam, causas, cæteraque
adjuncta, examinando atque explicando: aut re-
flectendo se, supra materiam objectam sermo-
nis & quibus illa usibus, publicis, aut privatis
deserviat, inquirendo. Exemplum primi dare
potest die Purificationis Beatæ Virginis Mariæ,

in quo potest agi. *Cur hic dies, dicatur, dies candelarum, & in eo candela consecrentur.* Esse autem potest causa V. G. Quia hic dies est substitutus festo Cereris & Proserpinæ, quæ cum facibus celebrabantur, ut docet Canis. libro 4. cap. 12. 2. Quia hodie illuxit palam in templo, novum lumen Christus, prophetante Simeone, quod sit paratum ante faciem omnium populorum: ut si non rectè abinde ambulatur, non adscribatur lumini, sed errare volenti, & oculos claudenti, ad splendorem ejus inquit Cassian. 3. Significatur pulchritudo D. V. Mariæ quod in tenebris communis Purificationis, innocentissima apparuit: & tanquam lux fulsit, tota pulchra sine macula, & sine fumo, solumque lucerna lucens & ardens, ut loquitur de Baptista, caput Joan. 5. 4. Significatur vitæ nostræ exitus, pro quo Simeon orat, ut fiat in pace, ad quam dum imus, ut lumen deficimus. 1. Ab ipso accensæ lucis & vitæ momento. 2. Insensibiliter ut candela. 3. Ita ut facillimè extingui possimus. 4. Et sæpe insperatissimè. Bene hæc lucerna ardet illi, cui inextincta virtus durat, donec eo perveniat, quando extremum agenti vitæ, candela sacrata in manus more Christiano conferetur. Væ autem illis, de quibus Baruch. cap. 6. *Lucernas accendunt, & quidem multas, ex quibus nullam videre possunt.*

Exemplum secundi, dare item potest Dominica Sanctissimæ Trinitatis ad illud thema. *In nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti.* Reflectere enim se quispiam posset. Quibus usibus piorum, hæc forma verborum, deserviat, atque eos usus ad laudes

des

des Sanctissimæ Trinitatis referre. E. g. 1. solemus hac forma uti in professione nostræ fidei. Et quando hæc, magis fidelem decet, quam hoc die Sacratissimo? Exurgat Deus & dissipentur inimici ejus! dissipentur Athei, contra quos Deum profite-mur: dissipentur falsi multorum Deorum cultores, contra quos unum Deum credimus: dissipentur Arriani, contra quos Patrem & Filium personas æquales, ejusdem individuae Deitatis credimus &c.

2. Solemus hac forma uti, in eventibus admirandis, ut si quid insperatum, grande, ingens contingat stupentes exclamemus. In nomine Patris: quid hoc? quomodo factum est &c. An verò est dies? aut est occasio? in qua nobis majora se miracula offerant, quam hodie? audimus Patrem, ab æterno generantem, & in æternum generaturum sinè prolis auctione, quid hoc miraculi? Audimus Filium ab æterno generatum, semper tamen generari. Quid hoc miraculi? Audimus Deum in natura unum, in personis trinum, unde verè unum, & verè trinum. Quid hoc miraculi? Sic possent alia attributa, tam essentialia, quam Personalia percurri, omnia utique unâ admiratione concludenda. In nomine Patris &c. &c. 3. Solemus hac forma uti in omnibus benedictionibus rerum. Verè enim benedictio nostra Sanctissima Trinitas est, & neq; in hac vita aliter benedicti esse possumus, quam in nomine Patris, & Filii & Spiritus Sancti, neque etiam in futura: in qua tota benedictio, est Sanctissimæ Trinitatis visio. Sed sit.

PRA-

Dominica 24. à Pentecoste.

*Mittet Angelos suos, cum tuba & voce magna,
Matth. 24.*

Accessus & Propositio. Tuba suprema sonat, quis aures non erigat? Heu, nimis gravem letalemque somnum dormimus, si ad hanc vocem, non excitamur? Vox enim hæc, vox belli non pacis est. *Populi, populi in valle occisionis Joel. 3. quia juxta est dies Occisionis, & pugnabit, cum Deo, orbis terrarum contra insensatos Sap. 5, 21.* Demus igitur aures, terrificæ tubæ; & quis usus illius in hoc bello futurus, consideremus.

Confirmatio, per Reflexionem ad usum
Tubæ in bellis, applicatum Materiæ
judicii Divini.

Quadruplex potissimum usus tubæ, adhibetur in bellis. Datur enim Tubæ signum 1. Ad militem excitandum, & præparationem 2. Ad progressum. 3. Ad pugnam. 4. Ad triumphum de hostibus & vindictam. Ideo igitur in tremendo quoque Dei judicis bello, cum tuba audietur, hoc insonabit. Et.

Primo excitabit mortuos, & designabit præparationem. Audient enim illam mortui, in primis per revelationem, & mox à resurrectione, auditu corporeo has aut similes voces frementem, *Surgite mortui, ad judicium.* O quot erunt, qui mallent audire. Perite, Anni-hilemini? Gravis, ac terrificus homini sopito, clamor repentinus accidit: qualis accidit,

accidit, vocis illius horrendæ, hominibus, tot centenis, atque millenis annis, soporatis? Heu miseros peccatores! cum viderint diffindi petras, aperi-ri montes, revolvi subito immensa pondera; seque & suæ sortis, infelices ubique perdi, undique extur- bati socios, nudos, squalidos, trementes, horrenda visum monstra. Hæc erit præparatio eorum: cum è contra adventabit filius hominis, cum Majestate magna: sol & luna armabitur tenebris, stellæ ca- dent, virtutes cælorum commovebuntur, cæli ar- debunt, terra tremet, mare mugiet. *O lacrymæ ubi estis? Calmemus meritò cum Bernar. Ser. 27. fontes fluite super faciem meam. Deus meus quid faciã cum venerit iudicium tuum, quid dicam peccatrix ani- ma? Va diei, in quo peccavi, utinam non luxisset sol su- per me!*

Secundo. Dabit signum progressus ad bellum. *Jol. 3. Erumpite & venite omnes gentes de circuitu, & congregamini, ibi occumbere faciet Dominus robu- stos tuos. Jerem. 4. 19. Vocem buccina, audivit anima mea, clamorem populi. Contritio super contritionem vocata est. Contritio dum suscitantur, contritio dum ascendere coguntur. Contritio, sed inutilis: Contritio, sed longe dispar à corde humiliato & contrito. Crescet interea sonus tubæ, & om- nes, divina vi, compellentur ad vallem Josaphat, Mediam inter Jerusalem & montes olive- ti. Manlio, Capitolii defensi aspectus, in judi- cio ambitus, ut habet Liv. tantum profuit: quod non nisi averfis à Capitolio iudicum sedibus da- mnari potuerit: Jerosolymæ & Calvariæ obtutus,*

spera

spem veniæ peccatoribus eripiet. Profundius verba illa, à lictore ingeminata, Marium penetrasse creduntur; quibus artem illi fabrilem exprobrans, ictui subdidit. *Hic est gladius, quem parasti, quam ipse penetravit gladius: profundissimè ferient peccatores, conspecta salutis contemptæ instrumenta, quibus una erit vox. Hi sunt gladii, quos parasti.* Tunc ut ait Hieron, *Lugubre mundus immugiet, humanis vocibus, præ ingenti dolore ac timore deformatis: Tribus ad tribum pectora ferient, vesana desperatione omnibus afflictis, sub quæ capita quoque mutuo collident, ut impleatur scriptura Psalm. 109. conquassabit capita in terra multorum.* Capita O capita! quam audacter elevamini, quam miserè conquassabimini! *Reges nudo pectore palpitabunt.* Huccine fors tua Juli recidit? huc tua Auguste? ubi potentia, ubi regnum! Palpitabunt? Mundus est Mare, Reges ceti nullum in hoc mari timentes, sed extracti in littus, palpitabunt. Unde, *simile est regnum cælorum sagena missa in mari.* Matth. 13. *Adducetur stultus, cum suis Plato discipulis, & Aristotelis argumenta nihil proderunt.* Si stultus Plato, si Aristoteles convictus! valeat Plato, valeat Aristoteles, dum integra sit salus. Beatior est rudissimus è mundo, si norit servare decem Dei præcepta, quam sapientissimus è Philosophis, si his neglectis, indaget subtilissimè, decem Aristotelica prædicamenta.

Tertio urgebiti bellum. Ad rem est ventum Jer. 5. 25. Aperuit Dominus thesaurum suum, & protulit vasa iræ suæ. O spectaculum! Hinc homo, omni ope

ōpe destitutus: inde Deus, ut omnes creaturæ. *I-*
āunt directe emissiones fulgurum. Sap. 5. & tanquam
a bene curvato arcu nubium, exterminabuntur, &
bd certum locum insilient, & à petrosa ira plena mit-
tentur grandines. Excandescet in illos aqua maris,
& flumina concurrent duriter. Contra illos stabit
Spiritus virtutis, & tanquam turbo venti dividet il-
los. Hæc corporum oppugnatio: quæ animi! Sur-
get enim vero contra hominem accusando, cœlum,
terra, tempus, homines varii, ac potissimū consci-
entia Psalm. 94. Arguam te & statuam contra faciem
tuam. Quid hoc monstri, quando tu homo stabis
contrate! Tu & non tu, idem & non idem. Tu
ad similitudinem Dei creatus, contra te ad similitu-
dinem diaboli mutatum. Tu, ratione supra alias
creaturas præditus: contra te ratione in malè fa-
ctis destitutum. Tu, ad æternam felicitatem desti-
natus, contrate, miserè & sponte ab ea decidentem!
Sic statueris tu contra te. Tu infelicitatem supre-
mam clare cognoscens: contra te, eam antehac
considerare nolentem. Tu extrema mala tua pa-
vens, contra te, ea effugere non valentem, Tu in-
felix & desperatus, contra te, salutis media con-
temnentem. Statueris tu contra te. Tu tremens,
contra te audacem. Tu igneus, contra te impurum.
Tu diaboli ludibrium, contra te superbum. Tu
contemptus; contrate, primatus ambientem: sta-
tueris denique tu, contra te, pugnante intellectu,
memoria, voluntate, & omnibus potentiis ac sen-
*sibus contra te. *Heu dies ille Domini Dei exercituum**
dies ultionis, ut sumat vindictam de inimicis: devo-
rabit

bit eos gladius, & satiabitur, & inebriabitur sanguine eorum. Jer. 46. 10. quare & tuba

Quarto resonabit, ad urgendam cædem hostium, & vindictam de illis continuandam. Jsa. 1. 24. Propter hoc ait Dominus. *Heu consolabor super hostibus meis, & vindicabor de inimicis meis.* Nihil à iudicis sententia restabit, nisi vindicta. Vindicta contemptæ Majestatis Divinæ, vindicta abjectorum salutis mediorum, vindicta sanguinis Christi. Igitur Ezech. 21. *Et duplicetur gladius, & triplicetur gladius. Hic est gladius occisionis magna.* Cadent omnes impii interfecti, sicut oves in inferno positi ut ait, Psal. 40. neque satis erit vindictæ, sed duplicabitur gladius, & ad infernum secuta mors, depascet eos. Unde & Ezech. 5. *Gladium nudabo post eos, qui scilicet persequatur damnatos ad inferos: sed & rursus, triplicabitur gladius ac innumerè quoque multiplicabitur, toto æternarum pænarum pondere damnatis incumbente, ut continuò pereant, nunquā perituri, continua morte moriantur, nunquam morituri.* *Hæc est mors secunda, in qua dolor non cessat ut cruciet: & natura non deficit, ut sentiat: inquit D. August. de Civ. Dei. Igni eris cibus, sanguis tuus, erit in medio terra, oblivioni traderis* ait Ezech. 21. O vindictam tremendam! O hostes Dei infelicissimos! Ignis cibus, duo habet 1. Quæ in substantiam ignis vertitur 2. Quia ut sit cibus, non debet deficere ei materia, sic peccatores in ignem suppliciorum versi, non tamen deficient, ut sint ignis, & simul sint materia æterna tormentorum, unde & additur, *sanguis tuus erit in medio terra, quia cum*

cum

cum innumeris temporibus arserint : stillabunt
semper, recentem sanguinis succum; donec tot sæ-
cula transeant, ut oblivioni æternæ tradantur: &
Deus qui de illis salvandis, ab æterno cogitavit;
nullam, de liberandis ex inferno, sit in æternum co-
gitationem suscepturus. Apoc. 14. *Fumus eorum
in secula seculorum.* Fumus utique ex lignis surgit,
quæ habent materiam non consumptam: imo hu-
more abundantem. Tales erunt damnati, nec un-
quam esse desinent: hoc unum tuba tremenda, per
totam æternitatem super illos insonante. *Fumus
eorum in secula seculorum.* Heu mortales! cum
Cypri. lib. 2. ad Desi. inclamo: *Securitati & vitæ,
dum licet providete. Nam tunc, nec resistendi erit
virtus, nec fugiendi facultas, nec pœnitentiæ locus,
nec satisfactionis tempus,* teste D. Chrys. in Matth.
Unde & Angelus juravit per Deum viventem, quia
tempus non erit amplius, Apoc. 10. O non erit! ô
vox omnia viscera conturbans! ô tuba! ad cuius
sonitum animaliquescit! *Erit,* est omnium malo-
rum solatium. *Non erit,* est omnium malorum
desperatissimum signaculum.

MODUS TERTIVS.

A Ssumptâ Evangelii aut Scripturæ sententia,
juxta diversos, & ab ecclesia receptos sensus
explicatur. Est autem sensus scripturæ quadru-
plex. Literalis, sive historicus. Moralis, ex quo
instructio morum formatur. Allegoricus, seu My-
B sticus,

sticus, qui continet mysteria fidei. Anagogicus, qui refertur ad finem ultimum nostræ creationis, juxta illud:

Littera scripta docet: quid credas Allegoria

Moralis quid agas: quo tendas Anagogia.

Secundum hos itaque omnes, aut aliquos sensus, tractata sententia, copiosam, tam inveniendi, quam agendi præbebit materiam. Ut si, Dominica 2. Epiphaniæ, super illud, *Vinum non habent*. Agas 1. ad Litteram, de piissimis visceribus D. Virginis Mariæ: quæ, tam facilè, temporalibus quoque necessitatibus proximorum, movebatur. 2. Moraliter referas id, ad commendanda opera misericordiæ. 3. Allegoricè, tractes sensum D. Cypriani Epist. 63. inquentis: *Quia apud Iudeos, defecerat gratia spiritualis, defecit & vinum*. 4. Anagogicè referas ad defectum internæ devotionis, pietatis, & rerum cœlestium considerationis: sine quibus, tanquam sine vino, vita nostra, insipide agitur. Similiter, eodem die, ex occasione aquæ in vinum mutatæ, in sensu literalì, ageres de potentia Dei super creaturas 2. Moraliter, mutat Deus aquam in vinum, cum mutat tristitiam in lætitiā. 3. Allegoricè, mutat aquam in vinum, quando lacrymæ pœnitentiæ, abluunt peccata: fiuntque, ut ait Bernardus. *Vinum Angelorum*. 4. Anagogicè, mutat aquam in vinum, quando servos suos, pro solatiis terrenis omissis, replet solatiis cœlestibus longè excellentioribus, & suavioribus. O felices! qui hoc vino gustato, cum Xaverio, inauditum sæculi hominibus verbum, ructant: *Satis est Domine,*

satis

satis est! Nulla interea lege adstringimur, ad hunc potius, quàm illumve sensum, priore loco proponendum.

P R A X I S

Dominica Quinquagesimæ.

Domine, ut videam, Marci 10.

Accessus & Propositio. Intentæ adeò Cæci preces, mereri videntur, ut qua necessitate compulsus, eas constantissimè urserit, expendamus: quæ quidem necessitas, quia his verbis exprimitur, *Domine ut videam*, illis primum perspectis, ad nos convertemur: & an non simili premamur necessitate videbimus: ut si ita res tulerit, D. Augustini disciplinæ animum demus, in Psal. 65. inquentis: *Confitere te cæcum, & illuminari mereberis.*

Confirmatio per explicationem variorum scripturæ sensuum, propositæ sententiæ convenientium.

Sensus literalis. Non aliud lumen, à cæco tanta contentione petatum, quam lumen naturale oculorum, ex textu Evangelii constat. Neque potest esse non laudabilis constantia, in tam magna angustia. Narrant quidam Pulcheriam Imperatricem, aviculam aluisse, ex cuius aspectu læto, aut tristi, inferre licuit, bonum aut adversum temperamentum valetudinis. Hujus proinde extinctæ oculo, Regina inscripsit: *Non gemma, sed vita:* Benè avi, melius oculo id conveniat: *Non gemma, sed vita:* imò: *Et gemma, & vita.* Tobias cap. 5. nul-

lum sibi evenire posse gaudium, quod lumen cœli non videret, clarè asseruit 1. Reg. 11. Naas Ammonites, maximi id supplicii & opprobrii genus duxit: si erueret dextrum oculum incolis Jabes Galaad: & Evangelica similitudo, erigens malum censuit: cum malè amictum, ad tenebras exteriores damnavit, Marc. 11. Quidni igitur, cœcus Evangelicus, lumen sibi donari, multum peteret, plurimum instaret? *Sed si desideravit ille lumen corporis, quanto plus lumen cordis desiderare debemus*, ait D. Aug. serm. 52. de tempore, quod ipsum, si quando inclamari debet his temporibus, Quinquagesimæ ingeminandum, iterumque ac iterum orandum: Domine, ut videam.

Sensus Moralis. Heu cœcitas! quam levia & vana gaudia, quam nimium amamus? *Nihil est aliud, præsentibus istis laborare*, inquit Chrys. hom. 67. *quam flammam discerpere, quam pugnis aëra cedere? Cur perforato dolio aquam ingeris? Ostende mihi huius secularis studii finem.* Semper gaudium properat, nec potest ferre moras letitia, dicit Cypr. lib. 2. Epist. 5. quod, etsi de mundano omni gaudio, dicendum sit: potissimum de Quinquagesimali. Alia clam se furripiunt: hoc palam suam inconstantiam professum: triduanum solum est. Domine, ut videam, tam brevis gaudii vanitatem. *Iste dies, qui letus est hodiè, in ista civitate, cras utiq; non erit: nec idem ipsi, cras hoc erunt: quod hodie sunt*, pergit D. August. 70. in Joan. & transeunt omnia, & evolant omnia, & sicut fumus vanescunt, & vae qui amat talia! Gaudium ipsorum est quasi phræneticorum, Quo-

Quo-

*Quomodo phreneticus gaudet in insania plerumq³,
& videt, sic isti.*

Sensus Allegoricus. Et utinam tantum vana essent hæc gaudia ! sed his potissimum diebus venit, quod D. Bernard. lib. 1. de Contem. cap. 2. requirit : *Quis*, inquit, *diem totum, duxit in sua delectatione iucundum : quin in aliqua parte, reatus conscientie non turbaverit ? Domine, ut videam peccati gravitatem*, post quod dicere non semel licet, quod Chrysost. serm. 126. de decollatione Baptistæ edixit : *In arenam vertitur domus, mensa migrat in caveam, furore mutatur convivium, fit cibus cades, vinum transit in sanguinem, finis natali imponitur in ortu, exhibetur occasus, intrat bestia, non puella, querit amputare, non saltare, discurret fera, non femina, spargit jubas per cervicem, non capillos.* Expende singula, & in iis inclusa damna peccati : & exclamabis, *Domine, ut videam.*

Sensus Anagogicus. Sic, sic miseri perimus ! & pericula nostra contemnimus, atque à beatissima æternitate facile decidimus. Coram Galliæ Rege, virtutes, choreas agebant. De his, quid sibi placerent, interrogatus Urbanus VIII. ad Regem tunc legatus : *Bonus*, respondit, *chorus, sed periculosus.* Talia sunt lætantium hodiè gaudia, tales saltus, tales choreæ, tales chori. Nimiùm, ah nimiùm, periculosi ! quanquam multis aliquantum videantur boni. Notæ prudentiæ, & ætatis venerandæ vir, condictum à Dæmone cum Deo agebat, ut totius anni diebus Deo sacratis, tres dies Quinquagesimales suis usibus concederentur : durasseque id

B 3

pacti,

pacti, donec Societas Jesu in mundo compareret: quæ, excitatis, illis ipsis diebus, singularibus pietatis exercitiis, ac propositis indulgentiis, Diabolo suam portionem eriperet. At quod laudi Societatis tribuitur, libenter aliis, ex communi genio, concessero. Illud verissimum est, planè hos dies, Deo, per homines eripi, & Dæmoni vendicari. Alias itur: hîc ruitur ad infernum. Placet etiam præcipitari à sociis familiaribus, vicinis, etiam ignotis. O si oculi nostri aperirentur! O si pericula salutis clarè paterent! pluribus nos profectò hostibus circumdatos videremus, quam advertère Syri, percussi ab Elisæo cœcitate, 4. Reg. 6. & in mediam Samariam inducti. Domine ut videam! *& ut videamus in bonitate electorum tuorum: ad letandum in letitia gentis tuæ*, Psal. 105, 15.

MODUS QUARTUS.

SECUNDUM unum tantum, ex prædictis sensum, sententia explicatur: sed ipse sensus geminatur, aut multiplicatur: vel moralem sensum, ad diversam circa mores instructionem, referendo: vel Allegoriam, ad diversa fidei documenta, & sic de aliis. E.g. dicturus Dominica 4. post Epiphaniam, inquirere posses: Cur ascendente Jesu in naviculam, *motus sit permissus in mari*. Julius Cæsar, nauclero inter fluctus trepido, *Ne, inquit, timeas, Cæsaris fortunam vehis*. Nec navi, in qua Christus melius conveniebat, *& ecce motus factus est in mari*,
ri,

ri, Matth. 8. Dat causam Allegoricam D. Hier. in gloss. Strab. *Qui magna fecit in terra, transit ad mare, ut & ibi faciat, & Dominus maris ac terræ appareat.* Dari etiam altera posset, factum id; ut doceret, nec in ecclesiæ navi, nec in rebus publicis, nec in homine signum esse absentiae divinæ: si fluctuare & turbari permittatur. Jud. 6. ait Angelus ad Gedeon: *Dominus tecum virorum fortissime. Dixitq; ei Gedeon: Obsecro mi Domine, si Dominus est nobiscum, cur apprehenderunt nos hæc mala omnia?* Cui Angelus propositum persequens: *Vade in hac fortitudine tua, & liberabis Israël.* Ecce turbatio, & tamen Dominus præsens. Plures sensus facile quærenti occurrent.

P R A X I S

Dominica secunda Adventus.

Cæci vident, claudi ambulant, Matth. 4.

Accessus & Propositio. Magnæ Joannis legationi gravissima Christi data est responsio, idq; rerum, & miraculorum. *Euntes, inquit, dicite Joanni, cæci vident, claudi ambulant.* At non hoc videtur quæsitum, verum illud: *Tu es qui venturus es?* Latet hîc, procul dubio, mysterium, quod jam expendemus.

Confirmatio per sensum geminum
Moralem.

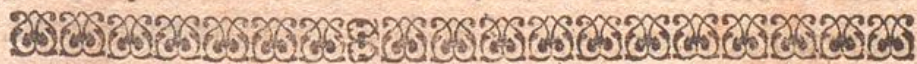
Sensus primus Moralis. Nullo judicio hominem melius agnoveris, quàm ex operibus. Ne crede titulis, ne crede nominibus: larvæ sunt, umbræ

sunt, & præter verba, nihil sæpe solidi habent. Tertull. cap. 4. de exhort. Casti: tribuit operibus *Prophetia efficaciam*. Prophetia duo potissimum habet: alterum, quod occulta enunciet: alterum, quod sine falsitate enunciet. Tales sunt Prophetiæ operum. Celent se lupi sub pellibus ovium; ignobiles animæ sub serico Patritiorum; dejectæ mentes sub purpura Principum. Opera interroga, & pandent dolos, atque rem sincerè edifferent. D. Hieronymo somnianti, persona gravis flagello armata apparuisse perhibetur, ac inde quæsiuisse quis esset? Cum ille affirmâsset: se Christianum esse. Ciceronianus magis es, inquit, quàm Christianus (quod ætate florida lectioni ejus majori diligentia incumberet) atque ideò tot plagis tamque gravibus affecisse, ut evigilans magno sibi cum sensu à Cicerone, ad stylum & lectionem, Christiano digniorem, se referret. O quot sunt, qui si nunc interrogentur; Tu quis es? respondebunt, Christiani sumus. At interroga opera eorum, & audies dici: Hic totus Bacchus est; ille Epicurus; ille Machiavellus. De his D. Augustin. serm. 50. *Multi postes habent signatos (scilicet cruce) & intus non manet habitator. Facile habent in fronte signum Christi, sed non recipiunt in corde verbum Christi.* Unde & eosdem alloquens cap. 6. in Joan. *Non audio quid sonet, sed video quid vivat. Opera loquuntur, & verba requirimus? Quis malus, non bene vult loqui?* Opera, hominem quis sit, optimè indicant: atque ideò operibus Christus Joanni respondet, ut jam de ingratis Judæis, Joannes

nes

nes inferret, quod deinde ipse Servator asseruit Joan. 15, 24. *Si opera non fecissem in eis, quæ nemo alius fecit, peccatum non haberent.*

Secundus Moralis sensus. Neque id solùm nos Dominus docere voluit, verum ingens & excellentissimum persuadendi artificium, Concionatoribus, & Magistris, exemplo tradidit: quod est, doctrinam probare factis, & præcepta firmare vitâ, scilicet, *verba habent suadelam*, inquit Clem. Alexandr. *exempla violentiam, nec tam videntur suadere, quàm cogere*, 2. Stromat. II. & Joan. 5. clamat Servator: *Opera quæ ego facio, testimonium perhibent de me*, & Joan. 10. *Operibus credite*, & ejusdem 14. *propter opera ipsa credite.* Magnam igitur injuriam facit magistro, qui se discipulum fatetur ejus, *cujus non sequitur institutum*, ait Chrysost. serm. 94. *qui verbis prædicat, & opera non curat, qui una manu ædificat, & altera subruit.* Quid adeò simile? loquitur ironicè Tertull. in Apollog. c. 46. *Philosophus, & Christianus? Graciæ discipulus, & cœli? famæ negotiator, & vitæ? verborum & factorum operator? rerum operator, & destructor veritatis? interpolator & integrator, furator ejus & custos?* Multi tamen his similes evadunt, qui non satis meminerunt, *vivam eruditionem ad mortuam adjungere oportere.* Isid. lib. I. epist. 396.

MODVS QVINTVS.

Sententiæ assumptæ diversæ lectiones adferuntur. V. g. Vulgata, Septuaginta, Hæbrea, & se-

cundum singularum sensum, res assumpta probatur. Sic illud Sapient. cap. 4. *Consummatus in brevi, complevit tempora multa.* Commodissime attribui potest B. Aloysio Gonzaga Societatis JESU. Nam alii vertunt: *Consecratus in brevi*; & hoc convenit vitæ ejus in pueritia innocentissimæ. Alii, *Immolatus in brevi*, & hoc servit vitæ religiosæ, per quam se Deo immolavit. Alii, *Consummatus in brevi*, & hoc refertur ad perfectionem ejus in religiosa disciplina. Alii, *Gloria & honore coronatus in brevi*: & hoc complectitur sanctitatis ejus publica variaque testimonia. Mihi sit pro more ex Evangelio.

P R A X I S

In festo Annunciationis B. V. MARIÆ.

Ave gratia plena, Luc. 2.

Accessus & Propositio. Salutare exemplo Divi Archangeli B. V. Mariam, an ei gratulari hodie debeam, merito hærerem? nisi dubium affectum sacra pagina componeret. Hæc scilicet, cum ejusdem spiritus instinctu, *Ave & Gaude*, Virgini Deiparæ, juxta vulgatam & Græcam versionem deerat; Avere hodiè per nos, & Gaudere beatissimam Virginem velle videtur: id est, ut humiliter eam exemplo cœlitum salutemus, & sincerè innarrabilem novi gaudii congratulemur materiam. Agamus pro posse utrumque.

Confirmatio ex sensu Vulgatæ, *Ave*,
& ex Græco, *Gaude*.

Nar-

Narrat Burgesius ex D. Anselmo, beatissimum hunc, & capacissimum hymnum, *Ave gratia plena*, continuò à cœlestibus Hierarchiis, secundùm illud, Sanctus, Sanctus, Sanctus, Seraphicum decantari. Innumeris insuper miraculis constat, gratissimè à D. Virgine læpiùs acceptatum. Utinam his, aut illis vocibus, nostra salutatione adjungamur: interea dum dignas non possumus, quas valemus, delaturi laudes, humiliter ante pedes tuos adstrati. Angelicum tibi ô Virgo inchoamus.

Ave.

Ave 1. quia per tuum *Ave* nos liberas à *væ*, quo tot sæculis mundus premebatur. Ferales literæ, diversis diversæ fuerunt: istæ, omnes malè, multaverant, cùm mater Eva, prius natos perimeret, quàm pareret. Mutatur jam Evæ nomen per Ave, & *væ* inveteratum aufertur, totique mundo libertas desiderata restituitur. Floro Autore, cùm Romani apud Gallos urbem & obsessum Capitolium redimerent: nec pondus auri libram æquaret, ingeminatum est à victoribus, *væ* victis nulla vox hæctenus in orbe frequentior, atque gravior, cum datus hosti per peccatum manibus pretium redemptionis, apud nos non inveniremus, quàm *væ* *victis*? Cedit tamen hodie *Væ* Angelico Ave, cedit Mariæ salutatæ. Igitur ô Virgo Ave!

Ave primò, AVE & iterùm, *quia gratia plena, Dominus tecum*. Quantum enim cum Bernardo conjectare licet: ideò gratia plena diceris, & mox Spiritus Sanctus superventurus nuntiatur, ut abundes, & superabundes, ac de plenitudine tua, secun-

secundùm Filium tuum participemus omnes, 3. Regum 18. Cùm clausum triennio cœlum, referandum esset, misit Helias puerum suum versus mare: quo, cum secundo reversus fuisset: *Ecce nubecula parva, quasi vestigium hominis, ascendebat de mari.* Tum verò Elias: *Junge currum tuum,* dixit ad Achab, *& descende, ne occupet te pluvia.* Pluit denique atque illa nubes arentem terram felicissimè recreavit. Nonne clauso propter peccata cœlo, totus orbis, non tam triennio, sed multis sæculis aruerat? Nonne, diu non exauditus, clamabat? *Rorate cœli desuper,* Esa. 45. Ecce hodie nubecula parva, quasi vestigium hominis apparuit. Imber igitur, qui recreet universam terram sperandus. Sed quæ hæc nubes? quod quasi vestigium hominis? Nubem illam intellige, de qua Lucæ 2. *Spiritus Sanctus obumbrabit tibi,* & vestigium quasi hominis agnosce: cùm audis: *Ecce concipies, & paries filium.* Vestigium dico, quod nunc primum, figit in utero Virginis, DEUS HOMO, & inde quasi homo: non quod nasciturus de Maria Christus, homo verus non sit: sed quod verus Deus & homo, inexplicabili modo in Virgine concipiatur. Feliciter interea res nostra agitur. Rorant exauditi cœli, & nubes pluunt iustum, per quem omnes irrigamur, recreamurq;: *Ave Maria, gratia plena* tantorum bonorum felix causa.

Ave & Gaude. Ecquis omnes ut salutandi, ita gaudendi enumeret rationes?

GAUDE I. Quia hodiè mater Dei facta es.

Hoc

Hoc privilegium consortium non habet nominis, neque dignitatis S. Th. i. part. q. 25. artic. 6. ad 4. *Beata Virgo, ex hoc, quod est mater DEI, habet quandam dignitatem infinitam, ex bono infinito, quod est DEVS: ut nihil ex hac parte possit melius fieri ea, sicut non potest aliquid melius fieri DEO.*

GAUDE 2. Quia Mater facta, Virgo permansisti. Tanti hoc erat, ut ipsa quoque denunciata obstupescens conceptionem, interrogaret. *Quomodo fiet istud? Qualis Pater in aternitate, talis Mater in tempore,* inquit Augustinus in Nomine Mariano. Pater sine Matre, Mater sine Patre: Pater Virgo, Virgo Mater. Immo Pater, *prima Virgo*, ut sancti Patres Græci loquuntur, & Mater Virgo prima in terris: cum illa prima voverit virginitatem, non exemplo humano, sed magisterio Spiritus Sancti edocta. Hinc Sponsus Cantic. 2. *Sicut lilium inter spinas, sic amica inter filias Adæ.* Nam sicut lilium ex eadem terra cum spinis oritur, nec tamen spinarum vitium trahit: ita B. Virgo filium verè concipit & parit: nec tamen corruptionis & partus vitia sentit. Sicut lilium à contrariis magis commendatur: ita beatæ Virginis maternitatem cum virginitate conjunctam, matres dissimiles, magis commendant. Sicut lilii pulchritudo spinis præcellit: ita D. Virginis maternitas aliis comparata, longè illas odore sanctitatis, colore castitatis, decore integritatis superat.

GAUDE 3. Quia mater Dei facta omnium crea-

creaturarum Domina es effecta, & ut talis ab Angelicis choris hodie consalutata, ad Hæb. 6. *Et cum introducit primogenitum in orbem terra, dicit: & adorent eum omnes Angeli ejus.* Factum est omninò, ut hodiè Verbum caro, Deus homo; in utero virginis, à cœlestibus spiritibus adoraretur. An etiam ipsa beatissima Virgo? *Quis Deum non honoret in Virgine? Qui Virginem Dei voluit esse genitricem, reparatricem sæculi, lucem mundi.* Ildefon. in Nativ. B. V. Si scabellum pedum Dei adorandum, quid thalamus & sacratissimum tabernaculum? Honor matris, gloria Filii. Quæ admiratio inde credenda Angelos incessisse? cum illum in utero matris humilem adorarent: cujus contemptor Apostata, è cœli alto, in inferos detrusus? quæ deinde, post admirationem, veneratio & tanti nati, & tantæ manis? Verè non minora in exigua Virginis cella, quam olim in cœlo dum primum incarnatio revelaretur, exacta misteria: sed nec minor Angelorum læticia, neque inferior cultus. Gaude igitur MARIA Virgo, de tanta tui Filii & tua dignitate, & duorum gaudiorum merito, nostros mœrores leva. *Nunquid enim, quia ita Deificata, nostræ humilitatis oblita es? Nequaquam Domino. Non convenit tantæ misericordie, tantæ miseriæ oblivisci, quia, etsi subtrahit gloria, revocat natura: neq; ita es impassibilis, ut sis impassibilis.* Petr. Dami. serm. de Nat. beatissimæ Virginis.

MO-

MODUS SEXTUS.

Sententia Evangelii in sua membra distrahitur, quæ membra singula seorsum explicata totam conficiunt Orationem. E. g. Dom. IV. Adventus supra illa verba Lucæ 3. *Parate viam Domini, rectas facite semitas ejus.* Primò ageres de viis Domini parandis, quæ juxta D. Bernard. debent esse *pulchræ, rectæ, plenæ, planæ*: tum de semitis, per quas intelligi possunt arctiora consilia, inspirationes, luminæ: quemadmodum & viæ Diaboli sunt apertæ peccata, semitæ autem sunt majori furo boni illita: ut usuræ palliatæ, simonia, jus ad res alienas prætensum, &c. sit interea.

P R A X I S

Dominica 6. à Pentecoste.

Misereor super turbam, quia ecce jam triduo sustinent me, nec habent quod manducent, Marc. 8.

Accessus & Propositio. Totum hodiernum Evangelium singularem amantissimi JESU, spirat pietatem, quam potissimum produnt assumpta verba: *Misereor super turbam, &c.* illis proinde devotè expendendis insistamus.

Confirmatio per membra sententiæ
seorsim expensa.

Primum Membrum: *Misereor super turbam,* inquit Jesus, O dulce cor! Quis hujus tantæ misera-

ferationis dulcedinem satis intelligat? quam exprimens Græcus textus utitur voce *σπλαγνίζομαι*, quæ significat: *Ex intimis visceribus compator.* Narrat B. Pontifex, Clemens Romanus, Petrum Apostolum eo lacrymarum abundantia processisse, ut genæ copia defluentium guttarum exederentur, perpetuis earum vestigiis continuo in facie durantibus. Causam verò rei non solum pœnitentiam de admissa negatione assignat: verum etiam quod D. Apostolus non posset reminisci, pietatis & suavitatis Domini, qua cum suis agebat sine intima commotione. Nam ut necessitatibus etiam minimis maxima charitate provideret: dormientes quoque ac per prata de via stratos, ipse obibat: atque si incommodè decumberent, caput sublevabat: componebat fessa membra: aliaque id genus officia, mira suavitate præstabat. Particula hujus pietatis hodierno exemplo proponitur: est autem ingentis flammæ documentum, quo misericordissima ejus viscera in nos feruntur. Paucis hinc annis abiit eo vita Pater Nicolaus Lancicius, Societatis nostræ, vir famâ virtutum per multas provincias clarus. Hic suis solitus dicere: Multos se vero nimium de Christo judicio, atque inde secuta diffidentia, multa cœli munera se arcere. Non ergo, inquiebat, est Christus, Tiberius oculis scintillans, non Marius feriens vultu, sed parens benignissimus nostrique amantissimus: ac non nisi coactus, aliam quam Patris personam sumit. In revelatione D. Brigittæ legitur, Christum Dominum eum vultu ipso dulcedinē speciei prætulisse, quod

quod homines tristes & afflicti dum solatia adver-
 sis quærent, soliti sint dicere *Eamus, & videamus*
Maria Filium; atque inde solo ejus aspectu recre-
 ari credamus: & afflicti, plenâ sp̃e ad eum confu-
 giamus: Atterens peccata? ne simus Caini, sed è
 contra dicamus: Major est misericordia tua quam
 peccata mea. Nicolaus Radivilus Dux in Niei-
 vitz & Olyka, Palatinus Vilnensis, sepulchrale E-
 pitaphion, vivus poni curavit, in quo ipsi, de mar-
 more rudi, & in habitu peregrino sculpto, subscri-
 ptum. *Peccantem me quotidie & non me peniten-*
tem timor mortis conturbat me. Tum ab ore pro-
 cedunt verba ex Job. cap. 13. desumpta. *Etiamsi*
me occideris, in te sperabo. Rectè judicatum. Diffi-
 cile est, quin nos peccata non turbent, sed si mors
 subeunda in sinu Patris subeunda, aut in collo Ma-
 tris, in quò manus appendit, qui se Deo plenè commi-
 sit, inquit Anselm: quod est dicere: *Etiamsi me*
occideris, in te sperabo.

2. Membrum sententiæ *Ecce triduo sustinent*
me, nec habent quod manducent. Nulla tempora
 nullaque opera apud Deū certius notantur, quàm
 sustinentiæ, tentationum, laborum, tribulationum,
 mortificationum, Daniel 10. V. 12. ad Prophetam
 Angelus. *Ex die primo quo posuisti cor tuum, ad in-*
telligendum, ut te affligeres in Conspectu Dei tui, ex-
audita sunt verba tua. Apo: cap. 22. *Scio opera*
tua, & laborem tuum, & patientiam tuam Psal. 138.
Domine probasti me, & cognovisti me: quasi non
 nosset, antequam probasset. Matth. 25. *moram fa-*
ciente Sponso, defecerunt lampades Virginum: qui-
C
bus

bus reparatis, audire nihilominus coactæ nescio vos. Quid ita? nunquid error emendatus non est? aut non instanter petunt, ac pulsant? Non vult eas nosse, quæ tempore tentationis (hoc est, moram faciente Sponso) defecerunt: atq; horâ tribulationis, inter sponsas non sunt notatæ; Cocles Horatius vulnere ab hostibus suscepto claudicans dicere auditus. *Quoties passum figo, triumphos meos numero* Quam feliciter eosdem figit, vir pro Deo sustinens? quàm melius ejus triumpho, à cælo notantur? expertus id, devotus senio de quo VV. PP. Erat illi fons aquæ, à Cella pluribus stadiis remotus: ad quem aliquoties indiem descendere, molestum visum. Cogitare igitur de cella fonti admonenda: atq; sub ea ipsa cogitatione, morosius ad fontem progredi: cum retrospiciens, vidit Angelum, passus suos numerantem: monitusque est ne porro à labore suscepto desineret singuli enim, inquiebat Angelus tuæ Patientiæ & mortificationis gradus, ad præmium cælo inscribuntur, Ioan. 16. quemadmodum & locis alijs; tempus Passionis suæ, horam suam, Christus appellavit. Si hora patiendi, hora Christi est: hora quoq; Christiani eadem cēsenda: neque id rursus, ideo solum ut membra capiti comparantur: sed etiam ideo: quia cælis; ut illi debita, asseritur. Concludat Tertul. lib. de Patien. asserens: *Patientiam misericordie Matrem, & Deum ejus debitorem*, Unde subdit. *Si injuriam penes eum deposueris. Ultor est: si damnum, restitutor est: si dolorem, medicus est: si mortem resuscitator est. Quantum Patientia licet, ut Deum habeat Debitorem?*

MODUS SEPTIMUS.

Singula verba sententiæ, sigillatim expenduntur, & ad instructionem salutarem Auditorum referuntur. Sic E. G. die tertia Paschatis, expendi possent illa verba Lucæ 24. *Stetit ꝑ̄ ESVS in medio Discipulorum*: Stetit scilicet, ut se surrexisse è sepulchro demonstraret: stetit, ut morem Divinum, quo afflictis adstare solet, clementer probaret: stetit verò in medio, ne alicui Apostolorum particulariùs se admovisset, non communem fructum resurrectionis, quispiam metueret. Sic cor, *in medio* hominis constitutum, hominem animat. Sic sol, *in medio cæli*, omnibus lucet. Stetit deniq; in medio discipulorum, ut in magisterio, faceret nos discipulos, & doceret, medium semper tenendum, scilicet, *in medio virtus*. *Nec nil, nec nimium: medium tenuere Beati*. *Tene medium*, ait Bernar: *Si non vis perdere modũ, in te consiste*. *Locus medius, intus est*. *Medium, sedes modi, & modus virtus*. Nec Angeli sumus, nec bestię, nec nimium sapiamus, nec jumentis per vitia æquemur, in nobis sistamus.

P R A X I S.

Feria II. à Pentecoste:

Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret Ioan. 3.

Accessus & Propositio. Prodigiosa hæc prorsus est dilectio, cujus rationem nosse, ut maximè inter est: ita eam, verbis ipsis inclusam, deprehendere mihi videor. Singula igitur attentè expendamus.

Confirmatio, per Verba sententiæ Ex-
penſa.

Primū Verbū, *Deus*. An ergo fortassis *Deus* quia *Deus* est & *Rex* princepsq; summus hoc egit? ut ij quos ſaluaret, ſibi famularentur, ſe laudarent. Principes enim terræ, quo maiores ſunt, majori egent famulatu. Omiferam hominum egeſtatem quorum nec potentia cogitari poteſt, quin occurrat inopia. *Job. 38. Accinge lumbos ſicut Vir ait Dominus, interrogabo te & reſponde mihi? ubi eras, quando ponebam fundamenta Terræ? Nusquam dubio procul, & nihil eramus. Deus autem noſter, hoc erat antequam creati eſſemus, ait Cyril: quod etiam nunc eſt, & nihil ei attulimus. Pſal. 114. Omnia quacunq; voluit fecit. ſuper quæ verba D. Aug: Causa omnium quā fecit, Voluntas ejus eſt. Facis tu Domum, quam ſi nolles facere, ſine habitatione maneres: neceſſitas te cogit facere, non libera voluntas. Facis veſtem, quia ſi non faceres, nudus ambulares: ad faciendam veſtem neceſſitate duceris, non voluntate. Deus omni bonitate fecit: & nullo quod fecit, equit; Declaraſti juſtitiam tuam inquit Doctiſſimus Leg. lib. 1. de perfectione Divinis, contra peccatum, quando tot millia Angelorum, propter unum peccatum è celo in tartarum deturbaſti: & æternis ſupplicijs ſubjeciſti, nulla ſpe veniæ relicta. Nō tibi cordi fuit, quod illi eſſent tanto numero, tantā naturæ excellentiā, & pulchritudine, tanto ingenio, ac rerum notiā præditi: nec curaſti omnem laudem, benedictionem, gratitudinem, honorem, & Gloriam*

ab

ab illis tibi in omnem eternitatem proventuram: si illis hanc culpam condonasses. Abi miser homuncio, & quemadmodum tui indigus esse non potuerit, qui Angelis non eguit, conclude: ac cum Ps. exclama Psal. 15. Bonorum meorum non eges: atq; cum August. solil. 10. Laus tua tu es, beatitudo tu es, felicitas tu es, Majestas tu es, Divitiæ tu es.

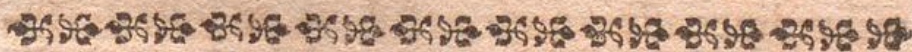
Secundū Verbū, *Mundū*. Ejus ergo aliqua dignitas, aliqua pulchritudo, ac eminētia spectari poterat quæ Deum Dominū ad tantum opus permoveret? Sed si *Cæli non sunt mundi, in conspectu ejus* Job. 15. quam immundus sit necesse mundus, terra, limus, lutum. De Sodomitica Regione. ait: Oros. lib. 1. cap. 5. *Apparet forma Regionis, sed invenitur Regio cineris.* Talis omnino mundus est, præsertim in oculis Dei, unde & Job. cap. 31. *Memoriā vestra comparabitur Cineri: Hæbrei legunt memoriæ vestræ, sermones vel parabola cineris.* Quid hîc dignum Deo, quid par ejus dilectioni? Victor Antiochenus explanans illud Marc. 2. quod intra-verit Dominus domum Zachæi subdit. *In qua præter unam Patris Familias pœnitentiam, nihil prorsus boni reperit.* Quam longè aliter decerneremus, si illa domus nobis spectanda proponeretur; domus utiq; hominis opulentissimi? Alius laqueata palatia, aurea alius peristromata, marmoreos alius laudaret parietes. Christus præter unam pœnitentiam, nihil boni comperit. Pari ratione fallimur, dum mundi honores splendoremq; suspicimus, qui coram Deo nulli sunt: unde, & qui maximi à nobis habentur, nimirum Regum & Princi-

pum: Deo Isa. 14. Stirps inutilis, pollutus & obvolutus vocantur, & 3. Reg. 14. Fimus, & Psal. 82. Jer. 9. 1. Machab. 2. Stercus terræ, unde & Paulus divino iudicio suum confirmans, *omni arbitratu ut stercora* ad Philip. 3.

Tertium Verbum. *Unigenitum filium suū*. Hoc quidem certè non solum non videtur suggerere causam dandi filij, sed tollere. Quis enim filium? quis filium unigenitum? quis filium unigenitum Dei, pro mundo speret tradi? Hinc Apostolus 1. ad Corinth: 1. *Christum crucifixum, Judæis dicit, scandalum, gentibus stultitiam*. Habac. cap. 3. *Domine, inquit, audi vi auditionem tuam, & timui. Domine opus manuum tuarum, in medio annorum vivifica illud*. Auditio, ad quam Propheta expavit, est præceptum mortis Christi, & ideò opus manuum eius, in cruce pro nobis expansum. Quantum autem, & quale sit, tunc capiemus: cum in medio annorū, vivificabit illud, id est, inter tempus & æternitatem: quando venturo ad iudicandum Domino, apparebit signum filij hominis, & plangent omnes tribus terræ: flentibus malis; præ horrore conspecti signi: & bonis; præ gaudio, admirabiliter dispositæ redemptionis suæ. Nihil igitur, hoc quoq; verbo suggeritur, quod sit causa: cur Deus sic dilexit mundum, ut Filium suum daret pro illo.

Quartū Verbū *Dilexit*. Hoc enim verò restat: & hoc unicum, est causa tam prodigiosæ charitatis. Ne quæras amplius. Cur Deus tradiderit Filium unigenitum pro mundo? Ratio tota est. *Dilexit*. Vere

Vere Diony cap. 4. de Divin. Nomin. *Deus ipse sui ipsius, & sibi ipsi, provocator & motor est. Ex se enim sumit materiam, & velut quoddam seminarium miserendi.* Bern: Serm: 5. in Nati. Id in subiecta redemptionis causa significaturus apud Ezech. cap. 16. *Transiens autem, inquit, per te, vidi te conculcari in sanguine tuo, & dixi tibi cum esses in sanguine tuo, vive. Quid hic causæ amoris? nisi quia dilexit: & quidem volutatos in sanguine nostro, cum scilicet ejus inimici essemus. Non enim, pergit explicans August. eum de calo merita nostra, sed peccata traxerunt. Quare per Isai. 27. minatur. In mensura, contra mensuram, cum abjecta fuerit, judicabis eam: nimirum, in mensura misericordiæ Dei, opposita impietati nostræ, ut proinde toto corde clamandum sit: Domine non pereat in malitia mea, quod operata est bonitas tua, non pereat in miseria mea, quod operata est misericordia tua: Cap. II. Solil.*

MODUS OCTAVUS.

Est Allegoricus: Allegoriâ, Rhetoricè sumptâ, non autem Theologicè, de qua actum est modo tertio. Est autem Allegoria Rhetoricè sumpta, quando res sub similitudine tractantur: non rem rei assimilando: sed posteaquam similitudinem convenientem assumpsimus: ita de similitudine assumpta agendo, ut facile Auditor intelligat, quid de re, sub similitudine comprehensa, dicere velimus. E. G. ad Verba Marci 16. quibus sig-

nificantur, mulieres ad sepulchrum Christi venisse. *Orto jam sole*, agere posses de Christi Resurrectione sub similitudine solis Orientis, explicando, quem admodum solis ortus omnibus gratus ac salutaris contingat, obscura illustret, abscondita pandat, mundum serenet, radiorum claritate facile se ubique insinuet: quæ omnia, & singula Christi Resurgentis attributis, conveniunt: Similiter si ad illud Evangelij Matth. 9. *Non est opus valentibus medicus*, commendares pœnitentiam, sub ratione medicinæ, non difficilis, certæ, summæ, necessariæ, &c. ita de medicinâ loquendo, ut facile intelligere posset Auditor, te de pœnitentia loqui.

Sunt autem nonnulla, maximè à Tyronibus in hoc genere dicendi vitanda. 1. ne Allegoriæ, coram Auditore inerudito, & ex plebe coactio, venditentur. A tali enim hominum grege, non intelliguntur: quod si non intelliguntur, nullum fructum faciunt. 2. Ne extortæ, leves, audaces, similitudines assumantur, ut si dicas, monstrabo solem, gladio succinctum: id est, Christum prædicantem; ineptum ac invitum est. Quamvis enim Christus D. *sol* in scriptura appelletur, & verbum ejus, *Gladius*; solem tamen accingere gladio, nisi illi humeros, lumbos, ac manus attribuas, ineptum est rursus dicere. Agam cum Christo jure, ante Tribunal Patris, quod nos contra promissa sæpius non exaudiat, leve, audax, deniq; insolens est. 3. Ne Allegoria assumpta facile deferatur, ne ab incendio inchoes, & naufragio concludas. Unde non solum cogitandum, quid de re dici possit; sed

sed

sed insuper, quid de re, sub similitudine assumpta dici debeat; ut si de Christo sub similitudine solis agas, non solum illa erunt adferenda, quæ Christo conveniunt, Sed quæ Christo ut soli conveniunt. Memini quempiam concionatorum die SS. Philippi & Jacobi, hanc propositionem orationi præfixisse. Comperi duos peregrinos ad nostram civitatem venire. Ibo obviam, & quid novorum ferant, requiram. Ex hac propositione, sequi oportebat, ut tractarentur laudes SS. Apostolorum, sub similitudine peregrinorum: sed ille orator multa de Apostolis, nihil de peregrinis, atque de itu obviam locutus, rem conclusit. Hinc non nemo ad alium. Quomodo contigit, ut hic orator peregrinos præteriret? Retorsit alter: nil mirum esse. Aliâ enim portâ peregrini urbem ingressi, aliâ concionator egressus. Ita plurimis evenit, hunc modum incautè tractantibus, cui errori ut facilius occurratur, primum puncta in quibus similitudo cum re convenit, tyro colligat: tum, singula seorsim tractet, roboret, amplificet: Interferi tamen possunt, & debent, verba rem clarè explicantia, ne Allegoria obscura evadat.

P R A X I S.

Dominica quinta post Epiphaniam.

Sinite utraque crescere ad messem. Matt. 13.

Accessus & propositio. Quis Paterfamilias, quis Ager, qui messores, quid messis, explicuit ipsemet, domum à concione veniens, saluator: & dixit: *Qui seminat bonum semen, est Filius hominis,*

v.37. *Ager autem est mundus, bonum semen, hi sunt filij Regni. Zizania autem filij sunt nequam. Inimicus autem qui seminavit ea, est diabolus. Messis verò consumatio sæculi est. Ad hanc messem omnes nutrimur, atque adolescimus. Messis sæculi, consummatio sæculi est; & messis nostra, consummatio nostra in sæculo est. Eia, autumnum nobis faciamus, & messem humanam tantisper contem-plemur, ut ejus spectaculo, sortis nostræ admoneamur.*

Confirmatio debet constare descriptione
& explicatione convenientium messi proprietatum: quæ pariter morti hominis conveniunt.

Prima Proprietas messis & mortis. Si qua in re obli-viosi homines sumus, ea est conditionis huma-næ & fragilitatis oblivio. Nati mortales, immor-tales nos fingimus: neque id ideo, ut ad immor-tales curas, animo extendamur: Verum ut à mor-talitatis cogitationibus salutaribus, memoriam a-vocemus. O vanas spes, atque sæpè damnosas, semper falsas! vireat herba vere, mature scat æstate; successu autumnus succedet messis. *Metenda sunt fruges* ait Euripid: *sic jubet necessitas.* Necessitas, quæ libertatem tollit, leges non admittit, omnibus imperat, omnia vincit. Naturam rebus, ut dare, ita tollere non possumus. Naturam porro rebus auferat necesse: que neget naturæ autumnum, au-tumno messem. Apoc. 14. v. 14. *Et Vidi, & ecce nubes candida, & super nubem candidam sedentem similem filii hominis, habentem in capite suo coronam auream,*

auream,

auream, & in manu sua falcem acutam. Et alius Angelus exiit de templo, clamans voce magnâ, ad sedentem super nubem: Mitte falcem, & mete, quia venit hora, ut metatur. Vide Messorem. Filius hominis est: qui Joel. 3. edicit: Erumpite, & venite omnes gentes de circuitu, & congregamini: ubi occumpere facit Dominus robustos tuos. Additque Mittite falces, quia maturuit messis. Nemo hîc excipitur, omnes adesse iubentur, omnes falcibus subjiuntur: unde & coronatus apparet, quia omnium victor, omnium succisor.

Secunda Proprietas. Nullæ fruges, à messis debito eximuntur, nulli homines, à debito mortis. Dum spica sit, falci paratur. Imo nobiles, adultæque spicæ, citius messorem provocant, quàm viles: quanquam dum messis urget, neutris parçitur. Lex olim terræ sanctæ fuit; Levit. 23. ut primitiæ messis, Deo sacrificarentur: lex universæ terræ est, ut omnes fruges metantur. Es. 17. Et erit in die illa, attenuabitur gloria Jacob, & pinguedo carnis ejus marcescet, & erit sicut congregans in messe, quod restiterit, & brachium ejus spicas leget: & erit, sicut quærens spicas in valle Raphaim. Ecce quâ diligentia DEUS spicas colliget, ne speret aliqua, se posse manus ejus evadere. Sileat Raphaim, fileant gigantes, robusti, potentes, fileant & medici, (utrumque enim Raphaim interpretatur) vetus hic illud verissimum. Contra vim mortis, non est medicamen in hortis, contra falcem non est herba, contra Deum, non est homo. Statutum est, ad
Hebræos

Hebræos nono omnibus hominibus semel mori. Dū herbæ parcutur, indulgentia latius non extenditur, nisi ad messem, ad messem. O Christiani 4. Esdræ 4.32. *Quando secata fuerint spicae, quarum non est numerus, quam magnam arcam, incipient facere!* Quis ad hoc spectaculum non ploret Xerxes? quis ad hanc sortem suam, non ingemiscat homo?

Tertia *Proprietas*. Sed quomodo, & quādo hæc quæsiuit ibidem Esdras. *Quare modici, & mali anni nostri?* responsum datum. *Ne festines, tu super altissimum, ac rursus: Quando impletus fuerit numerus seminum in vobis, quoniam in statera ponderavi seculum, & mensura mensuravit tempora, & numero numeravit tempora.* Ut autumnus, ita messis certa est: sed nec autumnus, nec messis, nobis, notum tempus. Fit enim ut pro cœli benignitate, aut severitate; messis appropiet, aut tardet; ac insuper multæ fruges, casu vel necessitate, inspiratè atque inæquabiliter demetantur. Es: 16. 9. *super hoc plorabo, in fletu jaser, vineam sabamam. & ne- briabo te lachrymâ meâ, Hesebon & Eleale, quoniam super vindemiam tuam, & super messem tuam, vox calcantium irruit.* Quod idem plorans Jeremias, dicit quod prædones irruerint. Insuperatissimi hospites, pariter ingratissimi. Ferendus tamen quicunque casus, quæcunque manus, atque ideo etiam pertimescendus spicis. Marschalcus Galliarum nobilis, gentilitiis liliis inscripserat, fuit, floruit, profuit. Hæc, optes merito, humanæ vitæ spicis inscribi: sed quot illarum Poëta accinet? *Ostendent hunc tantum fata, quod Isai ex cap. 18. v.*

4. adscribet. *Ante messem totus effloruit, & immatura perfectio germinabit, & praeidentur ramusculi ejus falcibus.* Facundas vos opto ô spicæ, sed & cautas ! Floridas, sed & pavidas ! Ante messem, omnes seremini, sed messis vestra incerta est. Diu floridæ, momento cadetis. Nunquam falx procul abest, quæ undecunque veniat, vobis succubendum est.

Quarta Proprietas. Sic tamen quoque felices, si quando cunque, & quomodo cunque cadetis, illud Duci Ignatii Martyris vobis conveniat. *Frumentum Christi sum*, nam cum post messem spicæ, & triticum, ad horreum Domini deferuntur, sineque suo gaudent : tum zizania, & infelices segetes colliguntur & exuruntur. Heu infelicia semina ! quid vobis prodest, tam pulchro vere lætata esse ? quid, tam florenti herbâ surrexisse ? si vinculis, & igni præda parabamini ? ô quam flos vester caducus ! quàm brevia incrementa lætitiæ vestræ ! Ligabimini ! ut pares paribus sociemini, rapaces rapacibus, fornicarii fornicariis ; *ut quos similis culpa coinquinat, par etiam poena compingat.* D. Greg. 9. Moral. 39. Ligabimini ! ut omni libertatis spe recisa, æterni servitio ignis, addicamini. Ligabimini ! & in ignem projiciemini, ut levem exultationem in vitio, immensis expietis tormentis in igne. Difficile est, ne, sicut ubi fuerit triticum, non inveniantur zizania : *ita, ubicunque fuerit bonum DEI : non sit illic, scandalum inimici*, ait D. Epip. homil. 13. in Matt. finitque utraque Deus crescere, non negligendo disciplinam, sed habendo patientiam

*tientiam inquit item D. Bern. ser. 12. in Psal. 90.
Caterum, aut vitis, unusquisque sit necesse, aut ignis:
aut frumentum, aut tormentum.*

MODUS NONUS.

Constat ex Allegoria imperfecta, quando propositio quidem allegorica ponitur: in decursu tamen orationis non adeò tenaciter similitudini quidem cohæreat, vultu tamen proprio, passim explicetur. Exemp. grat. dicturus Dominica 3. Quadrag. ad illa verba Lucæ 11. *Cum fortis armatus, custodit atrium suum, in pace sunt ea, quæ possidet*, proponeres, Armaturum te, militem Christianum, & tum porrigeres illi gladium, clypeum, scutum, atque statim quid singula significant aperte explicares, juxta D. Paulum ad Ephes. 6. ut scutum intelligatur fides, gladius Spiritus, galea studium salutis: aut juxta alios sensus aliunde aptè petitos.

P R A X I S.

In Festo S. P. H. Ignatii.

Lucerna ardentes in manibus vestris. Luca 12.

Accessus & propositio. Dubitare minimè possumus: lucernas ardentes, à S. Ignatio, ex præscripto, ad supremum agonem conservatas: illud utilius considerari potest, quos impetus, in eo studio senserit ac pervicerit: ut hac ratione, ad virtutis e-

jus

jus imitationem accendamus. Monstrabo igitur quaternos ventos, lucernam ejus oppugnantes, nullo tamen lucis damno.

Confirmatio, debet constare ex assignatis quatuor ventis, lucem Ignatii oppugnantibus, per quos, Allegoricè, intelliguntur impedimenta vitæ sanctæ.

Primus igitur *ventus* lucernam D. Ignatii oppugnans est, *Ventus orientalis*. Ferox hic omnino, & validus, ipsisque initiis vitæ sanctioris extinguendis concitatus. Omne scilicet principium grave, quandò magis, principium illud? quo simul, est passus difficilimus, ad supremam perfectionem attingendam susceptus. Ventus est, ait D. Aug. tom. 10. homil. 3. *tentatio, & fluctus est*. Ille utique ventus, ille fluctus, de cujus similibus servator, Matt. 7. *Descendit pluvia, venerunt flumina, flaverunt venti, & domum viri insipientis, subvertēre*. Nihil tamen hic ventus, nihil, objectæ initiis ipsis conversionis, difficilimæ tentationes, in lucem D. Ignatii potuere. Nonne ventus ab Oriente confurgens, ætatis diu in sæculo militariter actæ, impetus? Nonne ventus ab oriente confurgens, literarum perdiscendarum, ad quas vir emeritæ militiæ, & annorum supra tringinta aliquot, se accinxit, difficultas? Nonne ventus ab eodem Phosphoro irruens, persecutiones innumeræ, per quas & publicis in Academia pœnis propè subiectus fuit: & diro, propter exercitationes spirituales

tuales variis traditas, carceri injectus? At lucernâ ejus extincta non est, adeòque inter tenebras peccatorum & carcerum, illud Senecæ in Consol: ad Helu. à luce Ignatiana, emicuit. *Carcerem intravit Socrates, ignominiam loco detracturus. Neque enim poterat carcer videri, in quo Socrates erat. Verius dixeris. In quo Ignatius erat, & lucem admirandæ in suscepto sancto proposito, constantia, spargebat.*

Altei ventus, lucernam D. Ignatii oppugnans, est *VENTVS MERIDIONALIS*. Mitis hic, & gratus videtur, sed cui minimè fidendum sit, cum vitæ sanctitati, non minùs prospera (quæ per hunc ventum notantur) quàm adversa obsint. Hinc D. Augustinus libr. 17. de civitate DEI cap. 20. *Multi timent adversitatem, & non timent prosperitatem: at adversus prospera, acrius vigilandum est.* Num. 10. præcipitur clangor tubarum, in bello, & convivii. De bellicis tubis dicitur. *Eri recordatio vestri, coram Domino Deo vestro, ut eriamini de manibus inimicorum vestrorum.* De tubis autem convivalibus. *Canetis tuba ut sint vobis in recordationem Dei vestri. Ego Dominus Deus vester.* Adverte hic duo. Alterum, quod utrobique belli signum tuba, assumatur; alterum, quod non minus innuatur periculum in convivio, & prosperis: quàm in bello, & adversis. In bello enim tuba sonat, ut memoriam nostri apud Deum mereamur. In convivio autem; ne memoriam & recordationem Dei deponamus. Non adversitas, sed prosperitas, Ange-

lum cœlicis sedibus præcipitavit : præcipitatque non raro, quos in cœlum virtus provexerat. Longè hoc periculum à D. Ignatio. Nihil illius lucernæ obfuit Auster ventosus : nihil illius facilitas & suavitas. Tot extases admirandæ, tot solatia spiritus, tot visiones cœlicæ, ipsius etiam Sanctissimæ Trinitatis, inexplicabilis & clarissima conspectio : tantum in animum cautissimum, non valuerunt : ut vanam aliquando gloriæ cupiditatem, aut amorem, ad animum admitteret. Aspirabat cum his, hominum communis æstimatio, Principum reverentia, religiosorum cultus, non tamen mentem ardentissimam afflatu suo læsere, non lucem minuere ; ut verè Ignatius, non lucerna solùm accensa, sed ignis natus, atque adeò inextinctus haberi mereretur.

Tertius Ventus lucernam D. Ignatii oppugnans, est ventus *AQVILONARIS* : adversitatum, quas in religione condenda, conservandaque sustinuit. O quot illæ, & quantæ ! Pontificum Romanorum quispiam ut habet Anony. gemmam habuit, in qua sculpta D. Ignatii imago : facem unam, solem versus, alteram contra noctuam protendebat. Prioris lemma. *Tellustrat.* alterius, *Te exurit.* Egit utrumque gloriosissimè D. Ignatius, latè per Provincias sociis dispersis, animarum commodis intentus : quod cum ageret, evenit, quod antè notaverat homil. II. Origen : *Qui amicitias expetit Iesu, multorum sibi sciat tolerandas inimicitias. Necessèque fuit, ut studiosus à vitiosis, minimè diligere-* tur : quod rursus aducit Clem. Alex : lib. 10. c. 17.

Oppugnata religionis novitas, nomen, instituta mores: nihilque Aquilo turbulentus non movit, quo lucem orbi illustrandi ab Ignatio accensam, extingueret. Quid interea Ignatius, luminis veri, felix & indefensus tutor? & is cui Nazianzeni elogium Orat. 28. omni merito attribueris. *Duo arripi ac superari nequeunt. DEVS & Angelus. Tertius est Philosophus.* (Christianus Religiosus) *in materia, expers materia, in corpore incircumscriptus, in terra coelestis, in passionibus impossibilis.* Non aliter tamen id egit: quàm Divinæ providentiæ benignâ manu, se à vehementissimis, Aquilonis turbinibus protegente: quàm lucernæ ardenti appingens eruditio. Aquilonem inter & facem, dexteram è coelis demisit, adscripsitque. *Hæc protectrice luxi scilicet, & lucem meam conservari.* Spondit, hanc dexteræ protectionem Ignatio Christus, cum se Romæ propitium fore promisit. Notavit ejus digitum, Christi Vicarius, cum in instituti laudem edixit: *Digitus DEI hic est.* Prodidisse videtur ipse Ignatius, cum interrogatus, quâ sapientiâ S. dimissa certa spe beatitudinis obtinendæ, ad pericula humanæ vitæ communia, se pro animabus Christo lucrandis, offerret: & certa incertis commutaret: respondit. *Quid securius, quàm pro DEO periculum subire?* Tali omninò animo pericula, cum Aquilonis turbine peteretur, tulit, tali eadem vicit, atque ideò, constanter arsit & luxit.

Quartus Ventus Lucernam D. Ignatii oppugnans *Ventus OCCIDENTALIS:* ad quem referre possu-

re-

mus, vitæ ejus occasum, à quo, minimè extincta lucerna ejus, splendet hucusque. Sunt quorum omnia cum vita extinguuntur. Sunt qui deficiunt, *sicut deficit fumus à facie terra* Psal. 67. adeoque ab eorum obitu, nihil apparet, nisi fumus, nihil sentitur, nisi fætor: tanto etiam major, quanto magis referuntur ad illud Philosophi dictum: qui interpellatus à quopiam irrisoriè. *Ediffere quot libras fumi habet hoc lignum*, respondit graviter. *Expende primum, ejus cineres*. Verè enim majores cineres, plus fumi, plus *vanitatis*, plus etiam fætoris ferunt. Aliena tamen hæc, ab omni vitæ sanctæ exitu; aliena & à D. Ignatii sorte: cujus lucerna, etiam vita occidentelucet in perennaturis vitæ exemplis, lucet in sanctissimis institutis, lucet in frequentibus admodum miraculis. Quid ajo? cur latius lucem non pando? Oritur sol & occidit, lucerna D. Ignatii, occasus est nescia; toto orbe, lociis pro radiis diffusis. Vere filios Ignatii, filios passionis, & filios lucis dixeris. Passionis quidem, pro filiis core, duce D. August. in Psal. 41. præferentes in nomine & re, quod Reges ostentant in diademate, scilicet crucem; & adversa fortiter sustinentes: Lucis autem; ex monito servatoris, ambulantes *dum lucem habent*, viam Patris sui Joann. 12. Cum Rigensis urbs, Livoniæ Princeps, Sueco se tradidisset; Sanctissimo Homini JESU, consuetis literis. *7. H. S.* in templo societatis expresso, appinxe- re hæretici Draconem: cujus hiantibus faucibus, hæc ad singulas literas nominis venerandi, subjecta

applicatio J. *Jam*, H. *habes*, S. *satis*. Significabatur
 novo invento potissimam hæretici triumphii partē
 esse, quod societas ex ea urbe ejecta esset. At
 quam male ludit, malum ingenium, etiam
 cum optimè lusum existimat! draconis spe-
 ciem suapte suscepit: cujus semper vult celare ani-
 mum: rictus ad devoranda sacratissima insignia ex-
 pandit, quorum præfert cultum. Verum, & quam
 male, tam falso ludit. Nequaquam ejus ingluviei,
 præda facta est, societas: adhuc Ignatianæ lucernæ
 faces, dracones istos toto orbe terrent. Condu-
 tur interdum, ut depromptæ facilius perstringant:
 subducuntur, unī loco, ut in altero utilius luceant.
 Hient toto ore sævi dracones, totoque efflent gut-
 ture immanes impetus, Lucerna Ignatii, Pharos
 æterna mundo erit.

MODVS DECIMVS.

Constare hic quoq; ex Allegoria imperfecta
 censetur. De natura interea non disputo, sed
 ad cominoditatem usûs, illum profero. Est autem,
 quando Propositio quidem orationis, simplicibus
 verbis ponitur: probatio autem non simpliciter,
 sed sub similitudine & Allegoria tractatur. E. g. si
 Dominica Sexagesimæ, proponas, inquisitum te,
 Quid sit causæ, quod verbum Dei ex se efficacissi-
 mum, valdè parum in hominibus operetur: & in
 Confirmatione, reddas rationem propositionis,
 ietentâ Allegoriâ seu similitudine seminis, in viam
 inter spinas, & super petram cadentis: non jam ex-
 plican-

pliendo, quid per has metaphoras intelligatur. Sed sub ipsis Metaphoris intentum prosequendo. Hac ratione dicendi, potissimum uti solemus, cum Evangelia duo ejusdem diei, aut Evangelium, & aliquis locus aliunde petita scripturae, aut Evangelium & Epistola combinantur.

PRAXIS.

In Die sanctissimo Pentecostes.

Paracletus Spiritus S. &c. ille vos docebit omnia,

Joan. 14.

Accessus & Propositio. Nemo mortalium ita jucundus; quin consolatore spiritu sancto egeat: non omnes tamen ita felices, ut eum Paracletum hoc est consolatorem experiantur. Videamus ergo, quid ob stare possit, ne nobis promissus Consolator, sit Consolator.

Confirmatio, ex combinatione Epistolae, & similitudinum linguae, venti, ignis, sub quibus apparuit Spiritus S.

Tres species, seu similitudines ex Actis Apostolorum censentur, sub quibus Spiritus S. discipulis apparuit: linguae, venti, ignis: & singulae, ut spiritum esse Paracletum monstrant: ita cur nobis non sit saepe Paracletus, docent.

I. Linguae, significant Paracletum. Sunt enim instrumenta, suadendi, dissuadendi, erudiendi, solandi. Hinc & S. Ephrem in suis orationibus linguae *Citharam* appellat, cujus concors harmonia, plurimum homines recreat: quae omnia sublimio-

ri modo, linguæ, spiritui sancto conveniunt; cum illo promisso venienti. *Ille vos docebit omnia.* Si melior gutta sapientiæ, quàm dolum fortunæ; si que unius rei scientia animos maximè delectat: quod erit solatium scire sub hoc Magistro, *Omnia*: magnum omninò: sed monente Aug. tt. 9. in Joann. *Auditorem hac lingua desiderat. Excute aurem, intende melodiam.* Quid mirum, si nihil ab hac cœlesti lingua solatii referamus, cum aures loquenti non damus? Illa amat loqui in solitudine, & silentio Osee 2. 14. quemadmodum hodie locuta Apostolis: nos publicum ambimus; illa, vult loqui, pacem in nobis. Psal. 84. Nos extra nos, turbas querimus. D. Baptista ad prædicandum missus Joan. 1. se totum *vocem* dixit, ut auditores toties faciet *aurem*, Quid ni id quoque hæc Divini Magisterii explanatrix lingua requiratur? quod quia non obtinet, meritò in nobis perficit, à se ipsa Eccl. 3. *Benedicta ubi non est auditus non effundas sermonem.* Quid si aliis interlocutoribus, libentius insuper aures damus, carni, mundo, dæmoni. *Zelotypus est iste sponsus* dicebat D. Bernar. de Christo in scala Claustr. 5. 10. *Si fortè alium amatorem receperis, statim discedit ate.* Idem iudicium, de Spiritus Sancti Magisterio, & Consolatione esto.

2. Ventus, significat itidem Paracletum. Est enim Spiritus Sanctus, ut canit Ecclesia, *in labore requies, in æstu temperies*, quam ventus causat. Neque obstat quod apparuerit: in specie venti, seu Spiritus vehementis. Factum id, ut impleretur, Prophetæ vaticinium. Psal. 43. *In Spiritu vehemente, conteres naves*

naves

naves Tharsis. Quid sunt naves Tharsis nisi viri potentes, viri divitiarum stupentes hodie in prædicatione Evangelica? Factum id item, ut ostenderetur modus, quo in nobis solandis uti solet: scilicet afflando nos in spiritu vehementi, Nam ut notat B. P. Ignatius, in suis exercitiis spiritualibus: Spiritus Sanctus solet præmittere, solatiis, animi conturbationes: quæ deinceps in solidū gaudium definant sicut è contra, spiritus reprobus; incipit à solatiis desinit in tristitiam. Psal. 142. *flabit spiritus ejus & fluent aquæ.* O dulces aquas? O prætiosas Cæli guttas? quæ sunt, *non solum redemptio peccatorum*, teste Ambr. sed & *refectio justorum*, quando rigabitis aridam mentis meæ? Tunc, cum flabit Spiritus ejus Spiritus vehemens, qualis solet nubes congregare: nubes utique timoris Dei, & horroris peccati: præambulæ liberalis pluviae, solatiis animæ, inundaturæ. *Secundum multitudinem dolorum meorum, in Corde meo; Consolationes tuæ, latificaverunt animam meam* inquit rem expertus David Psal. 93. Quid hîc agimus imprudentes mortales? Vix Spiritus vehementiam sentimus, & statim nos illi subtrahimus. Nimirum ut verissimè Joan. Akempis, frater Thomæ apud Buss, cap. 3. *Humiles esse volumus, sed sine tribulatione obediētes, sed sine Coarctatione: pauperes, sed sine defectu: virtuosos sed sine labore: pœnitentes, sed sine dolore.* Decernente contrarium, immutabili veritate Eccles. 9. *Timorem & metum, & probationem, inducet super illum: donec, tentet eum in cogitationibus suis: & firmabit illum, ut iter adducat rectum ad illum, & latificabit illum.*

3. *Ignis.* Hic quoque significat Paracletum, seu consolatorem Spiritum S. quia in igne descendit ait Hugo: de S. Victore, *ut haberet lumen & flammam: Lumen ad Cognitionem, flammam ad dilectionem.* Quo quid felicius? quid delectabilius? Nec Cælum dabit plura: quam, quia ibi eum videbimus, amabimus, laudabimus ait, Aug: in Soli. Sed, ut vulgò ferunt: *Sine lignis non erit ignis.* 3. Reg. 15. immolavit Elias holocaustum perfusum aquâ: quod, ignis Cælo lapsus, consumpsit. Miracula hæc sunt Spiritus Sancti; pro sua potentia operantis, & Magdalenas, Paulos, Guilhelmos, accendentis. Cursus & ordo destinatus ita fert, ut sine lignis non sit ignis, *Quemadmodum lux* teste Ber: in Cant. 1. *in cassum circumfundit, oculos cecos, vel clausos: ita animalis homo, non percipit ea, quæ sunt Spiritus Dei. Quippe, Spiritus Sanctus effugiet fictum, sed nec ei erit unquam pars, cum Mundi vanitate: cum sit Spiritus veritatis, Unde idem merito cõcludit de tripl. Custo. Omnes nobis Causamur deesse gratiam sed justius, forsitan, ipsa sibi queritur gratia, deesse nonnullos. Nempè, res cordis ista gratia est, quam querimus: & hoc munere se ipse fraudat: qui internum ei dissimulat habitaculum, exhibere. Da Cor, humanis affectionibus vacuum, Carnis amoribus remotum, mundo aridum, Cælo promptum, & Spiritus Sancti flammâ dignus eris; fietque tibi, qualis venit,
Paracletus,*

MODVS

MODUS VNDECIMVS.

AD Allegoriam imperfectam, hic quoque refertur: sed præter Allegoriam, habet aliquid ex inventione Poëtica: quod tamen grave debet esse omnino ac liberale, & Christiana apprehensione dignum. Habet usum, potissimum in Panegyricis orationibus: cum in laudem alicujus, eriguntur columnæ Pyramides, arcus triumphales, altaria monumenta, tituli: quod idem in vitiorum reprehensione fit, repræsentando supplicia, Carceres, tormenta conscientiæ, &c. Hoc modo uti posses dic Palmarum, dicendo, Optare te aliquâ particulâ accedere ad applausum Triumphantis Christi, & ideo tria minimum lemmata triumpho tanto adjicere. Primū supra Civitatē, inscribendo: *Regi animorū*. Neque enim in tam humili ingressu, talem plausum mereri potuit, nisi animis imperasset. Secundū supra palmas, & ramos, in ingressu fractos. *victorum perfidiæ*. Respiciendo ad illud D. Leonis. *Adhuc palmas frangit*. Tertiū supra lapides, qui clamassent, si alii tacerent: *Deo cognito*. Alludendo ad illam inscriptionem simulachri Actor, 17. Ignoto Deo. Similiter, hoc modo, in vituperium vitii uti posses Dominica 13. à Pentec, in illud Lucæ 13. Novē autem ubi sunt? dicendo, morem hunc receptum esse pluribus regnis, ut si fortè, rei læsæ Majestatis, aut alterius criminis conscii, manus judicum effugere tentent: imagines eorum per urbes proponantur: quatenus, ex earum expressione cogniti; magi-

stratui tradantur. Ecce non unus, sed novem scelesti, se Christo subtrahere. Ecce palam requiruntur; ubi sunt? ne itaq; necessariam diligentiam eludant, imaginem vobis, eorum proponam, ut agnitos ad Christum redire compellatis. Sequi deinde deberet ingratorum hominum descriptio, & veluti quædam pictura: vultus dejecti, oculorum palpitantium, aurium surdescentium, memoriæ perfidæ, iudicii stulti, Cordis vesani &c.

P R A X I S.

In Festo Immaculatè conceptæ Deiparæ Virginis, de qua natus est JESUS.

Matth. i.

Accessus est propositio. Triumphale hodie festum agimus, Triumphat enim, innocentia de peccato; triumphat gratia de natura, triumphat Christus in matre sua de communi generis humani hoste: venit igitur in mentem mos vetus majorum nostrorum, vexilla, in Capitoliis & templis, in signum triumphi, appendere solitorum. Hunc imitabor, & triplex vexillum, Rubrum, Album, Nigrum coram vobis præsentabo ac appendam singula designabunt, Immaculatè conceptæ VIRGINIS triumphos, singulisque inscribetur ingens hoc maximi Privilegii compendium. *De qua natus est JESVS.*

Primum vexillum, esto *Rubrum*: rubens scilicet, sanguine Christi, esse cujus meritis, D. VIRGO est à peccato originali præservata *sine sanguinis effusione, non fit remissio*, insonat tuba Cæli Paulus ad Hebr. c. 2. non solum mortalium, sed neque venialium; quæ heu! obliti sanguinei remedii, verissimè ad-

ad-

admittimus: neq; originalis, à quo Deiparam liberam esse, Ildefonsi sensu affirmamus: cujus verba contra disputatores de Virginitate *MARIÆ* sunt *Totum, quicquid in MARIA fuit, possedit Spiritus Sanctus. Quoniam virtus Altissimi obumbravit eam. Quod si virtus Altissimi, obumbravit in conceptu, & in partu: sicut ab omni aestu libidinis libera fuit, ita ab omni pressura maledictionis: non ex sese, sed ex virtute Altissimi. Quapropter cogitent isti disputatores: naturarum Leges, cogitent & divinarum rerum virtutem: quia non ex natura rerum, divina Leges pendent, sed ex Divinis Legibus, natura rerum, & leges, manare probantur. Jos. 6. Ruente Jericho; Rahab, sub signo purpureo, tuta duravit: personante inter totius vulgi gemitus, & mortes; triumphali Josue edicto. Sola Rahab vivat. Oppresso, ab hostibus sævissimis genere humano, per originale crimen: inter omnium mortalium sævissima exitia, MARIA sub signis meritorum, & sanguinis Christi, libera à peccato fuit: edicente magno JESU, sola MARIA vivat. Hoc sponsus cælestis in illa suspiciens, Cant. 5. *Comæ ejus, purpura Regis. Quid comæ nisi principis ut rerum, ita vitæ, juxta Patres significant, quid palmæ & purpura Regis nisi palmares triumphos Marianæ Conceptionis, per Sanguinem Christi ejusq; purpuram obtentos denotent? O nostram extremam gestatem! quorum vitæ principia, gratia. Dei spoliata, turpem exprobrant cum nuditate paupertatem MARIÆ VIRGINIS Conceptio, longe opulentissima Purpura Regis est. Appendatur igitur triumphale vexillum, ad decus immaculatae**

latae Conceptionis Virginæ: inscribaturq; rubenti ejus purpuræ, *de qua natus est IESVS*, ut omnes intelligant: non naturæ dono, nec meritorum priorum virtute, sed meritis JESU Christi ejusque Sanguinis, Virginem, à peccato præservatam.

Secundum vexillum, esto *Candidum* seu *album*, typus pulchritudinis & candoris animæ illius felicissimæ ab omni peccato liberæ Æternitati satiandæ, hoc spectaculum sufficit: interea cum Ansel. exclamare par est. *O Benedicta super mulieres, quæ Angelos vincis puritate, & Sanctos superas pietate.* Cum Salomon dedicasset templum 3. Reg. 3. nebula implevit templum Domini, quem locum expendens D. Dami. Orat. 2. de Nativitate Beatæ VIRGINIS MARIE: atq; cum illo Psal. 18. in Sole posuit tabernaculum suum conferens, si ait. *Ad illud templum Salomonis, Dominus in nebula descendit: ut communē Judaicæ infidelitatis, designaret caliginē, in hoc, scilicet S. MARIA, in Sole posuit tabernaculum suum, ut sedentes in tenebris, & in umbra mortis illuminaret.* Templum Dei, nos quoq; esse Paul. 1. ad Corinth. 3, affirmat. In hoc templum, nunquam descendit Dominus, nisi caligine umbræ mortis, id est peccati originalis præcedente; in Templum Marianum descensurus, *in sole posuit tabernaculum suum.* Sol Maria semper fuit, & quia sol, semper luxit: adeoq; in ipsa conceptione. Ut lumen solis, sole ipso non tempore, sed naturâ posterius est: ita lumen gratiæ de MARIA, non post tempus Conceptionis, sed in ipsa conceptione emicuit: quamvis naturâ prius, sub debito originali constitutam, cogitare

gitare

gitare aliquis possit. Erigatur igitur secundum vexillum innocentie & sanctitatis candidum, inscribaturq; illi. *De qua natus est IESVS*. Hæc nimirum præcipua ratio hujus tantæ sanctitatis, & immaculatæ integritatis est, dignitas maternitatis. *Quidenim vitii in ejus mente, vel corpore, potuit sibi vendicare locum, quæ ad instar Celi, plenitudinis totius Divinitatis, meruit esse sacrarium?* ait Dam. Ser. 3. de Nati. Gravis nota tantæ dignitatis, egere velo oculorum, audireq; durum illud Gen. 20. *memento te deprehensam.* Imò decebat ut ea puritate, quæ major sub Deo nequit intelligi. *UIRGO* illa niteret, loquor cum D. Ansel. de Conceptione: Cui Deus Pater, unicum Filium suum quem de corde suo, æqualem sibi genitum, tanquam se ipsum diligebat, ita dare disponebat: ut naturaliter, esset unus idemq; communis DEI Patris, & VIRGINIS FILIUS: & quam ipse Filius substantialiter, facere sibi matrem eligebat, & de qua Spiritus Sanctus volebat, ut conciperetur, & nasceretur ille: de quo procedebat, hoc est, qui natus est de MARIA VIRGINE IESVS.

Tertium vexillum, esto Nigrum: Ferale triumphatis hodie hostibus, fortunatum autem, nobis signum; Vetulinus Tyrannus Autore Bineto, organa ex ossibus hostium cælorum struxerat: quibus inscripsit. *Salus Regum, mors hostium.* Similis nobis cantio, tot millibus annorum occinebatur, eratque salus Dæmonum, mors hominum: donec hodierna dies illuxit, quæ innocentiam & vitam, generi humano in D. Virgine restituta, fatalem hostibus intulit noctem. Hanc dum nigro vexillo signa-

signamus, revocare libet factum Olgiardi magni
 Ducis LITUANIÆ qui Moschorum metropoli
 armis occupata, vexillum LITUANIÆ in ipso Ca-
 pitolio Moschoviæ defigi, in perpetuum triumphii
 monumentum voluit. Quid ni ex similitudine hu-
 manarum rerum arguamus? in ipso capitolio, adeo-
 que corde inferni, vexillum triumphatricis inno-
 centiæ fixum, quando juxta Psal. 63. *Sagitta parvulorum* id est infantum, *facta sunt plaga eorum* id est
 Dæmonum & *confirmata est contra eos virtus eorum*, virtus utique, tot sæculis trepidata, hodiernæ
 lucis momento, elisa. Ipse certè DEUS, ac Domi-
 nus noster, de hac victoria triumphare, atque ad
 spectaculum nos invitare videtur Psal. 45. *Vacate*
 & *videte, quoniam ego sum DEVS, exaltabor in*
gentibus, & exaltabor in terra. Materia hujus invi-
 tationis est præmissa. *Arcum conteret, & confringet*
arma, & scuta comburet igni: Arcus de longe sagit-
 tat: arma cominus feriunt: scutum hostem tuetur:
 O vanam omnem inimici in Maria Virgine auda-
 ciam! in cujus conceptione, arcus hostium conte-
 runtur, quia originali labe tanquam sagitta eminus
 missa, VIRGO MARIA, non tangitur: arma con-
 fringuntur, quia in ipsa conceptione, in gratia con-
 firmata, actualiter peccare non potest: scuta igni
 comburuntur: quia rationes; naturalis originis,
 filix Adam, humanæ Conditionis, Divina exce-
 ptione, & liberalitate supplentur: quod quidem il-
 lâ voce significatur, *quoniam ego sum DEVS, cui*
scilicet, natura paret. Erigatur igitur hoc quoque
 vexillum ei que inscribatur, de qua natus est DEUS

ut significetur VIRGINIS excellentia, in qua tam gloriosè triumphat de hostibus communibus, D. Noster JESUS Christus: utque amatores JESU, & MARIAE: piè exultando, glorientur cum Davide Psalm. 19. *In Nomine Domini nostri magnificabimur*, aut ex lectione Hæbreæ juxta Genebr. & Arriam *in Nomine, Domini nostri, vexilla erigemus.*

MODUS DUODECIMUS.

Symbolum aliquod grave ac magnificum, figura item, aut Hieroglyphicon assumitur, & oratione tota tractatur: Porro tractandi modus, currit per explicationem Symboli, & per applicationem illius, ad rem symbolizatam: secundum partes, effectus, causas, & similia, ut ex symbolo figurave, doceamur, quid sentiendum sit, de re symbolizata, figurata, &c. Unde conciones imperfectæ, quæ orationi, lemma aliquod, aut picturam præfigunt: de quibus in decursu Orationis, aut nihil, aut vix verbum adferunt, per symbolum formatæ dici non possunt. Sunt ergo tantum oblectamenta ingenii, aut oculorum, non verò Cibus Orationis. Exemplum præcepti nostri posset aliquis formare die S. Thomæ Aquinatis ad illud Evangelii Matth. 5. *Vos estis Lux mundi*, dando id gloriæ D. Doctori, quod sit Lux, & quidem, nō minor quæpiam; sed Lux solis illud

64 MODUS DVODECIMVS.

illud interea sciscitando, quid novi esset, quod id ipsum significatura Ecclesia, solem, non circa imaginem D. Doctoris, non in manibus ejus, non supra Caput, sed in medio pectore pingi voluerit? Potest autem hac ratione significari primo, quod dixit D. Ambrosius: *Alia est sapientia operum, alia opus*. Sapientia operum, est tantum præscribens speculativè opera: Sapientia quæ est opus, est Practica & Sanctorum germana. Prior gaudet fulgere radiis, gestari manibus, splendere Capite, etiam cum Phaetonte mundum adusturo: Altera, Pectus possidet, quod merito osculatus dicas cum Parente Origenis, Filii pectus noctu deosculante, *Ave carum pectus, tabernaculum Spiritus Sancti*. Secundo potest significari Excellentia scientiæ, virtutumq; D. Doctoris: nam sol, in pectore constitutus, est sol medium hominis tenens, & quasi medium Cæli: quod cum obtinet, lucidissimus est. Die quo D. Doctor natus est, natus & D. Ambrosius Senenius & D. Jacobus, omnes ejusdem Ordinis. Visæ etiam in cælo, ipsa meridie tres lunæ, & vox audita. *Ad Scholas, ad Scholas*. O! in quam plenos istæ lunæ, mutatæ deinde soles? sed vicit cæteros, sol Thomæ, planeq; meridiem, in scholis Sapientiæ & sanctitatis obtinuit. Tertio potest significari utilitas scientiæ ejus & virtutum. Nam, dum sol medium Cæli obtinet, tã liberalissimè radios spargit, & mundo se comunicat, eiq; prodest. *Omnes de fonte publico bibunt, hoc est de pectore tuo*, ait Bern. ad Eugen. l. 5. verissimè id ad D. Doctoris pectus retuleris, quæ admodum & symbolum Herculis Tassii, qui solibus

ex

ex reflexione per nubes apparentibus, adscripsit. *Quia respexit.* Nisi enim Thomæ sol respexisset innumera lux defuisset: adeoq; quos ut soles suspicimus, soles non fuissent. Similiter Dominica r. à Pentec. illa verba Luc. 6. *Estote misericordes sicut & Pater vester misericors est,* conferendo cum alijs, Matth. 5. *qui solem suum oriri facit, super bonos & malos.* Sole etiam, pro Symbolo divinæ misericordiæ assumpto, diceret: quemadmodum sol, omnibus se impendat: idq; gratuito & semper, nisi aliunde, quam à se ortis nubibus impediatur. Quemadmodum item orbi temporum vicissitudine subtractus, se restituat: nunquam sine spe revicturæ lucis condatur etc. quæ singula ad misericordiam DEI essent referenda, & inde ad misericordiam requisitam in Evangelio à nobis. Plena est Symbolis sacra scriptura, & abundant. SS. Patres gemini, iidemq; abundantissimi, inventionum fontes. Nam Symbola Pontificum, Imperatorum Principum, magno delectu autoritatis & dignitatis pro fundamento orationis sumenda. Quodcunque autem Symbolum, aut Cujuscunque dum tibi arrideat, afferendum probandumque sumere, infra dignitatem rei est.

P R A X I S.

In Festo S. Josephi Sponsi B. Virginis
MARIAE.

Cum esset desponsata Mater ejus MARIA Jo-
seph. Matth. 1.

Accessus & Confirmatio. Magnum ac Venerabile Nomen D. Josephi, ita auribus accidit:
E ut

ut continuo in memoriam revocet, alium Josephum Patriarcham. Multis dotibus, prior posteriorem designat, posterior priorem prodit. Prosequitur utriusque comparisonem Clarævallis Sanctus Abbas homil. 2. supermissus mihi inter eâ unum statutum declarare, quemadmodum manipulus D. Patriarchæ, de quo ipse loquitur Gen. 27. expresserit dignitatem Sponsi D. VIRGINIS MARIE, per Evangelii quoque hodierni Commendationem insinuatam.

Confirmatio, à proposito & explicato, Symbolo manipuli Gen. 37. *Putabam inquit Patriarcha Josephus nos ligare manipulos in agro, & quasi si consurgere manipulum meum, & stare vestros manipulos circumstantes, adorare manipulum meum.* Verba hæc tres potissimum nominant Circumstantias, quæ & commendando D. Patriarchæ manipulo, & celebrandis D. Josephi Sponsi Virginis MARIE, laudibus deserviant. 1. Quod sit visus, ille manipulus, *ante alios, consurgere.* 2. Quod sit visus, *Stare.* 3. Quod sit visus, *Adorari.*

1. Igitur, *Consurgere* videbatur manipulus D. Patriarchæ per quod significabatur, eum fraude fratrum dejectum, & in opinione Patris mortuum, iterumque dolo impiæ foeminæ allisum, tandem ope divina surrecturum.

Simili multum ratione D. Nutritius, mundi iudicio dejectus, tamquam faber, & ex plebe unus sub contemptu jacuit: alte tamen assurrexit, cum dignitas ejus, illis Evangelij verbis per orbem info-

info-

insonuit. *Joseph fili David.* An enim hoc non est sublimiter surgere? in Throno Christi considerare, at thronus Davidis, Thronus Christi est. Sic enim Gabriel ad Virginem Lucæ. 1. *Dabit ei Dominus, sedem David Patris ejus,* & quidem ut probat Cornel. in Matth. thronus hic jure primogenituræ, Josepho debitus fuit. Gen. 41. Joseph Patriarcha, currum Pharaonis ascendere jussus, gloriosissimè per Ægyptum circumvectus est. Be-
atissimus D. Virginis Sponsus, non in curru solum; sed in Throno, altè hodie attollitur, nec in Throno Pharaonis, sed in Throno Christi, nec clamante præcone sed manifestante Orbi Angelo: *Joseph fili David.* D. D. Johannes & Jacobus Apostoli, cum petiissent à Christo, Throni Communionem, Matth. 20. idque non ejusdem, sed ut unus sederet à dextris, alius à sinistris: ad ulteriora merita sunt dilati. Præventus etiam est, & non solum non dilatus D. Joseph., ablato Throno Christi, ut vel inde conijceremus, quantus coram Deo fuerit; quem & hæredem throni David, & hæredem dignū, qui esset Pater, promissi Messia, adeoque illum, à quo successio Throni ad Christum derivaretur, Deus elegit: ut merito, D. Bomar, ubi supra, dixerit. *Plane filius David, non tantum carne, sed fide, sed sanctitate, sed devotione,* & Hugo Card. supra illa verba Gen. 43. *Filius accrescens Joseph, filius accrescens.* *Accrescens secundū virtutem, accrescens secundum dignitatem.* 2. Visus est Stare, manipulus D. Patriarchæ, ad significandam solidā gloriam, D. Sponsi Mariæ, & nutritij Christi, nam

confergere quidem, & tantisper erigi, non rarum est: at, *fortunam & dignitatem retinere atq; in occupato vertice consistere, hoc verò fati Dominari est*, inquit, morum insignis scrutator Plutar: Id verò felicitatis evenisse, D. Nutritio Christi, testantur illa verba Evangelij. *Joseph vir justus*. Quid enim est esse justum nisi ante Deum stare: Omnibusq; vitijs, constanter ac immotè Dominari. Omnes, scilicet, *virtutum species* teste D. Hieron. ad Deimet: *in uno justitiæ nomine continentur*: Hem non pergit Sen: Epist. 120. *qui, modo frugi tibi videbimur, & graves modò prodigi, & vani: mutamus subinde personam, & contrariam ei assumimus* D. Josephi perpetua laus est, *vir justus*; aut quod idem est, juxta Bernar. loco citato, *vir virtutis*. De manipulo D. Patriarchæ loquens Lipom; in Genesi ait, illic visum surgere, & veluti columnam stabilitum. Sic stetit Joseph Columna; non jam fulciedo solum Cælo, sed sustinendo sinu suo ipso Cælorum Domino par: Sic stetit Joseph, non erectus, ut caderet: sed fuscitatus, ut labentem Orbem, meritis & officio sustineret. Sic stetit autem Joseph quia vir justus. Ad Philip. 4. *Itaq; Fratres mei charissimi, gaudium & Corona mea sic state in Domino, quemadmodum stetistis immoti*: Supra quæ D. Augustin de gratia Cap. 6. *Quid est ut stetis nisi ut perseveretis?* Justissimus timor D. Pauli. Ardua nimium res est, inter tot mundi tumultus sic stare, quemadmodum semel constiteris. Infra Virtutem tamen D. Nutritij cessit, quod tam arduum censetur: Constitit Josephus, & perstitit, cui

Coe.

Coelum adscripsit, *vir justus*, id est ut sensu D. Hieron. progrediar: *Inconcussus, & semper vir unus* in 1. Reg. Cap. 1. 3. Visus est manipulus D. Patriarchæ adorari quod & impletum est Gen. 41. 43. clamante præcone, ut omnes coram eo genu flecterent. Hæc dignitas D. Nutritio debita, exprimitur illis verbis Evangelij: *Cum esset desponsata Mater ejus MARIA, Joseph.* Quis enim non adoret quem sic Deus extulit? *O miranda prorsus sublimitas, tua Joseph.* exclamat Gerson: Ser. de Nativi: *O dignitas incomparabilis, ut Mater Dei, Regina Cœli, Domina mundi, appellare te Dominum, non indignum putaverit: An idem & Christus fecit? fecit Certè. Erat enim subditus illis.* Lucæ 2. D. Virgini ut Matri, D. Josepho ut Patri. Nec plura ad dignitatem D. Nutritij exaggerandam, aut cultum ei debitum, persuadendum exigas, dicebat olim Philippi Macedonis Orator. Hoc unum sufficiat dixisse, filium te habuisse Alexandrum. Rectius id nos dixerimus & gloriosius de D. Josepho. Hoc unum sufficiat dixisse, Filium te habuisse Deum, ut proinde eximias laudes & cultum terrarum Cælorumque merearis. Trinitas hæc quædam terrarum admirabilis, & divinæ imitatrix est, JESUS, MARIA, JOSEPH: dividi à se non potest & secundum JESUM ac MARIAM D. JOSEPH, honorem Orbis sibi vindicat.

MODUS DECIMUS TERTIUS.

PLura Symbola, figuræ, Hieroglyphica assum-
E 3 mun-

mutantur, quæ idem symbolisent, figurent, exprimant: Ut si in Festo S. Casimiri Confessoris: M. D. Litt. Patroni, Vigilantiam D. Casimiri expressam velles per Leonem; de quo Isa. 21. & clamavit Leo, *super speculam Domini ego sto*: per Angelum; de quo Daniel 9. & ecce vigil & Sanctus, *descendit de Cælo imo Angelus*. Per virgam vigilantem de qua Jer. 1. *virgam vigilantem ego video*. Similiter si Dominica 2. post Pascha, pastorem bonum, exprimeres per Jacobum greges soceri sui studiosissimè pascentem. Gen. 31. & per Davidem, progregibus, cum urso & Leone dimicantem 1. Reg. 17.

P R A X I S.

In die auspicatissimo Nativitatis Domini
Nostri JESU CHRISTI.

VERBUM Caro factum est Iohan. 1.

Accessus & Propositio. Innumera planè hodie cælo terraque miracula contigere. Nam patuerunt sidera cōspecti in aere Angeli, visa in sole, Virginis cum infante imago, fons olei Romæ subito manavit, nullum tamen, majus hoc miraculo, miraculum factum est, quo VERBUM CARO FACTUM EST. Excedit id omnino omnem captum non solum eloquentiam: Ideoque, quia quale sit capere non possumus, in imagine & umbra figurarum sacræ scripturæ, illud contem-
plomur:

Con-

Confirmatio debet constare ex aliquot figuris ad VERBI Incarnationem relatis.

Inprimis igitur, miraculi hujus magnitudinem, quo, *Verbum Caro factum est*, repræsentare nobis potest Visio Moïsis Exod. 3. apparuitq; ei Dominus, in flamma ignis, de medio rubi: & videbat, quod rubus arderet, & non combureretur. Nunquid non grande istud prodigium? Certe Moyses ipse ait, *Vadam, & videbo visionem hanc magnam*. Magna omnino visio, sed visionis, quâ VERBUM CARO factum, videtur umbra. Quid ita? rubum quem viderat Moyses incumbustum, agnoscimus tuam laudabilem Virginitatem S. Dei Genitrix, canit Eccles. O quam non difficile est intellectu, negatum fuisse concursum igni, ad urendum, cum daretur ad lucendum? ô quam captu imperceptibile, Virginitatem cum maternitate esse conjunctâ? ignis ne noceret servis Dei non rarò ea potestate, qua in rubo etiam deinceps prohibitus. VIRGO & Mater simul.

Nec Primam similem visa est, nec habere sequentem,

Hinc D. Leo Ser. 2. De Nati. Non hic consideranda est parientis Conditio, sed nascentis arbitrium, ut, scilicet haberet Matrem, quæ esse castrum securitate, murus fortitudine, Clypeus defensione, Columna rectitudine, sponsa fide, amica dilectione, Mater fecunditate, VIRGO integritate ait Hugo: de S. Victor. Ser. 34. opus divinæ potentia! ô prodigium naturæ ô plusquam rubum incumbustum! Verbum carnem factum.

Ejusdem miraculi umbram, exprimit Colum-
 na dux Israelis. Nimirum, iterum solvuntur tene-
 bræ, rursus lux oritur, rursus Columna Israel. illumi-
 natur, inquit D. Nazian. Ser. de Nati. Verùm tamē
 ut Columna Israelis non semper ignem sparfit, sed
 ductus est, ille populus. Exod. 13. *Per diem, in Co-
 lumna nubis, & per noctem in Columna ignis.* ut Dux
 esset in utroq; tempore: ita Verbum CARO
 DEUS homo Salvator noster, *Lux quæ illumi-
 nat omnem hominem, venientem in hunc mundum:*
 Joan. 16. Nube tegitur, imo columna nubis est, de-
 fendens nos suscepta Carne ab æstu temporali. Vi-
 tiorum; & æterno, suppliciorum. Hinc D. Aug.
 in Joan. 14. *Noli contemnere nubem Carnis. Nube
 tegit non ut obscuretur sol, sed ut temperetur.* Con-
 firmat sensum D. Chryso. Ser. 6. Christus totum
 pavorem divinitatis, id est ignem & Lucem, totum
 metum judicis, in habitum nostrum dedit. Nisi enim
 ille, pergit S. Leo Ser. 3. de Nat. ad nos, hac humi-
 litate descenderet, nemo ad illum, nullis suis meritis
 perveniret. Verè VERBUM CARO, colu-
 ma & Dux Israelis, sed longè mirabilior Dux,
 & mirabilior columna, priore. Formabat illam An-
 gelus, hanc Virtus Altissimi: Mutabat illa ignem
 nube, & nubem igne: ut cum luceret non inum-
 braret, & cum inumbraret non luceret: Simul ab
 hac, Lux & Umbra spargitur, Lux, Verbum, Um-
 bra CARO. Non potuit in illa consistere ignis
 cum nube, nec nubes cum igne: Nubes & ignis
 simul hanc constituunt: & nec ignis perdit Nu-
 bem, nec nubes mutat Lucem, nec divinitas tollit
 huma-

huma-

humanitatem, nec humanitas imminuit divinitatem, *Assumpsit* scilicet *carnem* inquit August. in Dialog. 965. *Non se convertit in Carnem*, quem etiam sensum explicans Flavian. Antioch. *VERBUM* aut *CARO* factum est, non quod in Carnem *mutatum sit*, neq³ quod *Deus esse destitit*, sed quod *DEI Consilio & dispositione carnem assumpsit*. O iterum Miracula? iterum prodigia & plus quam columnæ, Israellem ex Ægypto deducendis, prodigia, *utramq³ enim Substantiam, in unam convenisse* Nisi fides credat, sermo non explicat, concludit D. Leo Ser. 9. de Nat.

Tandem, ejusdem miraculi umbra est, sol ipse per decem lineas descendens 4. Reg. 20. Ægrotatum Ezechias Rex, cum solis retroacti signum, datum: Jacebat deinde æger, totus mundus, magnus & mente D. Aug: ægrotus: ut veniret magnus medicus. Venit, & ad dandum signum salutis, sol per decem Lineas descendit, *VERBUM CARO* factum est. Sol Verbum, Caro, Verbi decies iteratus descensus. Vis eum pernosse? Suspice cælum, & respice stabulum. 1. Ecce qui cælorum Dominus, stabuli hospes est. 2. Quem Seraphim Sanctum proclamant, huic peccatores diversorium negant. 3. Quem Cherubim stupet, hunc animalia bruta stupant. 4. Quem Dominationes adorant, hic à nemine nescitur. 5. Quem Virtutes colunt: hic infirmus jacet. 6. Quem Potestates tremunt, hic frigore premitur. 7. Cui throni succumbere desiderant, hic præsepi tenetur. 8. Qui principatus gubernat hic sinu Virginis gestatur

E. 5

statum 9. quem Archangeli suspiciunt, hic despectus jacet. 10. Qui Angelos habet ministros, hic humana ope indiget. O admirabilem & terris cæloq; stupendum descensum, 1. de Domino ad subjectionem, 2. de gloria ad humilitatem, 3. de potentia ad infirmitatē, 4. de divitiis ad paupertatem. 5. de robore, ad debilitatem. 6. de opulentia ad egestatem. 7. de impassibilitate, ad tolerantiam. 8. de gaudio, ad lachrymas. 9. de magnitudine ad parvitatem. 10. de felicitate, ad humanæ vitæ miseras. En decemplicē. Solis nostri descensum. Utinam illum expendas homo, utinam D. Ambrosium audias, te Cap. 2. in Luc. alloquentem. *Ille igitur parvulus, scilicet Deus, Homo, VERBUM CARO, ille infantulus fuit, ut tu Vir possis esse perfectus: ille involutus pannis, ut tu mortis laqueis sis absolutus, ille in praesepibus, ut tu in altaribus, ille in terris, ut tu in celis. Meum ergo paupertas illius patrimonium est, & infirmitas Domini mei, mea est virtus. Me illius infantia vagientis, ablunt fletus: mea lacrymæ illa delicta lauerunt. Plus igitur Domine JESU, injuriis tuis debeo, quod redemptus sum; quam operibus quod creatus sum. Non prodesset nasci, nisi redimi profuisset. Vbi tandem homines erimus DEO grati, si hic ingrati sumus? ubi tandem exhibebimus corpora nostra ad Rom. 12. hostiam viventem, Sanctam, Deo placitam, si non ubi, pro nobis VERBUM CARO factum est. O grande divini operis miraculū, VERBUM CARO, & grande*

de humanæ impietatis prodigium, post DEVM factum hominem, homo ingratus, aut impurus.

MODUS DECIMUS QVAR- TUS.

DUæ sententiæ Scripturæ quæ videntur contrariæ assumuntur & utraq; explicata, quomodo sint intelligendæ, ac concordandæ, docetur subjectis pro Materiæ exigentia salutaribus monitis, illationibus &c. E.g. Dominica 3. à Pentec. tractaturus super illa verba Lucæ 15. *Erant appropinquantes ad Jesum peccatores*, opponeres illis, edictum Sap. 14. *Odio est Deo impius, & impietas ejus*, & illud Psal. 44. *Dilexisti iustitiam, & odisti iniquitatem*. Hinc consurget quæstio qui sint peccatores, quibus ad DEVM pateat accessus? Scilicet, alij illorum sunt Recedentes Jer. 17. 13. alij Appropinquantes, de quibus Evangelium. Illi sunt odio, hi recipiuntur. Peccatum Theologis, est recessus seu aversio à Deo, & conversio ad Creaturas, Receditur ab illo, passibus insensibilibus, Cogitationis delectationis, Amoris: Sensibilibus, Verbi DEI, doctrinarum Spiritualium, rerum animæ. Acceditur verò, & appropinquatur passibus insensibilibus, detestationis de agnito errore, doloris de peccatis, proposito emendandi. Passibus sensibilibus, satagendo interesse Christi in suis fidelibus servis conversationi, audiendo verbum DEI, inquirendo de monitis Salutis quod

76 MODUS DECIMUS QVART.

quod coram Phariseis Evangelici appropinquantes, impleſſe videntur.

P R A X I S.

Feria 3. Paſchatis. *Pax Vobis* Joan 20.
Luc. 24.

Contraria Sententia

Nolite arbitrari quia Veni mittere pacem, Matth. 10.

Accessus & Propositio. Regnum Christi in se diviſſum eſſe non poteſt: Cum ergò hodiè diſcipulis ferat pacem, & Matth. 10. proteſtatus ſit, *Nolite arbitrari, quia veni mittere pacem*, meritò quæri debet: Quæ ſit Pax, quam Chriſtus diſcipulis, & cum illis, nobis offert? & quæ rurſum, quam à nobis vult abeſſe.

Confirmatio, ex Utriusque Pacis Explanatione.

De priori loquitur, D. Paulus ad Coloff. 10. inquiens. *Quia in ipſo complevit, omnem divinitatis plenitudinem inhabitare, & per eum reconciliare omnia in ipſum.* Hic eſt finis, adventus & laborum Chriſti. Reconciliatio & pax hominum, cum D. E. O, unde & idem Apoſtolus ad Eph. 2. *Ille eſt pax noſtra, quia fecit utraq; unum,* & rurſum ad Rom. 5. Monet Chriſtianos, *pacem habere ad D. E. U. M.*, quam deſcripturus D. Leo Ser. 3. de Nati: poſteaquam Natalem Domini, Natalem pacis dixiſſet

xisset, addit. *Vera pax est à DEI voluntate non di-
vidi, & ijs solum, quæ DEUS diligit delectari, Con-
formiter Chryso : Ser. 138. Pax Christi creden-
tiū corda custodit, pax quæ charitatis fecundis nutri-
tur uberibus. Pax alumna fidei, pax quæ terrena
caelestibus, & divinis humana conciliat. Scilicet,
inclinans hominem ut ea velit quæ DEUS jubet
& nolit, quæ prohibet. Quomodo enim, loqui-
tur citatus Pontifex Romanus, Divina pacis par-
ticeps erit, cui placent ea quæ Deo displicent? Non
est iste animus filiorum DEI, nec talem sapientiam
requirit, adoptiva nobilitas.*

De posteriore Isa. 48. 18. *Non est pax impiis di-
cit Dominus. In natali Christi nocte, cum pri-
mum ab Angelis, pax per Christum proventu-
ra, denuntiaretur, eo pacto denuntiata est, quo pri-
us requirebatur, gloria DEI. Gloria in excelsis
DEO, & in terra pax Luca. 1. Quasi diceretur.
Si mundus impenderit debitam gloriam DEO,
merebitur obtinere desideratam pacem homini-
bus, si hoc non præstet, audiet, quod olim Jhu in-
ternuncio Joram, respondit 4. Reg. 9. Quid tibi
& paci? aut, quod idem respondit, Joramo inter-
roganti, pax est Jhu? tum ille; Quæ pax. Adhuc
fornicationes Jezabel, Matris tuæ, & Veneficia ejus
multa vigent. O quam multi sunt! qui multis pa-
riter cum suspiriis, interrogare à se debeant: Pax
ne est? tacet ne conscientia? placatus ne DEUS?
amicum ne cælum? sed & quam multi, qui meri-
tò audiant. Quæ pax? adhuc fornicationes tuæ,
adhuc superbia, ad huc Luxuria vigent. Hi sunt,
qui*

qui vitijs merfi dum pacem in mundo & cum mundo habeant, plane se beatos dicunt. At non quam mundus dat, Christus quoq; dat pacem Joan. 14. nec venit eam mittere, sed tollere: & gladium contra eam opposuit Matth. 10. Vt illud generaliter ad ejusmodi pacem referri debeat, quod D. Aug. in psalm. 149. de affinitatibus obsequio Dei obstantibus protulit, *Sermo Dei gladius bis acutus, unde bis acutus? dicit de temporalibus, dicit de æternis. Filius vult servire Deo. Pater non vult, Mater non vult: gladio dividuntur ab invicem. Vtiliter te ille separat, malè te conglutinas.* Ne Existimes Christiane dum amundi vanitatibus avelleris, pacem tuam turbari. Vtiliter separaris malè te conglutinas, Pax tua quæ de mundo est, pax non est: periculis indormis, baratrum amas. Spartiatas ait D. Nazian. epist. 139. *lancea indicabat humerus Pelopidas: at Christianos, pax, utiq; nō mundi sed Christi, utiq; non quam venit tollere sed quam hodie est precatus. Christus Iesus, heri & hodie ad Hebr. 13. 8. Non potest, sibi esse contrarius: sed nec potest, mutari, Optat nobis pacem, sed suam, odit pacem, sed mundi, hoc est, optat bonū nostrum, odit malū nostrū.*

MODVS DECIMVS
QVINTVS.

DVo sensu contrarij ex eadem sententia eliciuntur: ut de ijs problematice tractetur: pro conclusione autem aut decisio auditori relinquatur, aut ipse Orator decidit: & ad unam sententiam amplectendam hortatur, aut etiam, utramque

par-

partem tanquam rectam & probabilem amplectitur. Eodem modo tractatur simplex problema, quod ex occasione quidem Scripturæ proponitur, sed non habet fundamenta probationis, pro utraque parte, in assumpta scripturæ sententia E.g. si Dominica 22. à Pentec. ad illa verba. *Reddite quæ sunt Cæsaris Cæsari proponas*. Vtrum Excellentior sit obedientia, qua obeditur ipsi Deo. An qua obeditur homini propter Deum? aut Dominica 23. à Pentec. ex occasione insperatæ mortis filiæ Principis inquiras. Vtrum melius foret habere certam mortis horâ, an illam manere incertam? Pro certitudine agit fere communis sensus optantium scire horam mortis. Pro incertitudine occurreret, quia aperiretur scelestis porta scelestorum. 2. Quia non posset comode mundus gubernari, in be sis, successionibus, Magistratibus &c. 3. Quia etiam boni facile pertraherentur, ad malum, quod nunc incertitudine mortis vitant. Sed sit principalis præcepti.

P R A X I S.

Dominica Sexta post Epiphaniam.

Simile est Regnum cælorum grano Sinapis. Matth. 13.

Accessus & Propositio problematica. Mirari quispiam posset, servatorem nostrum, sub grani Sinapis similitudine, Regni cælorum commendationem proponere noluisse: quod Sinapis absterrendis potius hominibus à cælo, quam allciendis aptior videatur. Ne interea, error huic admirationi subsit, inquiramus id ipsum, an cælum grano sinapis comparatum, allciendis nobis, aut deterrendis sit aptius?

Con-

Confirmatio ex rationibus, pro utraque parte adductis.

Prima Pars. Videtur aptius absterrendis, Acerbum enim illud sit necesse; quod grano Sinapis Simile: quæ ex Natura sua, acris & acerbata est. Hinc D. Ambros. lib. 7. cap. 13. in Luc. Martyres granum sinapis vocat, quod multa acerbata tolerarint, favet Apocal. cap. 7. *Hi sunt, qui venerunt ex magna tribulatione.* Cœlum quærentibus symbolum Tipotii assignaris: *Patiar, ut potiar.* Servator noster, cum discipulis valediceret, ita iisdem promisit, se paraturum locum, ut in mundo plorarent & flerent, Joan. 16. quæ proprietas fruentium sinapi est: adeoque propria, quærentibus cœlum, ut *lachrymas sibi fuisse panem die ac nocte, dum dicatur quotidie, ubi est Deus tuus?* testetur David Psal. 42. v. 4. *Exod. 22. Decimas tuas & primitias tuas non tardabis reddere.* Hæbr. legunt, *plenitudinem tuam, & lacrymarum tuarum.* Idem Deo lacrymæ & primitiæ: & sicut nefas negare primitias, ita & lacrymas. Christus Dominus lavit in cœna pedes discipulorum, suos non lavit. Quid ita? *Fortè, inquit Ambros. lib. 6. in c. Lucæ 7. idè non lavit pedes suos Christus, ut nos eos lachrymis lavaremus.* An non hæc omnia tristitia? an non granum sinapis, id est cœli acerbi effectus?

Secunda pars. Aptior tamen alliciendis ad quærendum cœlum hominibus similitudo sinapis. Nam si acerbitas pro cœlo sustinenda, non est nisi granum Sinapis, ut capiat regni opes? Est autem omnino ita, quod omnes acerbitates, quæ in mundo

MODUS DECIMUS QUINTUS. 81

do evenire possunt, comparata cælesti gloriæ, vix sunt unicum granum sinapis. *Primo* Propter exiguitatem sui. *Secundo* propter durationem amaritudinis, valde brevem, unde, D. Paul. ad Corinth. 4. *Id enim quod in presenti est, momentaneum & leve tribulationis nostræ: supra modum in sublimitate, æternum pondus gloriæ, in nobis operatur, non contemplantibus nobis quæ videntur, sed quæ non videntur.* Vis granum sinapis? Momentaneum & Leve tribulationis. Vis regnum cælorum? supra modum, in sublimitate, æternum gloriæ pondus. Expende singula & amaritudines vite, ne granum quidem æstimabis. Unde D. Chrysost. in Matth. homil. 16. *Tristaris, quia te corporis voluptate defraudando, sed latere potius, quia cælorum regna tibi provideo. quod ut evincat, sic rursus homil. 67. argumentatur: Terrestre certamen, est tibi propositum, cujus corona in calo reddetur. Ab hominibus exagitaris, at Deus tibi honorem retribuet; paucis diebus curris, & æterna præmia consequeris: corruptibili corpore luctaris, & incorruptibili laudaberis.* Expende item opposita & grani sinapis levissimam amaritudinem, agnosces, atque cum D. Gregorio Libro 5. Moral. fateberis: quod, si mens forti intentione, in Deum dirigitur, quicquid in hac vita sibi amarum est, dulce æstimat: & omne quod affligit, requiem putat.

MODUS DECIMUS
SEXTUS.

Tota oratio, in Sectiones aliquot, seu paragraphos dividitur.

Qui quamvis in assumpta sententia immediate non includantur, occasione tamen sententiarum ad illos fit progressus; & quamvis iterum ipsi se non inferant; habent tamen aliquam, ex vi Materię connexionem, ut aptè ex uno ad alios descendatur. Hoc modo tractat, P. Engelgraue suos sermones, & est unus modus, ex facillimis: E. g. Dominica tertia post Epiphaniam ad illa verba Salvatoris Matth. 8. *Volo, mundare*, posses primò tractare de efficacia voluntatis divinæ: tum, de inefficacia voluntatis humanæ; ac postremò, quomodo voluntas humana in omnibus à Deo dependeat; voluntas autem divina in nulla re ad nostram voluntatem respiciat; solis actibus liberis, meritoriis præsertim, ac peccaminosis, exceptis.

P R A X I S.

Dominica 3. Adventus, Tu qui es.
Joan. 1.

Accessus & Propositio. Interrogationem hanc qua Joannem Hierosolymæ interternunci convenerunt: ad nos deinceps, potissimum convertendam, monet D. Bernar. libr. de Confid. a Eugenium, inquit. *Ate incipiat consideratio tua*

in te finiatur. Tu primus tibi, & ultimus. Iustum est ut sequamur tanti viri consilium, quod ipsum, alacrius ut præstemus, expendemus primò utilitatem reflectendi se, supra se: ut hac ratione, à nobis sæpius requiramus. Tu quis es? Secundò Incommoda, quæ sequuntur, curiosam status alieni indagationem. Tertiò. Quemadmodum reflexio supra se maximè sit necessaria, dum occasio virtutum aut vitiorum urget.

Confirmatio, ex probatis singulis
paragraphis.

I.

Utilitas reflectendi se, supra se.

Inter gravissima hominis negotia, numerari merito potest illud, quod D. Ambr. ad Ecclesiam Vercellensem scribens, nonnulli commendat. *Asuesce unus esse; ut vita tua, quandam picturam exprimat: eandem semper servans imaginem, quam acceperat.* Innumera sunt quæ turbant hominem, & suo statu dimovent. Rectè quidem Seneca Epist. 59. *Talis est sapientis animus, qualis mundi status, supra lunam: semper, illi serenum est.* At quam benè ille loquitur, tam rarò ab aliis præstantur: nec præstari ab ullo facilius potest, quàm ab eo, qui à se sæpius requirit: *Tu quis es?* id est, qui sæpius reflectit se, supra se ad Galat. 1. Miratur D. Paulus eorum mutationem. *Miror quod tam citò transferimini ab eo, qui vos vocavit in gratiam CHRISTI: in aliud Evangelium:* sed & mox causam subdit, dum exclamat. *O insensati Galatae, quis vos fascinavit, non obe-*

dire veritati, ante quorum oculos, Christus proscriptus est. Hæc ergo causa mutationis Galatarum, Christus ante oculos proscriptus, seu ab oculis relegatus, repulsus. Similem causam in quolibet cogitare licet, quem videas mutari; inchoare spiritu, consummare carne: quod scilicet, se proscriperit, ab oculis suis, à sui reflexione abiverit, desciverit, non se nosse voluerit: ideoque de statu occupato, deturbatus, jam unus esse desierit, & alius à se sit, Gloriatur in Domino Psaltes Regius Psalm. 118. v. 120. *De mandatis tuis non erravi*, id est, unusidemque semper, & in eodem statu duravi. De quo tempore id credimus dixisse Davidem: An de omni intelligere, ex eodem sic loquente licet. *Anima mea in manibus meis semper & legem tuam non sum oblitus*. Cum in manibus animam David versaret, cum se continuò consideraret, de mandatis non erravit: & legem non est oblitus, posteaquam alio oculos divertit 2. Reg. 11. *vidit mulierem se lavantem ex adverso super solarium suum*: atque mox Davidem perdidit, peccatorem invenit, unde scriptura 3. Reg. 15. *fecit David rectum in oculis Domini excepto sermone Uria*. Pericles Atheniensium Dux apud Plutarch. quoties vestem indueret, his se alloquebatur. Vide quid agas, Græci sunt, liberi sunt, quos regis: imò, Athenienses sunt. Quam meritò similibus vocibus se Christianus sæpius alloquatur. Vide quid agas, quid sis? Christianus es, à Christo nomen ducis, an & mores? Reflexio talis, sine magno commodo præterire non posset. Sed ô infidelitas! inquit Ber. ubi supra: *Novi hoc*

geni

genus monstri, cui libet, quomq³ velle consulere: non tamen sibi: cum inter æa.

II.

Gravia incommoda curiosam alienorum morum inspectionem sequuntur. Inde scilicet suspiciones, inde iudicia temeraria, inde detractiones, fecundissime pronascuntur. Lex Locrensiū fuit, quod si quis peregrè reversus, interrogaret: Num aliquid novi? pœna grandi multaretur. Nobis, si DEO placet, semper nova indagantibus, nulla ab humanis legibus, pœna intentatur: at ubi culpa non deest, pœna quoque deesse non potest. Quis ruinam Petri in Domo Caiphæ non doleat? Verrum quis etiam, ruisse eum propter curiosam rerum indagationem non dicat? nimirum quia atrium principis erat ingressus, non tam ut Magistro suo patienti condoleret, quàm ut rei eventus notaret: Advertit id D. Justinus de triumphali Christi agone inquit. *Fortasse ideo corruit, quia non ut pugnaret, sed ut finem videret, accessit.* Etiam cum minimè speramus, curiosa aliorum inspectio præcipientes nos agit. Servator noster cum à vitio curiositatis reprimeret Matth. 7. & Luc. 6. talem primùm de oculis nostris ejiciendam, antequam festucam de alienis tolleremus, monuit, *festuca turbat*, inquit. Aug. hom. 16. de verbis Domini, *trabs extinguit* sed nunquid unusquisque, qui festucam adimere cupit, trabem gerit? utrumque Salvator conjunxit, quia ut plurimum, dum aliis festucam adimus, trabem attrahimus: Levia pro gravibus con-

demnando: & alieno peccato, in nos damnationem provocando. Eubatici pisces, igne adlitus posito in arenam evocantur & capiuntur. Ita curiosi, cum ad ignem alienos mores prodentem, evocantur: peccato in prædam cedunt. B. Ephrem. dicebat. *Ego duos oculos habeo. Vnum quo DEVM, alterum quo me specto: tertium: quo aliorum errores videam, non habeo.* Overba, Altissimo pectori inferenda! sed minimum illa valent, apud illos centoculos, imò mille oculorum, homines, de quibus Proverb. 17. *Stultorum oculi, in finibus terra.* Verè stultorum, quia cum fines orbis peragrant, damna sua non notant, quæ religiosè sugillans, Petrus, Abbas Clarevallensis, cum oculum unum perdidisset, interrogatus, qui valeret? respondit. *Vnum de Inimicis evasi, & à residuo, magis quàm à perdito formido.* Oculis id curiosis meritò attribueris, hostibus animæ, & prædatoribus crudelibus dominorum suorum. Curiosus nemo, nisi malevolus dixit Plautin. & Cyril. *Diaboli Evangelistas, curiosos nominavit.* Dixeris & assecclas, ejusdem, sic de se Job. Cap. 2. loquentis. *Circuivi terram. Et perambulavi eam.* Explicat Origenes. *Circuivi terram, in circuitionibus iniquitatis, & speculans transitu subito, quid agatur in animis.* En circuitiones curiosorum! ex subito transitu, & inspectione operum levi, judicia de constitutione animi formantium. Eximie D. Chryso. Ser. 139. de oculo corporali loquens. *Oculus, visum videat, non invideat, prospiciat non despiciat. Oculus sit animæ fenestra, speculum sit mentis, membrorum sit dux; non introitus vi-*
tiorum,

iorum. Tales & animorum oculos, necesse procu-
remus: quales debent esse corporum, nisi nostri im-
memores, dum aliena sectamur illud Cant. 4. audi-
re velimus. *Si ignoraste ô pulcherrima mulierum, abi*
post vestigia gregum. Origen. & Ruper. Legunt: *Si*
stulta es, fias capra in capris, id est, stultior fias, & ali-
enis moribus pereas.

III.

In occasione vitii fugiendi, aut exercendæ
virtutis, maxime necessariam supra se
reflexionem.

Vide quid sis, & scies, quod agere debeas: vilita-
tem tuam considera si superbia extolleris: dignita-
tem, si infimis deprimeris. Clemens Alexan. lib. 1.
Pædagog. Cognitionem sui, *omnium scientiarum*
Magistram appellavit. Rectè illa enim docet Phi-
losophiam quid agere deceat, illa Theologiam,
quod tam sublimi scientiæ competat: illa denique
omnes scientias, conventionibus instruit præce-
ptis & moribus. Philippus Macedo quotidie ad
virtutis vigorem conservandum, ab Ephebis audi-
re voluit: *Hominem te memineris.* Aliquando et-
iam, cum victoriis elatus, à virtute ad arrogantiam
desciret: à Legato Persarum monitus. *Metire um-*
bram tuam, & ne digito maiorem, quàm antea in-
venies: sibi, & virtuti restitutus est. Ejus etiam fi-
lius Alexand. cum ad cursum à coætaneis invitare-
tur: Regiæ conditionis memoria, juveniles impe-
tus repressit: atque non nisi æmulis Regibus, id cer-
taminis se initurum respondit. Generosissimè ado-

lescens Spartanus captivus apud Plutar. ad libertatis tutelam sui nominis & generis dignitate exurrexit: atque exclamans identidem, *Spartanus sum, liber sum, non serviam*: capite eliso, servitutis dedecus vitavit. Basilisco simile est vitium. Huic si speculum opponas, à sui conspectu rumpitur. Speculum mentis, cognitio sui est. Si vitio opponatur, rumpatur necesse est scelus. Mirabili ordinatione, constitutum, ut monstra in tenebris terreant, interdum, vix aut nunquam appareant. Monstrum Stygium, Vitium est. Odit lucem, & fugit. At lux, intellectus & cognitio sui est. Unde ubi Psalm. 18. dicitur. Intellectum tibi dabo; S. Ephrem. & D. Ambr. legunt. *Lucem tibi dabo*. Ad hanc respexit Joseph Patriarcha. Gen. 39. cum impiæ Dominae vesaniam status sui memoriâ reprimeret, *Ecce Dominus meus, omnibus mihi traditis ignorat, quid habeat in domo sua. Quomodo ergo possum facere hoc malum, & peccare in Dominum meum.* Ad hanc respexit Eleazarus, recusaturus esum carniū, idolis immolatarum, de quo 2. Machab. 6. *At ille cogitare cepit, etatis ac senectutis suæ, eminentium dignam, & ingenita nobilitatis canitiem*, & mox, verba ejus sequuntur: *Non enim etati nostræ convenit fingere.* Ad hanc respexit præter innumeros D. Basiliius 1. Januar. in ejus vita, qui cum à Præfide Modesto, nimium immodestè de Zelo zissimis responsis argueretur: dicente Præfide: *Nemo mecum tanta audacia egit*, respondit: *Quia in Episcopum non incidisti*, eoque responso, & judicis audaciam repressit, & virtutem constantiæ defendit.

Ænigma

Ænigma, Græcis à Theodeco, propositum fuit, quo referebat, habere se domi filiam, quæ in infantiâ magna esset: ætate adulta minima, ætate extrema maxima: Umbram ille intellexit, quæ mane latè sternitur, meridie fere nulla est, vespere maxima. Nos Christianè interpretemur: In luce cognitionis sui nulla vitiorum umbra subsistit, Mane in ætate ignorante, dum minimè nos respicimus, late spargitur: at latissimè vesperi, quando per neglectum sui, obliuio sui comparatur. Vitanda talis maxime umbra, ut vitetur vitiorum *negotium*, *perambulans in tenebris* Psalm 90. & amanda lux, ut sicut filii lucis in virtute ambulemus: omninoque danda fides D. Bernardo monenti, quod *Præstat scire te ipsum; quam si te neglecto, siderum cursus, vim herbarum, & omnium celestium & terrestrium naturas tenueris.*

MODVS DECIMVS SEPTIMVS.

Dicere hunc meritò possim commentatorium: Talem etiam censere videtur A. R. P. Claudius Aquaviva, in sua de Concionatoribus epistola. Est autem quando propositio præfixa, continua serie testimoniorum ex S. Scriptura aut Patribus desumptorum firmatur: nec plus ferre ingenio aut arti conceditur, quam recitatio locorum. Duo in hoc genere tractandi vitanda. Alterum ne questionibus multum subtilibus, & apicibus verborum

rum nimium inhæreamus, Alterum, ne continuo testimonia obtrudendo, eaque inexplicata trans-eundo, nihil persuadeamus. Utendum igitur testimoniis, pro contētando intellectu; ac inde, ad movendam voluntatem progrediendum, ut sua orationi non desit commodatio.

P R A X I S.

Dominica 2. post Epiphaniam. Nondum venit hora mea Joan. 2.

Accessus & propositio, quod universaliter asseruit D. Aug. in Ps. 82. *Cum aliquando DEVS tardius dat, commendat dona sua non negat.* Id hodie specialiter impletum. Quamvis enim videri alicui possit, negasse Divæ Matri postulata Servator, illis verbis *Quid mihi & tibi mulier?* Omnino tamen non negasse Christum, sed Commendasse differendo, sua dona, probat hæc sententia. *Nondum venit hora mea:* id est. Faciam, sed non nisi præfixo tempore ne discat à primo miraculo mundus, nihil apud Deum temere casuq; agi: sed omnes eventus statum præfixumq;, ab æterno tempus habuere. Hanc igitur veritatem, valde utilem certius roboramus.

Confirmatio, debet constare, testimoniis scripturæ, aut Patrum aut utrorumq;, quæ omnia probent à DEO destinato tempore fieri.

4. Reg. 4. Confidentibus simul Principibus exer-

exercitus Israelis, adest insperato unus de Prophe-
tis, & evocato separatim Jehu, effundit supra caput
illius oleum, ac mox abit. Insano, inde similis, di-
ctus ab aliis, quid causæ apud Jehu habuerit, inter-
rogatur, eaque intellecta mox tumultuarie, Jehu in
Regem eligitur congestis in similitudinem tribu-
nalis, palliis. Quis non crederet quàm fuerunt hæc
subita tam fuisse casu facta? Ut ex prædestinatione
certa eventuum & temporum evenisse, testatus
post occisum Joram Regem, ipse Jehu, inquires.
*Memini quod Dominus levaverit onus hoc super
eum. Nunc ergo tolle, & projice eum in agro.* Et de
Jesabel à canibus consumpta. v. 36. *Sermo Domini
est, quem locutus est, per servum suum Eliam*, obser-
vandum autem est, quod legitur in textu Chaldæo,
fuisse electum Jehu ad gradum horarum, seu ad
horologium solare, Quid hic misterii? Dicam non
dubius. Novus Rex, ad horologium eligitur; ut in-
telligat, regnorum etiam fortuitorum tempora; ad
statas certasque horas apud Deum dirigi. *Isai 18.
Ite Angeli veloces, ad gentem convulsam, & dilacera-
tam.* Felices terras, talibus dignas tutelaribus. Sed
quando illæ eorum obtinent tutelam? Scilicet.
Cum tempus à Deo destinatum venerit. Unde Hæ-
brea legunt. *Ite Angeli veloces ad lineam, ad lineam*
qua scilicet, in sole, horæ certæ designantur & de
quibus 4. Reg. 20. *Sol recessit decem lineis.* Esther.
10. vidit Mardocheus, Somnium grande ac por-
rentosum: & surgens de strato cogitabat, quid
Deus facere vellet, nec intellexit nisi in tempore,
quod DEUS illi somnis implendo, jam antequam
fieret,

fieret, designaret, quod sic ipsemet, proponit VII. Venit utraq̃e fors, in statum, ex illo jam tempore diem, coram DEO universis gentibus: & recordatus est Dominus populi sui. In græco, sic legitur. Et venerunt sortes hæ, ad horam & tempus, & ad diem iudicii coram DEO.

Ituro Christo in Judæam dicunt discipuli. Nunc quærebant te Judæi lapidare. Joan. II. & rursus vadis illuc? Ad quæ Salvator, Nonne 12. sunt horæ diei? id est statæ sunt rerum omnium apud DEUM tempora, & nihil temere timendum: nihilq; alia hora eveniet, quàm ea quæ illi eventui præfixa est: quemadmodum nec mors Servatoris toties intentata, obvenit. Nisi illa hora quam ab æterno fuisse statam, designans Joan. 17. Sublevatis in calum oculis, dixit, Pater venit hora, clarifica filium tuum.

Quid multa congerimus? statos esse dies, & tempora vitæ, testatur Psalmus 38. in quo David, mensurabiles posuisti dies meos, statam esse fortunam Psalm. 30. in quo idem. In manibus tuis sortis meæ, statos esse regnorum casus Apoc. 18. Væ, væ, civitas illa magna Babylon, civitas illa fortis, quia una hora venit iudicium tuum, statas esse Principatum fulcitationes, Daniel. 18. Vsq; quo visio? Et dixit ei usque ad vesperam & mane, dies duo millia trecenti, statam esse impiis indulgentiam. Matth. 13. Sinite usq; ad messem, statam esse hostium Ecclesiæ pænam Apoc. 6. 10. Et dictum est ut requiescerent tempus modicum, donec compleantur conservi eorum. Decet igitur cum D. Augu. palam profiteri Solil. 37. Apud te Domine, omnium stabilium, sunt causæ, & omnium

omnium

MODUS DECIMUS SEPT. 93

omniū mutabilium immutabiles manent origines, & omnium rationabilium, & irrationabilium atq; temporalium, sempiternæ vivunt rationes: tūc, illud sinceræ Philosophiæ edictum, alto corde figere. Nosce tempus. Fugax illud ô homo Christiane est, & cum fugit, te secum rapit. Nosce tempus; Inconstans est, & cum mutatur, mutat. Nosce tempus; Breve est, & æternitate immensa ac tua clauditur. Nosce tempus. Insuper, certis & statis, horis, casibus, eventibus, apud DEUM determinatum est. Nosce tempus, Est hora qua DEUS vult adversis probari. Nosce tempus, ne infidelis inveniaris. Est hora, qua te vult alloqui; Nosce tempus, ne auribus surdis & corde indurato deseraris. Est hora qua vult converti. Nosce tempus, ne cum particula bonæ diei præterierit, in posterum, gratia efficaci indignus judicaris.

MODUS DECIMUS OCTAVUS.

CONFICITUR ex Thesi & Hypothesi: quando scilicet, primum in genere & universaliter, de aliqua materia tractatur: tum in specie, sive in particulari. Potest autem, hac ratione sermonem instructurus duplici modo procedere: aut in Exordio Thesim tractando & hypothesim, confirmandam proponendo; aut utrumque pro confirmatione assumendo. E. g. Dominica II. à Pentec, ad illa verba

verba Matth. 7. *Apprehendit eum de turba seorsum*, tractari posset primo generaliter. Turbam semper esse conversantibus incommodam. Unde Sapiens. Quoties inter homines fui, semper minor redii. Secundo particulariter. Illis tamen potissimum, gravia incommoda tandem adferre, qui volunt à vitiis curari. Hos oportet cedere de turba cum hoc furdo. Unde de electis. Is. 32. *Et erit vir, sicut qui absconditur à vento, & calat à tempestate.* Cant. 8. *Fuge dilecte mi.* Idem docuit Dominus in suscitatione filiae Principis Matth. 9. Nam cum *ejecisset turbam*, intravit, & tenuit manum ejus & dixit. Puella surge sancta sanctorum, qualis anima DEO placens, debent oppandi velo. Exod. 26. Similiter Dominica 12. à Pentecost. ad illa verba. Beati oculi qui vident, quæ vos videtis Luc. 10. posset primo Orator, generaliter agere. Quod, post ascensum Christi ad cælos, ad huc Beati multum sint, oculi fidelium, qui vident in signis & Cæremoniis sensibilibus, Christi Domini expressionem & repræsentationem. Nam ejus Majestatis & Potestatis, imago est visibilis vicarius Christi. Sapien- tiæ, admirandus ordo Ecclesiæ Bonitatis; Receptio pænitentium. Prædicationis, Concionatores, Cultus divini, & Sacrificii in cruce oblati; Altaria, & vera in iis Sacrificia, diversissimarum denique gratiarum, valde multiplices & sanctæ cæremonie, quibus mortua fides hæretica caret. Secundo, Ageret de speciali gratitudine oculorum ex eo proveniente quod usurpent species, sub quibus, verè, ac realiter Christus D. existit.

PRA.

Dominica 7. post Pentecosten.

Attendite à falsis Prophetis qui veniunt in vestimentis ovium Matth. 7.

Accessus & Propositio. Quid est quod Servator & Magister noster non jubeat attendi ad falsos Prophetas, qui veniunt in furore leonum, in dentibus luporum sed in vestibus ovium? Nimirum docet nos Periculosiores esse occultos, quam apertos inimicos, præsertim in particulari, cum inimici habentur pro amicis.

Confirmatio constat, ex Thesi & Hypothesi. Thesis

Periculosiores occulti quam aperti inimici.

In promptu causa ex V. Beda. *Malus, ubi se simulat bonum, ubi est pessimus* & vetus monitum clamat. *Anguem in herba venenum* si palam propinetur quis lurnat? Histis si palam invadat, quæ musca non se fuga, aut morfu vindicet? Diu aperto Marte Abner & Joab decertavêre. 2. Reg. 2. Victus Abner, sed non peremptus. Assumpta deinde à Joabo simulata fides 2. Reg. 3. *Adduxit tum Joab ad medium portæ ut loqueretur in dolo, & percussit illum in sanguine & mortuus est.* Scribit Tacitus Lib. 12. Mithridatem invictum bellis plurimis, concessisse tandem ut cum Adamisto filio Regis Hyberi pacisceretur, à quo in templum pellectus, cum fædus ex more gentium pacturus, manum vinciendam porrigit; Adamistus decidisse vincula ex manibus simu-

simulat, & se inclinans Mithridatis genua invadit, eumque sternit. Sic invictus ab hoste aperto, cadit ab occulto. Verissimè pro his, ac innumeris D. Cyp. in Epist. *Plus timendus, & cavendus inimicus, cum latenter surrepit.* Huc referas illud Davidis Psalm 67 v. 9. *Increpa feras arundinis, Congregatio taurorum, in vaccis populorum.* Id est, da occasionem hosti latenti, & experieris quod qui latebat tanquam vipera contempta, sub arundineto: effrascet: ut taurus lasciviens ac mugiens, ut excludat patientiam, etiam probatam: & cogat Dei opem inclamare, ac dicere: *Disperge illos qui bella volunt.*

Hypothesis.

Tunc maximè periculosi occulti inimici, cum habentur pro amicis. De his Chrysf. conformiter ad sensum Evangelii. *Multa ovium vellera, in numeri ubiq³, lupi sub his occultati: ut jam inter hostes tutius aliquis vixerit, quam inter eos qui vocantur amici.* Quid ita? Cū dicitur, *Eamus, faciamus, pudeat non esse impudentem,* D. Aug. Confes. 3. cap. 8. Quid ita? *quicquid inimicus optaret, amantes volunt.* 6. de Benef. Seneca. Quid ita? *omnis amicus dicit, & ego amicitiam copulavi, sed est amicus, solo nomine amicus,* Eccl. 37. *Nonne tristitia inest usque ad mortem* D. Volfrangus, quod Aldericum nepotem amasset æquo magis in morte exclamavit. *O utinam non nossem Aldericum, cui quoniam æquo magis afficiebar, non sinor ingredi cælum, impunitus.* O si liceret, morientibus omnibus, talia liberè profiteri! quam innumeri exclamarent. *Utinam*

tinam non nossem hunc amicum, illam amicam, hunc pædagogum, illum puerum; quos quia æquo magis amabam, non finor introire in Regnum cælorum. Monet ergo Sapiens Proverb. 27. *Diligenter agnosce vultum pecoris tui, tuosq; greges considera, non enim habebis jugiter potestatem, sed Corona tribuetur, in generationem & generationem.* Hebræa legunt: *An corona in generationem & generationē?* Nota interrogationem? An? & à te sapius require. An pecus quod intueris, an vellus amicitia, sit tibi in coronam? Nam nisi sit, hostes & lupi sunt, non amici, nec oves, quamvis vellere amicitia te-
gantur,

MODUS DECIMUS NONUS.

EX occasione sensus Evangelii, assumitur locus alterius scripturæ ex veteri testamento, aut ex Epistolis Apostolorum, qui sensui Evangelii illustrando, aut explicando conferat. Totus deinde sermo, assumpto loco innititur, atque conformiter ad argumenti exigentiam perficitur. E. g. in Festo S. Mariæ Magdalenæ, eximiè posset tractari locus Isa. Cap. 35. *Et quæ erat arida, erit in stagnum, & sitiens in fontes aquarum. In cubilibus, in quibus prius Dracones habitabant, orietur viror calami, & jun- ci. Et erit ibi semita & via, & via sancta vocabitur.* Similiter Dominica 16, post Pentec. ad illa ver-
ba

G

ba

ba Luc. 14. *Et observabant eum*, posset tractari illud
Psalm 11. *Impii in circuitu ambulant.* Tres enim
circulos, observatores facere consueverunt. Primus
est, Ineptæ curiositatis, qua circumeunt omnia,
ut imitentur illum, qui dicit Job. 1. *Circuivi terram.*
Secundus, supervacaneæ investigationis. Post
quam enim in observationibus suis diu luserint, a
suspicionibus egressi, in eadem ferè desinunt, & in-
tra eas remanent. Tertius est Damnosæ illatio-
nis. *In quo enim alium judicas, te ipsum condemnas*
inquit D. Paulus ad Rom. 2. Sit.

P R A X I S.

In die Sacratissima Circumcisionis D. N.
J. C. Vocatum est nomen ejus JESUS.

Luc. 2.

Accessus & Propositio. Dubium non est, fan-
guinis hodiernam, in Christo effusionem, ma-
ximis in genus humanum beneficiis exundasse.
Hoc ipsum, sacratissimo nomine J E S U, signifi-
candum, olim à Spiritu Sancto est edictum, cum
Cantico. 1. 2. per sponsam diceret: *Oleum effu-
sum nomen tuum.* Insistamus igitur nostris sola-
tiis, ut quæ beneficia hodie in nos promanarint,
ab hoc oleo effuso, id est nomine
JESU discamus.

Con-

Confirmatio, constare debet explicatione
sententiæ: Oleum effusum &c.

D. Abbas Clarævallis, cum hæc verba, *Oleum effusum nomen tuum*. Ser. 18. expendit, & cum illis Isa. 9. *vocabitur nomen ejus admirabilis*, confert, sic egregiè utraque componit. Vocabitur inquit nomen ejus admirabilis, Deus, fortis, Pater futuræ sæculi, Princeps Pacis. *Primum, tertium, quartum, majestatem sonant, reliqua pietatem. Quid horum ergò effunditur? profectò Majestatis ac potentie nomen, in id quod est pietatis, transfunditur abundè per Jesum Christum Salvatorem nostrum*, quibus verbis D. Doctor clarè significat. Oleum effusum esse nomen JESU, quia nomen hoc sacrosanctum, ostendit infinitam Dei in nos pietatem, verissimè profectos, sed ut pietas hæc apertius pateat, triplex potissimum, Olei effusio revocanda. Oleo sanantur vulnera Jerichontini peregrinit, Luc. 10. Oleo providetur extremæ viduæ pauperis necessitati. 3. Reg. 17. Oleo inaugurantur Reges, David, Salomon, Jehu & alii. O salutarem effusionem! O nobilem piissimi nominis JESU significationem! *Oleum effusum nomen tuum JESU*, effusum ad nostram sanitatem, effusum ad nostræ egestatis opulentiam, effusum ad nostræ debilitatis robur, & humilitatis exaltationem.

Jacebat magnus ægrotus, id est mundus, juxta D. Aug. Et cum tamdiu jaceret Is. 1. 6. *Vulnus, & livor, & plagatumens, non est circumligata, nec curata medicamine, nec fota oleo, donec DEVS noster,*

Deus saluos faciendi Psal. 67. descenderet in mundum, & vocatum nomen ejus JESUS. Oleum verè effusum, nomen istud, ad curanda nostrorum peccatorum vulnera, quemadmodum explicuit Angelus. *Vocabis nomen ejus JESVM, Ipse enim saluum faciet omnem populum.* Matth. 31. à peccatis. Quare B. Cyrol. Jerol. Cath. 10. dicit, nomen JESU, ex Græco, significare medium: quando quidem, ut ibidem subdit & *corporum est medius, & animorum* & D. Epiphan. Heres. 29. inquit, JESUS in Hebræa lingua, Curator appellatur, aut medicus & Salvator. Sed piissimè ac mellifluè Bernar. Ser. 15. in Canti. O nomen benedictum! O oleum usque quaque effusum! Quousque? de cælo in Judæam, & inde in omnem terram excurrit, tum pergit. *Ecce CHRISTVS: ecce JESVS, utrumq; effusum Angelis, utrumq; effusum in homines: & illos homines, qui computruerant, tanquam jumenta in stercore suo: homines & jumenta saluaris, quemadmodum multiplicavit misericordiam suam.*

Nec sufficit pietati divinæ, oleo hoc, curata nostra vulnera, quin subveniretur egestati. Verè pauperes facti sumus nimis Psalm 78. cum donis gratiæ & spe cælesti, per admissa scelera privati, extrema egestate premeremur; sed oleum effusum nomen JESU, de quo ipsa veritas: *Si quid petieritis Patrem meum in nomine meo, dabit vobis* Joan. 14. Expende liberalitatem promissionis. *Si quid*, non restringit, non arctat promissa. Aude, & pete in nomine JESU; nihil non obtinebis, quamquam sæpe, à te

pet

per idem nomen petens pauper, ne obolum obtinet. Ad rem nostram Paulus 2. ad Cor. 8. *Scitis gratiam Domini nostri IESV CHRISTI, quoniam propter vos egenus factus est, cum esset dives, ut illius inopiā vos divites essetis.* Quid est hoc dicere; nisi dicere, oleum effusum nomen ejus, ad ditandam nostram inopiam: Unde iterum citatus Bernar: ad illa verba Psal. 21. *Sicut aqua effusus sum, effusa est, inquit, plenitudo divinitatis, habitans super terram corporaliter: ut de illa plenitudine, omnes qui corpus mortis gestamus, acciperemus.* Et Philo Carpati. ad id Canti: *Oleum effusum. Hoc est nomen illud effusum, summa charitas, ardentissimus amor Creatoris, ad creaturam.* Mortalis venit, ut nos semper pateremur: mortuus est semel, ne nos in perpetuum moreremur. Licet, licet vere omnibus D. Ambr. affectu exclamare Lib. 2. in Luc. *Maluit sibi egere, ut omnibus abundaret! Oleum effusum nomen ejus.*

Denique, oleum effusum nomen ejus ut essemus, *Gens sancta, Regale sacerdotium* 1. Petr. 2. 9. *heredes DEI, coheredes autem CHRISTI*, qui audire mereamur, *Possidete Regnum* Matt. 25. attollimini de terra ad cælum, de fimo ad summum ut collocemini cum Principibus, cum Principibus populi sui Psalm 112. *Ille in præsepibus, ait D. Ambr: in 2. Luc. ut tu in altaribus, ille in terris, ut tu in cælis; ille alium locum in diversorio non habebat, ut tu plures haberes in cælestibus mansiones.* Sic, pergit Hilari: lib. 2. de Trinitate. *Humilitas ejus, nostra nobilitas est, contumelia ejus, noster honor est, quod ille est DEVS in Carne consistens, hoc nos vicissim, in Deum*

ex carne renovati. Quod olei effusio, seu unctio, significaret in Christo dignitatem Regiam, explicans ep. 140. D. Hier. Sic ait. *Qui typum illius præ-
rulerunt, & regnandi consortes dicti sunt, oleo corrupti-
bili sunt inuncti.* Hic verò filius DEI, à DEO Patre oleo exultationis, hoc est Resurrectionis, Ascensionis, dominationisq; est delibutus. Nil obstat, quominus per accomodationem, sensum verborum ad nos convertamus, & intelligamus, nos in Regnum Dei, oleo effuso sanctissimi nominis JESU, tanquam oleo exultationis, Resurrectionis & Dominationis immortalis unctos, ut grati tantæ dignationis, & exaltationis, iteremus cum D. Apostolo sapius Ap. 1. 5. *Dilexit nos, & lavit nos à peccatis nostris in sanguine suo, & fecit nos Regnum, & sacerdotes, Deo Patri: Ipsi, gloria & imperium, cuius nomen oleum effusum, in sæcula sæculorum.*

MODUS VIGESIMUS.

INterdum, non sententia tantum alterius loci tractatur: sed totum caput, aut Psalmus, intento Evangelii & explicationi accommodatus: ut si de immaculata Deiparæ conceptione dicturus, assumes Ps. 36. *Fundamenta ejus in montibus sanctis,* aut de Resurrectione servatoris & Domini nostri. Psalm. 2. *Quare fremuerunt gentes &c.* aut de Ascensione Psalm. 109. *Dixit Dominus Domino*

meo, sede à dextris meis &c. Praxes ejusmodi expositionis habentur passim in Psalmis, unde ejus Exemplum vix est necessarium. Nihilominus pro more sit brevis.

P R A X I S.

Dominica I. Adventus.

Videbunt filium hominis venientem in nube cum potestate magna Luc. 21.

Accessus & Propositio. Cum qua Potestate, ad judicium se venturum Servator noster, præfixis verbis insinuat, eam ut mundo certiolem faceret, multò ante, servis suis manifestavit. Habet pius animus, quod stupeat, omnes autem, quod timeant: Si de illa, Ilaiam, Ezechielem, Joelem, aliosque Prophetas audiant. Ego unum ex illis Habacucum scilicet, hodiè ad vos, de illa loquentem, produco, cujus verba tantò diligentius expendere debetis, quantò magis omnium interest, timere nunc à judiciis Domini, ne in ipso judicio timeamus.

Confirmatio ex Expositione Cantici Habacuc.

Deus inquit ab Austro veniet, & Sanctus de monte Pharan. Quot verba, tot potestatis magnæ indicia. Nam si DEUS veniet, quis ei comparabitur? Si Sanctus, quis eum arguet? Ab Austro verè veniet, & de monte Pharan: Auster meridiem significat, & tempus maximi in sole ardoris.

Tunc scilicet accendetur velut ignis Zelus DEI, & dies veniet Malach. 4. *Succensa quasi caminus, & erunt omnes superbi, & omnes facientes iniquitatem quasi stipula: & inflammabit eos, dies veniens, ait Dominus exercituum; adeo, ut non relinquantur in eis radix, neq; ramus.* De monte quoq; Pharan veniet; Pharan significat divisionē, apud Lanuram, quā sanctus ille, & iustus Deus faciet; Separando improbos à probis, innocentes à reis, afflictos à cruciatibus, tēpus ab æternitate, homines à Deo. Quod ut gloriosissimè præstet, operuit celos gloria ejus, stipantibus undequaque Dominum, Angelorum Exercitibus, & laudis ejus plena est terra, quam innumeris illi comites occinent, læti de gloria Domini sui. Tantum enim abest, ut de interitu impiorum tristentur; ut potius de justitia DEI gaudeant: & contra impios, simul cum Domino suo armentur: quæ omnia expressit David Psal. 149. *Exaltationes DEI in gutture eorum, & gladii ancipites in manibus eorum. Ad faciendam vindictam in nationibus, increpationes in populis. Ad alligandos Reges eorum in compedibus, & nobiles eorum, in manicis ferreis. Ut faciant in eis iudicium conscriptum, gloria hæc est, omnibus sanctis ejus.* Heu peccator? Heu miserande? Quo te tunc vertes tot gladiis stipatus, tot compedibus territus, cum in super teste D. Anselmo similit: *A dextris erunt peccata accusantia, à sinistris demonia, subtus horrendum chaos inferni, de super iudex iratus, foris mundus ardens, intus conscientia urens.* Quid inter hæc spectacula non terrificum? Vincit tamen omnia terror iudicis, ideoque

que

que splendor ejus ut lux erit. Quis splendor, & qualis lux? de quibus nimirum Apocal. 20. 11. *Vidi thronum magnum candidum, & sedentem super eum à cuius conspectu fugit cælum & terra, & locus non est inventus eis. Cornua in manibus ejus.* Audiant qui exaltant cornu suum, & loquuntur adversus DEUM sublimia; venturum tempus, quo cornua eorum apprehendantur à potentia Dei & confringantur: atque cum cerebro elidantur: Gloriaris de oppresso paupere, Cornua exaltas. Gaudes timeri ab omnibus. Cornua exaltas. O bos cornute? O bestia immanis, quam cæco impetu ageris? Erit, erit tempus, quo videbis cornua tua in manibus, potentissimi ultoris scelerum tuorum, & tutoris orphanorum. Bene etiam intelligitur per hæc cornua, crux sanctissima, quam Judex pro sceptro assumet, aut certè quæ ante thronum ejus constituetur, & tunc ante faciem ejus ibit mors in hoc signo triumphata, & egreditur Diabolus ante pedes ejus, virtute Passionis CHRISTI, conculcatus. *Stetit, & mensus est terram. Aspexit & dissolvit gentes.* Quæ inde prodigia? stetit, mensus est, aspexit nondum condemnat, nondum fert sententiam & jam montes de his eunt, colles curvantur, aquæ diffugiunt, scinduntur rupes, cælum supplicat, infernus gemit. Ita statim Propheta, *Et contriti sunt montes sæculi, incurvati sunt colles mundi, ab itineribus eternitatis ejus.* Et iterum. *Viderunt te, & doluerunt montes, gurges aquarum transiit, dedit abysus vocem suam, altitudo manus suas levavit.* Hæc est potestas magna in Evangelio insinuata, hæc

virtus altissimi, quam ratio humana non capit, sed fides probat. *Stetit, & mensus est terram*: ut omnibus constaret, Domini esse terram, & plenitudinem ejus, & confunderentur impii, vana spe temporalium successuum illusi, arguente cujuslibet conscientia: ubi nunc inanes? ubi fixa in terris fiducia? si vestrae sunt opes, cur illas non retinetis? si vestrae divitiae, cur vos ab extrema egestate non vindicatis? *Aspexit & dissolvit gentes*, ut impleatur quod dictum est, per Joëlem cap. 2. v. 6. *A facie ejus cruciabantur populi, omnes vultus rediguntur in ollam.* Duplex vultus, gravissimè homines confundit, & duplex maximè terret. Confundit, vultus testis, crimen palam evincentis; & vultus, benefactoris offensi: Terret vultus Principum in Majestate sua, & vultus judicis sententiam in reum forentis. Talis erit vultus Domini, super facientes mala. Convincet apertè; exprobat ingratitudinem inexcusabiliter. Idem erit testis, judex & vindex, quid ni dissolvantur gentes à vultu ejus? sicut dissolvitur nix, sole incalescente; ut pateat diu tectus finis immunditiae, avaritiae, & quorumvis occultorum peccatorum. Fiet id equidem, & factum videns propheta, quod, *incurvati sunt colles ab itineribus aeternitatis ejus*: humiliati superbi, & qui ab hominibus pro sanctis & justis adorabantur, jam patentibus sceleribus, in terram depressi videbuntur. *Sed nunquid in fluminibus iratus es Domine? aut in fluminibus furor tuus, aut in mari indignatio tua?* Aquae multae, populi multi: flumina labentia, gentes ut nives dissolutae. Heu! nihil juvat hic misericordiae

cordiæ invocatio : *In fremitu conculcabis terram, & in furore tuo, obstupefacies gentes.* Hebræa! *In furore, triturbabunt gentes,* cuius triturationis esse potest Exemplum David 2. Reg. 12. *qui circumegit super eos (id est Amonitas) ferrea carpenta, diuisitque cultris, & traduxit eos in typum laterum.* Obstupefiant gentes, super tantam Mitissimi Domini severitatem, & si salutis suæ consultum volunt, assumant salutarem, Prophetæ nostri timorem: qui de se, versu primo, hujus Cantici, ait: *Domine audiui auditionem tuam, & timui & rursus, eundem timorem prosequens: Audiui, & conturbatus est venter meus, à voce contremuerunt labia mea.* Hic enim timor salutariter admissus, efficiet, ut tandem homo ad Deum planè conversus, cum cælum ac terra turbabuntur, *sic enim non florebit; &c. & putredo ingressa in ossibus ab ira Dei non abscondet, dicere possit confidenter: Ego autem gaudebo in Domino, & exaltabo in Deo Jesu meo, Deus Dominus fortitudo mea, & ponet pedes meos quasi cervorum: Et super excelsa mea, deducet me victor in psalmis Canentē.*

MODUS VIGESIMVS PRIMVS.

DOgmaticus sive doctrinalis, quando ex toto Evangelio, doctrinæ variæ, quæ eodem includebantur, eruuntur, atque explicandæ probandæq; assumuntur. Modus hic, est unus ex facilibus. Ornatur autē & formâ sublimiorē sumit, si doctrinæ, non
sim-

simpliciter proferantur, sed per modum Axiomatum, graviumque Sententiarum producantur: E. g. si Dominica 21. à Pentec. Matth. 18. doceres 1. facillime ab hominibus, ingentia apud Deum debita contrahi: cui sermoni præberet occasionem debitum talentorum. 2. Eadem facillime pariter à nobis posse exolui, quod posset deduci, ex facili venia Domini, ad illa verba, *Potentiam habe*, concessa. 3. Ex alieno ære posse nobis succurri, cuius veritatis occasionem daret, ipsa pæna servi, qui si cum conservo indulgenter egisset, eo ipso apud Dominum veniam constantem meruisset, quemadmodum è contra, sua in conservum crudelitate, efficit, ut indulgentiâ obtentâ indignus judicaretur.

P R A X I S.

In Festo Visitationis B. Virginis MARIAE.

Exurgens Maria abiit in Montana, Luc. 2.

Accessus & propositio. Plenum instructionibus salutaribus Evangelium: vix expedit, aliqujus doctrinæ compendio stringere. Igitur in plura salutis monita illud partiamur.

Confirmatio per adductas, quas Orator elegit doctrinas.

Prima Doctrina: ubi Deus ibi nihil arduum. Hæc elicitur ex verbis primis Evangelii. *Exurgens Maria abiit in Montana*. Ardua hæc D. Virginis censenda via, tum quia humana indicia, egressui obsta-

obstare poterant: tum quia fatigationem difficilem ipsum interferebat. Ratio est primi, quia ab hominum conservatione, ab infantia amota Virgo, solique DEO & Angelis ejus cognita, sensu & re id sibi indixerat, quod de quadam Abbatissa dictum refert, D. Antoninus. *Virginem, gemmam esse in concha.* Ratio secundi. Quia montana transitu sunt difficilia, in quibus tamen nec quievisse, nec resedisse legitur, sed Exurgens transivisse, scilicet à DEO impulsa, qui, ubi adest nihil arduum est. In hunc sensum, Thomas à Kempis, *suaviter equitat, quem DEI gratia portat, Et Cant. 2. Ecce iste venit, saliens in montibus, transiliens colles.* Considerent id potissimum illi, qui ad vitam piam, aut ad pœnitentiam, à DEO vocati, montes ante se fingunt: & insuperabiles, aut hominum respectus, aut viæ spiritualis progressus, judicant, O si DEO fisci, ad meliorem frugem sincerè converterentur! quam facile experirentur, quod ubi DEUS, ibi nihil arduum? quàm confidenter cum D. Hieronymo in Epist. ad Heliad. inclamarent. *Quid agis frater in seculo, qui major es mundo? quamdiu te, tectorum umbra premit: quamdiu fumosa urbiū, carcer includit. Crede mihi, nescio quid lucis aspicio. Licet sarcina corporis abjecta, ad purum ætheris evolare fulgerem.*

Secunda Doctrina, ubi Deus, ibi salus, ex illis verbis. *Et salutavit Elisabeth,* Semel tantum legitur Deipara virgo, salutem dixisse: nec ante, quam utero gestaret Deum. Ubi Deus, ibi salus. Idem discimus ab Angelo Gabriele, qui ex cœlesti in-

instructiōe, non aliter dixit D. Virgini Ave quātm cum diceret, Dominus tecum. O quot Christiani, salutem aliunde quā à Deo expectant? Ideoque merentur, ut in illis quoque sententia Eliæ Lib. 4. Reg. cap. 1. robur obtineat. *Nunquid non est Deus in Israel, ut eatis ad consulendum Beelzebub Deum Accaron.* Quamobrem hac dicit Dominus, de letulo, super quem ascendisti, non descendes, sed morte morieris. Quot iterum? qui cum salutes sibi propinant, salutem perdunt. Rectè Soholovius noster in Quæstore. *Rarus apud nos quondam usus vini fuit, idque statis temporibus, & apud paucos, magni fructus & emolumento vitæ longæ & sanæ mentis: nunc vulgatissimus, qui ad caulas usq; at stabula peruenit. Ita, erectum est magnificum temulentia trophæum, exhaustæ opes.* Pariter dixeris. *Exhausta salus.* Nam ut Athen. Lib. 2. Epichar: dicit, frequentissimè, ex sacrificio epulum, ex epulo potatio, ex potatione comes, ex como ludus, ex ludo iudicium, ex iudicio condemnatio. Tertia Doctrina. Ubi Deus ibi Jubilatio. Ex verbis Elisabethæ, D. Virginis, & Exultatione infantis in utero, Et, quæ hæc felicissima solennitas: CHRISTUS intonat, Mater virgo occidit, Elizabeth benedicit, Joannes in utero salit, & de utero exilire conatur! O felices, qui hoc gaudio de DEO replentur! O Miseros, qui aliunde solatia sua, quā à Deo quærunt, cum verum gaudium ibi solum inveniatur, ubi Deus adest, de quo D. August. Confess. Cap. 40. *Est enim gaudium, quod non datur impiis, sed eis quæ colunt, quorum gaudium, tu ipse (Deus es) Et ipse est Beata vita, gaudere ad te de te, propter te, ipsa est, & non altera.* Et iterum. Et ali-
quando

MODVS VIGESIMVS PRIMVS. 111

quando intromittis in me affectum, multum inusitatum, introrsus ad nescio quam dulcedinem: quasi perficiatur in me, nescio quid erit, scio quod vita ista non erit. Tarantula, species aranei est, teste Alex. ab Alex. quem si quis deglutiat, gestit, salitque, tam diu, ut inter saltus, vitam sæpe expiret. Talia sunt profectò gaudia hominum sæculariū, quod inter ea, vitā & salutem perdant. Ubi Deus ibi Jubilatio ad vitam est, quia & Joannes vitam per uteri materni pulsū quærit, & Deus ipse est, in quo vivimus, movemur & sumus. Quarta Doctrina. Ubi Deus, ibi Deificatio, ex verbis D. Matris *Magnificat anima mea Dominum*, de quibus D. Bernardinus Senen. Tom. 3. Serm. 6. *Beatissima Mater Dei, plena Spiritu Sancto, & tota in Deum transformata, jubilando dixit decem jubilationes.* Unde & idem Canticum, *Psalterium decachordum* appellat, ad quod David respexit, cum diceret: *In Psalterio decachordo psallam tibi.* At nota illa verba. *In Deum transformata.* Nota, & Cantici significationem, ac verbum *Magnificat*, significans actum laudis præsentem, & continuum. Hinc discere *Magnificare Deum*, ut Deo dignus sis, & quodammodo *Deificeris*. Proverbium Polonorum est. *Non corrigito Magnificat*, significans, laudes per illud Deo perfectissimas, perfectissime impendi. Unde etiam, omni jure, meritis Horatii laudē, Casimirus Sarbievius, in præceptis Lyricis, probat, eundē hymnū omnibus numeris Poeticis esse absolutū. Mutare mihi liceat proverbium, aut imitando illud, dicere. Ne corrūpas *Magnificat*. Est qui occinat, magnificavit, non magnificat: corrumpit. Est qui occinat, *Magnificabit*, Idem

Idem corrumpit. Magnificat, occinitur, ubi Deus
& DEificatio intercedit: & quidem Magnificat
anima, non lingua, non labium. In spiritu enim
& veritate, adoratur Dominus, cui perpetua ac in-
desinens laus debetur in sæcula.

MODUS VIGESIMVS SECUNDVS.

PRæfixæ themati propositione, totum aut fere
totum Evangelium ad illam propositionem
revocatur, quæ & si secundum se videatur singula-
ris: totius tamen Evangelii doctrinas comprehen-
dat E. G.

Dominica 5. à Pentecost. Matth. 5. dicturus su-
pra illa verba. *Nisi abundaverit iustitia vestra, plus
quam scribarum, aut Phariseorum &c.* posset pro-
ponere, inquisitum se; quænam sit hæc abundan-
tia, à nobis per Christum requisita, & responderet
ex Evangelio 1. Esse illam, quæ non ad sola facta,
sed & ad cognitionum custodiam, se extendit. Nam
ait Dominus, dictum est antiquis non occides &c. Ego
autem dico vobis quia omnis qui irascitur fratri suo,
reus erit iudicio 2. Esse illam, quæ se extendat, ad
Custodiam verborum. *Qui dixerit fratri suo,
Raca &c.* 3. Esse illam, quæ se extendit ad ope-
ra liberalia, per quæ læsi lædentes prævenimus, quia
dicitur: Si frater habet aliquid adversum te, relin-
que

MODUS VIGESIM. SECVNDVS. 113

que ibi munus tuum ante altare, & atque hac ratione totum Evangelium, sub dicta propositione, explicaretur.

P R A X I S.

In Festo S. Mariæ Magdalenæ.

Remittuntur tibi peccata tua Luc. 7.

Accessus & propositio, Nemo est nostrum, dubio procul, qui non cum magna animi delectatione, fortunatam hanc servatoris sententiam, Magdalenæ gratuletur. *Remittuntur tibi peccata tua*, & nemo est, qui non sibi similem optet. Eveniet omninò cuilibet, cui vera pænitentia, obvenierit. Ne igitur nos fraudemus die bono, & spe optima, inquiramus hoc sermone, quid sit verè pænitere; & hoc, exemplo Magdalenæ perdiscamus.

Confirmatio debet constare sparsis in Evangelio exemplis. Pænitentis Magdalenæ.

Quid itaque est verè pænitere. Ideò primò verè Pænitere, est mox atque à Deo te vocari sentis, ad eum, à peccatis converti. *Hodie si vocem ejus audieritis nolite obdurare corda vestra.* Monet Psal. 94. Christus de sepulchro mane diluculo, ita peccator de peccati tumultu. Procul in faustum cras, procul dilationes. Ita egisse, D. Magdalenam, notant illa verba Evangelii. *Et ecce mulier, quæ erat in civitate peccatrix, ut cognovit quod accubisset, attulit alabastrum unguenti.* Non distulit nec præten-

H

dit

dit occasionis incommo-
ditates, sed ut cognovit de
Christo, confestim se ad illum placandum pro-
puit. Heu quā facilē hic decipimur: *paululū* inquit
sapiens Prov. 6. 10. *dormies, paululū dormitabis, pau-
lulū conseres manū, ut dormias, & veniet quasi viator
egestas.* Hinc de latrone quoq; in cruce converso D.
Cyril. apud Garc. dis. xcvi. 13. *Rogo te, in finem vitæ
protrahis pœnitentiam ad exemplum latronis? Falleris
frater. Nam latro non in fine, sed in principio est con-
versus, nam tunc venit, cum vocatus fuit,*

Quid rursus est verē Pœnitere? Respondeo,
verē pœnitere, est ita peccatum detestari, ut omnia
impedimenta conversionis, & omnes respectus ab
eo avocantes, ex nunc damnentur, & pervincan-
tur. Id item apparet, in Exemplo Magdalenz, de
qua D. Greg. hom. 33. *Super convivantes ingressa
est, non iussa venit, inter epulas, non erubescit.* Quis
dubitet obstitisse illi fervori conversionis, verē
cundiam muliebrem, malorum amicorum occur-
rentia blandimenta, voluptatum & carnis pavores,
hominum ostentationes ac irrisiones, pœnitentiæ
agendæ rigorem. Vicit hæc omnia Magdalena, &
pœnitentibus verē prælufit, ut omnia discant præ
DEO contemnere: opes, amicitias, voluptates,
humana iudicia, ipsiusq; vitæ pericula: generoso
illo & Christiano animo, cujus etiam exemplum
pulcherrimum proponit nobis D. Nazian. infama-
toria prima in Julianum, in nonnullis Christianis;
qui donativum à Juliano accipientes, thus adole-
verant: ignari fraudis, qua illud, in ignem injice-
re iussi. Hi deinde à domesticis moniti, cum do-
lum advertissent, primum attoniti, mox zelo can-
descen-

MODUS VIGESIMUS SECVND. 115

descendentes, ac per forum discurrentes, clamabant. *Christiani, Christiani animo sumus, Audiat omnis homo & præ omnibus, Deus cui vivimus & mori-
turi sumus. Imperator nobis imposuit, cuius auro su-
mus vulnerati. Emendabimus Imperatorem, san-
guine expurgabimus. Mox ad Imperatorem con-
versi. Non dona Imperator accepimus, sed morti su-
mus adjudicati: non honoris causa sumus vocati, sed
planè ignominia donati. Gratiā tuis concede mi-
litibus Christo consignatis, cuius solius subsumus impe-
rio. Pro igne ignem retribue, pro cinere illo, in cine-
rem nos redigito, manus quas male porreximus de-
truncato, nec non pedes quibus perversè cucurrimus.
Alios auro tuo honora, quos accepisse non pæniteat, no-
bis satis est Christus. O generosa Pectora! O paucis
cognitam pænitentiam! Hoc demum est pænite-
re, omnia præ DEO contemnere*

Quid tamen insuper est verè pænitere? Re-
spondeo verè pænitere, est post animum sincerè
ad Deum conversum, post omnia pænitentiae im-
pedimenta sublata, post omnes respectus huma-
nos contemptos, post lacrymarum maria effusa, se
indignum gratiā DEI judicare. Egregiè: Salvianus
describens pænitentiam Davidis lib. 2. de guber.
*Agnoscat reus culpam, humiliatur, compungitur, con-
fitetur, luget, pænitet, gemmas regias abdicat, crepan-
tia auro textili indumenta deponit, purpura exui-
tur, diademate ex honoratur, cultu & corde mutatur,
totum Regem cum ornatu suo abjicit. Quid inde? quis
animus, quæ confidentia virtutis Davidi? Clamat
sepius ac præsertim Psalm 50. Averte faciem
tuam à peccatis meis. Tibi soli peccavi.*

H 2 Pecta-

*Peccatum meum contra me est semper, & alibi multis
 toties. Sic pænitere, est verè pænitere, sic pænitu-
 isse hodie censenda D. Magdalena, quæ post tam
 insignem conversionem, in qua juxta D. Greg. in
 Luc. 7. Quot in se habuit oblectamenta, tot de se, in-
 venit holocausta; indignam tamen se gratia & aspe-
 ctu Domini sui judicavit, ideoque stans retrò secus
 pedes ejus, Lacrymis cæpit rigare pedes ejus. O
 Magdalis? O peccatrix piissima? Quid ita parum
 audes? Nunquid adhuc ignoras, quem placas? Hic
 est, Pater ille amantissimus, qui filio ad se converso
 pectus, non pedes obtulit, hic servator, ille beni-
 gnissimus, in cujus pectore Joannes, hoc est gra-
 tia, quam tu per remissionem peccatorum es affe-
 cuta, recumbit. Cede nobis peccatoribus pedes,
 tibi pectus, tibi vultus, tibi labia dilecti patens.
 Frustra cadunt verba, & pedes petit, & à retro tan-
 quam indigna petit. Ubi sunt illi impudentes, ubi
 illi pænitentes? qui nihil obstare, quò minus
 ipsi Deo assistant, aut affideant, dum modo leviter
 pectus tangerent, dum os aperiant, existimant. Non
 est hæc, non est, verè pænitentia. Vera pænitentia
 semper humilis est, semperque locum illum querit
 in quo Magdalena peccatrix, meliori sorte, quam o-
 lim, Ruth ad pedes Booz, mulier virtutis apparuit.*

*Quid denique est verè pænitere? Respondeo.
 Pænitentiam inchoatam constanter retinere, &
 peccata quorum etiam venia certa est, continuo
 plangere. Ita egit Magdalena de qua ipse servator.
 Osculum mihi non dedisti, hac autem non cessavi
 osculari pedes meos, inter lacrymas scilicet, & con-*

tinuavi

tinuos planctus. Unde, & à Christi resurrectione rigidissimam pœnitentis vitam, in Eremo ad mortem egit: quamvis ter in singulos dies, Angeliscantibus recrearetur. Placet inventio pictorum, quâ passim, D. Petro gallum occinentem appingunt, & Magdalenam non aliter, quam ad pedes Christi crucifixi, aut inter pœnitentiæ insignia, cilicia, disciplinas statuunt. Monemur inde, ut si quis cum Petro, Christum aliquando negavit, semper ab inde, gallum, admissum crimen exprobrantem obaudiat: & quanquam claves regni cœlorum, in manibus collocatæ videantur, lacrymas tamen fundere continuas non desinat. Monemur pariter, ut si quis cum Magdalena deliquit, à pedibus Christi nunquam recedat, pœnitentiam nunquam deserat. Sed illud Psal. 6. gemebundus iteret. *Laboravi in gemitu meo, lavabo per singulas noctes lectum meum, lacrymis, stratum meum rigabo.* Hebr. legunt. *Fatigatus sum gemendo, & suspirando totas noctes: lacrymis meis stratum meum immergam seu natarefaciam.* Propriè, putrefaciam, dissolvam. Super quæ D. Chrysost. Homilia 32. in Epist. ad Hæbr. *Quod una die, admissum fuerat peccatum, post tot annos, post tot generationes, tanquam quod recens accidisset, deflebat.* Sic pœnitere, est verè pœnitere. Sic Magdalena pœnituit. Sic pœnitere debent, qui remissionem peccatorum expectant. Cæterum inquit Bernar. Ser. 3. in Cant. *Si dixerit mihi IESUS: Remittuntur tibi peccata tua, nisi ego peccare desiero, quid proderit?* imò ut addit idem. *Erit sine dubio, recidenti quam cadenti pejus.*

MODUS VIGESIMUS TERTIUS.

Est expositivus, aut explanativus, quando sententia aliqua Evangelii, aut alterius scripturæ habens sensum involutum, ac incertum exponitur. Ostendendo, quis illius germanus sit sensus. Porro, aut sensus ille quem proponimus, solum vulgo ignotus est, neque habet alios sibi oppositos: aut non solum est ignotus, sed & oppositos paritur. In primo casu satis est, explanare germanum sensum, confirmare, amplificare. In secundo possunt etiam alii sensus, & interdum debent citari, ut illis refutatis, noster magis innotescat. Inter sententias huic explicationi conducen-
tes, posset esse illa D. Paul. ad Hebræos 5. *Crucifigentes iterum filium Dei in semetipsis.* Alia enim, & vulgi rationem superans, est item illa. *Cognosco oves meas* Joan. 10. Ambiguitatem enim parit, de qua cognitione sit sermo, quando nihil fugit scientiæ Dei: nec dubium esse potest, quod sit sermo de cognitione Practica DEI, de qua Incertus Tit. 3. Biblioth. PP. hic. *Cognoscere, Domini diligere est.* Unde, & in iudicio dicturus est quibusdam. *Amen dico, Nescio vos, alioquin qui omnia scit, quomodo ignorare aliquid potest.* Nota illud, *cognoscere, diligere est,* & disce sensum, similitudine Parentum, filios dilectos, & exolos, hac voce distinguendum. *Meus est hic: Hunc alium nolo meum* Psalm 79. *Qui deducis velut ovem, Joseph:* Non de hoc solum plau-

dit

dit Psaltes, quia Dominus ducit, velut ovem Josephi: sed quia deducit: quod est idem, quod cognoscere oves, quia cognoscere diligere est, quod rursum Psaltes notavit, quando edixit, *quia novit Dominus viam iustorum, & iter impiorum peribit.* Plal. 10. Itaque, *secure pascant oves Christi, licet pastores sui, eas derelinquant, in necessitate: licet substantiam temporalem non illis tribuant, sed in aliorum usus convertant: tamen D. JESVS CHRISTVS verus Pastor, diligit eos, & vitam eternam dabit.* D. Aug. Tit. 3. bibli. in serm. Haimonis.

P R A X I S.

Feria tertia Pentecostes.

Ego veni ut vitam habeant & abundantius habeant.

Joann. 10.

Accessus & propositio. Illustre hoc est, de Christi Domini in nos liberalitate testimonium; sed, qua ratione nobis abundantius vitam impertiatur, non satis, prima fronte notum, imò quasi paradoxum. Expendamus igitur hanc beneficentiam diligentius, ut ad gratitudinem animemur abundantius.

Confirmatio, debet constare expositione, germani sensus ejusque probatione.

Quod anima est corpori, hoc Deus anima, dixit verissimè Augu: eo, quod gratiam Spiritus Sanctus infundat in corda fidelium, quæ est principium & radix vivendi divinè, animæ. Illa enim movet animam ad rectè operandum.

H 4

illa

120 MODVS VIGECIMVS TERT.

illa facit actiones dignas anima & Deo, illa animæ vita est, qua si quis vivens in ipsa morte corporis invenietur, vivet iterum, vita gloriæ in æternum. Proinda, duplex est vita, de qua verba Christi Domini: *Ego veni, ut vitam habeant, & abundantius habeant*, sunt intelligenda: vita gratiæ qua vivit anima per Deum, & vita gloriæ, qua vivet per Deum, in Deo, cum Deo, æternum videndo, amando, gaudento, & quidem

Quo ad vitam Gratiæ venit Christus, ut eam abundantius habeamus: quia per ejus adventum, Et facilior peccatorum, quæ tollunt vitam, remissio est reddita, ut sic vitam, cum volumus arripiamus: & copiosiora multò quam ante auxilia, ad illam acquirendam fovendamque allata. Sunt quidem qui obmurmurent, faciliorem fuisse, reditum ad Deum olim, ac proindè facilius vitam gratiæ acquiri potuisse. Scilicet nihil requirebatur, nisi vera cordis contritio, nunc autem accessit confessio, in qua non leves difficultates obveniunt. Hic sensus & ignavus, & rudis est. Ignavus quidem; quia in rei preciosissimæ, qualis est salus, & vita animæ, curâ, minimos labores æstimat. Rudis, quia non satis, & capit, quid vera contritio ferat, quæ si adesset, in publicam etiam peccatorum confessionem, cum Magdalena rueret. Parvum verbum contritio, sed grande ejus mysterium. Quis norit? Utrum dicat, Peccavi cum Davide, aut filio prodigo? an cum Saule, aut Antiocho? quis certus sit, se in contritione odisse peccatum super mala omnia, & moveri ad ejus odium propter Deum amatum super omnia?

omnia? non verò immisceri dolori timorem DEI
se punientis, aut amorem sibi prosperantis, aut pe-
riculum vitæ à Deo ob peccata tollendæ, quæ &
similia, tollunt perfectionem contritionis, & so-
lum faciunt attritum: ac proindè illos actus, non
sequitur justificatio, nec vita animæ. Vis hic gra-
tiam experiri Christi, atterere & confitere, & ecce
actus, qui non sufficiebat vitæ reddendæ, faciet te,
cum Sacramento, ex attrito contritum, & vitam, in-
dubitatè restituet, ut Docet Tridentinum. D. Tho-
mas in tertiam Partem, Metaphoram Contritio-
nis & Attritionis, à rebus quæ conteri solent, ait
sumptam. Age, quid facilius? conteri, E. g. Saxum
& in cineres redigi, an solum atteri? Saxum & petra
durissima, est cor peccatoris. Conteri illud omni-
modè opus erat, ut in vitam animaretur: nunc atte-
ri satis est, quia Christus venit, ut vitam per eum
habeamus, & abundantius habeamus.

Quanta verò, ejusdem abundantia accessit, ex
auxiliis vitæ, acquirendæ fovendæque, legi veteri
ignotis? Crediderim equidem motiones volunta-
tis, & lumina intellectus, vocationesque omnimo-
das frequentiores à Christi adventu fidelibus
communicari, sed ne aliquis id incertum velit, fon-
tes beatissimos ac publicos, vitam & gratiam fun-
dentes, cogitemus. Sacramenta, scilicet à Christo
Domino in Ecclesia instituta, gratiæ dum non ob-
stemus, ex opere operato immediatè causativa:
quorum nulla habuit lex vetus, sed solum Ceremo-
nias & Ceremonialia & ut ait Apostolus ad Heb. 10.

Umbras futurorum bonorum D. Bernar. huc allu-

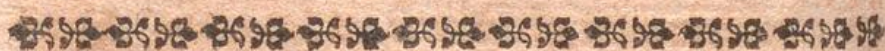
dens, Ser. 2. in Cant. legem Moyſis aut Moyſem, comparat Gieſi, cum baculo ad ſuſcitandum filium Sunamitis miſſo: cui vitam reddere minime potuit. Unde inſclamat. *Sequatur Dominus nuntios ſuos, quia ſine ipſo poſſunt facere nihil: miſit puerum, tulit baculum, & nec dum eſt vox neq; vita. Non ſurgo, non ſuſcitor, non excutior de pulvere, non reſpiro in ſpem: ſi non propheta, ipſe deſcendat, & oſculetur me oſculo oris ſui.* Vox hæc Bernardi vox totius humani generis olim fuit; qua, tractus clementiſſimus Dominus, de cælis venit, ut vitam habeant, & abundantius habeant. Celebratur apud Senec lib. 9. de Clem. Auguſti beneficentia, quod Cinnae proditori ſuo propinaverit, inquiens. *Vitam tibi Cinna iterum do, prius hoſti, nunc inſidiatori, ac parricida. Experiamur Utrum ego meliori fide vitam dederim, an tu debeas.* O quanto major, magna etiam hac liberalitate, noſtri Servatoris! qui non jam ſemel ac iterum, ſed toties nobis vitam per Sacramenta proponat? Quoties dignè illis uti volumus, poſſumus, quãvis non rarò in eum ſæviamus, qui ſe ipſum, vitæ noſtræ nutrimentum eſſe vult, ut meritò exclamat D. Chryſoſt. Homil. 61. ad Antioch. *Hei mihi, quot ad ſalutem nobis via! Nos corpus ſuum effecit, nobis ſuum communicavit corpus!* Hoc eſt vitam velle dare, & abundantius dare.

Quoad vitam gloriæ. Venit item Chriſtus ut eam abundantius habeamus. Quia, & ingreſſus ad eam, quotidie patet, & electio ac ſalus æterna, ad plures quam in lege veteri refertur. Ad Hebr. 9. *In ſecundo inquit D. Apoſtolus, tabernaculo, ſemel in anno ſolus Pontifex introibat, non ſine ſanguine. Hoc ſigni-*
canti

ante spiritu sancto, nondum propalatam esse sanctorū
viam, adhuc priore tabernaculo, habente statum.
Non enim decorum erat, pergit Primasius ad Gal. 3.
aut milites qui sub vexillo Christi in veteri testamen-
to stipendia meruerant, ante ducem triumphare: aut
prius membra quam caput, celesti gloria exornari.
Sanguis igitur Christi, inquit Hier. ep. 129. ad Dar-
dan. clavis paradisi est dicentis ad latronem. Hodie
mecum eris in paradiso. Et à Christi ingressu, patuē-
re duodecim cæli portæ Apoc. 21. ne una quidem
clausa: cum ne una, antehac, fuerit aperta, quæ etiā
versus omnes orbis partes patent, ut vitam homi-
nes habeant, & abundantius habeant, & salus cujus
spe, gloriabantur soli Hebræi totius orbis habita-
toribus pateat. Apoc. 7. audit de cælo D. Joannes,
numerum signatorum, centum quadraginta quatuor
millia signati, ex omni tribu filiorum Israel. O vitæ
æternæ parcam possessionē! Hem nos! si tam pauci
censeamur. Absit: venit Christus ut vitam habeant,
& abundantius habeant, ideoq; addit D. Joannes.
Post hæc vidi turbam magnam, quam dinumerare
nemo poterat, ex omnibus gentibus, & populis, & lin-
guis, stantes ante Thronum, & in conspectu agni. Cer-
te SS. Martyrum, sub solo Diocletiano, invenies vi-
cies centena millia. Singulis enim mensibus per 10.
annos occidebantur 17. millia. In lib. 3. D. Brigittæ
legitur, solum Romæ quolibet die anni, posse cele-
brari 7. millia Martyrum. Et eodem lib. c. 17. dicitur
Si mensurares terram 100. pedum in longitudine, &
totidem in latitudine, ut seminares eam puris grano
tritici, quodlibet verò granum, daret fructum
centuplum, adhuc essent plures Martyres,

&

*& Confessores, Roma à Sancti Petri tempore, usq; ad
Caestinum. Jubilet ergo Deo, omnis terra, & a-
pud se unusquisque & pendat, quàm irrationabi-
le & insanum; vitam quam per Christi gratiam
abundantissimam licet habere, sponte sibi detrahe-
re, ac imminuere.*

MODUS VIGESIMUS QUARTUS.

MEminit illius Sixtus Senensis Bibliothecæ
suæ cap. 2. & P. Carolus Regius Societatis
nostræ lib. de Inventione Orationis Sacræ: quan-
do tota concionis supellex, desumitur ex concor-
dantiis scripturæ hoc modo, ut dicturus Oratio-
nem, assumpto subjecto sententiæ, vel prædicato,
vel utroque percurat in Concordantiis similia ver-
ba, item Synonima, ac etiam aduersa, factaque re-
flexione ad suum intentum, ex historiis, & senten-
tiis per Concordantias insinuatis, colligat in unum,
quæ ad rem faciunt: eliciendo rei assumptæ, defi-
nitiones, causas, effectus: aut advertendo, ad cir-
cumstantias, quis, quid, ubi. Sic enim, copiosa, non
poterit non colligi, dicendi materia; qua in for-
ma orationis, pro suo placito disponet. Dicā quod
sentio, Modus hic suggerendæ materiæ est aptus,
sed prudentiâ judiciosâ indiget; ne verba secuti,
multa ineptè congeramus, atque cum de re pluri-
ma dixerimus, ad rem nihil dicamus: & tædii labo-
risq;

risq; multum adfert, cum sæpe, innumera verba
 examinanda se offerunt E.g. si die Paschatis, tri-
 umphale illud Evangelii præconicum accipiam
surrexit longissimæ centuriæ verborum erunt de-
 currendæ, sub dictionibus, surgo, resurgo, exurgo,
 & synonymis harum inclusæ: tum verò ad ordi-
 nem aliquem revocandæ. Certum tamen interea
 sit, etiam plurium concionum materiam, hac ra-
 tione, simul suppeditari posse. Nam, si examinem in
 Concordantiis *surrexit* in veniam surrexisse Barac.
 Jud. 14. 4. adversus Sisarā: dicēte Deo. *Surge, hac est*
enim dies, in qua tradidit Deus Sisarā in manus tuas,
 unde ei gloriosè prostravit, & iterum audivit v. 12.
Surge Barac & apprehende captivos tuos, 1. Reg. 17.
Cum surrexisset Philistæus, festinavit David, & con-
currit ad pugnam 16. *Judicium*, Dormivit Samson
ad mediam noctem, & inde consurgens, apprehendit
ambas portas fores cū postibus & sera, imposuitq; hu-
meris suis, portavit ad verticem montis, qui respicit
Hebron. En materiam ex quæstione, quomodo
 surrexit? sufficientem Orationi. Similem dabit
 Circumstantia Quis, nam si quæram, qui soleant
 surgere? dicuntur in scriptura, surgere primò hu-
 miliati, juxta illud Psal. 119. *De Torrente in via bi-*
bet, propterea exaltabit caput. Nam *To exaltabit*, est
 synonymum verbi *surgit*, & Psal. 19. *Surreximus, &*
erecti sumus. Secundo, *Afflicti* Psal. 126. *Surgite post-*
quam federitis qui manducatis panem doloris. Et
 1. Esdræ 9. vers. 4. *In sacrificio vespertino, surrexi*
de afflictione mea, Tertiò, Qui dormierunt, unde &
 de Christo Propheta Psal. 3. 2. *Ego dormivi & sopo-*
ratus

126 *MODUS VIGESIMUS QVART.*

ratus sum, exurrexi. Quartò succursuri alienis malis
Exod. 9. Surge, & descende ciuò, quia peccavit popu-
lus &c. quæ omnia & singula, satis aptè seruiunt
seruatori; humiliato, afflicto, surgenti, si rursus ad-
huc reflectam. Ad quid, surgitur? legam Gen. 44.
jussu surgere famulum Iosephi Patriarchæ, ut
voluntario, & pio dolore, vocarentur fratres Pa-
triarchæ, quorum consortio & maximè Benjami-
ni, frui prius frater volebat. Num. 16. 15. Surrexisse
Moysem, & abiisse, ac populum abduxisse, à Da-
than, & Abiron; ne absorberetur cum illis. Exodi
24. v24. surrexisse eundem, ut ascenderet montem,
in quo eum operuit Gloria Dei. Jos. 17. Surrexisse
populum ut plecteretur peccatum Achani. 2. Es-
dræ 2. Surrexisse Esdram, ut provideret Hierosoly-
mæ dirutæ. 2. Reg. 3. Surrexisse Abner, ut congre-
garet populum ad David 4. Reg. 7. Surrexisse Eli-
sæum ut suscitaret Sunamitis filium; qui fines, val-
de commodè flecti ad Christi resurrectionem pos-
sunt; & multi similes ac potiores, ex plurimis re-
stantibus locis deduci, sicut & ex aliis circumstan-
tiis ac reflexione supra locos Dialecticos, eorum-
que ad ejusmodi dictiones applicatione. Unde sit
& mihi ex restantibus.

PRAXIS.

In Festo solemnitatis Paschalis

Surrexit Marci 16.

A*ccessus & Propositio. Quando Angelus felix*
faustumq; Surrexit intonat; quando tota Ec-
clesia, lætè illud ingeminat, æquum est ut nos quo-
que

que idem cum gaudio promamus. Ut autem tanto promptius Cor linguæ consonet, quid læti, quid fausti, hoc lætum faustumque *Surrexit* ferat, tantisper expendamus.

Confirmatio deduci debet ex occasione dictionis *Surgo* in scriptura variè applicatæ.

Primum itaque, quod felix faustumq; *surrexis* intonat, est victoria Christi, & triumphus de hostibus de quo Psal. 67. *Exurgat Deus & dissipentur inimici ejus, & fugiant omnes, qui oderunt eum, à facie ejus.* O quàm frustrà fremuerunt gentes! & quam inania meditati sunt populi! Ecce surgit quem occilum voluerunt, & dissipat inimicos suos. Ubi Mors victoria tua? ubi stimulus tuus inferne! fugit Mors, victus infernus, dissipati custodes sepulchri, dissipata consilia Judæorum, dissipata infidelitas gentium. Triumphus planè est, ait Hilar. lib. 10. de Trinitate, *sepeliri mortuum, sed resurgere Deum: Secundum hominem, pro nobis omnia infirmam pati; sed secundum Deum, in his omnibus triumphare* 2. ad Corinth. 5. *Et si cognovimus secundum carnem Christum, sed nunc jam non novimus.* Quid ita Beatissime Doctor? Nimirum, in resurrectionis victoria & triumpho, *Absorpta videtur in deitatem humanitas, non quod mutata sit substantia, loquitur Ber. sermone de verbis Apocalypseos, signum Magnum, sed quod affectio Deificata. Tenuit scilicet juxta D. Leon. S. 18. de Passione, disposita mansuetudo patientiam, & cohibita famulantium sibi Angelicarum virtute legionum, hausit calicem doloris & mortis: sed jam, pergit idem, Totum supplicium,*
tran-

transtulit in triumphum: & illum quidem triumphum, in quo solo, auditum sit surrexit, cum anti-
quis triumphatoribus, mors potius occineretur, à
monitore triumphatori inclamante: Memento te
hominem, id est ex scriptura & sensu, quia pulvis es, &
in pulverem reverteris.

Alterum, quod *surrexit* felix, feliciter intonat,
 est, Christum surrexisse, ut nos surgamus. Judi. 7.
 ait Dominus ad Gideon: *Surge & descende in ca-*
stra; quo cum descendisset, audita narratione so-
mnii roboratus. Surgite inquit ad suos, tradidit e-
nim Dominus in manus nostras, Castra Madian: si-
cut excitatus Gedeon, excitavit suos; sic Surgens
Christus surgere vult nos, de quo Apostolus Eph.
5. Surge qui dormis, & illuminabit te Christus. Du-
plex autem resurrectio à nobis requiritur. Deve-
teri homine, ad novitatem vitæ, & de humilitate
spei, ad spem vivam Resurrectionis, ad Roman. 6.
Quomodo Christus surrexit à mortuis, per gloriam
Patris, ita & nos in novitate vitæ ambulemus. Ex-
pectantes utique illud tempus, quando, exultabunt
ossa humiliata Psal. 50. In momento scilicet, in illu-
oculi in novissima tuba: canet enim tuba, & mortui
resurgent incorrupti 1. ad Cor. 16. Quod si quæris
cum D. Chrysost. Ser. 103. Quæ est ista tuba, quæ
inferis infert bellum, sepulchri resolvit moles, in tonat
mortuis vitam, resurgentibus in lucem, perpetim dat
triumphum! audies cum eodem, & ab eodem. Tu-
ba quæ in principio mundum vocavit ex nihilo, ipsa
in novissimo, Mundum revocabit ex perdito; & quæ
in initio, hominem suscitavit ex limo; ipsa in fine, homi-

nem

nem resuscitabit ex pulvere. Credamus ergo, quod
Cruce, corporis nostri sit *aratum*: fides, semen, sulcus,
sepulchrum, resolutio germen, expectatio tempus; ut
 cum ver *Dominici* adventus arriserit; corporum
 nostrorum matura tunc viriditas, vitalem resurgat
 in *Messem*; nescituram jam finem, nescituram cani-
 tiem, non passuram falces, nec flagella sensuram. *Ibi-*
dem Chryso. Tertium quod surrexit felix, feliciter
 intonat, est surrexisse Christum, ut & mortuis,
 & vivis dominetur ad Rom. 14. O Regnum fe-
 lix & augustum! felix; quia Princeps hujus mundi,
 ejectus forâs, & nos, qui filii antea tenebrarum,
 nunc filii lucis, & qui servi peccati, nunc liberi in
 Christo. Augustum; quia nullis clausum terminis,
 nullis interceptum spatiis, ut in nomine Jesu omne
 genu flectatur. Canutus Angliæ Rex, apud Chok.
 in Politic. cum à suis, salutaretur Dominus terræ
 ac maris, jussit se ad littus tumescentis maris defer-
 ri, cumque mari imperaret, ut à tumore desisteret,
 illud autem insolescere pergeret. En; inquit; quam
 vane me Dominum maris dicitis: cui illud obtempe-
 rare renuit. Piè omnino ac verè, nec aliter de re-
 liquis dominiis, dicerent Domini; si quam parum
 imperio valeat, cogitarent. Non ejusmodi di-
 minuto jure, sed pleno ac perfecto, surgit Christus,
 ut Dominetur vivis, & mortuis, atque hunc
 humiliet, & hunc exaltet, hunc allidat, & hunc ele-
 vet, hunc vitâ, & hunc morte donet. Imperat
 infernis ne clausos dimittant, imperat locis purga-
 torii, ut alios solvant, alios recipiant, imperat cæ-
 lis, ut electos beent. Agnoscamus, & amemus tan-

tum imperium, ne iterum, per vitia iugo dæmonis
 subiecti: audiamus 2. Paral. 12. Hæc dicit Domi-
 nus *Vos reliquistis me, & ego reliqui vos: non jam, ut*
sciatis distantiam, servitutis meæ, & servitutis regni
terrarum, sed regni Christi & regni diaboli.

MODUS VIGESIMUS QUINTUS.

UNus actus, ad diversa objecta, intentio ad fi-
 nes, factum ad tempora refertur; ut si de mise-
 ricordia Dei locuturus; dicas, de misericordia in
 peccatores, pœnitentes, & justos; aut de iustitia di-
 cturus; dicas qualis exerceatur in præfenti, & qua-
 lis in futura vita. Similiter sententiam illam ten-
 tatoris in Dominicam 1. Quadrag. *dic ut lapides isti*
panes fiant Matth. 4. referre posses, ad diversos sta-
 tus hominum, qui circa jejunium tentantur, V. g.
 ad statum eorum, qui simpliciter à jejunio avocan-
 tur. His enim persuadere conatur tentator, ita
 non esse necessarium homini jejunium, sicut non
 sunt necessarii ventriculo lapides; ut docere au-
 sus impius Calvinus, contra quem cum Christo
 tota clamat Ecclesia *Rursum* ad statum eorum,
 quibus suadet indulgere sibi per dispensationes in-
 niquè obtentas; aut alio modo in jejunio. A tali-
 bus enim exigit: ut lapides, panes fiant, hoc est ri-
 gor temperetur, durities emolliatur. Denique ad
 statum quibus, aliud cum nequeat persuadere, sua-
 det

MODVS VIGESIMVS QVART. 131

det cum jejunio, excessum in frugalitate, sive per cibũ, sive per potum, quem excessum notant Commentatores in plurali dictione, *lapides & panes*; cũ Christo Domino reficiendo, panis sufficere posset, & non esset opus panibus. Vide Velasc. ad Philip.

P R A X I S.

Dominica tertia post Palcha.

Tristitia vestra vertetur in gaudium Joan. 16.

Accessus & Propositio. Est cur agamus gratias Deo Domino, quod nos, de tristitia vertenda in gaudium monuerit. Timendum enim erat, ne multi ploratu & fletu, ab ejus obsequio deterrentur. Interea, ut hoc ipso solatio certius fruamur, expendamus. Quando hæc mutatio tristitiæ, in gaudium, servis Dei obvenire soleat.

Confirmatio, debet constare, referendo factum, aut faciendum ad tempora.

Et si meritò, huic interrogationi, Quando tristitia servorum Dei mutetur in gaudium? iri possit obviam, illo Christi Domini Responso, *Non est vestrum nosse tempora.* Neque enim determinate sunt vices adversitatis, & prosperitatis: nihilominus ex modo quo Dominus solet procedere nobiscum, tempus quo tristitia vertatur in gaudium, observatum est. Et

Primo, Tempus illud ipsum, quo afflictiones, & tribulationes, tam interne, quam externæ invadunt. Adesse enim tunc, protinus, servis suis consuevit. Pater misericordiarum, eosque mirè solari, ut de ipsa afflictione maxime gaudeant, eam ament, & ea se oblectent; quod fit per lumen speciale de Deo providentiâ. omnia adversa immitti agnoscunt; & scandalantur boni filii manum Patris plectentis, & mantque voluntatem ejus, secum fieri. Quia respiciunt magnitudinem Majestatis: flectunt colla humiles, & libentes. Quia intelligunt bonitatem; sciunt sibi omnia cooperari in bonum, & exultant; corpore quidem gementes, spe autem gaudentes, & cum August. Psalm. 53. in geminantes. *Planè calcavit, plane tribulavit, sed quid mihi fecit? uva eram, vinum ero.* Huc respexit David cum dixit Psalm. 4. *In tribulatione dilatasti mihi.* Huc Abacuc, cum exclamavit Cap. 3. *Ingrediatur putredo in ossibus meis, & subter me scateat: ut requiescam in die tribulationis, ut ascendam ad populum accinctum nostrum, hoc est, parum curo quod afflictionibus tanquam putredine, usque ad ipsa ossa corrodat: quando in hac ipsa tribulatione, requiem invenio, natam præsertim ex spe, quod ascendam ad populum accinctum nostrum, beatorum, scilicet, cum Deo triumphantium. Hinc illud D. Teresæ. Domine, aut mori, aut pati. Hinc D. Ignatii Societatis nostræ Parentis. Pluris se facere & estimare minimum granum tribulationis pro Deo sustentata, quam omnes totius orbis delicias.* Hinc Xave-

Xave-

Xaverii in mediis laboribus, & periculis. Satis est Domine, satis. Aut me jam tolle de hac vita, aut noli tanta mole opprimere gaudiorum &c.

Secundo est Tempus alterni successus, prosperorum post adversa, Phæbi post Nubila, cujus mensura à nobis definiri non potest, adventus sperari potest. Hac ratione mutata tristitia Job 42. quando *Dominus benedixit novissimis Job*, magis quàm principiis ejus, item tristitia Josephi, quando à fratribus venditus, familiæ Potyphari est præpositus: ac rursus in carcerem projectus, ex carcere ad primum Ægypti vocatus Gen. 45. Tristitia Davidis; à Saule primum ejecti, mox in regnum ab universo populo Israel vocati: ab Absolone rursus puls, & rursus cum summa gloria regno restituti 1. Reg. 2. capite. Tristitia Mardochei Escher 4. Tristitia Tobiaë quando factus cæcus 2. II. & rursus visum recipit II. versic. 14. Quod Abraham montem illum in quo Isaacum immolare est prohibitus appellaverit. Deus videt, docet scriptura Gen. 22. & subjungit: Unde usque hodie dicitur: *In monte Dominus videbit*. Hæc verba, D. Hier. in traditionibus Hebræorum, ait abiisse in proverbium, ut locus omnis, qui tentationi, qua probatur virtus serviret, diceretur *In monte Dominus videbit*. Intellegat hæc Christianus, intelligat servus DEI: ut quando tristatur: cogitet, id sub oculis clementissimi Domini fieri: & in monte, de quo dictum *Deus videt*: ac proinde spem certam concipiat, quod tristitia ejus vertetur in gaudium. Admirandas enim, & semper servis Dei amicas, oculus Dei

134 MODUS VIGESIMUS QUINT.

in eos intentus, mutationes facit: Vidit Dominus humilem Virginem, & fecit Dei Matrem & Beatam inter omnes. Vidit publicanum & fecit sanctum? Vidit in telonio, & collocavit in Apostolico folio. Vidit Magdalenam peccatricem, & fecit peccatorum patronam. Beati, quos Deus oculis suo dignatur; nihil est quod ab ejus intuitu beneficii sperare non possint, adeoque ut etiam tristitia vertatur in gaudium.

Tertio & principaliter. Tempus quod finit omne tempus, & beatam inchoat aeternitatem! quando, ut ait D. August. Serm. de S. Laurentio *licet claudere in momento oculos, quibus mundus videtur; aperire eos statim, ut Deus videatur.* O felix mutatio! cui accinit Psal. 29. *Convertisti planctum meum in gaudium mihi; conscidisti saccum meum, & circumdediti letitia.* De hac apud Job. cap. 5. *In sex tribulationibus liberabit te, & in septima, non tanget malum.* Sex tribulationes, sunt tribulationes 6. dierum quibus hebdomadae, & vita nostra perficiuntur: septima, est beatæ aeternitatis, ut explicat P. Menoch. Eandem describit Apocalyp. 21. *Absterget Deus omnem lacrymam ab oculis sanctorum, etiam non erit amplius, neque luctus, neque clamor, sed nec ullus dolor, quia priora abierunt.* Tum perfectè implebitur quod dixit Propheta Psal. 84. *Et plebs tua, letabitur in te.* In te, qui cum summum bonum sis, summum gaudium præstas. In te, qui cum aeternum bonum sis, aeterno gaudio oblectas. In te, qui deficere nequeas, in deficiente gaudio recreas. Sit vel unus Lazarus è mille, tam felicitis mutationis specimen, quem

MODUS VIGESIMUS QUINT. 135

quem D. Chryso. Ser. 66. cum ejus tristitiam describens, *pauperem, exutum corpore, vestitum panis dixisset*; tandem de ejusdem tristitiæ mutatione in gaudium sic ait. *Hinc est, quod recipit, pro doloribus requiem, pro opprobrio gloriam, pro contumeliis honorem, pro despectu gratiam, pro panis immortalitatem, pro vulneribus præmia, pro siti, refrigerii fontem, pro fame, celestis mensa delicias sempiternas & quem diutius angulus non cepit, sinus Divina consolationis includit.* Audiant hoc tristes quia gaudebunt, audiant lugentes, quia consolabuntur. Tu vero dives ait idem, *fulgens quondam purpurâ, nunc tegere fimo, pro coccino vestire flammis, pro molli discubitu, sustine tormentorum dura, pro lautis ferculis, epulare poenas, copias inopiâ pensa, ebietates, siti digere, pro odoribus aspergere fæore, & cui astiterunt voluptatis obsequia, astent tibi ministrum nunc poenarum.*

MODUS VIGESIMUS
SEXTUS.

IN duas partes, dividitur oratio, in quarum prima, tractatur de ipsa quasi substantia & natura rei; in altera, de ejus proprietatibus, aut circumstantiis, Exempli gratia si primo quis agat, de mysterio, magnitudine, excellentia Incarnationis, tum de ejus proprietatibus, quod sit facta post consensum Virginis, quod hominibus, imo & spiritibus

malis, ut communior fert sententia celata; quod in carne, de Virgine assumpta &c. &c. similiter, si de ascensione Domini locuturus, prius ejus Magnificentiam, excellentiamque proponat, tum explicet circumstantias, quare post 40. dies! quare discipulis præsentibus? quare de monte Oliveti? quare vestigiorum signis relictis in lapide &c. &c.

P R A X I S.

In nativitate B. Virginis Mariæ.

Liber Generationis IESU Christi Matth. I.

Accessus & Propositio. Certum est, ideò librum generationis hodierno festo prælegi, ut in eo sacratissimam Virginem MARIAM, hodie mundo editam, Matrem esse Dei intelligamus. D. tamen Bernardus, eam quæ Dei Mater nascitur, vult etiam esse matrem nostram. Verba illius sunt in salutatione D. Virginis. *Tu mater Regis, tu mater exulis, tu mater Dei, tu mater hominis* quod veluti explicans, D. Ans. apud Vieg. in Apocalyp. ait *multitudo electorum, cum Christo, in utero Virginis prædestinata descendit.* En rationem Matris hominum, quia hodie nascens virgo, non aliter Christum concepit, quam ut electos conciperet. Confiteamur igitur, & consalutemus minimè dubii, Matrem patræ Dei, Examinemus etiam, quomodo eadem conceperit electos, ut mater fieret hominum, tum verò quid tali matre sperare possimus, inquiramus.

Con-

Confirmatio debet constare Probatione
quod in utero Virginis electi sunt concepti, & est
Probatio substantiæ rei; tum, Matris
proponi proprietates.

Prima pars Gen. 25. 22. Cum paritura Esau, &
Jacobum Rebecca esset *collidebantur in utero ejus*
parvuli, inquit Scriptura. *Porrexitque ut consuleret*
dominum, qui respondens ait, *duæ gentes sunt in utero*
tuo, & duo populi, ex ventre tuo dividuntur, quo re-
sponso, ut clarum est, appellata fuit Rebecca, Ma-
ter non duorum solum hominum, sed duorum po-
pulorum. *Duæ gentes sunt in utero tuo*, quasi dicat
scriptura: Duos filios geris, & simul innumeros ho-
mines generas; quia duo tui filii, duarum gentium
capita sunt, & nascuntur: ad quos quotquot sequen-
tur, tanquam ad Principes generis sui referentur.
Eodem omnino sensu quod proposuimus expli-
candum, ut Beata Virgo MARIA, solum quidem
JESUM CHRISTUM servatorem nostrum, se-
cundum carnem in utero gestaverit: quia tamen il-
le caput est, & primogenitus omnium electorum,
cum Christo in uterum Virginis descendisse dica-
tur: adeoque ideo Mater Dei, & hominum, eadem
consalutatur. Psalm. 109. *Tecum principium in die*
virtutis tue. Explicat locum Eruditus Jansen. *Ante*
Luciferum, omnemque naturam, ego te, mea virtute,
sine virili cooperatione, è solo virginis utero, hominem
generare decrevi; jamq; tunc in mea predestinatione,
genui primogenitum te, & caput omnium filiorum constituens
Nec alius omnino in uterum Virginis descendit:

quam qualis prædestinatus fuit; ut sic in eundem
uterum, descenderet cum illo, numerus electorum
quod rursus, Regius Psaltes affirmaturus, ita id sibi
certum asserit, ut exultabundus inclamet. *Viderunt
ingressus tuos Deus, Psal. 67. Ingressus Dei mei, Re-
gis mei, qui est in sancto. Qui sunt hi obsecro ingres-
sus? nisi ingressus incarnationis in uterum Virginis?*
Nusquam enim, ille qui habitat in sancto, factus
magis Deus meus, aut Rex meus, quam cum meam
assumpsit humanitatem. Consentit Augustinus
hic. *Ingressus tui, inquit, visi sunt, id est manifesta-
ti, revelata gratia novi testamenti, quæ utique alia
non est, quam incarnationis, sed jam ingressus no-
vimus, quales fuerint audire volumus.* Pergit ergo
Psaltes, & simul cum Christo ingressos Virginis u-
terum electos, nuncians ait: *Ibi Benjamin adole-
scentulus in mentis excessu: Principes Juda, duces
eorum principes Zabulon, principes Nephtali* hoc
est, ut explicat iterum D. Antistes Hipponensis.
*Principes Confessionis, fortitudinis, principes fidei,
spei & charitatis, verbo, electi.* Nunquid ergo
Sion dicet homo & homo natus est in ea Psal. 86. Nun-
quid unius filii matrem illam consalutabimus? Ne-
quaquam. Sed sicut latantium omnium habitatio
est in te sancta Dei Genitrix: Verè, nemo in te non
videt, nisi qui rectè non videt, choros castrorum O
Castissima Sulamitis Maria! Cant. 7. verè, *vernex
tuus sicut acervus tritici, stipatus liliis* juxta quod ex-
plicat D. Ambros. lib. de institut. Virginum.
*Vnum granum frumenti, fuit in utero virginis, Chri-
stus Dominus; & tamen acervus tritici dicitur, quia
granum hoc virtute, continet omnes electos, ut sit ille
primo-*

primogenitus in multis fratribus. Secunda Pars.
 Proprietates Matris. Erigere jam spes Christia-
 na! erigere gens ad nascendum de tali Matre ele-
 cta! O felix miniumque felix, cui Christus frater
 est, cui Mater MARIA! vere Mater, quæ de se
 natos, nutrit, fovet, tuetur, nihilque quod piam
 Matrem deceat desiderari patitur. *Nutrit*, undè à
 sapientia æterna edictum, Cant. 1. *Meliora sunt u-*
bera tuæ vino, & ad hoc quod spiritualiter sit signi-
 ficandum, imago; B. Virginis de Sardenai non
 longe Damasco, visa carnis mamillas emittere ut
 narrat Nierembes libro 10. cap. 78. quibus vestita
 huc usque apparet, gratissimo liquore, inde inces-
 santer stillante. Fovet; hinc iterum in Cant. 6.
pulchra ut luna, & *electa ut sol* dicitur qui duo pla-
 netæ, fovendis omnibus germinibus, maximè aptè,
 & ad id à natura dati. Unde tam sol quam luna, di-
 citur Parens rerum. Hinc & ipsa de se per spiritum
 sanctum Eccles. 24. *Radicavi in populo honorificato,*
& in parte Dei mei hæreditas illius, & *in plenitudine*
sanctorum detentio mea. Tolle radicem, sustulisti
 vitam, tolle hæreditatem, invenisti egestatem; tolle
 fulcrum, molis induxisti ruinam. MARIA radix
 justorum est, MARIA, hæreditatem donat, MA-
 RIA sustinet suos ac fovet. Hac sublata nemo nō ru-
 erit, ab hac fatus nemo abundanter nō creverit. *Tue-*
tur; O quis, hæc præsidia digne explicet! vere mille
clypei pendent ex ea, Cant. 4. *Omnis armatura fortium*
 ideoq; D. Damas. Orat. 1. de Nat. & Ser. 1. de Dorm.
 ac Assumpt: appellat illam, *Gratiarum pelagus*, *con-*
ceptaculum potentie divine, *officinā immensorū bono-*
rū. *Omne mentis, caput, & intelligentiā superantium.*

&

& Bernar. Ser. de Nativ. B. V. omnes monens, ait.
*In Mariam Deus totius boni plenitudinem posuit, ut
 proinde, si quid spei in nobis esse volumus, si quid gra-
 tia, si quid salutis, ab ea noverimus redundare.* O
 Maria! O Divinæ potentia & clementia thesau-
 rus inexhaustus! quis mihi tribuat, ut quod B.
 Stanislaus Kostha à socio itineris quæsitus, num te
 amaret? ingenti cordis, vultusque ardore dixit.
*Quid queris Pater? Mater mea est, ideo pari fer-
 vore hodie proloquar, atque ut id alii credant, ac
 sibi persuadeant efficiam.* Verum nec deest, nec
 deerit unquam Matris pietas in Maria, dum non
 deficiat filiorum debitum in nobis 2. Reg. 2. Dicit
 Dominus ad David de Salomone. *Ego ero ei in Pa-
 trem, & ille erit mihi in filium, sed quo pacto! Pacto
 salis, quem admodum illud appellatur 2. Paral. c. 13.*
 id est sub Conditione: si mandata ejus servaverit.
 Idem nobis persuadeamus necesse, de nata hodie,
 Dei & nostrum matre; semper illam futuram ma-
 trem, si semper nos fuerimus filii; obsequentes
 mandatis & imperiis ejus. Cæterum loquor cum
 Christo: Ser. 12. ad illa verba Pater: Abraham, mi-
 serere mei. *Infelix, quem sic ipsa Origo arguit, quem
 sic ipse lucis author addicit. Infelix, cui in judicio, pro
 magnitudine Criminis non misereri genitor, non pater
 ignoscere non affectio potuit subvenire. Tu
 dicas idem de MATRE &
 meliora cura.*

MODUS

MODVS VIGESIMVS
SEPTIMVS.

Multum est affinis proximo. Constat etiam duabus partibus. Prima parte tractatur propositio assumpta, sive ea explicet naturam alicujus rei, sive proprietates. Altera autem parte, inferuntur aliqua principia, ad morum & vitæ emendationem, ex priori tractatu deducta: eaque amplificantur, ac inculcantur. Tantò autem ingeniosius id fieri censetur, quanto illationes majorem habent, cum priori proposito connexionem. Unde etiam in hoc modo tractandi, possunt in secunda parte tractari proprietates circumstantiæque rerum, sed non ut supra eas probando, verum per connexionem cum probatis, illationes saluti animarum utiles perurgendo. E. g. Dominica 18. post Pentec. ex Occasione Paralitici Christo oblato, dicere quis possit de gravitate culpæ lethalis. Nam sicut paralyfis, omnes vires, omnem, se per se juvandi modum, imò omnem motum adimit; & non nisi aliena ope sustentari valet: ita culpa lethalis, omnes animi vires aufert, omnia merita tollit imò ut nullis motibus supernaturalibus homo moveatur, ex se meretur: omninoque sola gratuita Dei ope, saluti restitui potest. Tandem, descenderet ad illationes, cognitionem gravitatis consequentes. V. g. Quantum debeat Deo homo, quod à letalis culpæ lapsu servetur. Quantum iterum debeat, si postquam labitur,

labitur; surgat. Quantum etiam, quod à lapsu surgens, non solum stare valet, sed & merita resumat, & eadem cum incremento præmii augere possit. Similiter, si quis exaggeravit in prima parte, mysterium Incarnationis: secundam construere, ex illationibus, inferendo: quomodo debeamus Deo respondere; tam fideli in promissis, tam admirabili in consiliis, tam pio, & in nos propenso in salutis nostræ studiis. &c.

P R A X I S.

Feria II. Pentecostes.

Sic Deus dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret pro illo. Joan. 3.

Accessus & propositio. Ignem de Cælo in Mundum missum, hesternæ die esse, teste D. Luca Actor. 2. agnovimus: ignem hunc non novisse nisi ut ardeat, orbemque beatis flammis occupet, hæc verba sic *Deus dilexit mundum*: edocent. Quoniam charitas tanta memoratur nisi ut Spiritus S. flammæ, in nobis excitentur? Majus tamen etiam aliquid intendi, hoc incendio, mens conjectat, quando, non quæcunque charitas Dei, sed summa, ejus erga nos dilectio, memoratur. Est autem id optare, missio hoc igne à nobis Deum, ut omnes, in gratissimum illi holocaustum, per beatos ignes cedamus. Id dum declaro, Spiritus Sancti gratiam supplex imploro.

Con-

Confirmatio constare debet probatione
quod nos velit Deus habere unum holo-
caustum: & subjectis illa-
tionibus.

Prima Pars. Ea est optimi Dei in nos beneficen-
tia, ut cum suo eoque supremo jure, quantumvis
maxima nostrum exigere possit obsequia: contra-
ctu nihilominus hominibus communi, cum ho-
minibus Deus agat; qui est, *Do ut des, facio ut fa-
cieas* ut sic nos ad rectè faciendum provocet. Hinc
Psalmista 115. *Quid retribuā, inquit, Domino, non
quid tribuam, ut significet, se præventum donis &
muneribus, Id rursus clarius confitens idem Ps. 26.
Prævenisti, ait eum in benedictionibus dulcedinis, po-
suisti in capite ejus coronam de lapide pretioso, coro-
nam utique, qua cinctum caput, nusquam se move-
re posset, quin in ejus beneficia, quibus se præ-
venit incideret. Hunc eundem contractum, me-
morare credenda, verba Evangelii sic Deus dilexit
mundum, ut filium suum daret pro illo, ac proinde
exigere, ut Spiritus Sancti flammis, humiliter, &
copiosè conceptis holocaustum, desiderabile Deo
fiamus: quale holocaustum, prius pro nobis filius
unigenitus factus, fuit; & quod nos fieri deinde
oporteret: An vero ille non holocaustum; ad Eph.
5.2. *Dilexit nos, & tradidit semet ipsum pro nobis, ob-
lationē & hostiam Deo, in odorē suavitatis, ac ne du-
bitaremus, qualis hæc oblatio & hostia censenda
olim**

olim in Abrahamo præmoniti sumus, cui Gen. 22. dictum accepimus. *Tolle filium tuum unigenitum quem diligis: atq; offeres illum in holocaustum.* Sed in Abrahamæ holocausto, ait Zeno Veron. Serm. 1. de Abraham solus Deus doluit, qui aliam victimam procuravit; in holocausto pro nobis oblato. Sic Deus dilexit mundum ut filium suum daret: quatenus, & nos tantâ beneficentia provocati, nosmet, eidem in holocaustum immolemus, significatum idem per præceptum de holocaustis Num. 20. ubi primum versu 16. dicitur, *Phase Domini erit, offeretisq; incensum holocaustum Domini* Tum. v. 26. *Dies etiam primitivorum* (hoc est Pentecostes, ut docet cum aliis, Cornel. & Monachus hic) *venerabilis & sancta erit; offeretisq; holocaustum.* Quid Phase? nisi holocaustum, quo Christus Pascha nostrum immolatus est? quid dies primitivorum? nisi item holocaustum, quo nos, per spiritum sanctum in die Pentecostes, tanquam primitiæ Christi offeramus, significat? Hinc, & duplex quotidianum holocaustum, mane; Christi oblationem designant; vespere; nostram; ad quam, omnes ex imitatione Christi provocamur. Levit. 1. triplex genus animalium holocausto aptum enumeratur. Ex maioribus, bos aut vitulus. Ex mediis, oves & capræ; nam sub eadem voce Hebræa veniunt; Ex minoribus, vel volucribus, Turtur, vel Columba. Hæc qui interpretantur, Alii censent, per holocaustum primum & maximum, (Ribera lib 4. de templo, capite 3.) signari holocaustum, quod pro nobis obtulit Christus, per medium, holocaustum Martyrum; per po-

Ate-

stremum, holocaustum Confessorum, alii (ut Rupert. Radulph. Iside apud Cornel.) docet per holocaustum boum, significari, victoriam fortium, qui labores suos, fraternis substernunt commodis; per holocaustum ovium, victimam illorum, qui imbecilles corpore, operum innocentia, & morum simplicitate subveniunt aliis: per holocaustum denique avium, victimam eorum, qui scientia & contemplationi vacant, ut Deum agnoscant. Sequamur sensu, quem voluntas cuiusque eligit; holocausti nos debito obligatos inveniemus, nisi forte nec Martyres, nec Confessores, nec fortes, nec debiles, nec Deo digni haberi velimus. Intellexisse interea nostrum debitum censendus Philo, qui totum mundum *victimam Dei*, definivit; ideoque concidi in frustra holocaustum asseruit, ut hac divisione significaretur, debere nos Deo, nosmetipsos, pro sole, luna, terra, mari, aëre & reliquis orbis partibus, offerre. Intellexerunt tamen, multo melius Christiani, quotquot, aut per sacram vitam, aut per ipsum Martyrium, se Deo sacrarunt, inter quos merito memoranda, 20. millia Christianorum, ad quos in Ecclesia congregatos, cum Diocletianus misisset, ut idolis sacrificarent, ignibus aliis exurendi: uno animo responderunt. *Omnes nos Christiani sumus, unum eumque solum, Deum & Regem esse credimus Christum, ipsi Patrique, & Spiritui sancto sacrificare, atque nos omnes una offerre parati sumus.* Niceph. lib. 7. hist. cap. 6. His adjungenda, felix, felicium filiarum mater, quæ cum sub Dariano Tyranno, ante oculos, cara pignora necari pro

K

Chri-

Christo videret, identidem ingeminabat: *Tibi Christe Domine hoc meum offero sacrificium*, Barom. 522. quo ad usque, & ipsa par victima, caderet. Epist. Christiani! assumamus dignos vocatione nostrae animos, & nos, Deo sic, diligenti mundum, ut filium suum daret pro illo, in holocaustum devoveamus: quod ut ritè fiat,

Secunda Pars.

Infertur Primo. Meminerimus victimam holocausti debere esse masculum Levit. 1. & immaculatam. Heu! quomodo illi masculi, qui quacunque tentatione, quacunque occasione, quacunque sociorum invitatione, de via virtutis, ad vitiorum cænosa protrahuntur. Quomodo immaculati? quibus mens, impuris cogitationibus, os turpilquiiis, cor omnigenis scditatibus scatet.

Infertur Secundo. Victimam holocausti, non debere esse cæcam Lev. 2. v. 22. Heu! quomodo non cæci, qui nec cælum respiciunt, ad se sua polichritudine alliciens: nec terram, nec vanitatem mundanorum gaudiorum, nec pericula præsentis vitæ, nec territamenta æternitatis.

Infertur Tertio. Victimam holocausti, non debere esse mancā neque læsam Ibid: Heu! ubi integritas virtutis! ubi perfectio benè inchoatorum? ubi executio piorum propositorum? Nihil apud multos manca graviterque læsa.

Infertur Quarto. Victimam holocausti, debere ante immolationem extendi, & formari in formam crucis. Villapan, lib. 3. de temp. cap. 37. Heu! quam multi, minimè ad id prompti! quam facile levissima adversitate opprimimur, terrasq; superosq; querelant infestamus.

MODUS VIGESIMVS SEPT. 147

Infertur Quinto. Victimam holocausti, debere, pelle detracta, ac in partes sectam, immolari. Unde D. Greg. 1. moral. *Pellem hostiae detrahimus, cum à mentis nostrae oculis, superficiem virtutis amovemus, cujus arcus in frustra concidimus, cum distinguentes; subtiliter, ejus intima, membratimque cogitamus.* Heu! quam multi virtutem jactant, nec colunt, laudant nec amant. Quam multis neglecta conscientiae ratio? Oratio verbis plena, affectu nulla? frequentia in templo non rara, cultus Dei vix ullus.

Infertur Sexto. Victimam holocausti totam ac perfecte, Deo in honorem, exuri atque immolari. Heu! quam multi; quam multum sibi, mundo, voluptati, Deo autem, vix aliquid donant. Quam stultè juvenus vanitati sacratur, senectus cælo promittitur? Quam impiè vinum mundo propinatur, faeces Deo relinquuntur? &c. &c. quæ hic inferri & exaggerari possent.

MODUS XXVIII.

IN duas item partes dividitur oratio: quarum alterâ, tractantur quæ ad mores, & instructionem piam spectant: alterâ, quæ ad fidem & controversia dicuntur. Nihil interest quæ prius pars tractetur, nisi res ipsa aliquam connexionem, prioris & posterioris ferat, tunc enim, dispositio Orationis, naturæ rei conformanda. Monet autem Carol. Regius meritò, controversâ materiâ, perrarè apud fideles &

in sua religione constantes, tractandam. Ubi vero fideles infidelibus, ac hæreticis miscentur, magna utilitate id fieri potest, dummodo concionator, sedulus, ac studiosus sit, nec quibusvis argumentis sed robustissimis utatur.

P R A X I S.

In Festo Gloriosissimæ Ascensionis
D. N. J. C.

Assumptus est in cælum, & sedet à dextris Dei.
Marc. 16.

Accessus & Propositio. Jo Triumphe! Christianum hodie esto, quod Carolianum habetur Symbolon: *Christus vivit, Christus regnat, Christus triumphat.* Jo triumphe! Dominus regnavit, decorem indutus est. Dominus regnavit, exultet terra, si fidem das, quam negare non potes Regio Psalti. Christi scilicet Ascensio, nostræ lætitiæ, & gaudiorum, est pro vectio; quod dum palam fecerit, obstaculum quoddam, ejusdem lætitiæ, ab adversariis religionis objici solitum; altera parte sermonis rejiciam.

Confirmationis prima pars, Doctrinalis.

Ascensionē Christi esse nostræ lætitiæ pro vectio nē. Os aureū aureusq; prædicator gentiū, D. Paulus cum hodiernæ diei acta Hæbræis denuntiat, hac illos cap. 6. affatur sententia. *Præcursor promissus*

bis introiuit Iesus. O felicem nuntium? O ve-
ram lætitiā! O augustam gaudii suādam! quæ,
cum multa concludit, tum verò illud potissimum
inulcat; Christi ascensionem nostræ lætitiæ esse
profectionem. Quæ enim, veræ lætitiæ Major
materia? quæ justior gaudii causa? homini æter-
nitatem suspicienti, exhiberi potest, quàm illa? quâ
spes ejus ad possessionē æternæ felicitatis obtinēdæ
erigitur? At h. e. quod nobis Christi Ascensio exhi-
bet, quādo qui ascēdit, præcursor pro nobis introiuit,
ut impleat quod discipulis dixerat. Vado parare vo-
bis locum Joan. 14. Hinc Augustin. in solil. Vbi caro
mea regnat, ibi me regnaturū spero. & D. Leo. serm. 1.
de assum. quo præcessit gloria capitis: eo spes vocatur,
& corporis. Apud inferos emancipatio nostra est,
& stipulatio nostra in calis, ait Tertul. de fuga in per-
sec. sublatae sunt portæ sempiternæ, ut introiret
Rex Gloriæ, Dominus virtutum: hominem de
terris; imo ab inferis mercatus in cælos. Et contra
Gnostic. Scito, & ascensum illum, exinde compla-
natum vestigiis Domini: & introitum, exinde rese-
ratum, viribus Christi: nec ullam moram aut questio-
nem, in limine occursuram Christianis, qui non digno-
sci habeant illic, sed agnosci; nec interrogari, sed ad-
mitti. Nam etsi adhuc putas clausum cælum, mement-
o claves ejus hic Dominum Petro, & Petrum Eccle-
sie reliquisse. Nos Christi mors vivificat, inquit,
idem confirmans August. Ser. 176. nos Resurrectio
erexit, nos Ascensio consecravit. In illo nostræ ori-
ginis corpore, cælestibus regnis, arrham nostræ condi-
tionis imposuit. Gen. 4. 5. dicebat Joseph ad fratres
trepidus. Pro salute vestra misit me Deus, ante

vos, atque ut id probaret, copiosis primum muneribus oneratos: habitatores Ægypti, cui præerat; quam primum facere studuit. An non eadem vos triumphatoris hodie Christi? an non res & munificentia, quo excellentior, eo illius in nos beneficentia, testis copiosior? salutarisque spei motus validior? Quid est dicere? *Euntes in mundum universum, prædicate Evangelium omni creature. Qui crediderit & baptisatus fuerit, hic salus erit, nisi palam profiteri, quod pro salute vestra misit me Deus, ante vos.* Quid est? gratiam miraculorum & benedictionem liberalissimam Divinarum manuum ut habetur Luc. 14. conferre? nisi muneribus celestibus ad obtinendi regni celestis spem, erigere. Parum tamen visum summæ benignitati, hac beneficentia nobiscum agere; nisi, quod nos sperare deberemus, id de facto, beatissimis præstaret Patriarchis, atque ascendens in altum, captivam duceret captivitatem quam in spiritu suspiciens David, ad nos provocavit. Psal. 67. *Rex virtutum, dilecti, dilecti, & speciei domus dei videre spolia, id est. Eja exultate, Christiani dilecti* quia Christus salvator humilis; gloriosus hodie super omnes cæli ascendit regnatque virtutes; non aliter ascendit ac regnat, quam, ut hominibus, speciosissima domus cæli dividat spolia; à devicto humani generis hoste, gloriosissime hodie vindicata. Surgamus animis, surgamus lætitiâ, quando spes nostra, ascendente Christo eo provecta est, ut liceat illi, juxta D. Pauli ad Hebr. 6. *incedere usque ad interiora velaminis, id est in cælum hactenus velatum* hodie ita revelatum, quod unusquisque optimo jure dicent

dicere possit, quod edixit lib. 4. ep. 31. Seneca. *Subsilire in calum ex angulo quovis licet : Exarge modo O vir Christiane, & te quoque dignum, finge Deo.* Hoc age, & ascensione Christi evectus, spe quoque & latitia, felici provehere.

Confirmationis Pars Secunda, controversa de Christi Domini reali præsencia in Eucharistia.

Ecce verò dum omni merito gaudemus, gaudiū nostrum magna parte tollere nobis vult Genevensis Doctor; lib. 4. c. 17. n. 27. Christum inquit, ascendisse in cælos gaudes: ac inde spe ad illum proveheris: vide, ut aut falleris, aut caperis Romane. Si enim neget ascensū caperis: si affirmes & gaudeas, falleris: cum ea ratione, tibi & tuæ Ecclesiæ, præsenciam Christi, quam in Eucharistia asseris, eripis; quod meritò justam tristitiam cuivis pariat. Quis enim eam sequelam insolubilē non agnoscat? Christus ascendit in cælum, & sedet ad dexteram Dei, igitur non est in Eucharistia! sed pro! incautum ne dicam graviora, magistrum; qui sibi, de Christo loquenti credi vult, & Christo, de Eucharistia dicenti, *Hoc est Corpus meum* fidem negat. Non sunt humanæ virtutis, quæ loquimur opera, sed Divinæ potentia; per quam ita Christus ascendit in cælos, & sedet ad dexteram Patris; ut idem Christus, verè & substantialiter sit præsens in Eucharistia. Idem enim qui dixit *Vado ad Patrem*, dixit pariter Matth. 28. v. 9. *Ego vobiscum sum, usq; ad consummationem sæculi*, spondens utiq; ita se discessurum, ut non nos relinqueret: ita nobiscum versaturum, ut Patris sedem obtineret non duplex Christus, sed idem ac unus in plurib. locis existens,

non ita descendens ad altare ut deserat cælum, sed ita existens, sub speciebus, ut earum substantiam in substantiam corporis & sanguinis sui ad verba consecrationis transmutet, an verò semel prolatum hominis verbum, in mille auribus hominum diversorum esse potest? divinæ autem illud potentiae non liceat, quod Christus existens in cælo, constituetur simul, in templis & altaribus? At audiamus Greg. Niss. lib. de San. Baptismo, aliud longe ab hoc magistro docentem: *Panis iste, panis est initiæ communis, sed ubi eum verbum sacrificaverit, corpus Christi, & dicitur, & est.* Audiamus August. in capite *utrum* sub figura, de Consecr. distinct. 2. *Fideliter fatemur, ante consecrationem panem esse & vinum, quod natura formavit: post consecrationem vero, carnem Christi & sanguinem esse, quod benedictio consecravit?* ubi eras Calue? cum hæc sacratissimi viri profiterentur? ubi eras, cum ante hos, à prima Christi & Apostolorum ætate, tota Ecclesia, (ut citatio omnis seculi autoritatibus, late probat Bellarm. lib. 2. de Eucharistia) in idem consentiret! imo ubi eras, cum jam esses in tempore, & abesses à te, ac te, ac tuo ingenio in Matth. 26. caput hoc scribens. *Verè, in cæna, nobis datur corpus Christi, ut sit animis nostris in cibum salutarem: hoc est, substantia corporis Christi, pascuntur animæ nostre, ut verè unum efficiamur cum eo, & lib. 4. instit. cap. 17. In sacra sua cæna, jubet me sub symbolis panis ac vini, corpus & sanguinem sumere, nihil dubito, quin & ipse verè porrigat, & ego percipiam.* Omne mium mobile ingenium: quod tam disertè asserta, rursus

rursus non semel deserit, & nostram lætitiā turbaturus inclamat. Qui ascendit, nunquid & descendit! Ita omnino. Nam quemadmodum qui descendit, ipse est qui ascendit: ita qui ascendit, ipse est qui & descendit, non passibus corporis, sed admirabilis vi & dignatione, ut qui descendit de cœlis, asserente symbolo Catholico in uterū virginis, non deserto cælo; idem etiam nunc, descendat ad altare, non desertā dextrā Patris. Verbum, caro factum, semel in virgine; verbum Caro, Panem verum, verbo carnem, efficit, quotidie in altari. Non habitat, in manufactis templis Deus, quod illis indigeat aut capiatur: sed incolit illa, ut nos soletur; nec prodibit ad iudicandum ex sacris thecis; sed declaraturus est, in illo die, palam suam præsentiam; quam nunc speciebus sacratissimis velatam, ita collimus: ut revelationem filiorum Dei expectantes, de vera Christi in cælis & in Eucharistiæ præsentia, hodie potissimum gaudere, atque spes nostras ad superna attollere debeamus. Vide Chrys. homil. 5. de sacerdotio Homil. 2. ad popul. & homil. 24. in 1. ad Cor. quibus locis diserte hos terminos necit; eundem, simul sedere ad dexteram Patris, & manere nobiscum in Eucharistia, docet; addit deinde, quod sicut Elias abiturus, reliquit Elisæo pallium; ita Christus nobis corpus suum; ea tamen diversitate; quod Elias, pallium dando Elisæo, illo se privaverit; Christus dando nobis corpus suum, illud idem ad cælos assum-
pserit.

K ;

MO-

MODUS XXIX.

Imagines Sacræ, totias orationis nonnunquam suggerunt structuram, quod fit, quando forma imaginis, siue modus repræsentandi rem signatam, explicatur: reddendo causas, cur hac vel illa ratione pingatur, quid ejus partes, quid adjuncta notent ut, si dicturus de Passione Domini assumat ad tractandum, formam, qua pingitur servator crucifixus, & agat 1. Cur caput gerat inclinatum? 2. Cur idem, spinis in morte, & à morte coronatum. 3. Cur oculos clausos? 4. Cur Os silens, cur aures minimè audientes? 5. Cur vultum confasum? 6. Cur pectus apertum? 7. Cur manus affixas? 8. Cur pedes perforatos? 9. Cur totum corpus confectum? Idem de aliis aliorum sanctorum iconibus, præsertim variis insignibus & titulis illustribus. E. g. de Principum Apostolorum clavibus & gladio, de Joannis calice, de Bartholomæi pelle, de Sebastiani Sagittis, de Casimiri lilio, de Alberti remis, & Pontificio sceptro &c. Advertendum autem, non semper omnes imaginis partes aut adjuncta tractari, sed interdum omnes, unam quoque interdum posse assumi.

PRA

PRAXIS.

In Festo SS. Apostolorum Petri & Pauli.

Tu es Petrus, & super hanc Petram, edificabo Ecclesiam meam, & porta inferi non prevalebunt adversus eam. Matt. 18.

Accessus & Propositio. Ita hodie firmitatem Ecclesiæ in Petro fundatæ, & adversum portas inferni munitæ profiteor, ac venerunt ut simul ad infirmitatem illorum respiciam, qui considerantes, diversis locis ut in Anglia, Suecia, ac imprimis Oriente, vigorem Ecclesiæ & decus collapsum, inquirere non raro soleant. Quid sit? quod Deus Dominus, concessio tanto indefectibilitatis privilegio, universali Ecclesiæ, partibus tamen nonnullis, illam concuti, ac collabi sinat? Ad hanc itaque infirmorum quæstionem respondere volo; nec aliter id faciam, quam iis adductus argumentis; quæ, sacræ Apostolorum Petri & Pauli, in suis Symbolis repræsentant imagines.

Confirmatio ex consideratione clavium Petri, & Ensis Pauli.

Quod oculis patet, sermone longiore ut formetur non interest. Tales verò sunt formæ D. D. Apostolorum, quorum alter cum clavibus, alter cum gladio, pingitur: & uterque; & sigillatim & junctim sumptis Symbolis, causas, cur Deus partes Ecclesiæ, per loca & Regna varia labi sinat, edocet.

Ac

Ac primum divi Petri claves, non dubiè quidem in Petro supremam ac plenariam gubernandæ Ecclesiæ potestatem significant? Qui enim domus claves possidet, potestatem in domum habet. Hinc & Apoc. 1. ait Dominus. *Habeo claves mortis, & inferni*, significans, mortem, & infernum in sua esse potestate. Si tamen verba servatoris quibus illas tradit, expendantur, rem quoque nostram aperitam faciunt. *Tibi*, inquit, *Christus dabo claves regni cælorum*. Quid causæ quæro, quod Christus promittat Petro, claves, non clavem? An quia unius cæli, plures portæ? unde dicitur. *Tollite portas Principes vestras*. Psal. 23. Cogitent id delicatuli, qui se nullo studio, cælum posse occupare existimant. Inter causas interea cæteras, illa quoque verissima, & nostri propositi est, ideo Petro dari claves, non clavim, ut significetur Petri fidem, & Ecclesiam; non alligari, nec stringi locis, Provinciis, regnis, sed esse indefectibilem, ac universalem quæ indefectibilitas ac universalitas permissis, Ecclesiæ in nonnullis partibus, ruinis, magis demonstratur; cum, quamvis in multis locis videatur ruisse, ipsa tamen semper subsistat. S. Leo Serm. 3. de Passione, *Christus ait non in templo, nec intra septa civitatis, sed foris, & extra castra crucifixus est; ut crux Christi, non templi esset ara, sed mundi*. Pari modo dicere de clavibus Petri licet, esse & dici claves, non templi, non loci alicujus, sed mundi, & totius regni cælorum. Origen. in Comment. in Mat. *Petro quidem, ait, sunt datae claves, non unius cæli, sed multorum cælorum, ut quaecumq; signaverit super terram,*

terram, sint ligata, non tantum in uno calo, sed in omni-
bus calis: adeos autem, qui multi sunt ligatores, & so-
lutores, sic dicit, ut solvant, & alligent: non in calis sicut
Petrus: sed ut solvant, & alligent in omnibus locis, id
est singuli, in suis. Quod, si hæc ratio argumentandi,
in comparatione, verorum clavigerorum valet,
quid dicemus de iis, qui sibi dolose claves arroga-
runt? Gloriabatur olim impiè Donatus, apud Au-
gustinum, sibi claves Africæ, & in ea Regni cælo-
rum commissæ. Idem dixisse poterat, Arius in
Oriente, & alii Hæresiarchæ; sed quæ istæ claves,
dispersæ ac dissipatæ, atque demum singulares?
ut si Donato Africam eripias, si Ario Orientem,
nusquam subsistant. Non sic Petrus; qui gestat
claves regni cælorum, nunquam sua ditione, nun-
quam suo jure, mensibus etiam regnis, ac Provin-
ciis, destitui potest, ad quod referas item, sensum
Clemen: lib. Stromat 6. Philosophiam (dic tu
hæresim) si quis magistratus prohibuerit, ea statim
perit; nostram autem doctrinam, à prima usq; præ-
dicacione, prohibent simul Reges, & Tyranni, & sin-
guli Duces, & Magistratus cum universis satellitibus,
in nos belligerantes; & exscindere conantes, illa au-
tem magis floret. Speciale hoc, Patri claviu privile-
gium, ut nihil deperdant, quamvis aliquibus por-
tis occlusis subtrahantur præsertim, cum singulari
Divina providentia id evenisse, evenireque com-
pertum sit, ut si quæ Provinciæ, his clavibus subtra-
hantur, aliæ continuò substituantur. Id factum
post Lutheri, Calvinique hæresim, monstrat, In-
diarum ac Japoniæ conversio; id fieri, post mise-
rum

rum item, quorundam regnorum lapsum, docent recens literæ, quæ de innumerarum gentium ad Christum conversione, significant.

Sed & gladius Pauli, innuit aliam causam, cur Ecclesia in se indeficiens, in aliquibus terris, regnis, Provinciis deficere sinatur? sunt autem peccata populi, propter quæ iusto Dei iudicio, beneficium salutis illis subtrahitur. Gen 3. post narratam lapsum primorum parentum concludit scriptura. *Ejecitq;* (Deus scilicet) *Adam, & collocavit ante Paradisum voluptatis, Cherubin, & flammæum gladium, atque versatilem.* Quid ni Ecclesiam, dicamus esse Paradisum? Quid in Paulum Cherubin? Paradisus primam dedit homini vitam; Ecclesia reddit; in qua, *salvos nos fecit ad Tit. 3. per lavacrum regenerationis.* Paradisus arborem fovit; Ecclesia panem vitæ. Jo-an. 6. *Ego sum panis vivus,* Paradisus, fontibus gratissimis scatebat; *Fluminis impetus* Psal. 45. *lacrymarum scilicet, & pænitentiae, latificant civitatem Dei:* id est Ecclesiam. Paradisus, erat mediū beatitudinis; Ecclesia suos saluat. *Qui crediderit & baptisatus fuerit salvus erit.* Marc. 16. Est ergo Ecclesia Paradisus, antequam stat Cherubin, Paulus, Cherubin enim alis vehitur; Paulus ad tertiū usque coelū pro-
vectus. Cherubin sapientissimus; Paulus 2. ad Corinth. 12. *audivit arcana verba, quæ non licet homini loqui.* Cherubin, Paradisi custos; Paulus, Ecclesiæ. Sed cur gladio terret? ut discamus, ideo multos Ecclesiā, & à multis Ecclesiam excludi, propter quod exclusus est, primus homo ex paradiso, scilicet propter peccata. Scio, D. Chrysostomo, Pauli gladium dici Coronam: quā caput suum cingi optat: at, ut

Cheru-

Cherubin, tam diu Adami custos, quam diu ille Deo obsequens; mox verò, post peccatum, factus ultor; ita Paulus, piorum. Corona, impiorum ultor. O si illa regna, quæ jam à Christo, & Ecclesia rescissa sunt, prævidissent imminencia sibi pericula! O si & alia præviderent! profecto, non alia illis spectacula, occurrerent frequentius, quam gladiatorum districtorum, templis ipsis & Ecclesiis, propter peccata, maximè in ipsa Ecclesia committi, solita. imminentium; quales & ante Hierosolymæ excidium, in aëre visi, supra templum notantur, & quales eidem, prædicti à Christo Matth. 21. videntur, quando *intravit in templum Dei & ejiciebat omnes vendentes, & ementes*; tum verò graviter increpans; *Domus mea inquit, Domus orationis vocabitur, vos autem fecistis illam speluncam latronum*. Quid ni potius diceret? Emporium, aut forum, in quibus vendi res, & emi solent, non vero speluncam. Tria potissimū spelunca habet. 1. Est asylum latronum: ad quod, vitaturi supplicia confugiunt. 2. Est velamen scelerū, sub quo, multa homicidia, & malepartorum malæ partitiones, aliaq; immania scelera peraguntur. 3. Est nutrix, & limes mortis, à quo scelerati ad necem & gladiū aut prodeunt, aut producūtut. Faciunt igitur improbi Eccles. speluncā, propter priora duo, quia eò confugiunt vitaturi supplicia, peccatorū: & cum confugiunt, asylum suum, volunt esse velamen criminū novorū, supra quæ ingemiscens Chrysos. homil. 32. *Domus priscis temporibus, Ecclesiæ erant: nunc ipsa etiam Ecclesia in Domum redacta est. Nihil ante in privata, domo, carnale loquebantur: nihil nunc in Ecclesia spirituale memoratur*:
Sed

sed huc etiam fori, & iudicii negotia introducitis, quas ob res, acerbè fleo, & nunquam flexi finem faciam. Quid nū igitur, ex eo tertium sequatur? ut Ecclesia, facta hoc modo spelunca, fiat nutrix gladii, & primus limes, iræ Divinæ contra peccatores, quam indicat Pauli gladius, & explicat horrendis minis Dominus Jer. 7. dicens. Nunquid ergo spelunca latronum, facta est Domus ista, in qua invocatum est nomen meum, tum subdit. v. 15. Projiciam vos à facie mea, sic ut projecit omnes fratres vestros, universum semen Ephraim. ac rursus. Tu ergo, noli orare pro populo hoc, nec assumes pro eis laudem & orationem. Quid gravius dici potuit? & quæ clarior causa reddi, cur nobis, orationum communio, cur laudandi Dei loci adiunantur, cur à facie Domini cum regnis & provinciis abjiciantur? quam hæc dicta Prophetæ, & peccata nostra, & iram Dei, gladio D. Pauli signatam, memorantia.

Restat, ut conjunctim quoque, sumptæ claves Petri, & gladius Pauli, causam suggerent; cur Deus sinat, Ecclesiam, in partibus quibusdam orbis collabi, & est; violentia, quæ clavibus, & gladio; improbe interdum ab hominibus infertur. Gloriosi Principes terræ, quomodo in vita dilexerunt se, ita & in morte non sunt separati, ait de Apostolis Ecclesia. Par illis vita, ac mors obtigit. Ardet zelo Petrus, & pro Christo, se morti offert. Matth. 26. Etiam si me oportuerit mori, non te negabo; ardet Paulus, & ad ejusdem gloriam cupit esse anathema, pro fratribus, ad Rom 9. Humilis Petrus, Christi præsentia se indignum judicat; Exi à me Domine, quia

quia homo peccator sum, Luc. 5. Humilis Paulus, minimum se Apostolum iudicat, 1. Cor. 15. *Ego minimus Apostolorum.* In defessus labore Petrus, Judæa, Græciam, Romam prædicatione implet. Par studio Paulus, eadem aliaque loca prædicans, obit. O pulchram vitæ similitudinem! quam mors par coronet. Pro eadem Religione, eadem die, ab eodem Tyranno, Martyrio coronati: Ut tandem, nec post mortem separarentur, ambo, Principes, Tutores Ecclesiæ simul esse meruerunt; ita illam defensuri, ut & claves gladio, & gladius clavibus jungatur, Num. 32. ait de Israelitis scriptura. *Egressi sunt de Egypto per turmas suas, in manu Moyfi & Aaron.* ubi Orig. *Ad exeuendum de Egypto, non sufficit una manus: sed manus Moyfi queritur & Aaron. Ito securam cohors sub talibus Ducibus.* Commodissime id referes ad Duces Ecclesiæ, Petrum, & Paulum: verum ne due tibi manus dissensionem ingenerent, adverte scripturam, dicentem, non in manibus, sed in manu Moyfi, & Aaron, quod notans, qui supra, Origen. *In manu inquit, Moyfi, non in manibus.* Unum enim opus uniusq, una manus est, atq, una perfectionis expletio, scilicet, in Moyse & Aarone populi liberatio: in Petro, & Paulo, Ecclesiæ per claves & gladium defensio, & tutela. At quam non rarum, etsi impium? ut & claves Petro & gladius Paulo, si superis placet, vi extorqueantur? Quid agunt, qui, nequaquam debita præparatione præmissa, Sacramenta sibi ministrari volunt? Petro, claves extorquent. Quid, qui excommunicationes, interdicta, & alias pœnas Ecclesiæ contemnunt.

L

Pau-

Paulo, gladium, ad Ecclesiæ jura tuenda datum, eripere nituntur. Fit ergo, ut ejusmodi turbatores, audiant dicta, Jos. 7. *Quia turbasti nos, exturbet te Dominus.* Gravis erat multis solus aspectus clavium, fiat ergo, ut Ecclesiæ sublata, non inveniantur, etiam cum quærentur. Oderant sacras Concioniones, audiant hæreticas, Paganasque blasphemias: fugiebant frequentiam Sacramentorum, arefcet anima, sine usu illorum. Execrabantur monitiones, decreta, minus Prælatorum, sentiant servitutem Barbarorum. Tollantur de medio populi Dei, qui tollere claves Petri nitebantur de Ecclesia, rescindantur per bella, aliosque infaustos eventus à fidelibus, qui voluerunt ferre fulgorem gladii per Ecclesiam micantis cum fidelibus: ut sicut ait Chrys. in Psal. 3. *Vnde est fons peccati, inde procedat, plaga supplicii.*

MODUS XXX.

PER Prosopopæiam, vel quasi Prosopopæiam, quando scilicet Orator, inducit in Oratione, aliam à se personam loquentem, & quid illa dicat, non in quo, ipsi audiri velit, refert: explicando interea, illa aliena dicta, probando, amplificando. Possunt autem induci, ratione gravitatis debitæ, servata, non solum res animata, sed & inanimata, ut cælum, sol, elementa, & his paria: quemadmodum fecit D. Aug. in soliloquiis, inquirens Deum, & inducens

cens creaturas respondentes: *Ipse fecit nos, & non ipsi nos.* Hic modus dicendi, potissimum convenit, si sermo habeatur de rebus dubiis, difficilibus, admirandis, E. g. si de Immaculata conceptione locuturus, dicat. Nolle se, in materia non definita, definire; sed rogare ab Auditoribus, ut auscultent de ea re loquentes, Prophetas, Patres, admirandas historias, quibus per Prosopopæiam sermo esset dandus similiter, si de sanctissima Trinitate dicturus, asserat, mysterium id sibi esse inexplicabile. Audirent igitur potius, de ea re, gravissimas Athanasii, Augustini, Nazianzeni, sententias: quas illæ personæ edicentes, citari deberent.

P R A X I S.

Dominica III. post Palcha.

Modicum & non videbitis me, & iterum modicum & videbitis me.

Accessus & Propositio. Modico Evangelii, modicum vitæ nostræ designari, plurimi cum D. Augustino 101. in Joan. id affirmante, consentiunt: sed modicum vitæ, esse verè modicum; nimis quam pauci sibi persuadent: atque ideo, diuturnitate & gravitate laborum territi, illud Hebræorum Esa. 28. v. 13. submurmurant. *Expecta, reexpecta, modicum ibi, modicum ibi, modicum ibi, modicum ibi*; fitque quod subdit propheta, *ut cadant retrorsum, & illaqueentur & capiantur.* O quis mihi det, ut hoc modicum, esse modicum hodie persuadeam! Non assumo audaciam: verum rogo, ut mecum pariter gravissimos, ac sapientissimos viros, id suadentes audiat.

Confirmatio per inductionem testium,
propositum suadentium.

Atque primum audire mihi videor D. Præful-
lem Hipponensem loco citato sic concludentem.
Modicum est, hoc totum spatium, quo præsens pervo-
lat seculum, quod ut intelligamus, mox subdit. Hoc
modicum longum nobis videtur, quoniam adhuc agi-
tur: cum finitum fuerit, tunc sentiemus, quam modi-
cum fuerit. Hem nostros errores, qui tempus, non
ex eo, quod egimus, mensuramus; sed ex eo,
quod speramus; aut potius fingimus: cum tamen,
quod non egimus, nullo modo nostræ mensuræ
subsit, quod gessimus mensurari possit. Numera er-
go triginta, quadraginta, aut sexaginta annos, quos
gessisti, & dic quantum de illis tibi hodie restet.
Certe nisi falsum ames; & si Jacobi ætatem attige-
ris, dices. *Dies peregrinationis meæ, centum triginta*
annorum sunt, parvi, & mali. Genes. 47. Nihil
ex illis restat, nisi unum momentum; cui, an aliud
successurum, ignoras; sed etsi succedant millia,
cum finita fuerint, *tunc senties, quam modicum fue-*
rit: tunc apud te frustra requires, ubi illi familia-
res? ubi illa gaudia, ubi illa juvenus? ubi illæ volu-
ptates? Transierunt sicut umbræ, & nullum sen-
sum, nisi minutissimi modici, reliquerunt. Unde
prædictus doctor rursus in Psal. 36. *Recole annos*
ab Adam usq³, ad hodiernum diem. Percurre scriptu-
ras: heri penè, Adam ille, de Paradiso lapsus est. Ubi
sunt præterita tempora? Sic pauca utiq³, quæ restant
transibunt. Si toto illo tempore viveres, ex quo Adam
de Paradiso dimissus est, in hodiernam diem: certè vi-
deres

deres vitam tuam, non fuisse diurnam, quæ sic evolas-
set. Psal 36. Cum perierint peccatores, videbis. Quid
vero illud est, quod tunc videri possit, postquam
peccator, justissimis sepulchri absorbetur tenebris?
Job. 20. Quod laus impiorum brevis sit, & gaudium
hypocrite ad instar puncti. Nam quasi sterquilinum
in fine perdetur, & qui eum viderant, dicent, ubi est?
Gen. 3. Adam interrogatus à Deo, ubi es? respon-
dit. Vocem tuam audiui in Paradiso, & timui, eo
quod nudus essem, & abscondi me. Tum primùm A-
dam, perfectè se miserum agnovit, cum quærere-
tur, ubi es? tunc & homines, miseriam, & instabi-
litem, ac brevitatem suam agnoscunt, si à se requi-
rant, ubi es? post tot scilicet annos, & post tot de-
cades annorum. Ah infelix! si non prius hanc in-
terrogationem ordiaris, nisi posteaquam, ipsa mors
aut infernus à te requisierit. Ubi es? Certe si A-
dam in Paradiso extimuit ad hanc vocem, gravius te
necesse est expavescas: sed non te abscondes. Igi-
tur nunc à te require, ubi sis? ubi sit pueritia, in ju-
ventute, ubi juvenus in virili ætate, ubi virilis ætas
in senectute; & videbis quod à D. Augustino doce-
ris, quia, hoc modicum, longum nobis videtur, quia
adhuc agitur, cùm finitum fuerit, tunc sentiemus,
quam modicum fuerit.

Validiore tamen, insuper ratione, hoc modi-
cum, esse verè modicum, videtur perluadere. Pro-
pheta Aggæus cap. 2. v. 11. sic nos in persona Dei
alloquens. Adhuc unicum modicum est, & ego
commovebo calum & terram & mare & aridam.
Quibus verbis innuit, transitorium mox tempus,

quod ducimus, & successurum aliud tempus, in quo, jurante Angelo, Apoc. 10. *Tempus amplius non erit*: sed successura est temporis, immensa nulloque unquam terminata fine, Æternitas: cui quantumvis temporis, comparetur, modicum. & iterum iterumque modicum est. Scribit de S. Galgano, Philip. *Ferra.* in Catal. 88. Illum, post annum, in obsequio divino perfectè exactum, vocem è cælo audivisse, se ad præmium continuo percipiendum, vocantem. *Satis est quod laborasti: metes nunc, quod feminasti.* Multi credo forent, qui annuo obsequio cælum obtinere vellent; sed reverâ, quantumcunque illud longum videatur, nec annuum est, sed nimis quam modicum, æternitati comparatum. Quid appendis cum infinito inclamat Aug. Psal. 36. *quantumcunq; finitum? Decem millia annorum, decies centena millia, si dicendum est, & millia millium, quæ finem habent, cum æternitate comparari non possunt.* O quàm profunde stylo ferreo, ad intelligendum id, imprimenda cordi essent Seraphici verba Francisci. *Modica voluptas, pana immensa; modicus labor, gloria æterna: multorum electio, omnium retributio.* Quid agitis peccatores, dum mundum sectamini? *modica voluptas pana immensa.* Quid metuitis pii, dum susceptos pro DEO labores deferitis? *Modicus labor, gloria æterna.* Utrouque modicum est, si æternitati comparetur, & utrumque eum animum in Christiano exigit, quo respondit, gloriosissimus Martyr, Thomas Morus, consorti suæ, ut in suorum solatium, Regi voluntati, quanquam improbæ, assentiretur per suaden-

suadenti, posteaquam enim, sciscitatus ab illa fuisset; Quamdiu tandem illis solatiis uti liceret, quæ illa promitteret? & uxor respondisset: Facile crediderim 20. aut 30. annis, exclamavit: Vis ergo me ita stultum, ut annos 20. aut 30. æternitati immensæ præferam! Non emo tantum tantillo; nec perdo. Hoc diu noctuque Christiani nobis proponamus, & intelligemus, quam verè Hieron. in proem. cap. 8. Ezech. dicat. *Nihil longum, quod finem habet, & æternitate excipitur.*

MODUS XXXI.

Per suspensionem, vel quasi suspensionem, quando scilicet Orator, ita de aliquo, tanquam principaliter intento, se acturum proponit: quod prius de alio, tanquam minus principali agere velit, cum tamen in priori potius, vis orationis consistat, quàm in posteriori: etsi posterius, tanquam præcipuum Auditor expectet E. g. si Dominica 2. Pentecostes dicturus, hoc modo proponat, Invitaturus vos ad magnum convivium prodii, sed antequam id faciam, suadebo imprimis, ne ab hac invitatione vos excusetis atque sic, primum rationes excusantium, à cæna magna rejiceret; tum verò, ad invitationem descenderet: similiter si Dominica 8. quæ est de peccatoribus appropinquantibus, diceret: se velle, peccatores Christo præsentare, quod antequam fiat; instructurum, quales

debeant esse, qui velint præsentari, aut, quam desiderandum hoc sit peccatori, præsentari Christo,

P R A X I S.

Dominica Quinquagesimæ.

Postquam flagellaverint occident eum Luc. 18.

Accessus & propositio. Refert vita B. Joannis servi Dei, solitum illum, deferre secum imaginem reconditam crucifixi, qua per occasionem deprompta, per nomen & præsentiam crucifixi, multa ab hominibus petebat, ac impetrabat. Imitabor eundem hodie, & Christi crucifixi imaginem, quam Ecclesia Evangelii verbis repræsentat, assumens: à vobis Auditores per ejusdem crucifixi nomen, & gratiam, non nihil, illudque exiguum petam; non prius tamen, id ipsum facturis, nisi cum breviter ostendero, justissimum esse; ut quod à nobis per nomen crucifixi petitur, facile concedamus.

Confirmatio debet primo loco posteriorem partem tractare, quæ est: Quod per Crucifixi nomen petitur, facile concedendum,

Ita omnino, cum omnis ratio doceat, non neganda ei paucula, quædam ac exigua: à quo, maximis sis præventus muneribus. Quis hominem ferat, qui ex infimo statu, alienâ gratiâ ad sublimem opulentumque gradum erectus; si ejus deinde benefactor,

nefactor, aliqua re egere videatur eandem ne-
 get? præsertim si alter, in eo juvando, omnes
 opes expenderit, Heu Christiani! respicite in
 crucifixum, cum per crucifixum, aliquid pe-
 ti auditis. Videte ut pauper, ut nudus appareat.
 Quid ita? quia in nos omnes opes expendit atque
 semetipsum in nostri pretium exinanivit ad Philip.
 2. quod idem Isai. annuntiat 52. *Disciplina pacis no-*
stræ, super eum, & livore ejus sanati sumus. Devotif-
 sime Aug. Medit. cap. 7. *Quo nate Dei, quo tua de-*
scendit humilitas? quo tua flagravat charitas? ego ini-
que egi, tu pena mulctaris. Ego facinus admisi, tu
ultione plecteris, ego crimen edidi, tu tortura subjice-
ris. Ego superbivi, tu humiliaris; ego tumui, tu at-
tenuaris. Mea igitur paupertas pergit Amb. 2.
 in Luc. illius patrimonium est, & infirmitas Dei,
 mea est virtus. Maluit sibi egere, ut omnibus abun-
 daret. Apud Augustum Imperatorem veteranus
 miles causam dicebat, cui decernendæ, aliquos ex
 Patribus conscriptis, Imperator destinabat: tum
 miles pectoris vestimento diducto, & vulneribus
 patentibus. *Non ego Cæsar periclitante te Actia-*
co bello vicarium quæsi, sed pro te ipse pugnavi.
 Subjicit Seneca. *Erubuit Cæsar, atq; ipse in advoca-*
tionem descendit: veritus ne non modo superbus, sed
etiam ingratus haberetur. Ita ne? beneficiorum
 memoria Cæsarem ad concedendum, quod desi-
 derabat, Veteranus, ille, movit: nos latius longe pa-
 tentibus, & beneficiis, & vulneribus, crucifixi ad
 indulgendum, quod per crucifixi nomen petitur
 descendere, recusabimus? Apage infelix ingrati-
 tudo,

tudo, & tu, à quo aliquid per nomen crucifixi petitur, memineris insuper; venturum tempus, cum per idem nomen, salutem tuam deposces. Vide ergo, ne si illud auditum, leviter dissimiles, à te quoque prolatum, meritò dissimuletur. Usu multarum Provinciarum receptum, inter bivia & viarum divisiones, crucifixi imaginem locari. Aderit bivium geminæ æternitatis, tunc exclamabis. *Domine Jesu Christe fili Dei vivi, pone passionem, crucem, & mortem tuam inter iudicium tuum & animam meam.* Adverte quam id mereberis, si jam, cum à te eodem nomine aliquid petitur, animum avertis. Sepeliebatur inferno dignum cadaver, ut habet speculum Exempl. cui adstantes sacerdotes, dum pro more, illa verba, ex Job assumpta, & in funere fidelium ab Ecclesia decantari solita, *Parce mihi Domine, nihil enim sunt dies mei* occinunt, crucifixi proxima imago distincta voce respondit. *Non pepercit, non parcam.* Utinam nemo sit, sed heu multi futuri! quibus similia, vox interna, in agone intonabit. Non pepercit, non parcam: non exaudivit preces miserorum, non exaudiam; Noluit cor suum moveri ad nomen crucifixi, non movebor. Absit hoc à nobis, quibus nihil magis auxiliari potest, inter illa extrema pericula, quam nomen, & merita crucifixi. Scribit Flor. 264. anno 1548. mortuum virum piissimum ordinis Capucinorum, qui singulis noctibus, longas flagellationes faciebat, eo insuper genere flagellationis adhibito semel in anno, quo, tot ictus corpori infligebat, quot infligi, Christo flagellato ex revelationibus habentur. Hic tamen
deinde

deinde, apparens fratri, Joanni Apulo, & interrogatus, in quo statu esset, respondit. *In via salutis, quam sola Christi passione, & ejus meritis consecutus sum.* Id certè etiam sensisse dicendus, Joannes ab Alverra, qui moriens his D. Bernardi verbis fratres est allocutus. *Christi passio, ultimum refugium, singulare remedium. Deficiente sapientia, justitia non sufficiente, sanctitatis succumbentibus meritis, illa succurrit.* Hic noster quoque sensus sit necesse: quo, ad concedendum facile, quidquid Christi crucifixi nomine petitur, nullo negotio permovēbimur.

Confirmationis secunda pars principaliter proposita, sed suspensa.

Jam igitur pro crucifixo, ejusdem crucifixi nomine supplico, jam peto; tantum intelligere vellem, an quod peto concessuri sitis. Respondete non mihi, sed crucifixo servatori, concedetis ne, quæ peto? Hæret non nemo, & prius significari cupit, quid petam. Proh turpissimā parcitatem! Cur queris quid pro Crucifixo petam, cui nihil merito negare potes, si petam? sed cum D. Bernardo fateri debes. Quia fecisti me, debeo tibi me, quia autem refecisti, factus homo; adde, & passus pro me, debeo, plus quā me sis interea velim certus, nihil tuis commodis, nihil opibus, nihil incolumitati ob futurū petendū, quin potius id, quod leve sit, & cū crucifixo donaveris, tuæ maximæ salutis tuis deserviat emolu-

emolumentis. Illud vero est, ut quoniam tres primi, quinquag. dies, à malis Christianis cum frequenti offensa Dei Domini expenduntur, tu O Christiane crucifixi amator, in hoc templo, in hac hora, in hac præsentia ipsiusmet Dei servatoris, firmo animo statuas, singularem curam: quatenus eosdem sine omni peccato transiget. Ecce quod peto, quàm parum, quàm justum, quàm salutare! Triduo sustinuit dominum turba, & meruit, ingenti miraculo refici. Marc. 8. hoc tu pariter spera, si triduum istud Deo donaveris. Reficieris; & cum ingenti delectatione reficieris; cum senseris animum purum, conscientiam quietam, Deum amicum, ac insuper tibi singulariter pro eo momento obligatum, quo videbitur *filius hominis in maiestate magna, & plangent omnes tribus terræ* Matt. 24. Tunc tu hilaris, levabis caput tuum; gaudebisque in Deo Jesu tuo. Sed & cum venerit, hora mortis destinata, & cum quicquid dederat, aut promiserat mundus, ablatum fuerit; fumes securus, in manus tuas crucifixum, aut pectori superponi senties: pondus utique contemptoribus crucifixi, non sustinendum. Tunc denique implebitur in te, quod ad Heliodor. scribit D. Hieron. *Tunc ad vocem turbae, pavebit terra cum populis, & tu gaudebis. Tunc tu rusticanus, & pauper exaltabis & videbis, & dices, Ecce crucifixus Deus meus.*

MODUS

MODUS XXXII.

PEr interrogationem, quando Orator, quasi dubius, aut instructionem meliorem ab aliis petiturus; proponit, se de aliqua re quæsiturum: vel ab auditoribus, vel ab absentibus, vel ab aliquibus statibus, & ordinibus, hominum, vel à scriptura, vel à Patribus, vel denique ab aliis creaturis, totumque sermonem per interrogationes iteratas necit, E. g. si quis de SS. Trinitate, inquirat sententias, diversas, easque allatas suscipiat, aut rejiciat, Item, si ad Evangelium Dominicæ 13. post Pentec, Novem autem ubi sunt? requirat à diversis hominum statibus, an ejusmodi ingrati, apud illos non foveantur, formando pro necessitate causæ, responsiones: & ad salutare exhortationes derivando aut si Dominica 15. à Pentec. ex occasione defuncti filii viduæ in Naim, inquiratur à Medicis, Philosophis, Theologis an mors vitari possit? simili etiam modo disponitur oratio per figuram Responsionis: ut si Dominica 5. Quadrag, ad illud, quare non creditis? reponatur, unum ac aliud quia, sed sit.

P R A X I S.

Dominica 9. post Pentecost.

Non relinquetur lapis supra lapidem. Luc. 19.

Accessus & Propositio. Occasus Hierosolymæ, urbis, orbi & ætati, omni admirandæ; monet nos,

nos, nullam civitatem, imò nullam Rempublicam tam felicem debere censerì, quæ non suum occasum aliquando subire cogatur. Illud tamen verum est, ut subitò præcipitari: ita aliquandiu, conservari: consiliis ac moribus humanis, Respublicas posse. Sed quæ hæc consilia, qui mores? longum esset de utrisque differere. Hoc igitur solum hodie quæram. Per quid Regna præcipitentur. Neque id rursus, tanquam sententiam mihi arrogans nar- raverò: sed vobis coram, à viris in primis Reipublicæ gubernandæ peritis, tum à Sacra Scriptura id requiram.

Confirmatio per Interrogationes textæ.

Est suus etiam posthumis manibus sermo, Aud. est sua oratio, tantò certior, quantò apud omnem posteritatem constantior. Illos igitur allo- quor; ac in primis tuum iudicium requiro, vetustis- simè observator Rerum publicarum Livi, & tuum ornatissime Romani Imperii Cultor Flore, Agere, decernite. Quid sit quod potissimum Rempubli- cam Romanam præcipitarit, & præcipitare possit alias? Respondet prior lib. hist. 2. *Id unum vene- num, ea labes civitatibus opulentis reperta, ut magna imperia mortalia essent.* Quid ais vir doctissime ficcine credis, imperia, ut hominibus; mortem agna- tam habere? Ita omninò censet; & Divinæ Provi- dentie,

dentia, statuta imperiis tempora designantis, jura
prodit; O vanas hominum curas? O fallaces cogi-
tationes! quæ immortale aliquid censent, quod
mortalis constituit manus. Quicquid stat, ruat
necesse est; & si jam Floro aures damus? tum ruat,
cum maximum robur, & incrementum sumpsisse
videtur. Roma enim, ait ille *magnitudine sua ruit*.
Roma utique illa, quam Servius, in Eclog? Virgi-
lii, dicit non tantum magnitudine, sed genere dif-
ferre ab aliis civitatibus, & esse quendam alterum
mundum. Roma item illa, supra quam excla-
mant, D. Fulgent! *Quam speciosa sit necesse Hieru-
salem Cælestis, si sic fulget, Roma terrestris!* Si er-
go hæc, & tanta Roma magnitudine ruit: videant
quam accommodè ad bonum commune agant,
qui fines imperii sui cum orbe terminatos volvant;
imò scilicet pro Jove, Cælis imperare desiderant.
Sed fortassis, aliam ruentium imperiorum causam,
maximum Philosophiæ & Politicæ decus, Aristo-
teles assignavit, Bene est. Ad te jam ô laureatum
caput convertor; & quibus potissimum causis,
Respublicæ collabantur, inquirō. Duas ille as-
signat, lib. 2. Arnisæi, in suam politicam, scri-
bentis, primam honores nimios paucis collatos,
aliis exclusis. *Cum enim multitudo inopum ab
honoribus exclusa est*, ait idem 3. polit. cap. 2.
eam Rempublicam oportet plenam esse hostium.
Quod si plena sit hostium, plena erit insidiarū, ple-
na impugnationū, se in ruinam agentium, Secundā
dicit

dicat esse Nimiam potentiam civium, præsertim armatorum, *Qui enim arma in manu habent, eorum arbitrii est, ut maneat, vel non maneat, Respublica, 7. polit? cap. 9.* Dicere id posset nostra Polonia sub Sigismundo primum III. ac mox sub Joanne Casimiro Regibus, civili potentia gravissimè pressa, ac penè in exitium supremum protrusa. Sed nunquid adhuc alios non adibo? & ab iisdem non requiram? Ut latè non evager, te ornatissime Salusti, & te Fortissime Rex Jugurtha, non præterierim: quin Rerum publicarum ruentium causas, requiram. Uterque eodem libro historiæ salustianæ responderet. Et ipse quidem Salustius, occasum imperiorum, in mutationem morum refert, iisdem quippe artibus imperia conserventur, quibus comparata fuerint, Rex autem, sensus animi alta voce promens: his Romam cadentem, & in ea; orbis imperia alloquitur. O venalem Romam, si quis repariatur, qui eam mercetur? Turpe & exitiosum Regnorum ludibrium, venale in magistratibus imperium. Quid agat virtus? quid sapientia, quid Heroum fortitudo, ubi omnia pecuniæ prostant? Abesse certè illa, talibus imperiis debent: & si absint, magna imperia, quod horrebat, Augustinus, fieri est necesse, magna atrocinia, ac inde; pænæ occasus subire.

Sed cur ego hos morer, quin ex ipsis Divinæ Sapientiæ oraculis rem expediam. Te ergo Divinissime vates Isai, Te Jeremia, te Michæa, te Zacharia: vos quotquot, Dei luce perfusa claruistis peccata, interrogo? quæ nam sint? quæ principatus,

cipatus, Regna Imperiaque in præceps agunt? Nemo illorum non illa voce Eccles. cap. 40. respondet. *Mors, Sanguis, Contentio, & romphæa oppressiones, fames, & contritio, & flagella, super iniquos creata sunt hæc omnia.* Eheu peccata, quam facilè admittimini, & quam dimittimini, difficile! nec hominibus, tantum singulis, sed totis regnis, ac Imperiis interitum adfertis! Zachariæ 5. vidit Propheta, Amphoram, cui infidebat fæmina, habens nomen, *Iniquitas*, in terram Senaar transferri. Quod istud monstri? Regnorum scilicet, consentientibus scriptoribus vices, significantur: quæ, propter iniquitates populi mutantur, & transferuntur: juxta edictum Spiritus Sancti Eccles. 10. v. 8. *Regnum, à gente ad gentem, transfertur propter injustitias.* Quod si inquiramus quæ potissimum scelera, hanc pænam Dei, secum trahant, dicet Isa. cap. 23. esse luxum, & superbiam; *Quis cogitavit, inquit, hoc super Tyrum, quondam coronatam? cujus negotiatores, principes: institores ejus, inclytæ terra. Dominus exercituum cogitavit hoc, ut detraheret superbiam omnis gloriæ.* Dicit item idem, cap. 26. esse pauperum, oppressionem, *incurvabit habitatores in excelso, civitatem sublimem humiliabit.* Quid ita? reddit causam, *conculcabit eam pes, pedes pauperum, gressus egenorum:* scilicet, confirmante David Psal. 10. *Tibi, O Deus, derelictus est pauper: orphano, tu eris adjutor.* Denique concludet ipsa veritas & orbis servator: esse Impenitentiam; quam hodierno sermone describit. Luc. 19. *Quia, si cognovisses, & tu, & quidem in hac die,*

M

qua

qua ad pacem tibi : nunc autem , abscondita sunt ab oculis tuis. Audite hæc Reges, audite Regna, & intelligite, quia patiens est dominus , & multæ misericordiæ : verumtamen nisi convertamini, in die, quæ ad Pacem vobis est, in tempore opportuno, Psal. 33. aut ut Hæb ! legunt, in tempore inventionis : fiet quod post impænitentiam Jerosolymæ prædictum. Venient dies in te, & non relinquetur lapis supra lapidem ; Cogentibus peccatis vestris, Deum quodammodo invitum , ad ultionem justam, de vobis sumendam : juxta quod loquitur Salvian, lib. 6. de provid. Circumsonabant armis, muros Carthaginis, populi barbarorum : & Ecclesia Carthaginensis, insaniebat in circis, luxuriabat in theatris. Alii foris jugulabantur, alii intus fornicabantur. Pars plebis foris erat captiva hostium ; pars intus, captiva vitiorum. Tum addit. Et cum hæc omnia fierent, quid aliud talis populus agebat, nisi, ut cum Deus perdere adhuc fortasse nollet, tamen ipse exigeret, ut periret. O cæcitatem ? O amentiam ? semper vitandam.

MODUS XXXIII.

Sententia habens specialem Emphasim, aut propter mysterii excellentiam inclusam ; aut propter beneficii magnitudinem, significatam ; aut propter præmii, vel pænarum excellentiam exaggeratam ; ita tractanda assumitur, ut toto Orationis

nis decursu, probationes, aut amplificationes illius
nectantur: ipsa autem suo sensu, singulas sapius
concludat. Potest autem ejusmodi sententia non
solum ex Evangeliiis sacris assumi, sed & aliunde
peti: atque rei propositæ adnecti. Sic exaggerat
in Vigilia Nativitatis, verba illa, *Iesus Christus fi-*
lius David, nascitur in Bethleem Juda, mellifluus
Bernardus. Sic in ipso die Nativitatis, verba illa,
verbum caro factum est, decus concionatorum P.
Petrus Skarga Societatis nostræ. Hujus etiam
exaggerationis formam, premit Drexel, in Rogo
damnat. cap. 10. ad illa verba *Eternitas piorum*
suspirium.

P R A X I S.

In Festo omnium Sanctorum.

Beati Beati Beati &c. Matth. 5.

Accessus & Propositio. Si quis dies potest; ho-
diernus etiam debet, persuasum nobis redde-
re, quod olim sibi certum, coram toto mundo edi-
xit; tuba Sacræ Eremitæ Hieronymus. Vox
ejus est: *Nullus labor durus, nullum tempus longum,*
debet videri, quo gloria eternitatis acquiri-
tur. O quam pauci hanc vocem audiunt; quam
pauciores intelligunt! ut autem intelligant,
plurimum omnino interest! quatenus ad eam
gloriam, ad quam creati sumus & qua felices

M 2

animæ

animæ sanctorum jam fruuntur, animosè accingamur. Eja auditores! demus tanto negotio, tantillum temporis, & ad Christi Domini prædicationem reflexi, quàm meritò id sentire debeamus, quod nullus labor durus, nullum tempus longum debet videri, quo gloria æternitatis, qua Beati fruuntur acquiritur, expendere hodie velimus.

Confirmatio debet, aut potest constare

Exaggeratione, singularum Beatitudinum; quæ omnino eæ sunt ut illis rectè pensatis, exclamare necesse sit. *Nullus labor &c.* Regnandum enim E. g. beatis est: & in cælis regnandum: & quid hoc? & quantum? quantoque labore dignum? Pro domo una, pro familia conservanda, quantus labor suscipitur, & neque sic multum se laborasse credit, qui quod desideravit assequitur. Statuatur autem præmium laboris, Regnum Poloniæ, Galliæ, Hispaniæque certo acquirendum; quid non tentabit humana, non dico ambitio, sed & gloriosum generis animi propositum? Grachus apud Plutar. cum pontificatum ambiturus in forum prodiret; atque per matrem, difficultatibus objectis arceretur: *aut mortuum me*, inquit, *hodie, aut Pontificem videbis.* Quis hic improbus pro pontificatu, ad mortem labor? quid verò pontificatus, quid omnia alia, ad Regnum cæleste: Haræ comparatæ ad Palatium, casæ ad Templum. Quid enim hæc Regna? & quid illud? Primum reco-

reco-

recogita, aliud innuit D. Aug. Manual. cap. 7. *Ibi vita sempiterna, & sempiternæ beata, ibi gaudium sine mœrore, requies sine labore, opes sine amissione, sanitas sine languore, abundantia sine affectione, vita sine morte, perpetuitas sine corruptione, beatitudo sine calamitate, omnia bona in charitate perfectæ, & plena scientia in omnibus, & per omnia* Expende quanti hæc constant, & quanti facienda, quando cum regno cælesti veniunt. *Verè verè nullus labor magnus, nullum tempus longum debet videri, quo gloriæ talis æternitatis acquiritur, sed pergit Salvator, Beati &c. quoniam ipsi possidebunt terram. Minui res videtur. Quid enim, ni possideant, imo contemnant terram, Quorum Regnum est in Cælis? At latet hîc ingens aliquid, & beatissimum, quod affecutus D. Hippon. Præsul lib. 1. Idem Serm. Domini in monte. Illam inquit credo terram, de qua in Psalmo dicitur Spes mea es, tu portio mea, in terra viventium. Significat enim quandam soliditatem, & stabilitatem hæreditatis perpetuæ: ubi anima per affectum bonum tanquam in loco suo requiescit, sicut corpus in terra: & inde cibo suo alitur, sicut corpus ex terra: ipsa est requies & vita sanctorum. Da mihi obsecro in terris, talem terram quæ sit terra viventium, quæ habeat soliditatem & stabilitatem hæreditatis perpetuæ, in qua tanquam in loco suo anima per bonum affectum requiescat. Heu! si tot laboribus ac ærumnis terra mortuorum, terra nō habens stabilitatem, terra in qua non invenitur requies animæ, quæritur verè, nullus labor magnus, nullum tempus longum videri debet, quo gloriæ æter-*

nitatis acquiritur. Simili modo, cæteræ beatitudines expendendæ essent & simili sententiâ concludendæ, in quarum examine ad magnitudinem gloriæ Sanctorum percipiendam, duo quoque illa, non immeritò consideranda, *Primo* quam variè sapientia summa, beatitudinem illam, exaggeret, appellando illam septies diverso vocabulo quod est, (humano modo loquendi) significare: rem talem esse, quæ satis explicari non possit, *Secundo* concludendo Beatitudinem ultimam, verbis initialibus, quoniam ipsorum est regnum Cælorum, & omnes una; beati, &c. Beati: Beati &c. quod eandem difficultatem exprimendi significat: & quandam abyssum felicitatis, de qua cum plurima dixeris, dicere tamen taliter non possis, quin reliqua profundissimo silentio involvas, illud iterando, quod toties dixisti, Beati: Beati. Ah verè! nimium verè! nullus labor magnus, & nullum Tempus diuturnum videri debet, quo talis gloria æternitatis acquiritur.

MODUS XXXIV.

PRæfixâ propositione, rationes illius, non simpliciter proferuntur: sed initio confirmationis, adfertur aliqua historia, Symbolum, figura, atq; adeo etiam Apologus, aut parabola gravis, propositioni præfixæ probandæ aut explicandæ apta. Tum verò subsumitur, rem de qua dicendum sit, ita se habere prout in historia, Symbolo, figurave est repræsentatum; atque indè, per ostensionem connexionis, similitudinis, proportionis aut alicuius

juu

ius veritatis sermo textitur E. g. dicturus supra illa verba Evangelii Matt. 23. Qui se exaltat humiliabitur, sic proponeres. Causam æquissimam, huius veritatis certissimæ, reddam. Pro confirmatione, adduceres Apologum, ex lib. 4. Reg. cap. 14. ubi provocatus ab Amasia Rege Juda, Joas Rex Israel, sic illi respondet. *Carduus Libani, misit ad cedrum quæ est in Libano, dicens: da filiam tuam, filio meo uxorem: transferuntq; bestia, quæ sunt in libano, & conculcaverunt carduum.* Sensus Allegoriæ, explicatur sequentibus. *Percutiens, invaluisti supra eodem, & sublevavit te cor tuum, contentus est gloriâ, & sede in domo tua.* Post hunc Apologum, sub sumere deberes: quod, quæ causæ recententur ruinæ Regis Amasiæ: eadem sint causæ, cur, qui se exaltat humilietur. Propositio porro, dictarum causarum explicata, reliquum sermonis compleret. Potest autem hæc, spectari in his: Quia, sicut Amasias Joam provocavit, ita superbus provocat Deum: Quia sicut Amasias provocavit inæqualem, & carduus libanum; ita superbus, provocat inæqualissimum. Quia sicut Amasias, variâ est elatus victoriâ, ita superbus vanis effertur suggestionibus nec vult esse contentus suo, nec se cohibere domi suæ &c. &c. Ad vertendum etiam hîc est, posse nonnunquam Apologos & parabolas ex proprio quoq; sensu condi, sed in hac re magno iudicio est opus. Liberarior esse potes in iis, quæ sensum aliquem, Sacræ Scripturæ parabolicæ efferunt, & deinde per sententiam citatam, aut mysteriorum fidei explicatum innotescunt: ut si de Christo, sub parabola Regis; de peccatore, sub parabola rei; aut vincti differas:

aut, si simili modo, sententias aliquas proponas, E. G. illam Prov. 10. v. 26. *Sicut fumus oculis, sic piger &c.* posses tractare dicens. Magnatem quēpiam adiisse domum alterius, cæterum ornatam & cultam, sed fumosam &c. sed sit præcepti generalis

P R A X I S.

Feria II. Paschatis.

Nonne hac oportuit Christum pati, & sic intrare in gloriam suam Luc. 24.

Accessus & propositio. Heri Christus infernos expugnavit, hodie expugnat mundum. Id nunc spectare placeat.

Confirmationis ingressus, per historiam quæ facti similitudinem exprimat.

Narrat libri Judicum cap. 16. Principes Philistarum, acturos Dagoni, supra capto Samsonē, gratias: congregatos fuisse in urbem Gassæ; atque inibi, post convivia celebrata lætantes, adduci imperasse Samsonem: ut coram se luderet. Domus, erat plena virorum ac mulierum, plaudentium ac tripudiantium: innitebaturque duabus columnis supra quas ut reclinaret, cum impetrasset Samson; apprehendens ambas, invocato Domino Deo suo: adeoque fortiter concussit, ut domus rueret: & tria millia utriusque sexus, spectatorum sui ludi, occideret.

Con-

Confirmationis reliquum, per applicationem rei assumptæ, ad historiam citatam. & per ejusdem probationem.

Quid ni mundi ac mundanorum domum huic Philistæorū comparē dicamus? domus Philistæorū, domus sacra Dagon; id est frumento; Domus mundi ac mundanorū, domus dicata escis. Domus Philistæorū, Domus convivantium, domus mundi, domus eorum, qui soli Deo ventri, continuò sacrificant. Domus Philistæorum, domus lætantium & plaudentium, nihilque de imminente periculo cogitantium: domus mundi ac mundanorum, domus tenentium tympanum, in manibus suis & ducentium in bonis dies suos, atque in puncto ad inferna descendentium. Utraque porro hæc moles duabus columnis nititur. Altera scilicet columna, cui domus mundi nititur, illa impiorum persuasio est, Sap. 2. *Cinis erit corpus nostrum, & spiritus diffundetur, tanquam mollis aura.* Altera, illa aliorum; *Venite, coronemus nos rosis &c. Fruamur creaturâ, tanquam in juventute, celeriter.* Aut enim homines mundani, quales Athei immortalē animam non credunt: sed Spiritum cum aura, post mortem diffundendum; aut, immortalitatem quidem non negant; sed se nunc frui posse mundo; ac deinde regnare cum Christo confidunt. Deturbat hanc utramque columnam, his dictis Christus: *nonne oportuit &c.* & mundum expugnat ac domum ejus fallaciamque evertit. Ruit ergo, prima

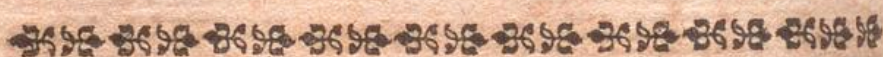
columna, mundanorum & mundi, scilicet, incredulitas Resurrectionis & vitæ secuturæ. Nam apertè, post mortem, denunciat superesse gloriam suam & eam probat, resurrectione sua, ac ipso habitu peregrini, in quo hodie comparet. Eximiè id docet D. Gregorius verba hæc apud Barad. *Nonne oportuit Christum pati, &c.* cum illis, Is. cap. 28. *ut faciat opus suum, alienum opus ejus, ut operetur opus suum, peregrinum opus ejus*, hoc est, ait Citatus Doctor. *Existimatis Discipulo alienum opus esse à Messia, pati & crucifigi? Alienum quidem est, & peregrinum: Sed hoc opus alienum, suscipere & facere oportuit: ut faceret, opus suum: ut intraret in gloriam Regni sui: ut haberet regnum in hominibus, sanguine suo redemptis.* Erigere qui hæc audis, & Apostoli monitum, ad Rom. 8. indubitatâ fide cordi fige. *Qui suscitavit Jesum Christum à mortuis vivificabit, & mortalia corpora nostra.* Sic ruet in te mundus, cuius columnam primam, exemplo Resurrectionis suæ, & gloriæ beatæ memoriæ, subruit Christus.

Ruit porrò. & secunda columna mundi, ac mundanorum: scilicet, vana & falsa persuasio; posse aliquem, gaudere mundanè in mundo: & regnare cum Christo: *Nonne oportuit &c.* Christum ergo pati oportuit, ut intraret in gloriam suam: & te non oportebit pati, ut merearis gloriam non suam? vide argumentum efficacissimum, non jam ab utili, non ab honesto, non à conveniente, sed à necessario: adeoque intellige, in dialectica cælesti, terminos hos, *pati & obtinere gloriam*, convertibiles esse. Mutuo se hæc inferunt: si cum Christo vis regnare

gnare

gnare, cum Christo oportet patiaris. Unde idem servator, *Ego inquit dispono vobis regnum, sicut disposuit mihi Pater* Luc. 22. Symmachus legit, *Ego promitto vobis Regnum, sicut promisit mihi Pater.* Quæris autem, quomodo Christo promiserit Pater! Quid quæris? quod habes. Oportuit pati, oportuit calicem bibere, quem universis in Joanne & Jacobo propinans requirit. *Potestisne calicem bibere, quem ego bibiturus sum?* Apoc. 22. *Beati qui lavant stolas suas in sanguine Agni, ut sit potestas illis, in ligno vitæ: & per portas, intrent in Civitatem.* Vis scire? Quid sit lavare stolam in sanguine Agni? Audi Aug, in Psalmo 67. inquentem, *Tingis carnem tuam. (hoc est stolam) in Christi sanguine, si vitia diluas, peccata detegas, mortem Christi, in carne tua circumferas.* Vis intelligere, quid sit intrare per portam, est ingredi, per viam, à Christo designatam: viam crucis, viam Regiam. Nam, ut ait Tertul. de pæn. *Furto quidem aggredi facile est, sed Deus thesauro suo providet: nec finit obrepere indignos.* Igitur pessum, mala columna: mala præsumptio mundi: eant pariter utræque columnæ: Ruat mundus. Triumphet Christus: qui nos, & veram immortalitatem; & veram, ad immortalitatem viam, hodie edocuit.

MO-

MODUS XXXV.

TOta oratio, satis commodè formatur per Syllogismum: cujus partes probatæ, integrum constituunt sermonem. Quæ autem pars, major, an minor, aut etiam conclusio, sit prius locanda: item minori, an majori, magis insistendum: pro materiæ ratione, est decernendum, cum hoc insuper adjuncto, ut conclusioni, debiti affectus, adhortationesque subjungantur. Sit nunc, in syllogismo directo

P R A X I S.

Feria V. Cænæ Domini.

*Cum dilexisset suos, usq; ad finem dilexi eos,
Joan. 13.*

ACcessus & Propositio. Si dignum admiratione spectaculum fuit, videre Salomonem in throno: de quo Cant. 3. *Ferculum sibi fecit Salomon. Ex lignis libani; columnas ejus fecit argenteas, reclinatorium, aureum, ascensum purpureum, medium constravit charitate*, dignius certè, admiratione est spectaculum, videre hodie Christum, in terra prostratum, & ad pedes Apostolorum procumbentem. Nam, & plus quam Salomon hic, & magis admiranda majestas demissa, quam sublimis. Supra cætera tamen in utroque spectaculo miranda, admirandum est medium: quod sicut Salomon,

ita

ita Christus, constravit charitate. Quod verò illud medium? antecessit cæna legalis & ablutio pedum: secuta est proluxa discipulorum consolatio, medium obtinuit institutio SS. Eucharistiæ. Planè medium constratum charitate, planè medium de quo dici possit, *Vsq; in finem dilexit*, hoc est maximè, supremè, perfectissimè, ut explicat Chrys. Theophili Euthy. apud Cornel. Id verò, ut melius pateat, adferam causam, qua probem, Christum, in institutione Eucharistiæ, & dilectione nos dilexisse quæ sit in finem, seu quæ egerit: quod maximum, dilectio vera egisse potuit.

Confirmatio, & totius Orationis textura,
per Syllogismum.

Major, Dilectio quæ efficit, ut amatus, & amans, fiant unum est dilectio in finem, agitque quod summum agere dilectio potest.

Minor. Sed dilectio Christi in institutione Eucharistiæ declarata, est dilectio quæ efficit, ut Christus amans, & homo amatus sunt unum.

Conclusio. Ergo dilectio dilectio declarata in institutione Eucharistiæ est in finem, seu quæ egit quod summum agere potuit.

Major.

Agere plus amor nequit, adeoque plus audere: quam ut amatum & amantem unum faciat. Herculeanis columnis, Carolus *Non ultra* sustulit: dilectionem sinceram, ultra eas metas, quibus amor
amatum

amatum, & amantem in unum mutat, nemo pro-
 movebit Cant. 8. *fortis ut mors, dilectio: dura ut in-*
fernaus emulatio: lampades ejus, lampades ignis. En
 triplex charitatis supremæ Symbolum, mortem,
 Infernum, Ignem. Quid mors, nonne quem possi-
 det, mortem aliam quodammodo facit? & diffusum
 latè, cum vitæ profusione hominis non esse? Quid
 infernus? nonne quem obtinet, totum absumit, &
 in se redigit? Sed in igne, vis amoris clarius lucet, à
 quo materia subjecta, ita absumitur: ut amplius,
 stramen lignumvè dici non possit: sed dicatur, & sit
 ignis: atq; unum in aliud mutetur, cumq; id actum
 fuerit, agi plus non potest. Idem fit in sincera cha-
 ritate, non quidem in corporibus, sed in cordibus
 & affectibus. Transeunt dilectione amici in unum,
 & cum transierint, quod agat amplius dilectio, non
 habet. Hinc, si à sapientibus viris requiras, quid
 sit verus & summus amicus? respondebunt cum A-
 ristotele 9° Ethi: *amicus, alter ipse* respondebunt,
 cum Alexandro, de Ephestione. Et hic alter ego,
 respondebunt, cum Abulensi in 1. Regum. cap. 8.
 quæf. 1. *Cum aliqui veri amici sunt; tanta in iis est*
colligatio: quod jam, non sunt ut duo homines, sed ut
unus. Videsne ut amplius de summa dilectione dici
 non potest, quam si dicatur, quod amatus & amans,
 unum sint. Unde, necessario quoque concludi de-
 bet, quòd dilectio summa, plus agere nequit: atq;
 si amantem & amatum faciat unum. Addat verita-
 ti pondus, Beatissimus Aug. Confes. 4. Cap. 6. de
 summo suo in amicum mortuū affectu, sic loquens
Benè quidam, dixit de amico suo, dimidium anima

mea

mea. Nam ego sensi, animam meam, & animam illius, unam fuisse animam, in duobus corporibus: & ideo horrore erat vita, quia nolebam dimidius vivere: & ideo foris mori metuebam, ne totus ille moreretur, quem multum amaveram. Huc quoque refertur, quod scriptura de Jonatha & Davide dicit. 1. Reg. 18. *Anima Jonatha conglutinata est animæ David: & dilexit eum Jonathas, quasi animam suam, quæ est suprema exaggeratio amoris.*

Minor.

Quod jam dicam? cum id dicendum est, in institutione Eucharistica id à dilectissimo Jesu actum: ut ille, & homines unum essent. Patet veritas, testimonio ejusdem supremæ veritatis. Joan 6. *Caro mea, verè est cibus, & sanguis meus verè est potus Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in eo.* Et rursus. *Sicut misit me vivens Pater, & ego vivo propter Patrem; ita & qui manducat me vivet propter me.* O dilectionem admirabilem! O unionem nunquam satis perceptâ! vide interim ad eam intelligendam: Quod, caro Christi, sit cibus, & sanguis sit potus, utrumque utique in comedentem mutari solitum: quanquam ut ait, idem servator apud Augustinum in Confessionibus, aliter in hoc cibo res mutantur. *Cibus, inquit, grandium sum, cresce & manduca: & non tu mutabis, me in te: sed ego mutabo te, in me.* Vide rursus ad idem melius cognoscendum, quia **C H R I S T U S** asserit, homines man-

manducantes se, vivere propter se: quod item, eam cum homine unionem indicat, qua vita unitur cum vivente: ut proinde sicut vita in homine; ita Christus, sit principium operandi: hoc est, sentiendi, intelligendi, volendi divinè, per actus conformes, actibus Christi, propter quos dici possit. *Vivo ego, jam non ego, vivit verò in me Christus.* ad Galat. 2. Hinc ea in homine mansuetudo noscitur, quæ in Christo; ea patientia, quæ in Christo; ea humilitas, quæ in Christo. Non me interea latet, majorem quandam unionem quam hanc, adeoque Physicam & realem asseri, à viris doctissimis: inter sacratissimum Christi corpus, & inter digne illud sumentes: sed quicquid de eo modo sit, illud infallibile est, quod Christus in iis, & illi in Christo, adeoque unum sunt: & quamvis non audiant aure, experiantur tamen in re, quod Servator D. Mechthildi, post communionem edixit. *Tu in me & ego in te, & in æternum non derelinquam te,* & Cant. 2. 16. *Dilectus meus mihi: & ego illi.* Querit hic D. Bernar. O sancta anima, quid tuus ille tibi, quid tu illi? Quanam queso inter vos, hæc tam familiariter favorabiliterq; discutiens exhibitio, & redhibitio? tibi ille, tuq; vicissim illi. Sicubi, in hac certè secretissima Unione, Dei & hominis meritò inquiras. Quid tuus ille Deus tibi? quid tu illi? nec aliud commodius responderis, quam quod ait August. 26. In Joan. *Da amantem, & sentit, quod dico; da desiderantem, da esurientem, da in ista solitudine peregrinantem, atq; sitientem, & ad fontem patriæ æternæ suspirantem: da talem & scit quid dicam: si autem*

rem frigidolouar, nescit quid dicam. Interea, certum est ex illa unione, consequi unionem intimam affectuum. Certum est etiam, ejusdem unionis effectus, redundare, etiam in partem sensitivam: atque ipsum corpus digne communicantium. Site enim Phantasmata non molestant, si imaginationes turbulentæ non distrahunt, si passionēs animi non turbant, si luxuria mitescit, si superbia non intumescit, gratias age corpori & sanguini Christi. Mirum autem, quod quibusdam & vultus ad sacra altaria hilarescat, & facies lucem quandam, & Angelicum cum dignitate decorem præferat: mirum & felix, illud autem felicius, quod propter hanc unionem Christi cum hominibus, corpora hominum singulariter ab Angelis custodiantur; & ut asserit rursus D. Chryf. lib. 6. de sacerdotio, *corpora eorumdem mortuorum, more satellitum iisdem stipantibus, in vitam eternam custodiantur.*

Conclusio.

O Deus? O amor? O humana ignavia! hic sicubi merito, illud Beati Ægydii supra cunas Christi infantis suspirantis, inclamem. *Amor non amatur, amor non amatur, sed & illud ingeminem, D. Chryf. homili 61. ad populum Antioch. Hei mihi quot ad salutem nobis via? nos corpus suum effecit, nobis suum communicavit corpus, & horum nos nihil, à malis avertit. Non illi satis loquitur idem homil. 60. hominem fieri, colaphis cadi & crucifigi: verum & semet ipsum nobis commisset, & non fide tantum, verum & ipsa re nos suum efficit corpus. Verè hæc dilectio, est ad finem, summa ac suprema, cui cum*

N

nun-

nunquam dignè respondere possimus, saltem pro virili respondeamus.

MODUS XXXVI.

MAjor Syllogismi interdum exordium occupat; Minor cum conclusione Orationem explet. Quod si Crinomenon, seu, vis propositionis in majori potius consistat, minor exordium, major, reliquum sermonis conficit. E. gr. si in Festo fundatoris alicujus ordinis dicturus, formares hunc syllogismum. Festa Divorum, qui sacros ordines excitarunt, decet nos gratissimo cultu & pietate celebrare; sed festum N. est tale. Ergo &c. hujus Syllogismi minore exposita in exordio; Major, hanc propositionem conficeret. Dicam, quam gratè & piè obeundi sint, dies Divis fundatoribus sacri: quæ deinceps probatæ, orationem impleat. Sed prior modus tractandi frequentius obvenit. Unde ejus sit

P R A X I S.

In Festo Nativitatis B. V. MARIÆ,

Liber generationis Jesu Christi, Matt. I.

Syllogismus, quo tota constare debet Oratio.

Major. Qui liber, explicat, quid unusquisque Deo sperare possit: hic liber diligenter relegendus, atq; considerandus est:

Minor.

Minor. Liber generationis, qui hodierno festo, nobis offertur, talis est.

Conclusio. Ergò hic liber, diligenter relegendus atque considerandus est.

Exordium, per maiorem propositam.

Multi multa legunt, variisque authoribus oblectantur; nihil tamen credo gratus legerent, sed & nihil gratus diligentiusq; legere deberent: quàm, si in eos codices inciderent, ex quibus, quo favore Dei utantur, & quo in futurum usuri sint, discere possint. Hac scilicet ratione, & immensa mala, facile evadere, & immensis bonis, potiri possent.

Propositio. Non fallor Aud. hâc nos felicitate hodierna dies natæ Deiparæ donat. Quod, quam non vanè dicam, tum decernetis: cum me, de eo dissentem, quod liber generationis, sit liber, explicans, quid unusquisque de se præsumere, ac deinceps à Deo sperare possit, audieritis.

Confirmatio, ex probata minore, quæ est idem cum propositione.

Ezechielis capite 2. narrans de se Prophe-
ta, ait. *Et vidi, & ecce manus missa ad me, in qua erat involutus liber, & expandit illum coram me, qui erat scriptus, intus & foris, & scriptæ erant in eo, lamentationes, & carmen.*

& Væ. Mirabilem sanè librum : qui sic gaudia, & lachrymas miscuerit: Non facile hæc jungant mortales, sed neque Deus ubi necesse est: disjungit, quia, cum ex æquo merita omnium penset, cui væ, væ; cui carmen, carmen; simul etiam, semelq; scribit. unde & in libro Ezechielis, simul hæc junxit: denunciaturus scilicet ex mente interpretum *Væ peccatoribus, lachrymas & lamentationes pœnitentibus, Carmen iustis*: atque hac ratione, propositurus unum librum, in quo unusquisque pro statu suo (qui triplex est, peccatorum, pœnitentium, & iustorum) legere posset, quomodo res suæ haberent apud Deum, & quid deinceps ab eodem sperare posset. Huic libro Ezechielis, compar est, liber hodie porrectus, liber generationis Jesu Christi. Quid ni? scriptus ille liber intus & foris, & hic: plenus enim est, innumeris unde quaque mysteriis, Angeli manu traditus ille, Ezechieli, & hic D. Matthæo: cui ideo Angelus appingitur. Triplicem ille statum hominum respicit, & sub eo singulos concludit, similiter & iste. Væ ille peccatoribus, lamentationes pœnitentibus, carmen iustis denunciat: idem & hic facit: ut proinde, pro hoc statu triplici, quisque in eo, spes suas legere possit, ac in primis

Væ peccatoribus.

Tales inter alios fuere, Reges, Abias, & Achaz, in libro Generationis citati. De Abia 3. Reg. 15. *Ambulavitq; in omnibus peccatis Patris sui*, qui etiā hic nominatur, scilicet Roboam. De Achaz, habemus 4. Reg. 16. qui eo etiam in peccatis devenit:

ut filium suum dæmonibus immolaret, quid deinde! Mali, male perdit. Væ ergo peccatoribus! Nil iuvat illos, claro nomine, nil alto sanguine censer, dum sceleribus scatent. Ecce prædicti Reges, cum sui paribus, ipsius Christi patres fuerent, de eorum sanguine Matrem accepit, & corpus sumpsit: & tamen æternum perire, imo, *infelix* inquit Chryso. Ser. 122. *quem sic ipsa Origo arguit, quem sic ipse lucis author addicit. Infelix, cui in iudicio pro magnitudine criminis, non misereri genitor, non Pater ignoscere, non affectus novit subvenire.* Merito id, supra hos Reges, merito, supra unumquemque peccatorem inclames. Quisquis es cuiuscunque status es, si peccator es, *Infelix es, quem sic ipsa Origo arguit, væ peccatoribus.* Vivo ego, dicet Dominus Jer. 22. *Si fuerit Iechonias annulus in manu dextera mea, inde evellam eum.* Annulus, signum nobilitatis & excellentiæ est. Nemo tamen sceleratus ei fidat. Contemnetur, abjicietur. *Vna, vera, sola, & communis cum Christo nobilitas est, pergit aureum os homil. 45. ut voluntatem Dei facias, hic propinquitatis modus, multo melior est. Potest qui non genuit esse pater, & qui genuit, non esse Pater.* De reliquo quanquam, ego, inquit Dominus, Psal. 81. *dixi, Dii estis & filii excelsi omnes, vos tamen (nisi peccata caveatis) sicut homines moriemini, & sicut unus de Principibus cadetis.* Væ igitur peccatoribus

Lamentationes Pænitentibus.

Harum nos monet Ezech. Rex, & David. de Ezechia Ilia, Cap. 38. *Flevit Ezechias fletu magno,*

de Davide item quis ignoret? & ipse de proficitur
 Psal. 41. *fuere mihi lachrymæ panes, die ac nocte.*
 Felices lachrymæ, & omnibus gaudiis nobiliores,
 quæ sic Deo placuerunt: ut hi Reges in libro ge-
 nerationis inter pœnitentes scriberentur: ac pro-
 inde, de Deo sibi reconciato gaudere mererentur.
 Scilicet, audire meruit Ezechias exauditam esse
 orationem ejus, & David 2. Regum. 12. *Transtulit*
Dominus Peccatum tuum à te. Quam vere Chrysol.
Quod defendi, non potest, quam sanctè Bernardus
 Ser. 1. in Octava Paschæ, *Est baptismus aliquis, in*
compunctione cordis. Sed planè, ad rem præsentem
 D. Chryl. in Psal. 50. *In codice, inquit, sunt scripta*
peccata tua, spongia peccatorum tuorum lachrymæ
tue sunt: effunde lachrymas & delebis. Ita factum est
 cum Ezech: ita cum Davide, qui in numero eorum,
 quibus væ, prius inclamatum, scripti: lachrymis,
 peccata sua deleverunt, ut hodie inter lamentantes
 legerentur. Videte Christiani, an vos, inter eosdem
 legi mereamini, & si meremini, lachrymas saluta-
 res fovete, ne similes efficiamini improbo Ezau:
 de quo Gen. 27. *accepto pane, & lentis edulio, come-*
dit, & bibit, & abiit, parvi pendens, quod primogeni-
ta vendidisset: quin curandum esset, ut omnes imi-
 taremur, Divam Catharinam Genuensem, quæ, in
 contritione cordis, per plures menses perdurans:
 illud solum ingeminabat: *non amplius mundus, non*
amplius peccata.

Carmen

Carmen Justis.

Tales hic plures numerantur. Abraham, Isaac, Jacob. Carmen Justis, sed in primis Justissimæ, ac principi Justorum Virgini Mariæ, hodie in mundum editæ. Carmen tibi & lætitia, O Di-
 Diva; Virgo! hoc libro scribitur, quia, JESU Christi filii Dei MATER denunciaris, ac inde omnium hominum felicissima, dignissima. Verè, tè Deus elegit, & præelegit, O dilecta Patris æterni, O mater filii, O sponsa Spiritus S. Gaudere igitur & exultare debes, debentque omnes tibi applaudere, & salutarium carmen dicere, ac beatam prædicare, inter omnes generationes. Carmen igitur tibi sanctissima infantula, sed & carmen in tua nativitate omnibus justis 1. Quia in tua nativitate panditur liber, veræ generationis JESU Christi, & omnium electorum, 2. Quia tu es porta, de qua Psal. 117. *Hac porta Domini, justi intrabunt per eam.* 3. Quia tu es Dux omnium justorum, quos deducis ad terram promissionis, assimilata columnæ ignis, & nubis, de qua Exod. 13. tria præcipua legimus: quod populum electum, Ducebat, Protegebat, Regebat. Sic equidem tu Electos ad Patriam felicem ducis; & enim illis juxta *Ambros. species castitatis: & norma virtutis.* Proregis; inter DEUM & illos mediatricem & promerendo, ut per te respiciens DEUS,
 N 4 perdat

perdat inimicos eorum: *Regis*; ne aberrent mentem illustrando, & à deviis vitiis abstrahendo. Carmen igitur, in libro Generationis, cum tua natiuitate iustis.

MODUS XXXVII.

AD celandam artem Syllogisticam, major Syllogismi, loco suo subtrahitur: incipitque probatio, aut à ratione majoris, aut à confirmatione, aut à simili, exēplove: donec aptè circumductus, sermo; aut maiorem omisam, post ejus partes resummat: aut ad minorem & conclusionem annectatur.

P R A X I S.

In Festo Assumptionis B. V. MARIAE.

MARIA optimam partem elegit Luc. 10.

ACcessus & propositio. Cum prædicta verba Dei paræ Virgini, hodie assumptæ, ita ab Ecclesia accommodantur: ut meliorem partem elegisse, cogitari non posset, quin etiam cum altera MARIA, sedens ad pedes Domini cogitetur: id porrò, nec congruum satis, hodiernæ solennitati, nec promptum intelligendo, censerì posse videtur, quomodo enim optima pars, quæ ad pedes humiliata? quomodo congrua gloriæ cælesti, quæ in terram adstrata? Cælum, cælum petunt oculi, cælum suspi-

rat

rat animus, ut assumptam Virginem & Dominam suam comitetur. Valeat terra, dum mater, filios ad æthera provocat: valeant mundana, dum Regina cælorum, gloriosissimè apud superos triumphat. Utinam quàm id dicimus, tam sincere; & animo optemus, & opere præstemus, Intera ad id ipsum magis excitabimur, cum expenderimus. Quaratione, congruè ad hodiernam festivitatem, Beata MARIA, optimam partem elegisse censeripotest.

Syllogismus.

Major, Qui locum maxime humilem eligit, optimam partem eligit. *Ratio*. Quia secundum mensuram humilitatis, mensuram gratiæ & gloriæ, Deus partitur.

Minor. Sed Maria Virgo, locum maxime humilem eligit.

Conclusio. Ergo MARIA Virgo, optimam partem eligit.

Confirmatio. à Ratione Majoris, post omissam ipsam maiorem.

Secundum mensuram humilitatis cujusque, dona gratiæ & gloriæ à Deo obvenire, consentiens omnium, Deo carorum, sensus est. Edixit nimirum, ipsa suprema veritas, Matth. 23. *Qui se humiliat, exaltabitur*: unde & sequi necesse est, humiliationem & exaltationem paribus gradibus crescere: ut quanto quis magis descendit, tanto etiam magis ascendat: majorique gratia ac gloria dignus, efficiatur. Sublimiter D. Aug. lib. 20. de civit. Dei cap. 18. de protoplasto. *Cum esset limus, factus est*

N 5

Deus:

Deus: cum vellet esse Deus, factus est colonus. Scilicet Jacob 4. Deus superbis resistit, humilibus dat gratiam, atque juxta Richardum de S. Victor, in c. 26. Cant. Humilitas, est locus gratiæ Dei: adeo, ut tantum sit capax gratiæ aliquis, quantum fuerit humilis. Quod si gratiæ, igitur & gloriæ. Nam exultabat ossa humiliata. Psal. 50. Longè sunt ab eo sensu ii, quorum vox Isai 14. habetur. Ascendam super nubium altitudinem. Sed quam longè ab eo sensu, tam longe à gratia & gloria: tam etiam propè ad illud baratrum, de quo propheta ibidem. Detracta est ad inferos superbia tua. Ita omnino, res se habet, quod casuri gravius, tollimur altius: sponte autem nostra depressi; gratia & gloria Dei, digni efficiuntur atq; partem, quam Evangelium Christi, optimam nominat, promeremur. Major omissa resumitur. Neque enim melius quicquam homini obvenire potest, quam gratum Deo vivere; ac deinceps, præmia Regni cælestis, promissa, obtinere, tantoq; id ipsum, melius est: quanto copiosius utrumque evenit, optimum etiam, si copiosissimum; quod solis humillimis sperandum.

Minor.

Quid hîc loquar? cum de Virginis MARIE humilitate dicendum est. Grande edictum, Andreæ Creten. Oratio: de Dormitione Deiparæ, Solius Dei est, pro dignitate laudare Deiparam, quod tantò certius hic asseruerim, quanto certior sum, quia ille est, qui respexit, & perspexit humilitatem ancilla

Ancilla sua: fecitque, ut beatam illam dicerent omnes generationes, Luc. 1. veneror humilitatem Magdalenæ accumbentis ad pedes JESU, veneror & Petri, deprecantis Dominum: ut à se abiret: nemo tamen eorum, tam humilem locum elegit, quam sacratissima Deipara MARIA: ut ideo, consensu Theologorum, uno illo actu quo se in salutatione sui, Ancillam Domini nuncupavit, cum mater Dei, salutaretur: omnem aliorum humiliorum, excefferit humilitatem. Hoc enim de se sentire, non solum erat, ante pedes domini jacere: sed infra pedes creaturarum, propter Deum amatum se prosternere: atque adeo, à summo dignitatis gradu, ad infimum descendere, quid enim altius Dei matre? quid inferius, non jam libera, sed ancilla? placet pro merito, quod devotus ejus cultor asseruit. Mundus MARIANUS disqu. 22. n. 6. Mariā, dum illa verba humillima proferret, factum abyssum quandam inscrutabilem: & immensum quoddam vacuum, ad quod, Deus humilium amator inclinaret sed, non pro illo tantum momento talis fuit: verum nunquam alia, in oculis Dei vixit, meruitque,

Conclusio.

Ut optima pars ei obveniret: atque immensis gratiæ donis, dum viveret; & gloriæ muneribus, hodiernæ assumptionis die, repleretur hinc Richar! ubi supra, de ejus humilitate loquent sicut, inquit, *virtutem hanc perfecte & totā possedit; ita totam eam*
gratia

gratia implevit, totamq; decoravit. At Ildephon? Ser. 22. de assumpt. de muneribus gloriæ. *Sicut,* ait, *est incomparabile, quod gessit: & ineffabile quod concepit: ita incomprehensibile præmium gloriæ, quod meruit,* silent Geometræ ex planta seu pede molis, ejus metiri altitudinem. Liceat & nobis, ex hac veluti planta & pede, secus quem sedens MARIA hodie describitur; hoc est, ex ejus humilitate, metiri ejus altitudinem. At, id quoque impossibile est, cum utrumque satis capi non possit: illud ergo dixisse sufficiat: quod quemadmodum humilitate descendit, ad infimos pedes; ita gloriâ ascendit, ad supremum caput, scilicet Christum, quemadmodum ab Apostolo nominatur. ad Ephes. 1. & ad Colos. 2. Non est enim in terra, neque in cælo tam veneranda, tam sublimis dignitas secundum Christum, caput nostrum, atque MARIAE. 1. Caput est Christus, omnium creaturarum: propter excellentiam, naturæ humanæ, conjunctæ cum Divinæ: proxima secundum hoc caput, dignitate D. Virgo conjunctionis tantæ, mirabilis artifex, mater Dei & hominis dignissima. 2. Caput est Christus, proptet excellentiam imperii: est enim ex vi naturæ, Dominus ac Rex cæli, & terræ: proxima secundum Christum Dominum, Diva Virgo MARIA: est enim naturæ jure, Domina ac Regina omnium. 3. Caput est Christus, quia est principium, & causa prædestinationis electorum: proxima secundum Christum, D. Virgo MARIA: quia neminem vult Deus salvari, nisi per illam. 4. Caput est Christus, proptet excellentiam sanctitatis, quia impec-

cabilis

cabilis fuit; proxima secundum Christum, D. Virgo MARIA: quia nec originali, nec actuali peccato, singulari prærogativa subjecta. 5. Caput est Christus, propter gubernationem Ecclesiæ; proxima secundum Christum, D. Virgo MARIA: à qua inmensa bona, continuò profluunt in Ecclesiā. Sic, humillimè demissa, altissimè elevari meruit: atque optimam partem, possidere. *Quicquid post Deum pulchrius*, Bonaven. in speculo. *Quicquid dulce, quicquid jucundum in gloria est, hoc MARIA, hoc in Maria, hoc per MARIA Mest.* Sit ei, ac inprimis ejus filio, honor & gloria.

MODUS XXXVIII.

Non Syllogismo modo, sed & uno Enthymemate, integra constituitur Oratio: antecedente pariter & consequente propositione probata.

P R A X I S.

Dominica in Albis.

Stetit IESUS in medio & dixit: Pax vobis.

Joan. 20.

Accessus & Propositio. O quam desiderabile nomen Pacis! quam religionis Christianæ, stabile fundamentum! & altaris Dominici, celestis ornatus! inquit

inquit D. Severianus initio Ser. 5. sed quam cara ; tam rara est, pax. Ecce verò illius obtinendæ, certum hodie medium edocetur ; cùm stetisset JESUS in medio, & erit pax in mundo. Id præsentis sermonis monstrabo.

Confirmatio per Enthymema.

Antecedens. Bellorum causa, sunt peccata.

Consequens. Ergo ut sit pax, statuendus JESUS in medio.

Antecedens.

Pericula, mors, bella, peccati malus factus sunt. peccato in cælis invento ; factum est prælium magnum Apoc. 12. ambitione inter homines, malè ex- oriente, *Iustin.* *Ninus primus bella fecit.* Habet vita, Joannis Servi Dei Fernandium, virum nobilem ; suscepta pro animarum conversione servi Dei opera, non satis benè interpretantem, secutum illum clam fuisse, cum Joannes, domum ei suspectam, subiret. Ecce verò, dum ante illam moratur ; videt in fronte domus, omnia peccata sua descripta, sibi repræsentari ; & gladium, vertici de cælo impendere. Admirabile, & terrificum miraculum ; toti mundo, ea parte commune, quod peccatis gladius impendeat, de quo Ezech. 21. *Mucro, mucro evangelizate ad occidendum, lima te ut interficias, & fulgeas.* Quid ita ? *Venit dies, in tempore iniquitatis, præfinita.* Anachoretapius, sollicitas Deo fundebat preces : cum à tergo ingens clamor infremuit. Bellum, bellum. Territo & admirantianachoretæ responsum ab humani generis hostibus. *Desine orare,*

orare,

orare, & desinemus bellare. Licet æquissimo jure, id verborum immutemus: & toto orbi, audienda voce inclamemus. Desinite mortales peccare, & cessabunt bella bellare. Ceterum, *gladius devorabit vos*, inquit Dominus Isa. i. v. 20. *si me, ad iracundiam provocaveritis*.

Consequens.

Quod si ita est, si pacem dari mundo, Si Regnis, si nobis cupimus, Christum necesse est, medium inter nos, & Deum offensum, statuamus. Causam D. Apostolus i. ad Timot. c. 2. v. 6. quia est, *Mediator Dei & hominum, homo Christus Jesus, qui dedit redemptionem, semetipsum pro nobis*. Hoc igitur in medio statuto, ac inter nos mediante: Deo reconciliari, & pacem licebit obtinere. Gen. 15. cū Abraham offerret Deo divisit oblationes per medium: *Et apparuit Clibanus fumans, & lampas ignis transiens, inter divisiones illas*. Mysterium, hac ratione, pacis cum Deo ineundæ à nobis, ut notat Cajet: hic agebatur: mediusque clibanus, & lampas Christum signabat: qui, in medio nostri constitutus, pacisceretur de nobis. Succedit aliud Num. 16. Occisus cælitus, propter seditionem, quatuordecim & septingentis, de populo Israel: dixit Moyses ad Aaron. *Tolle thuribulum, & hausto igne de altari, mitte incensum de super pergeq; cito ad populum, ut ores pro eis*. Factum. *Stansq; Aaron, inter mortuos ac viventes, pro populo deprecatus est & cessavit plaga*. Sapite Christiani, & dum bella, dum mortes læviunt: Aaronem meliorem, Pontificem vestrum Jesum Christum, placare contendite: ut dum steterit, inter vivos & mortuos cesset plaga, Ezech. nono.

Missis

Missis Angelis ultionis, in quorum manibus vasa
interitus: visus est vir unus, *in medio eorum*: qui
quemcunque signasset innocuus, intactusque du-
rabat. Vir hic juxta Gregor. 22. Moral. cap. 13. est
Christus. Hic in medio nostri stet necesse, & ma-
lis gladii, ac interitus non tangemur. *Filioli*, incla-
mat Joannes Epist. 1. cap. 2. *hac scribo vobis, ut non*
peccetis: sed & si quis peccaverit, advocatum habe-
mus apud Patrem, *Jesum Christum justum, & ipse est*
propitiatio pro peccatis nostris, quod planè divinè ex-
plicans D. Ambros. lib. 1. de Isaac his rationem
mediatoris in Christo commendat. *Ipsè Christus,*
ore suo felle & aceto potato, os nostrum est, per quod
Patri loquimur: corde suo, quod lancea transfixum
est, cor nostrum est, per quod Patrem amamus: oculi ei-
jus sanguineis lacrymis fluentes, oculi nostri sunt, per
quos Patrem videmus: manus nostræ sunt, per quas
nos Patri offerimus: pedes ejus vulnerati, pedes nostri
sunt, per quos, ut filii prodigi redimus ad Patrem: ut
totus salvator, quantum est, & quicquid in eo est, nobis
patrocinetur. Habemus, cui fidamus mortales, ha-
bemus, quo mediatore in tot bellorum malis uti-
mur. Ah demus nostro bono, nostris minimum
malis coacti, medium Jesu locum! sit medius &
mediator, Sit medius inter nos, & Deum depre-
cando: sit quoq; medius, inter proximos, & proxi-
mos, charitatem mutuam fovendo: sit medius in
corde, illud possidendo. Sit medius in judiciis, ju-
stitiam prosequendo: sit medius in castris, virtutē
fovendo: sit medius in consiliis, retracta sugge-
rendo: sit medius in privatis domibus, innocentia,
necolarum, se oblectando; & eveniet, ut sit, *Pax vobis*

MODUS

MODUS XXXIX.

Solum nonnunquam antecedens, aut consequens probatum, totam sufficiens est constituere orationem. Unde sequitur, posse quoque ex Antecedente Accessum & Exordium, formari: ut consequens probetur: & posse consequens in Exordio poni: sicut & conclusionem Syllogismi, initio Syllogismi. Sed tunc, iterum, in fine, consequens aut conclusio repetitur, aut affectus proportionati materiae, subjiciuntur. E.g. Domin. 15. à Pent. supra illa verba. *Ecce defunctus efferebatur*, posset formari tale Enthymema. Spectaculum acerbum, communis in uno mortalitatis, proponitur. Ergo merito, magna reflexione expendendum: & inde, oratio à consequente inchoari. Nimirum incurii sumus, si adhuc hodiè, per varia divagamur: & non toto animo huic tumulo affigimur. Res nostra agitur, nostra omnino, & non solius viduae Matris: quod ut credatis, ostendam hunc juvenis unius tumulum, esse communis mortalitatis spectaculum. Rursus, posset item, supra illa verba Dominicae primae post Pentecost. *fecit cenam magnam & invitavit multos*, hęc constitui argumentatio. Qui vocat ad cenam, est Christus: Ergo est parendum: & tunc; antecedens aptum esset obire vices Exordii. Consequens autem, deberet probari & perurgeri. Sed sit aliqua, pro more, præcepti principalis.

PRA-

P R A X I S.

Dominica VI. per Pascha.

Hac dixi vobis ut non scandalizemini, Joan. 16.

Accessus & Propositio. Quemadmodum discipulis periculum scandalizemini imminerebat, ex Christi passione: ita sæpè, probis etiam viris, occurrunt malorum successibus & adversitatibus bonorum, quod eas, pro signis irati numinis habeant. Ne ergo in talibus occasionibus scandalizentur, demonstrabo, contrarium: quod nihil in mundo pati, sit signum insigne, graviter irati numinis.

Confirmatio, per Enthymema.

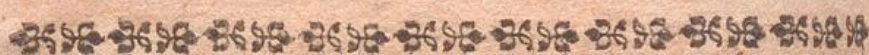
Antecedens nihil in mundo pati, est signum, quod Deus aliquem, à sua cura abjecerit. Consequens. Ergo non debent bonos, scandalizare mali, quando non patiuntur. Hujus Enthymematis, Antecedens solum probatum, facile constituet orationem: cum consequens, apertè sequatur, aut breviter inferatur. Paradoxum videri posset, quod proponitur nisi id, tam clarè sacræ literæ docerent, quod nullus dubitandi locus relinquatur Ezech. 16. *Auferetur zelus meus, à te, nec irascar amplius, quis non diceret hoc promisso felicem Jerusalem? sed nimium quam infelix: cum mox subjiciatur. Ergo & tu, confundere, & porta ignominiam tuam, quod significat, illum à quo Deus aufert zelum suum, ne illi malum immittat: sibi relinqui, & à cura Dei abjici, quæ ira Dei, gravissima est. Explicat idem August.*

August. Serm. 37. de verbis Domini tali proposita
 quæstione. *Vis nosse, nulla pena, quanta sit pena? Da-*
videm interroga, qui ait Psal. 9. Irritavit Dominum
Peccator. Quare, quid vidisti? vidi peccatorem im-
pune luxuriantem, & exclamavi. Irritavit Domi-
num peccator. Quare hoc dixisti? Vide quid sequitur.
Secundum magnitudinē iræ suæ non quæret: ideo nem-
pē non exquiret, quia multum irascitur. Origen, ho-
mil. 8. super Exod. misericordiam Dei cum Justi-
tia comparaturus. Vide inquit misericordiam, &
pietatem, & patientiam boni Dei, quando vult mise-
reri: & indignari se dicit & irasci, sicut per Jerem.
cap. 6. ait dolore, & flagello castigaberis Ierusalem,
ut ne abscedat anima mea abs te. Hæc, si intelligis,
miserationis vox est. Vis audire indignantis Dei ter-
ribilem vocem? laudi, quod dicit per Oseam cap. 4.
ubi cum enumerasset multa nefanda quæ Ierusalem
commiserat, addit. Non visitabo super filias vestras,
cum fornicantur, neq; super sponsas vestras, cum ma-
chantur. O voces, nisi utraque aure obsurduerimus
gravissimas. O iram ingentem Dei! non punire,
nec sinere malos taliquid pati. Verum, non ita id
sentiendum, ut in solis improbis, illud sit verum:
nihil pati, esse signum irati Dei. Universim hæc
persuasa esse debent. Deus enim, quem diligit ca-
stigmat, & quem non castigat non diligit, soli illi, ab
ira Dei, & interitu apud Ægyptios, atq; Ezechielē li-
beri; qui crucis signo litera Tau insigniti: nec causa
rei difficilis scilicet, quod qui aduersa non sentiunt

facile fortunæ blanditiis corrumpuntur, ac pereunt Psal. 52. *In labore hominum non sunt, ut cum hominibus non flagellabuntur: ideo, tenuit eos superbia, operti sunt iniquitate & impietate sua. Fieri non potest, ait Græcus Poeta, ut fortuna, mentem habeat & Seneca Epist. 94. quasi ista contraria sunt: bona fortuna, & mens bona denique Horatio iudice. Naturam plerumq; fortuna corrumpit. Sed habemus, firmiorem bis sermonem scripturæ, quæ narrat de opulentissimo epulone, apud D. Lucam; tot illum bonis abundasse, ut in plures quoque annos, abundè desiderata sufficerent. Quid inde? Purpura, bisso, delicatis vestibus, epulis blandis; fortunæ utique indulgentis blanditiis, ferrea viscera, crudelis anima nutrebat: teste Chrysol. unde, & sepultus in inferno. De Salomone D. August. lib. 15. de Civit. Dei cap. 19. Bonis initiis, malos exitus habuit, dat statim causam. Quippe secundæ res, quæ sapientum animos fatigant, magis huic obfuerunt: quam profuit, ipsa sapientia. Abundantissimè rem totam Isai cap. 26. v. 10. edisserit: quando, hæc loquentem Deum iuducit; *Misereamur impio, & non discet iustitiam facere in terra sanctorum iniqua gessit, & non videbit gloriam Domini.* Hoc est; fiat, ut bonis malus fruatur: & ut nihil mali patiantur, qui in terra Sanctorum degunt, & recti videntur, hinc sequetur, ut dediscant Iustitiam, scelesti evadant: Audiit Bernardus Ser. 42. in Cant. & rem nostram concludens, pro nobis, merito locutus. *Tunc magis irascitur Deus, cum non irascitur. Misereamur, inquit, impio, & non discet iustitiam.* Misericor-*

diam

diam hanc, ego nolo; super omnem iram Misericordia ista, sepiens mihi viam Iustitie. Volo, irascaris mihi Pater misericordiarum, sed illa ira, qua corrigis devium: non qua, extrudis de via. Illud nobis, benigna tua adversio parit: hoc, formidolosa, nutrit dissimulatio. Cum enim, sentio, te iratum: tunc maxime confido propitium. Etenim, cum iratus fueris, misericordia recordaberis. Attendite ad hæc, piæ animæ, ut cum successus aliorum: & vestras partimini adversitates, non scandalizemini. Felicissimus, quisquis extrema quæq; patitur, dum Deum amicum habet: Infelicissimus, quisquis indulgentissimè à fortuna fovetur, dum Deus, illi inimicus est. Delphinum Camer. pinxit, in mari ludentem, cui inscriptum, *Metuenda procella*. Taurum alter, liberè per pascua vagantem, cui præfixum, *Devotus victima*. Hæ sunt spes, continuo gaudentium: & nihil adversi tolerantium: Hi sunt, super quos inclamat D. Præsul. Hippo. in Psal. 72. *Attende illos superbos, illos indisciplinatos; attende taurum devotum victimam, permissum errare liberè, & vastare, usque ad diem occisionis, O Domine! O Pater, misericordiarum! Hæc mihi sit consolatio, Job. 6. ut affligens me dolore, non parcat. Vel sanguine subscripsero, quod cum Greg. lib. 7. opto. Qui ideo, hic quibusdam parcat, ut eos in perpetuum feriat: ideo me hic feriat, ut hic non parcendo, in æternum parcat.*

MODUS XL.

PRæfixa propositione, duæ aut tres, pluresve causæ eam probantes assumuntur, quæ dicuntur, *Principales*, singulæ deinde, seorsim, rationibus minus Principalibus probantur, exornantur, amplificantur, atque hoc pacto plenam constituunt orationem. Modus hic *Primò* fundamentalis est: & per reliquos sparsus: ut proinde in gratiam Tyronum, merito hîc tabellam subjiciam, cujus in cæteris quoque argumentationibus meminisse juvabitur ut hoc veluti filo, in ratiocinando ducantur.

Præfixa igitur propositione,
ponitur.

1. Ratio Principalis, ipsam propositionem directè probans.
2. Ratio Rationis Prioris, seu Principalis.
3. Confirmatio Rationis, à causis, adjunctis, similibus, &c.
4. Exornatio, ab Exemplis, testimoniis & quavis eruditione.
5. Amplificatio, seu exaggeratio dictorum, à paribus imparibus, majoribus, minoribus.
6. Illatio Propositionis, quæ interdum apertè, occultè interdum fit: & sine ejus mentione expressa, ad secundum ordinem transitur.

Hoc

Hoc Expleto, assumitur rursus.

1. Ratio altera, item Principalis, Propositionem ipsam directè approbans.
2. Ratio, Rationis secundæ Principalis.
3. Confirmatio rationis secundæ & reliqua ut supra.

Idem cum tertia, & pluribus rationibus fieri debet: si quis eas adhibeat: unde Tyrones ut connexioni assueſcant, dum propositione præfixa, rationem unam assumunt, nihil de alia, cogitent: sed unam premant: quam posteaquam, sufficienter excoluerint, tum ad aliam animum applicent, videantque ne probationes alterius, rapiantur, & sic de reliquis.

*Secundò Modus hic, est amplissimus ingentiumque matèriarum, capax E. g. de universa servatoris Passione dicturus, posses unius facti, aut dicti mysterium, per causas tractando de tota Passione differere v. g. reddendo causas, cur Caput moriturus inclinaverit? En vero Mystèrii causam primam, ex Theop. apud Baron. tom. 4. li. 7. Nos primum expiramus, & deindè inclinamus caput: ille autè prius inclinavit caput, deinde expiravit: ex quibus omnibus, non nisi significatur, quod ipse fuerit Dominus mortis. En secundam, ex Ruper. lib. 4. in Joan. quod scilicet inclinaverit, fatigatus, id significant verba Ruperti, supra illa verba, *IESVS autem fatigatus sedebat sic*, ita loquentis. *Quomodo in fonte relucet solis imago, sic ista Domini fatigatio, fatigationem alteram spectat; quam ipse in arcano**

divinitatis sua, meditabatur concilio, *Quam ergo sui
fatigationem meditabatur.* *¶* *ESVS* ipse ex itinere sua
humanitatis vera passione, veris doloribus, & sua
morte erat fatigandus. Hoc igitur cum factum est,
inclinavit caput! En tertiam, ex Bernardo Ser.
de passione. *Inclinato capite, Christus factus obe-*
diens, usq; ad mortem, tradidit spiritum. En quar-
tam, ex Origene 13. in Matth. *inclinavit Christus*
caput, & quasi supra Patris gremium, illud recli-
nans, exiit. En quintam, ex August. *caput habet*
inclinatum ad osculandum lib. de Virg. His adde, in-
clinasse caput, ut significaret se colere Patrem, us-
que ad mortem ut reciperet è limbo liberandos, ut
valediceret circumstantibus, ut notaret Margari-
tam in pectoris sui agro latentem, qua nobis Re-
gnum cælorum emeretur: hoc est, reliquum aquæ
& sanguinis de vulnere lateris profluxuri. Has cau-
sas singulas, aut illarum præcipuas, si recte tracta-
veris, ingentem dicendi campum explebis, sed sit,

PRAXIS.

In Festo S. Jacobi Apostoli,

Potestis bibere calicem, quem ego bibiturus sum. Di-
cunt ei possumus. Matt, 20.

CAlix, quem Dominus propinavit Joanni &
Jacobobo, calix mixtus morte & sanguine fuit.
Mirum idcirco merito esse potest, quod tam ala-
criter sit susceptus. Longè interea diverso animo, à
multis suscipitur, quamvis non tam acerbo potu,
reple-

repletus propinetur: Hinc ut illorum resolutio miranda, ita horum ignavia vituperanda: quā ut excutiamus videamus, quid nobis persuadere possit, ut eum, dum porrigitur, alacri animo suscipiamus.

I. Ratio Propositionis Principalis Alacri animo, hic Calix suscipiendus.

Quia calix est.

Primum Condimentum est huius calicis, ipsum Calicis nomen. Non maria scilicet nobis adversitatum propinantur, sed nec flumina, aut inexhausti cadi. Totum quod sumi debet, calix est. Aut enim, argumentabatur Stoicus, Adversitas magna est, aut levis. Si magna est, diuturna esse non potest: si levis est non premit atque sic, utrinque calix modicus est. Propinat quidem Deus & calices, quorum fex non exinanitur Psalm. 74. sed hos bibunt peccatores terræ, discipulos autem & fideles Christianos, modica nimium amaritudine perstringit. Unde & Paulus, momentaneum & leve tribulationis appellat: & ipse Christus alibi, Grano sinapis & modico fermento eas assimilat: vetus proverbium habet. Non arare Deum in bove, & asino: quod est non imponere onera viribus graviora, sed dare cum tentatione proventum, Matth. 20. Improbi operarii, de mercede non contenti, labores suos exaggerant. *Portavimus pondus diei & æstus.* O quantillum, quantis verbis exaggerant! Non annum, non menses, sed diem memorant, & pondus vocant, Sic multi, malè patientes, labores suos ad adversitates inique æstimant, ac ingens

aliquid atque portentosum concludunt, cum tamen vita tota nostra, non aliud sit, quam quod hodie appellatur, ad Heb. 3. unde omnes acerbitates minime censi possunt, onerosæ, sed breves sunt, calix unus sunt, uno generosi animi haustu, alacriter absumendus.

2. Ratio Principalis. Quia calicem hunc prius Christus bibit.

Secundum Condimentum, hujus Calicis est, quia Christus prælibavit unde subdit. *Potestis ne bibere Calicem, quem ego bibiturus sum.* Egit Clementissimus Dominus nobiscum, sicut solent agere Medici cum nauseabundis ægris, quos ut animent, potiones Medicinales, quantumvis amaras prægustant. Sic & Christus Dominus, ut nobis Calicem hunc gratum redderet, ipse prior sumpsit Cât. 4. *Favus distillans labia tua, quid ni ab his potio amara dulcescat.* Unde August. in Matth. *Aliciens inquit, quem ego bibiturus sum, ut ipsa cum eo communicatione laborum promptiores redderentur.* Suadebat olim Stoicè Annæus Epist. 98. *dic, tibi existis, quæ terribilia videntur, nihil est invictum? Singula vicere, jam multi. Ignem Mutius, Crucem Regulus, venenum Socrates & nos vincamus aliquid.* Melius ad eadem adversa ferenda animabat, se Gregorius. *Mecum Abel occiditur, à fratre, mecum Loth vexatur civibus, mecum Agar ejicitur à Domina, mecum Jacob patitur famem, mecum Ezechias agrotat ad mortem, visu orbatur Tobias, Job filiis & bonis exulat, Helias, secatur Isaias.* Perge dum placet. Crucifigitur Petrus, gladio necatur Paulus, occiditur Jacobus, torretur oleo Joannes. Magna hæc

hæc omnino virtutis Exempla, quibus illud Prophetæ subjeceris. Jer. 49. *Ecce quibus non erat fudicium ut biberent calicē. bibentes bibent, & tu quasi innocens relinqueris?* Nihil interea in adversis & que animare valet, atq; Christi Exemplū, ut nullo modo possit, illi desipere Christi calix, cui Christus sapit. Dedit ejus Rei specimen recens, suo obitu Justus Lipsius, vir diuturna sæculi eruditi memoriā dignissimus; quem cum ægrotum solarentur amici, atque suū argumentis, roborarent animum: ille ostensa Christi patientis effigie. *Hæc ait, est vera Patientia Christiana:* eo quod Christus pro nobis passus, is sit, qui suo exemplo omnē adversis acerbitatē adimat, adeoque omnes ad calicem hodie propinatum alacriter sumendum movere possit.

3. Ratio Principalis. Quia hoc calice Regnum propinatur.

Tertium condimentū hujus calicis est, quod nos ad illū alacri animo sumendū movere possit, regnū in eo propinatum. O si hac conditione regna terræ propinarentur, nō calices sed fluvii acerbissimæ potionis toto ore sorberentur. Scita est pro filio Nerone, matris ejusdē ambitio, quæ cū ab auspiciis accepisset filiū si regnaret, se occisurum occidat inquit dū regnet. Siccine ergo regnū terræ speratum, efficiet ut mortes prōpte bibantur; regnū cæli propinatū id præstare nō poterit? at palā propinatur id n. pe tētib. dicitur. *Potestis ne cal. bibere.* Cleopatra cū unionē pretiosissimū in potione Antonio porrexisset subjecisse fertur, regnū bibisti Antoni. Optimo jure, id patiēti Christiano dixeris; propinatus est Calix calumniæ, & sustinuiisti, Regnum bibisti Christiane. Porrectus est Calix ægritudinis, & æquo animo excepisti, Regnum bibisti Christiane.

oblatae

Oblatæ injuriæ & opprobria & concoxisti, Regnum bibisti Christiane, gloriarique meritò cum Psalte potes Psal. 15. *Dominus pars hereditatis meæ, & calicis mei.* Eximiè D. Ambr. de tentatione Christi. *Qui vult coronam dare tentationes suggerit, hoc est calicem propinat. Et si quando tentaris, agnosce quia paratur corona. Tolle certamina, tulisti coronas, tolle cruciatus, tulisti beatitudines.* O absit illas tollamus! quin ad eas promerendas, amaritudines temporaneas, generoso animo suscipiamus; & calicem tribulationum, alacriter sumamus ut inter illos connumeremur, de quibus Servator. *Beati qui persecutionem patiuntur, propter justitiam, quoniam ipsorum est Regnum cælorum.*

MODUS XLI.

Similiter, ut prior constituitur ex causis aliquot Principalibus Propositionis, redditis & tractatis. Nihil autem refert, utrum sint causæ ejusdem generis, an disparis, ut alia scilicet sit efficiens, finalis alia, alia formalis denique materialis, quanquam & hunc ordinem servare, cui libuerit licebit. Interea hac ratione differt hic modus à priori, quia in priori, ita tractantur causæ aliquot ut omnes in eam rem concludant, hic autem singulis causis, suæ doctrinæ illationes, adhortationes adnectuntur.

PRA

P R A X I S.

Dominica infra VIII. Epiphaniæ.

Ascendentibus illis Ierosolymam secundum consuetudinem diei Festi, Remansit Puer IESVS in Ierusalem. Luc. 2.

Accessus & Propositio. Templum hodie Ierosolymitanum puer IESUS adiit, atque ibidem remansit, sequamur euntem, & remanentem ad eam: ut perpensis causis, hujus in tam tenera ætate aditus, ad observationem debitam nos commoveamus.

I. Ratio Principalis aditus templi, ut ostenderet, suam sedem esse templum.

Adiit puer IESUS templum, adiit Pater familias domum suam, adiit Princeps Palatium suum, adiit Rex Thronum & sedem suam: ut ipsa re declaret quod prædixerat apud Ezech. 43. cum Prophetæ templum olim ædificandum, monstrasset. *Filii hominis, locus solis mei, & locus vestigiorum meorum, ubi habitabo, in medio filiorum Israel: in æternum.* Hunc igitur locum, hoc solium hodie occupavit, futurus nobiscum in eo usque ad consummationem sæculi, ne minus de hoc loco quam de cælo dici possit. Hic locus solius Dei est unde & Psal. 10. utrumq; prophetice jungens, *Dominus in cælo sedes ejus, Dominus in templo sancto suo:* hoc est ille idem Dominus, qui sedem fixit in cælo, pari præsentia adest, residetque in templo: quanquam in cælo

con-

conspicuus, in templo velatus. Confundi igitur gravissimè debemus, nisi hoc ita cogitamus ut simul in templis ea reverentia, quam Dei præsentia requirit, versemur. O siliceret cælestibus sese imiscere cohortibus, facile ab iis disceremus, quo cultu divi cælites, Dominum suum colant, quo vè nos eundem, in templo colere debeamus. Apoc. 4. vidit Joannes ostium apertum in cælo. Quid inde? *Et ecce sedes posita erat in cælo, & supra sedem sedens. En Regem, & Dominum nostrum, in cælo & templo residentem?* Quod porro ejus famulitium? 1. Ante ipsum Thronum, erant 7. lampades, qui sunt 7. Spiritus Domini. Secundo quatuor animalia, quorum facies, facies leonis, bovis, aquilæ, & hominis. Tercio viginti quatuor seniores sedentes super thronos, circum amicti vestimentis albis, & in capitibus eorum coronæ aureæ 4. Angeli stabant in circuitu throni ejus. 5. assistebat turba, quam dinumerare nemo poterat, ex omnibus gentibus & tribubus & populis & linguis. O admirandam majestatem? O dignitatem, Dei nostri incomparabilem! Multum nostri interest cognoscere, quid hi Throni stipatores agant. Scilicet ut ibidem notatur. Spiritus Seraphici continuo amore flammant, Cherubini & animalia quatuor, non habentes requiem die ac nocte Sanctus Sanctus proclamant: Principes & potestates, ante sedentem in Throno, coronas jactant, Angeli in faciem suam sternuntur, universa turba una voce *Salus Deo nostro & qui sedet super thronum*, personat. Erigere fides Christiana! & confundere ignavia, *Dominus in cælo sedes ejus, Dominus in templo sancto suo. Idem Dominus, idem Deus*

Deus

Deus, quid ergo torpes? imò quid tam irreverenter, oculos, os, verba in præsentia illius jactas? Vide quid debeas. Si Seraphinus es, cura ut in templo in præsentia divinæ majestatis cor tuum animusque, tanquā lampas succendatur. Si Cherubinus & conscius tibi laborum pro Deo tolerantium, ut bos fortitudinis perfectæ Christianæ, ut leo mentis cælo addictæ, ut Aquila: vitæ dignæ homine, ut verus homo: nihilum tamen tuum agnosce: & Deo Sancto Sancto inclama. Si Princeps, es, si potens, si Rex, si Imperator, diadema tuum, ante altaria sternito. Si Angelus, in terram procumbito, si quispiam de populo Dei, salutē Deo & agno dicito, Absint loquelæ, absint cachinni, absit omnis levitas eheu! sicubi, hic certe nunquam levis. O rem intolerabilem! *Dominus in cælo, Dominus in templo sancto suo*, & tamen, qui colitur in cælo, temnitur in terra. Prô pudor? prô vesania! Ignes illi purissimi, libenter ad Dei gloriam uruntur, titio inferni salutis flammam non admittit! Cherubini pleni oculis certiq; salutis, oculos levare ante Deum non audent: vespertiliones & noctuæ in lucem omnem audacissime jactant! Principes gloriæ, solo adsternuntur: mancipia vilissima, in altum surgere nituntur! discite mortales à cælo, quid agere debeatis in terris, ne si malè tanta exempla temnatis; pessimè ab optimorum consortio excludamini: Dominus in cælo &c.

2. Ratio Principalis, aditus templi, ut daretur Exemplum Parenribus, quæ primum via filiis monstranda.

Adiit Puer Jesus templum, tanquam Pater familias occupaturus locum suum, sed & voluit in eo videri hospes, in prima pueritia sua, Visitaverat quidem

quidem jam Elisabeth, & Joannem sanctificaverat: sed id factum, in utero Matris. Nunc autem primum, visibili specie, puer tene!lus, adit templum cum Parentibus suis, ut det Exemplum cæteris parentibus quæ primum via monstranda sit filiis, in ætate tenera eorum. Proh! Crimen Christianifaculi! prius assuefieri pueros ad ludos, quam ad preces, prius deduci ad symphonias, quam ad aras, nondum scire orare etiam didicisse conscientiam profanare. Non sic Christiani, non sic, initium sapientiæ timor Domini, quem docturus servator exemplo, primam eruditionem & instructionem pueritiæ in eo sitam monstrat, ut manu ducantur ad templum, seu ad pietatis, aliarumq; virtutum Exercitia Eccles. 12. Deum time, & mandata ejus serva hoc est enim omnis homo. Eo omnis industria parentum collimet, quatenus apud prolem suam eam mereantur felicitatem, de qua tota eorum & suæ ætate gaudere possent. Bonum volunt, cum sic volunt, sed bonum, malè multi volunt, cum licentiæ & insolentiæ frenis laxatis, pietatis & virtutis obliviscuntur. Quid ita? cum enim hæc sinunt, ea sinunt, quæ non possunt, illos pariter ac suos dilectos omni solari tempore, quod scriptura illis verbis commendat. *Hoc est enim omnis homo*, id est, omnis temporis solatiis, serviens homo. Amas filii teneritudinem? cito mutabitur; hoc non est omnis homo. Amas amænitatem, & hilaritatem? cum ætate defervescent: hoc non est omnis homo. Amas valetudinem, & incolumitatem? levissima febri deperdi possunt, hoc non est omnis homo.

Illud

Illud igitur illi in culca. *Deum time & mandata ejus serva. Hoc est omnis homo.* Non rejecerim tamen, illorum quoque Politicorum, civilem sensum, qui explicaturi, quid sit *omnis homo*, ajunt illum esse, qui sit aptus ut proverbium est, *Et ad chorum & ad forum.* At quis talis est? iterum ingemino. *Deum time & c. hoc est omnis homo.* Et ad chorum & ad forum. Vis Magnos Sacerdotes, Episcopos, Archiepiscopos, cogita sincerissimos Dei cultores, Aarones, Samueles. Vis magnos Domus Gubernatores? cogita piissimos Tobias. Vis magnos Judices, Duces, Principes? Cogita Deo obsequentissimos, Moysen, Josua, Samsonem, Gedeonem, Davidem. Ecce quemadmodum pietas ad omnia est utilis, & quomodo timentes Deum, valent, & ad chorum & ad forum, ac quomodo viri pii sunt *omnis homo*. Tales, ut plurimi juvenum evaderent, præivit Christus exemplo, primumque iter ad templum suscepit, quatenus eo comitatu servatorem, Parentes, filios suos deducerent. Memento igitur *juvenis Creatoris tui in diebus juventutis tue, antequam veniant dies afflictionis Eccl. 12. & appropinquent anni, de quibus dicas, non mihi placent. & c.*

MODUS XLII.

PROpositione ut alias præfixa, una tantum, propositionis ratio Principalis assumitur: quæ rationibus minus Principalibus probata, confirmata, exculta, Orationem constituit.

P

PRA-

P R A X I S.

In Festo S. Michaelis Archangeli.

Quis putas major est in regno calorum. Matt. 18.

Accessus & Propositio. D. Michaellem, Christiani populi Principem, & Angelorum Ducem consentiens veneratur Ecclesia. Superfluum igitur est, inquirere an ad præditam interrogationem. *Quis putas, major est in regno calorum?* responderi debeat. Talem esse D. Michaellem Archangelum: quin potius videamus, quemadmodum gloriosissimum hoc insigne, Majoris, seu Ducis, obtinuerit

Ratio propositionis principalis, quæ probata confirmationem & orationem totam constituit, quia obtinuit pro eximiis, meritis, hanc dignitatem.

Non una manu honorum titulorumq; insignia porriguntur. Præbet illa interdum favor, donat interdum gratia, mercatur pretium, rapit ambitio. Absalon favore populi regnum occupavit 2. Reg. 15. Jason emit Pontificatum 2. Maccab. 4. Baasa 3. Reg. 15. Zambri 3. Reg. 16. seditione Principatum invadere. Absit ut hi, aut similes gloriosè titulos & dignitates suas obtinuisse censeantur. Humiliter atque ingeniosè caput orbis D. Gregor. Epist.

pist. ad Imperatricem, de sui in Pontificatum electione. *Ecce serenissimus Imperator, fieri Simian, Leonem, iussit: & quidem provisione illius, vocari Leo potest, fieri autem Leo non potest.* Verè, quicunque alia quàm meritorum via dignitates adipiscuntur: vocari quidem Magni ac Maximi possunt, fieri non possunt. Talium tamen plena sunt Mundi Regna; nemo autem esse potest, apud Judicem ac arbitrum Deum. Sola ibi merita coronantur, solæ virtutes, præmia, honores & dignitates capessunt. Unde Apocal. 2. *Vincenti dabo manna absconditum, & dabo illi calculum candidum, & in calculo nomen novum, scilicet honorum & dignitatis.* Longe ante Psaltes 61. *semel locutus est Deus, duo hæc audiui, quia potestas Dei est, & tibi Domine misericordia, quia reddes unicuique secundum opera sua.* 2. ad Timoth. 3. *Non coronabitur, nisi qui legitime certaverit.* Atque hæc via est, via Regia, via gloriosissima, ad titulos atque honores: quod rectè sentiens Alphonsus Aragoniæ, cum, non nemine virtutes Nicolai Pecenini laudante, alter respondisset. Hæc omnia valitura aliquid, nisi Nicolaus, Lamonis esset filius subjunxit. At qui ego, mallet esse Peceninus, quam nonnullorum Regum filius: notans eos gloriosissime Magistratus occupare, qui non genere suffragante, aliisve artibus, verum virtutibus ad eos promoverentur. Sed quid humanis immoramur, cum ad sublimissima D. Michaelis merita, spectanda provocemur Apocal. 12.

Factum est praelium magnum in Coelo. Michael & Angeli ejus praeliabantur cum Dracone. En campum, en merita, gloriosissimi Archangeli, pro Deo, contra rebelles spiritus decertantis. Expende illud *praelium magnum*, ut intelligas res ingentes à Michaelae gestas, & illud, *Michael & Angeli ejus* ut agnoscas Michaellem, fuisse aliis Principem, subijciendi se creatori suo. Michael, interpretatur, *Quis ut Deus?* Pulcherrimè concordat nomen cum factis, inclamat Rebells princeps. *Ero similis altissimo.* Reclamat Michael. *Quis ut Deus?* Attollit ille folium, super nubes, Demittit se Michael, infra Dei pedes. *Quis ut Deus?* Occupare ille satagit sedem summam, & ponere super Aquilonem. Avocat Michael animum suum & sociorum ab impia ambitione. *Quis ut Deus?* Robur ille suum aestimat; Michael potentiam Dei veneratur. *Quis ut Deus?* Dignitatem ille suam metitur. Michael Dei Majestatem. *Quis ut Deus?* Deum ille hominem adorare repugnat. Michael, in infirmitate carnis, Divinitatem latentem adorat. *Quis ut Deus?* Grande bellum non armorum, sed animorum? in quo merito illud quoque advertas, quia sicut dicitur. *Factum est praelium magnum*, ita ut eidem attribuitur, quod, *factum est silentium magnum*, cum Michael praeliaretur &c. At quomodo conveniunt praelium, & silentium? silentium est indicium attentionis, reverentię, timoris, admirationis. Regnabāt ergo & filebant, in furiis vesani, in silentio ad robur Michaelis, attoniti. *Quis ut Deus* Pugnabant & filebant in bello effrenes, in silentio, Magnitudi-

ais

nis Divinæ, in Michaelē sese ostentantis, reverentes. Quis ut Deus? Pugnabant & filebant in aëre tumentes, in silentio humiliationis per Michaelē superventuræ, conscii: Quis ut Deus? Pugnabant & filebant in sui dejectione irati & frendentes, in silentio, munera, & honores amplissimos divo duci, à Deo collatos admirantes: Quis ut Deus? cum scilicet Michael, Dux Magnus, Archangelus, Princeps, Præfectus Hierarchiarum cælestium. Præpositus animarum, Defensor universalis Ecclesiæ pronuntiatus, adeoque dignus habitus, qui Dei personam, & nomen, vicariè gereret, ut deinceps patuit; cum tradens tabulas Moyfi dixit. *Ego sum Dominus Deus tuus* quæ verba attribuit Angelis D. Paulus ad Galat. 3. 19. & interpretes de Divo Michaelē intelligunt, apud Corn. Est igitur, cur illi, tantam dignitatem ex merito acquisitam, gratulemur, & nos ejus patrocínio commendemus, atq; virtutes imitando, magis quam quæstionibus urgendo, quis porro sit Major in Regno cælorum, intelligamus.

MODUS XLIII.

Per revictionem & assertionem
causarum.

PRimum propositionis præfixæ illæ, causæ red-
duntur, quæ aut non sunt ejus causæ, aut tan-

P 3

tum

tantum putatæ causæ, aut insufficientes; atque a deo rursus, aut simpliciter reprobantur, aut explicantur, aut distinguuntur. Tum vero, ad veras solidasque causas, aut causam descenditur, & pro rei exigentia, una ex illis, pluresve asseruntur. Hac ratione dicturus aliquis Dominica IX. à Pentec. inquireret, causas, unde profectæ censi deberent Christi lacrymæ, rejectisque illis quæ ex conturbatione imaginationis ac passionû: item ex apprehensione damnorum temporalium, in hominibus evenire solent; in solam Christi, referret factum misericordiam: quæ tot populis æternum interituris, compateretur. Similiter Dominica V. Epiph. posset super illa verba *finite* &c. inquiri, Cur Deus peccatores toleret? hic sit

P R A X I S.

Dominica XV. à Pentecost.

*Ecce defunctus efferebatur Filius unicus Matris sue,
Luc. 7.*

Accessus & Propositio. Defunctum hunc, quem hæc verba unicû Matris appellant, verba Servatoris eundem à morte excitantis adolescentem, declarant, *Ait enim, adolescens tibi dico surge.* Hem mors? quam immitis es, quæ nulli sexui, nulli ætati parcis, tenerosque flores, cum maturo gramine metis. Hoc enim vero fortassis Tiberius aliquis, queri meritò possit apud Sueton. *Sibi immeritò, tam immaturè, vitam eripi,* sed absit id, à Christianis animis, quibus idem cum Deo velle, ac nolle sit ne-

cessè

cesse. Nam sicut corona soli Principi competit, sic propria voluntas, soli Deo. Unde, cum homo vult aliquid per propriam voluntatem; Deo aufert, quasi suam Coronam. D. Anselm. cap. 8. Similit. Illud tamen humiliter hodie inquirere licuerit. Cur Deus sæpe immaturas in multis mortes permittat

Confirmationis prima pars, per rejectionem aliquarum causarum.

Fato id in primis quodam agi nonnulli credunt, quod nascentes premere cum cæperit, non prius desinat, quàm opprimat. Scribunt scilicet illi, qui apud Franc. Patrit. lib. 3. de siderum natura, ratiocinantur, animos nostros, Divino nutu, signiferum latumque orbem delapsos: ex cælestibus sphaeris, suos motus accipere: adeoque vitam, ejusque durationem, ab astris & fati pendere, insolenter affirmant: tantoque insolentius, quia iidem & Deum & fatum colunt. Verissimè de ejusmodi Aug. Dum fata sequuntur, fatuos se ostendunt. Posuerunt signa sua, signa ait Psalter 73. & non cognoverunt sicut in exitu super summum. Fallax invenitur Mercurius, mendax Saturnus, insanus Jupiter, stultus Mars, quia qui eos in signa sua (neque enim, ad id à Deo sunt creata) eligunt; quamvis eam scientiam credantur petere à summo; non cognoscunt sicut in exitu latere illos debet egressus è vita, sicut latuit ingressus: & quemadmodum incertissimi

sunt quæ illos mors, aut ubi expectet: ita id aliis nuntiare, nequaquam possunt: sed nec possunt invenire causas, quæ eam aliunde inferunt, quàm à nutu Dei. Domini enim Psal. 67. *Domini exitus mortis*, & Psal. 74. *Quia neque ab oriente neque ab occidente, neque à desertis montibus*, scilicet mors venit, quia Deus *Judex est*: sed à solius Dei decreto. Certius igitur, affirmaverit aliquis, in naturas mortes, peccatorum, maturata esse supplicia. Edictum scilicet Psal. 54. *Viri sanguinum & dolosi non dimidiabunt dies suos*. Quare cum eam pœnam, conscius culpæ deprecaretur David Psal. 101. dicebat. *Ne revoces me in dimidio dierum meorum*, & Ezechias, conscius innocentis vitæ, accepto nuncio ingruentis mortis, flevit valde Is. 38 causamque lacrymarum, his, enunciavit. In dimidio dierum meorum, evadam ad portas inferi quod erat, subvereri, ne innocens morte peccatorum decederet. Et hoc quidem in multis verissimum est; vitam eorum in pœnam vitiorum præcidi: unde, & in exemplis sacris legitur; juveni ad furcam ituro, canitiem subitam erupisse, significatumque cælitus, ad eam ætatem, ac canitiem perventurum fuisse: nisi sceleribus, vitam demeruisset. Accedit scelestos ac insolentes homines, dum sibi omnia concedunt, ebrietatibus gulæ, luxuriæ aliisque peccatis immergi: quæ vitam gravissime minuunt. Absit tamē, universum istud concludamus dicente scriptura Sel. 4. *Iustus si morte præoccupatus fuerit in refrigerio erit*. Et, *consummatus in brevi, complevit tempora multa*. Quæri potest, Cur poenam peccati, quæ est mors, prius

prius

prius fuerit Abel iustus, quam impius Cain, ad quod respondens D. Ambrosius lib. 2. de Abel & Cain cap. 10, *Nonne in his, aperte vox Dei clamat, Errant qui putant, hic esse omnem vivendi gratiam. Ecce enim iustus, innocens, pius propter gratiam devotionis, odia Tui incurrens, immaturus adhuc ævi, sublatu* est parricidio; *at iniquus sceleratus, impius etiam cede fraternâ pollutus, longævâ duxit aetatem, duxit uxorem, posteritatem reliquit, urbes condidit, & hoc meruit permissione Divinâ, quo etiam congruenter revoces, ipsam significationem Abel.* Nam Abel interpretatur dupliciter 1. Quid hoc? 2. Vanitas luctus. Non immerito itaque ac sæpe, lugentibus de immatura morte dixeris, quid hoc? quo hæ lacrymæ, quo fletus. Vani sunt luctus & Vanitas.

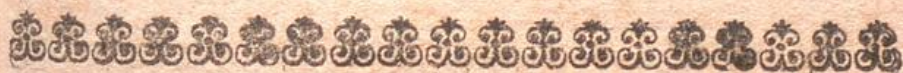
Confirmationis secunda pars per assertionem causarum.

Non alio igitur mortes præmaturæ referendæ, quam quo vita refertur. Quis dicit, cur alii hoc, illo alii sæculo nascentur? cur sub his primipilus nonnulli, nonnulli sub aliis? illud indubitatum est, omnes hos vitæ & mortis eventus, à beneficentissima Dei providentia, & nostræ salutis desiderio provenire: quod quidem in præmatura morte, respectu illorum in primis, certum est de quorum similibus Sap. 4. *Placens Deo, factus est dilectus, & vivens inter peccatores translatus est. Raptus est ne malitia mutaret intellectum ejus, aut ne fictio deciperet animam illius.* Solabatur timores suos olim Seneca

de Remed. fortunæ. Juvenis inquit moriar? fortasse alicui malo subducar, quod si nulli alii, certe vel servituti. Juvenis moriar? Non refert quot annos habeam, sed quod acceperim. Si plus vivere non possum, hæc est senectus mea. Non iniqua multis solatia, sed longe his meliora. *Raptus est, ne malitia mutaret intellectum ejus &c.* Hæc servus Dei fidelis, sæpe cogitet, & mortem immaturam non timebit, misericordiasque Dei cantabit, quas liberalissimus Dominus largius effusus, ita in Evangelio mortem incertam, ideoque sui varios etiam status vagam omnibus denuntiat, ut continuo præmoneat. *Vigilate, vigilate.* Certissima est mors & post hoc judicium. Nolo illam vobis esse noxiam, ideo, *vigilate.* Hinc August. de 10. chordis. *Ante ultimum judicium Dei tui, compone causam tuam. Tunc erit ipse judex causæ tuæ, qui modo testis vitæ tuæ. Possibilitatem mortis initium vitæ facit. Incertus ergo dies, tanquam quotidianus sperandus est. Et idem alibi. Latet ultimus dies ut observentur omnes dies.* At inquires: si salutis nostræ hac mortis vicissitudine, consuli debuit? multo melius consultum fuisset, ejus certitudine. Nemo se ad illam non securissime præpararet, si injussuram certò cognosceret. Quid verbis promittis, quod rebus negas? Quid spondes facturum, quod facere cum possis, non vis? Pœnitentiam te gesturum, si deinceps mors, immineat, promittis? Gere modo, & mortem non timebis. Anne tunc verè pœniteres, cum jam peccare non posses, qui nunc pœnitere non vis, ut peccare pergas! Sera nimis pœnitentia, & raro

raro

raro sincera, quando tunc de peccatis dolemus, cum nos peccata, velimus nolimus deferunt; & dolere de iis nolumus, cum peccata deferere potuimus. *Tali inquit D. Ambros. pœnitentiam promittere ut possim, veniam promittere non possum.* Et D. August. Ser. 71. ad fratres in erem; *Satis alienus est à fide, qui ad agendam pœnitentiam, tempus senectutis expectat.* Subjiciamus igitur nos sub potenti manu Dei, amplectamur benignissimum mortis variæ adeoque immaturæ decretum; etsi sapimus, quotidie mortem expectemus, ut quotidie parati, salutem facilius consequi possimus.

MODUS XLIV.

Narratorius sive Historicus, cum nimirum res gestæ alicujus, continua narratione explicantur: singulis aut pluribus punctis & circumstantiis rerum insistendo, eas explicando, exaggerando, & congruis doctrinis ac affectibus amplificando, uti eo possumus potissimum in narratione Passionis servatoris nostri, in Historia Nativitatis, Resurrectionis, Ascensionis; itemque festis aliorum Sanctorum, in quibus res piè ab illis gestæ, memoriâ Ecclesiæ celebrantur. In iis etiam solennitatibus, quæ, piæ meditationi, ex conformitate rationabili factorum plura suggerunt, quam de iis, in scriptura habeatur. Hac ratione in assum-

assumptione B. VIRGINIS MARIE posses prosequi genus Mortis illius, quod Angelis circumstantibus, quod filio præsente, quod toto cælo effuso Spiritum tradiderit: tum prosequi, quomodo anima ejus beatissima corpori restituta, quomodo cum eodem è tumultu educta, quomodo virgo elevata in aëra, cincta sanctorum millibus, à vita ad Deithronum, ibidem coronata. Exemplum dare hujusmodi perfectum, nimis longum est. Suggestatur igitur quam brevissimè ad impetum Tyronum.

P R A X I S.

In Ascensione Domini N. JESU CHRISTI.

Et quidem D. Jesus postquam locutus est eis assumptus est in Cælum. Marc. 16,

Accessus & propositio. Abiit à nobis Magister noster, abiit Dux, abiit Parens noster, sequamur ergo abeuntem, mentis passibus: quem corporis pedibus, sequi non possumus.

Confirmatio

Ex narrata historia Ascensionis, insistendo ejus punctis.

Quo ergo primum passum movebimus? Extra civitatem progredi necesse est. Extra illam enim, discipuli à Domino ascensuro avvocati. Eheu infelix civitas, quam jam Christus linoquit? Fuit tempus,

pus cum veluti gallina congregans pullos suos obiret te, & congregaret filios tuos, jam nunc vale, & quem projecisti extra portam cum cruce, eodem careas glorioso. Adjudicando innocentem cruci, abjudicasti te ejus Regno, cujus quemadmodum aeternum inops eris, itaque neque nunc, gloriam prægustabis. Extra civitatem, Jesus ascensum abiit, & in Montem Oliveti abiit? Montem utique vicinum horto Gethsemani, & oppositum durissimæ Calvariæ. Scilicet, contraria contrariis opposita, magis elucescunt, hinc signa victoriæ, monumentis opponuntur passionis. Discite Mortales ubi vestra gaudia vestros agere debeatis triumphos. Nondū gaudia vestra spectantur, non possunt ostēdi labores; si dum gloria monstratur, non possunt numerari merita, vanis gaudiis diffluitis, decipimini lætitiâ. Per angusta ad augusta itur, & nunquā latior triumphat virtus, quam in memoria, adeoque aspectu exantlatorum laborum. Sed quid, quod post 40. dies, diem triumphi sui destinavit? salutaris hic est hominibus numerus. Quadraginta annis Israeli proximus fuit. Post quadraginta dies, Moyse tabulæ legis datæ, pro quadraginta dierum itinere; Elias cibo roboratus. Majora etiam his D. August. 17. in Joannem suggerit cum sic ait. *In hoc ergo seculo quasi quadragesimam abstinentiæ celebramus: cum beatè vivimus, cum ab iniquitatibus & ab illis voluptatibus abstinemus; sed quia hæc abstinentia, sine mercede non erit, expectamus beatam illam spem, & revelationem gloriæ Magni Dei & Salvatoris nostri JESU Christi. Quid metuis Christiane*

stiane athleta? quid labores fugis? aude & post
 brevem quadragesimam mercedem copiosissimam
 & nunquam defecturam spera. Hoc & mons oliva-
 rum, & vestigia lapidi impressa significant. Auspice
 virtute Christoque Duce, nihil non superabis.
 Mollescent etiam saxa, ab ejus imitatione, dura ca-
 dent, petrosa fidentur. Audis Christum invitantem.
 Matt. II. *Discite à me, quia mitis sum & humilis cor-
 de, & dicis durum est, petra est.* Audis dicentem.
 Mat. 16 *Qui vult venire post me, tollat crucem suam
 & sequatur me, & iterum dicis: durum est, petra est.*
 Ah! sit sane petra! sed petra, à Christi exemplo es-
 mollita est. Vide pedum sacro sancta signa, pas-
 suum vestigia, exemplorum documenta, & saltem
 amodò, dic, quod optimè dixit, si pariter effecit,
 Seneca in Epist. lib. 4. ep. 21. *subsilire in cœlum, ex
 angulo licet. Exurge modo: & te quoque dignum, sin-
 ge Deo.* Licet equidem licet, ac nimum quoque
 par est, suspirare ad illam meridiem quam meri-
 dianò ascensus tempore, designavit, & per D. Berna-
 rdi suspiria nobis judicavit. Sic enim sanctus ille
 Abbas, orbi auditori, Ser. 33. in cant. inelamat. *O
 verè meridies? plenitudo lucis & fervoris, solis statio;
 umbrarum exterminatio, desiccatio paludū: fœtorum
 depulsio; O perenne solatium! quando jam non in-
 clinabitur dies, & lumen meridianum? O vernalis
 temperies! O æstiva venustas! O autumnalis uber-
 tas? & ne quid videas præterisse, quies & feriatio
 hyemalis.* O quot, in hac diei luce, cœlestia simul
 effulserè lumina, quod desiderèis palatiis obviam
 processere agmina, quis undique cinxit comita-
 tus!

tus! *Viderunt ingressus tuos Deus Psal. 67. ingressus Dei mei Regis mei qui est in sancto. Prævenērunt Principes conūcti psallentibus in medio iuvenularum sympanistriarum. Ibi Benjamin adolescentulus, in mentis excessu. Principes Juda, Duces eorum. Principes Zabulon, Principes Nepthali. Eja fratres, jungamur gaudiis! sed ut his jungi digne possimus, primum, jungamur, meritis. Ad gaudia tamen certe invitat, qui ascendens super omnes Cælos, edicit: vado parare vobis locum. Joan. 14. unde Paulus ad Hebr. c. 6. Præcursor introivit Iesus, Tertull. de fuga in persequ: Apud inferos emancipatio nostra est, & stipulatio nostra in cælis. Sublata sunt portæ sempiternæ ut introiret Rex gloriæ. Dominus virtutum hominem de terris, imo ab inferis, mercatus in cælos. Et contra Gnost. Scito, & ascensum illum exinde complanatum vestigiis Domini; & introitum, exinde reſeratum, viribus Christi; nec ullam moram aut quæſtionem in limine occuſuram Christianis, qui non dignoſci habent illic, ſed agnoſci: nec interrogari, ſed admitti. Nam eſi adhuc putas clauſum cælum, memento claves ejus, hic Dominum Petro, & per eum Eccleſiæ reliquiſſe. Eſt cur gaudeamus, eſt cur cum D. Leon. Ser. 1. de aſſumptio: lætantes proclamemus. Quo præceſſit gloria capitis, eo ſpes vocatur & corporis aut cum Auguſt. Serm. 176. Nos Chriſti mors vivificavit, nos reſurrectio erexit, nos aſcenſio conſecravit. In illo noſtræ originis corpore, celeſtibus Regnis, arrham noſtræ conditionis impoſuit.*

MODUS

A Definitione simplici rei, quæ pro propositione præfixa & in progressu sermonis, rationibus probata. Orationem conficit. Copiosissimi sunt in his, S. S. Patres, præsertim in diffiniendis vitiis ac virtutibus, item in laudibus Divorum, ac B. Virginis Mariæ, ex cujus titulis, è Divis Patribus collectis, justus libellus, Nomenclator Marianus dictus, in manibus plurimorum teritur. Hoc modo formari posset concio. E. grat. Dominica Sanctissimæ Trinitatis, definiendo & probando Festum Sanct. Trinitatis, esse Festum beatæ æternitatis *Primo* quia quidquid sub eo recolimus, supra homines est. *Secundo* quia nulla sanctorum, per totam æternitatem futura occupatio, nisi Deum trinum & unum, videre, amare, laudare. O quæ hæc cognitio incognitorum? quis amor? quæ laus? similiter definit, festum Ascensionis Domini nostri. D. Epipha. Episc. Cypr. in Bibliotheca P. P. esse *colophonem œconomiae Domini*, quia scilicet hic dies, Oeconomiam Domini instauravit in cælo; Christi ibi Principatum occupante, & Sanctis, in cælum inductis, locum suum inter Angelos præhendentibus. Instauravit in Terra; Apostolis ad prædicandum missis, fidelibus baptismo præscripto, omnibus creaturis, ut servis suis obediant, imperio dato. Instauravit denique in inferno, Patribus è limbo liberatis, Principe inferni alligato, potestate, nocendi hominibus multum imminutâ. Verum succedat.

PRA.

PRAXIS.

Dominica III. post Pascha.

Mundus autem gaudebit. Ioan. 26.

Accessus & Propositio. Democritum Philosophum, quicquid agi videret in orbe, omne id risisse, narrant veterum annales. Causam risus sciscitantibus, respondit. Quia nihil in Mundo, non ridiculum. Alium jam Democritum habemus, quem Christus veritas, Mundum esse denuntiat; cuius una constansq; sit occupatio, gaudere aut ridere. Quid causæ? silet hic Democritus, sed cogitanti occurrit. Mundum id risu suo continuo agere, ut mundanos homines irrideat. Sistamus igitur, & quam verus bellusque, sit hic suorum irrisor, videamus.

Confirmatio per probationem definitionis, quod Mundus sit Irrisor suorum.

Duo genera irrisionum omnibus noscuntur. Aliud quod palam tale habetur: Aliud, quod cum id minime præferat id tamen maxime agit. Ad primum genus refertur exemplum, quod habetur i. Paral. 19. ubi Amon male persuasus de legatis Davidis, tanquam de exploratoribus, ad eorum contemptum & irrisionem, eos *decaluavit, rasit, & præcidit tunicas eorum*. Item exemplum de Samfone, quando Jud. 6. post erutos Samsoni oculos,

Q

pra-

præceperunt Principes (scilicet) ut vocaretur Samson, & ante eos luderet. Tandem exemplum ipsius Servatoris nostri, irrisoriè in ædibus Pilati, in Regem coronati & illusi. Alterum genus irrisionis ut occultius est, & varium: ita difficile circumscribi potest, de tali D. Hier. epist. ad Rusti. *Ne credas adulatoribus tuis, imo irrisoribus, aurem ne libenter accomodes; qui cum te adulatoribus foverint, & quodammodo impotem mentis effecerint; si subito respexeris, aut Ciconiarum deprehendas colla post te curvari, aut manu, auriculas agitari a fini, aut æstuantem canis protendi linguam &c.* Utroque hoc modo, Irrisor Mundus, ridet suos. O quot hic Amnon, venerandos ætate senes, in leves scurras, inter sua tripudia, decalvat & radit! O quot majestuosas & ad omnem gravitatem formatas togas, in suam levitatem decurtat? Pudeat longæ vestis, cui brevis virtus est, nullaque verecundia. Neque segnius, Samsonis ludus luditur, ut Mundus irrisor, risu suo pascatur. Gaudent vocari fortes, invicti, potentes, magni Principes, Duces: & dum viribus nimium fidunt, ab hostibus infensissimis excæcati, pericula imminetia non vident, Ducunt in bonis dies suos & in puncto ad inferna descendunt. Vultis & pompam spectare ludicrè à Mundo coronatam? O quam innumeri, sub illa vivunt? quod frontes spinis onerantur, & gloriantur de auro? Honor indignis collatus, spinæ sunt. Quot manus arundine fatigantur, & sceptrum præferunt? Imperia leviter administrata, levis arundo sunt. Quot rudi avelera, corpus affligunt, & pro purpuris jactantur.

Rudes

Rudes animi sub serico, peco menetum est. Quot
 genæ colaphis cæduntur & mulceri existimantur?
 vultus hominis, status est hominis, cui duplices ge-
 næ, virtutis & famæ. Et igitur qui nobili sanguine
 editus, ignobilibus vitiis seruiat. En alapam famæ
 & virtutis. Est qui militiam professus, spoliis pau-
 perum gaudet, & iis ditari cupit. En item alapam,
 famæ & virtutis. Est qui sacratiorem vitam novit,
 & profanos mores gerit. En tertio alapam famæ &
 virtutis. Amant tamen sic ornari, sic suspici, sic ha-
 beri, sic cædi, & præbere risum Mundo fallaci, de
 quo verissime. August. tom. 10. Ser. de Jejun.
*Iste Mundus aut ridet nos, aut irridetur à nobis, aut
 contemnimus aut despiciemur.* Utinam auscultent
 Psalmistam inclamantem. Psalm. 4. *Ut quid diligitis
 vanitatem, & queritis mendacium,* utinam totus
 decepti, aliquando sapiant, sed ne id fiat mille rur-
 sus modos, hic irrisor adhibet, quibus suos infasci-
 net, quorum non postremus est adulatorem præ-
 ceptis decerptus, quem memorat D. Hier. epist.
 14. ad Celant. *Est sane grande & subtile artificium,
 laudare alterum in commendationem sui, & decipi-
 endo, animum sibi illigare decepti.* En Mundi
 imaginem, laudatur voluptas ut stabilis; o-
 pes ut constanter servituræ; lætitia ut ani-
 mum satiatura; & heu? omnia contra veniunt.
 Scilicet, prosperitas huius Mundi teste August. in
 Psalm. *habet asperitatem veram, iucunditatem
 falsam, certum dolorem, incertam voluptatem*

durum laborem, timidam quietem, rem plenam miseria, spem beatitudinis inanem. Caligula Imperator ex fide Dion. lib. 59. Jovis apparatu tumens solio infidebat, divinitatem, omnibus Diis, & lapidibus reclamantibus, invasurus. Interrogavit igitur à Gallo milite, quid sibi esse sub ea pompa videretur? cui Gallus. *Magnum omnino deliramentum.* Tale revela est quicquid Mundus mundanis commendat, & quicquid stultis fraudulentissimis Irrisor persuadet. Quid enim obsecro, brevis voluptas, quâ æternus dolor emitur? magnum omnino derilamentum. Quid paucæ divitiæ, quibus æterna egestas comparatur? magnum deliramentum. Quid laus populi, quid favor amicorum, quid cultus clientum, quid reverentia minorum, quibus æterna perditio, contemptus, infelicitas, emitur? magnum derilamentum: & tamen sic delirare placet sic gaudere, & ridere, dum & ipsi irrideantur. Felix qui cum Salomone concludit: *Risum reputavi errorem, & gaudio dixi, quid frustra deciperis?* Eccl. 2. Complutenses legunt. *Risum dixi derisionem.* Vere Mundi risus, mundanorum irrissio. Nam ridet & irridet, & quemadmodum continuo irridet, ut monitum D. Ansel. lib. 1. c. 8. alta mente figamus. *Si Mundus, vel aliquid eorum quæ sunt Mundi, ridet tibi, noli arridere illi. Certè frater non ridet sibi, ut in fine risus tu rideas, sed simulat risum, ut & irrideat. Esto igitur cantus, & cum ille tibi fallaciter ridet, tu veraciter irride eum.*

MODUS

MODUS XLVI.

PLures definitiones, propositionem conflant: aut etiam plura membra definitionis descriptivæ: singulæ autem partes aut membra, seorsim probantur: aut ad unum finem omnes probationes referendo, aut doctrinas varias singulis annectendo, quemadmodum dictum habetur de causis, modo XL. & XLI. vide etiam exemplum definitionis descriptivæ, artificio revocandi totum Evangelium ad unam propositionem conjunctum, modo 22. Sit nihilominus

P R A X I S.

Dominica II. Quadragesimæ.

Assumpsit Iesus Petrum, & Joannem, & Jacobum fratres ejus. Matt. 17.

Accessus & propositio. Habet Christus quos familiarius assumat in suos, habet & Dæmon, habent & homines. Nam, si quis calum ascendisset, naturamq; mundi & pulchritudinem respexisset, insuavem illam admirationem ei futuram, nisi aliquem haberet, cui communicaret; dicebat ex sensu communi, & vero, Architas. Sed hem nos! quam sæpe fallimur, & per familiares, quos vitæ solatio assumimus, gravissimè affligimur. Magno delectu opus est, ne in latentissimam scyllam impingas, & tamen minimè id curatur. *Fide, sed cui, vide:* ait vetus verbum

bum; ama bonos, cave malos. Hi enim sunt, qui amicitiae fructum corrumpunt, qui spes nostras maximè fallunt, qui totius vitae jura perturbant, vultis brevibus quid sint socii mali nosse? dicam sane esse diaboli præcipuos cooperatores, animorum sævissimos homicidas, Christi gravissimos inimicos; atque utinam, quam ego id indubitanter assevera-vero, vos credatis

Confirmatio, ex singulis definitionibus
sensim probatis.

Sunt igitur mali socii, Diaboli præcipui cooperatores. Quidni? idem opus utrinque agitur, eadem perniciēs struitur. Trahimur in vitia à Dæmone, suggestionibus, à sociis; suggestionibus & exemplis. Heu quam multi dicere possunt, quod humiliter de se Aug. lib. Confes. 3. *Præceps ibam tāta cecitate, & inter coetaneos meos puderet me minoris dedecoris, cum audiebam eos, jactantes flagitia sua, & tanto gloriantes magis, quanto magis turpes essent; & libebat malum facere, non tantum libidine facti, sed etiam laudis. O nimis inimica amicitia! & seductio mentis investigabilis, cum dicitur. Eamus, faciamus, & pudet non esse impudentem, fuventor scilicet ille, auctorque peccati ait Leo Ser. 4. de collect. primum superbus ut caderet, deinde invidius ut noceret: quia in veritate non stetit, totam vitam suam in mendacio collocavit; omniaq; deceptionum genera, de hoc venenatissimo fonte produxit: ut ab illo bono, quod ille propria elatione perdidit, spem humanam devotionis excluderet. Vide Dæmonis & malorum*
socios.

fociorum lusus. Lapsus ille primum, alios in ruinam trahit: isti quoque cum à virtute defecere, alios ad vitia pertrahere nituntur. In mendaciis, demon totam suam vitam collocavit: isti etiam, mentiuntur affectus, mentiuntur desideria, mentiuntur vota, mentiuntur successus, & *quia sciunt*, pergit eo sensu D. Pontifex de dæmone, *non solum verbis sed etiam factis Deum negari, multis quibus auferre non possunt fidem, auferunt charitatem.* Res est omnibus lacrymis ploranda. A multis id ipsum concessum esse amicis, & sociis; quod negarant diu suggestori. Scilicet à Dæmone animus; ab amicis, vultus, oculi, aures, & animus feriuntur; quæ prælia non numero tantum. sed & robore sunt valentiora. Recogita exempla, in quibus Dæmon forma hominum, ad effingendam virtutem multorum, non sine effectu est usus; ego illud revocaverim, quod multis palam est; cum, diu discordias inter Maritum & uxorem concitare non valentem, fæminæ deinde illis familiaris opera, ad id consequendum usum. Hæc dum pro recepta amicitia, huic, atque alteri varia eaque contraria narrat, intra triduum gravissimorum tumultuum infelix exitit causa. Tulit illa quidem sceleris præmium, cum à Dæmone audivit, se tot annis laborantem præstare non potuisse, quod illa triduo præstiterit, ideoque inferno se digniorem, ad quem mox rapta fuit: sed & vitandorum malorum sociorum, grande reliquit exemplū, cū probavit. Sepe crimina facilius ab amicis putatis, quā ab ipso Dæmone persuaderi. O germana diaboli instrumenta malos socios!

O primarios ejus, suggestionum cooperatores, felix qui omni arte fugit, vitandos plusquam Dæmones: nam qui non vitavit, & vitia illorum non est secutus, Martyr erit mihi invictus, cui illud Christus adscribet. *Qui me confessus fuerit coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo, Matth. 10.* Non est dictum, coram tortoribus, carnificibus, Tyrannis, sed coram hominibus, ut notaretur confiteri Christum inter homines, inter socios, familiares, præsertim malos, martyrio par factum esse. At nostra damna propinquius inspiciamus, quod scilicet, socii mali, sint *seuissimi animorum homicida*. Hanc nobilissimam portionem hominis illi petunt, non latus, non caput, non denique aliquam partem pretiosissimam corporis. Quid ita? cum peccatum suadent ac persuadent, mortem animæ inferunt, *Quod est enim anima corpori, hoc est Deus anima*, ait Aug. Quemadmodum igitur separata anima à corpore, sequitur mors corporis; ita separato Deo ab anima sequitur mors animæ: atque ideo, quemadmodum si corpus mortui, moveri incipiat, si manum surrigere, si surgere, si proloqui prodigium supra naturam est: ita si peccator adhuc spirare, respirare, suspirare, & actionibus animi præfungi possit, ingens beneficentiæ Divinæ miraculum est; quo non intercedente, quodvis letale peccatum eam infert mortem, à qua amplius homini Deo vivere non liceat, æternumque sepeliri debet in inferno: *Ego sum*, Joan. 11. inquit *Salvator resurrectionis & vitæ*. Id, ne ad corporum solum suscitationem referas, sed animorum mortem cogites,

audi

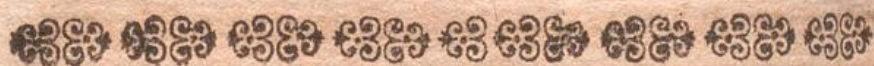
audi Origen. Tit. 28. in Joan. peccatores ad Lazarum mortuum referentem. *Necesse est aliquos, etiam num Lazaros esse, qui post contractam cum Deo amicitiam infirmati sunt, & periêre.* Orat. Psaltes enixe Psal. 26. v. 9. *Adjutor meus esto, ne derelinquas me* Euseb. & Theod. legunt. *Ne me ad corvos projicias.* Qui sunt qui projiciuntur ad corvos? corvorum pastus cadavera sunt. Quæ verò obsecro cadavera? quibus ne immisceatur rogat vates. En ipsum interpretem sui. *Adjutor meus esto, ne derelinquas me.* Idem ergo est à Deo dividi, & mori, peccare & fieri cadaver, ac tradi corvis, sed quibus corvis? mali corvi, mali socii, mali amici, sævissimi, homicidæ, qui nostris mortibus, nostris cadaveribus gaudent, ac aluntur. De his D. Aug. tom. 9. in Joan. *Non omnis qui dicit pax vobis, quasi columba, audiendus est, unde ergo discernuntur, oscula corvorum, ab osculis columbarum? osculantur corvi sed laniant, à laniatu innocens est natura columbarum. Vbi ergo laniatus, non est vera in osculis pax, En oscula falsa, en corvos, en malas mortes, en cadavera quibus hi homicidæ gaudent: neque Christum, væ sæpius talibus intentantem ac præsertim Luc. 17. obaudiunt.* Itaque concludit ibi Salvator. *Utilius est illi, si lapis molaris imponatur circa collum ejus, & projiciatur in mare, quàm ut scandalizet unum de pusillis istis, quod si adhuc non fit, fiet certè sed in pectus.* Scitum est, quod molæ Deorum, serò molant sed bene comminuant. Hæ molæ, conduntur hætenus, dum veniat tempus, quo, appensæ collo impiorum, projiciuntur in profundum, quemadmodum

dum projectus est lapis in mare. Apo. 17. v. 21. Sunt denique socii mali, Christi gravissimi inimici. Quia Christum carissima gratissimaque possessione animarum spoliant: easque seductas Dæmoni vendicant. Prò nefandum scelus, & nullis verbis satis explicandum. Quis non execretur nefas, quo mancipium aliquod vilissimum, improbum, furens, vesanum, excluso proprio Regni hærede in throno collocetur? hoc scelus agunt, imo hoc scelus vincunt, qui per verba aut exempla animis sociorum, Deo excluso eas Dæmoni per peccatum mancipant. Horret animus, referre impietatem comperitam hominis, qui cum ad sanctissimæ Eucharistiæ usum accederet, ut nondum consumptis speciebus, Christum corporaliter præsentem, adesse crederet. *Adsis, ajebat, diabole, cedo tibi animam. Abeat Christus, excludatur, exturbetur.* O fulmina ubi tunc delitescbatis? aut ubi delitescitis, cum simili injuria, per malos socios, Regno suo & sedibus suis exturbatur, de quo sic apud D. Brigit. lib. 1. Revel. c. 1. *Christus, ex toto oblitus, & ejectus sum, & contemptus, & tanquam Rex à proprio Regno expulsus, in cujus loco, Latro pessimus, electus est & honoratus.* O grandem injuriam! O audaciam hostis Christi! Neque hic sistunt illorum inimicitia. Grandius est quod sequitur. Quia privant Christum fructu gravissimorum laborum, & vitæ ejus; evacuantque ac annihilant passionem ejus, dum faciunt ut vita & passio Christi, nullum effectum sortiatur in animabus, malorum sociorum consortio seductis. Hoc revera magis cogitari & deplorari

rari

rari, quam exaggerari potest. Cum Quinctius Var-
 rus, in Germania profligatus fuisset Dio lib. 19.
 is dolor Imperatorem Augustum invasit, ut sæpius,
 id unum inclamaret. *Quincti Varre, redde legiones.*
 Ah! quod fulmen impios feriet, cum iudex supre-
 mus idemque animarum humanarum, unicus, ut
 amator, ita servator; super scandala intonuerit. Im-
 purissime Mæche, Licentiosissime juvenis, Auda-
 cissime familiaris, redde animas utique vita mea,
 laboribus, sanguine partas: tuo autem scelere,
 blanditiis consiliis, exemplis ereptas. Sanguis
 meus super te, hoc makes, hoc cruentaris, hunc in
 salutem eorum effusum, in te, per injurias meas, &
 ingentia damna convertisti. *Quid niteris bonam
 ostendere viam tuam? Jerem. 2. ad querendam di-
 lectionem. In alis tuis, inventus est sanguis pauperum,
 & innocentum: non in fossis inveni eos. Quærit piis-
 sime D. Hipp. Episc. Confes. 9. c. 13. Quis refundet
 ei sanguinem, quis ei restituet pretium, quo nos emit?
 ut ei nos adferat! Nemo equidem, nemo talis esse
 potest: sunt tamen multi, qui id minime cogitent,
 jura Christi invadant, animas perdant, sanguinis-
 que pretiosissimi pretium auferant. Hos iterum
 moneo, ut quid responsuri sint Christo judici, se-
 rio cogitent, quemadmodum & nos, ut ab illo-
 rum consortio fugiamus remotissime,
 cogitare semper, par
 est.*

MO-

MODUS XLVII.

Ducitur tota oratio ab enumeratione partium. Locus amplissimus est, & extenditur ad divisionem, Generum in species: specierum in individua; accidentium in subiecta; Actuum in obiecta; Actionum in fines; factorum in eventus; Locorum in spatia; Personarum in subiecta; statuum in formas; formarum in causas; & his similibus; ut ideò quoque excusatum me sperem, quod aliqua quæ huc revocare possem, singulariter in superioribus attigerim, aut infra dicendis perstricturus sim. Ex tam multis enim divisionibus, sunt nonnullæ, quæ & facile cōcionatori deservire possunt, & in turba aliorum non facile discernuntur: proptereaque merito specialem mentionem requirebant.

Ex hoc fonte ducendi orationem sacram, modus in primis communissimus est, quando orator, rem, seu significatum generale, aut in ipsa propositione, aut in propositionis probatione in suas partes dividit, & de iis tractat: non tam argumentando ac inferendo aliquid, de ipso significato generali (nam de hoc statim) quàm explicando quibus partibus, aut subdivisionibus generis, illud conveniat. Unde magis spectatur, qualis sit res, cui conveniat, ad quid referatur: quam quid sit. Hac subdivisione usus non rarò servator ac Magister orbis est, ut cum semen subdivisit, in semen cadens in

in petram, in viam, & in terram bonam, idque de verbo Dei explicuit. Item cum distribuit talenta, in talenta lucrosa, & talentum defossam. Messum pariter, in triticeam, & Zizaniorum & plurimis similibus locis. Sit.

P R A X I S.

In Festo S. Mariæ Magdalena.

Ecce mulier quæ erat in civitate peccatrix. Luc. 7.

Accessus & Propositio. Spectaculum quod pi-
am D. Magdalenam D. Lucas vult asserere, cum voce demonstrativa, universos alloquens. *Ecce inquit mulier*, quemadmodum spectaculum fieri iniquus iudex Christum voluit, cum edixit *Ecce homo* Joan. 19. Et sanè, facta est hodie Magdalena spectaculum Deo, humilia respicienti; Angelis, de conversione gaudentibus; hominibus, per fora & convivialia atria, illam pariter admirantibus. Nec satis est; facta est quoque nobis spectaculum, humanæ infirmitatis, Pharisaicæ temeritatis, Christi clementiæ & pietatis. Hæc ut viciniora nobis, expendamus.

Confirmatio, per spectaculi, in propositione distributi probationes.

D. Magdalena *spectaculum humanæ imbecillitatis* talem esse periuadet D. Greg. hom. 33. cum ait. *Necesse est, ut cum peccatores conspiciamus, nosmet ipsos prius ex illorum calamitate defleamus quia for-*

fortassis insimilibus lapsi sumus, aut labi possumus. Notum illud ac D. Augustino attributum. Nihil est quod fecit homo, nisi illum prohiberet Deus, propter hominem, factus homo. Franciscus Galliarum Rex, apud Carolum Imperatorem captivus, postibus inscribi curaverat. *Hodie mihi, cras tibi.* Rescripsit Carolus. *Homo sum, humanum à me nihil alienum puto.* Verissimè uterque quanquam alius, pro forte præsenti audacius. Interim quisquis homo est, humanæ fragilitati non fidat, atque ita Magdalene casus metuat. *Qui stat, videat ne cadat,* monente D. Paulo cui ad stipulaturus. Præsul. Hipp. hom. 27. *Semper stare, ac nunquam cecidisse Divinum est, atque mirabile:* quod ipsum ad eò hæserat D. Bernard. ut gravissimam legem sibi dixerit. *Firmum est mihi propositum nunquam videndi, quo ad usq; audiam ex ore Dei illa verba: venite Benedicti: neque à fletu desinam, donec liber sim, ab illa sententia, Ite maledicti,*

D. Magdalena *spectaculum Pharisaica temeritatis.* Talis facta est, cum illam Phariseus ad pedes Domini jacentem cernens, concluderet. *Hic si esset Propheta, sciret utiq; quæ & qualis esset mulier.* O malum oculum, & cor pessimum? *Temere cogit,* inquit, Pontifex Romanus *ubi sup. Vidit flentem Magdalenam, & tamen peccatricem vocat: scelus quod non videt memoras virtutes, quas intuetur tacet.* sed & quot hujus Pharisei imitatores! ad quos D. Chryl. homil. 63. *Quid ita alienis in hias O homo? Resordare Pharisei, qui cum ad probos non respexerit,*

sed

sed peccantis opprobria viderit, labores suos amisit. Videas oculos aliquorum, tam stupidos ut una sede fixi, vix adlatus gyrari possint. His sunt similes animi, qui cum vitio alieno adhæserunt, averti ab eo non possunt, quamvis id de iis, jam dici possit, quod de Magdalena prosequens Bernar. Ser. 4. *Quis eam peccatricem dicat, quæ dum peccata deplorat, odit iniquitatem: dum osculatur pedes Domini, diligit iustitiam.* Agitur tamen non raro perperam. Vident religiosum, & ostentant sæcularem, vident pœnitentem, & rident insolentem, vident humiliatum, & memorant superbum. Eccl. 34. *Hoc secundum hoc, visio somniorum ante faciem hominis, similitudo hominis.* Juvenis, olim malæ amicæ, male amicus; post vitæ melioris electam frugem, in eandem incidit: quam cum generoso vultu, in salutatam transiret, venenato mulier Sibillo. *Ego illa sum, cui adolescens, jam Christo devotus. At ego, non sum ille.* Nolle hæc credebatur se hominem, quem jam non norat. Hoc secundum hoc, visio somniorum, quæ tamen non solum inutiliter, sed impiè aliqui delectantur, ut imitentur Phariseum, cui Magdalena, facta est spectaculum temeritatis, reclamante D. Chrys. hom. 24. *Non pietatis est, tam rigida adversus delicta sententia, sed inhumanitatis; & personam quidem delectionis sibi imponit, quasi alienorum morum curam gerendo: opus autem malitiæ implet extrema.*

D. Ma-

D. Magdalena spectaculum Christi Domini
clementia & pietatis ingens hæc omnino 1. Quia
 tam facile admisit ad se, tantam peccatricem. 2.
 Quia eandem coram Phariseo dignanter defendit.
 3. Quia clementissimè, omnes culpas ignovit, di-
 cens. *Remittuntur ei peccata multa.* O viscera Ser-
 vatoris dulcissima? O pietatem misericordissimam!
 Imperatorum non nemo cum excubias inviseret,
 rogatus à vigili, porrigeret benignè manum oscu-
 lo. *Nondum*, respondit, *tecum in gratiam redii.* Et
 alter idem petenti. *Quid relinquam amicis?* Im-
 mortales iras, mortales agimus. Servatori, videre
 humilem Magdalenam, & misereri, idem est. Nulla
 mora in accessu, nihil durum in acceptu, nihil aspe-
 rum in verbo. Admittitur, suscipitur, defenditur: ut
 gloriari posset cum sponsa. Cant. 2. *Læva ejus sub*
capite meo, & dextera illius amplexabitur me. Quid
 læva, nisi pars ad quam peccatores statuuntur?
 Quid dextera, nisi pars ad quam beati secernentur?
 O lævam tremendam, O desiderandam dextram!
 Magdalene utraque favet: Læva sub capite ponit-
 tur, ut secunda à pænis, tormētis, & damnatione pec-
 catis debita, in Christo quiescat; dextera autem dat
 amplexus, ut se ad gratiam receptam non ignoret &
 de dulcedine ejus, inter lacrymas & pia suspiria gau-
 deat. Eja fratres, qui secuti sumus errantem, se-
 quamur pænitentem, & quod in Magdalena gra-
 tulamur, in nobis impleri curemus. Omni enim
 ratione alienum est, id quod rectum judices, recte
 factum nolle. Contigit aliquando, vitum Reli-
 giosum, cum desperatissimo peccatore ante Christi
 cruci-

crucifixi imaginem argumentari: Nosti ne hanc imaginem? Respondet reus, *novi*. Cujus putes illa est? Respondit: JESU CHRISTI Filii Dei. Uris sacerdos. Pro quo tandem, tam dira tormenta Filium Dei credis passum? Respondit: Pro peccatoribus. Perrexit sacerdos omnibus ne? Respondit reus, ita est, pro omnibus, subsumpsit sacerdos. Igitur & pro te. Respondit reus, nequaquam. Rursus ego sacerdos. Nunquid ergo tu non peccator. Imo verò, ait ille, sum, & maximus. Tum sacerdos, ex mysta dialecticus. Christus passus est pro peccatoribus omnibus. *Concessit*. Tu es peccator, atque ut ais maximus. *Concessit*. Ergo & pro te. Hoc verò contumaciissima mente pernegavit. Miseram cæcitatem, de qua tamen plurimum participant, qui quam suavis sit Dominus, & ad veniam facilis, in multorum exemplis, atque Magdalenzæ clarè nomine, redire tamen ad illum, quod necessario sequi deberet, nolunt. Videant, ne hæc sit participatio desperationis, à bono cognito, voluntatem avertere: imo ne sit communicatio damnationis, sub qua, damnati Deum optimum & justissimum agnoscunt: voluntatem tamen, ad objecta mali, & pœnarum, mente reflectente: frendent, & tabescunt, ac creatorem suum blasphemant.

MODVS XLVIII.

EX eodem loco distributionis desumitur: sed argumentatio, non explicatio simplex significati

R

cati

cati hîc dominatur, quod fit, quando à negatis partibus totius, argumentamur ad negandum totum; aut ab affirmatis partibus totius argumentamur ad affirmandum totum. E. g. à negatione, Domini-
ca 7. à Pentec. super Evangelium. *Attendite à falsis Prophetis qui veniunt in vestimentis ovium &c.*
Contra hæreticos inferes sic. Hæretici non habent Pastorem, quem amant veræ oves; non mutuam concordiam, non mansuetudinem, non simplicitatem ovium. Ergo hæretici non sunt oves, sed solum lupi in vestimentis ovium. Ab affirmatione sic. Hæretici habent signa falsorum Prophetarum, quod veniant nō missi, quod veniant ad Christi fideles, & nō eant ad convertendos infideles, quod tegant sub sua doctrina, principia dura, Deo & rationi repugnantia. Ergo hæretici sunt falsi prophetae.

PRAXIS.

In Festo S. Joannis Baptistæ.

Quis putas puer iste erit? Resp. Erit magnus coram Domino. Luc. I.

Accessus & Propositio. Si esse magnum coram hominibus gloriosum habetur, atque laudabile, quanto magis is suspiciendus, qui meruerit, talis esse coram Domino. Hunc verò, debere haberi D. Joannem Baptistam, prius, data ab Angelo sententia, quam hodierna moveretur quæstio, ostendit.

Quæritur hodie. Quis putas? dictum autem diu ante. *Magnus coram Domino*. Huic igitur magnitudini contemplandæ insistamus, ut Joannem magnum coram Domino agnoscamus, agnitumque veneremur.

Confirmatio per distributionem inferendo ex partibus totum. Magnus coram Domino Joannes in infantia, pueritia, & reliqua vita. Ergo Magnus simpliciter.

D. Joannes *Magnus* in infantia, scilicet in utero Matris sanctificatus. Et hoc quidem beneficium & excellentiæ, collatum est, Jeremi: ut habetur cap: ejus 10. & factum est, *verbum Domini ad me, dicens. Priusquam formarem te, in utero, novi te, & antequam exires de vulva, sanctificavi, & prophetam in gentibus, dedi te.* Hoc tamen ipsum beneficium, liberalius est in D. Joannem effusum. Jeremiæ etenim, non nisi diu post, id ipsum revelatum fuit. Joannes in ipso utero, id beneficii & accepit, & agnovit: ac propter illud in utero Matris exultavit. D. Chrys. homil. 3. de præcurfore. *Saliebat, simul chorum ducens, & æque ferens, quod teneretur in utero: exclamabat adversum mensum conversionem, tanquam injustam: quætiebat matricem, in claustro, natura insultabat calcibus;*

R. 2

modum

modum nascendi accusabat, & clausis labris, vociferabatur figuris, talia propemodum, motu dicens Elisabethæ. Iniquè facis. O mater quæ tardas. Lux venit, solve matutinum. O miracula! O magnum ab utero coram Domino Joannem! cuius magnitudinem rursus suspiciens. Idem Doctor homil. 2. de nativitate ejus exclamabat. Ores admirabilis, & præter opinionem! Quam in cælo ignoraverunt Angeli, cognovit Joannes, qui gestabatur in utero. Thronos latuit, & eum qui erat in matrice, minime præterit. Quare & Antopater Episcopus Bestrorum apud Metaph. Præfert eum in utero prophetis, inquiens. Fuiſti spiritu afflatus, ut quidnum Prophetiæ accepisti in utero: Saliens in ventre ea dicebas, quæ Moysi cum consenuisset Deus significavit. Qua de causa te majorem Prophetis vocavit spiritus Ecclesiæ.

D. Joannes Magnus in Pueritia. Quia in triennali ætate, aut ut aliorum fert opinio, octodecim mensium puer, vitam professus, Eremiticam. Magni sint & admirandi Antonii, Magni Hilariones, Magni Alexii; huic Exemplo, par nullum, nec æquale adfertur: Heu! care puer quo pergis? quo Duce? quo Magistro? quo Exemplo? mundum tam maturè fugis? Verissimè Chrysol. de nativitate ejus. Joannem obsecratio genuit, non natura. Imo natura tremula stetit; Quid ni, in ejus quoque pueritia expendenda, idem asseramus, tremulam hîc stetisse naturam. Trimus puer ædes paternas, carissimosque ac optimos parentes liquit: Tremula natura stetit solus, nullo duce, nullo comite, mun-

mundum fugiens, desertum petiit: Tremula natura stetit. Victu, amictu, lociis destitutus, constantissimè, vitam corpori acerbissimam, sustinuit: Tremula natura stetit. Obsecro te, qui audis, ut mente humili eremum hanc, penitus intres, atque ubi Joannem tenellum in genua procumbentem, orantem, corpus ciliciis, durisque plagis exercentem, tantisper contempleris, facile evinces, ut ignaviam tuam detesteris, & de Joan. cum Guerri Abb. Serm. 1. de Bapt. fatearis, quod is est Joannes in pueritia, *cujus etiam prima elementa justitiae, modum supergressa sunt perfectionis humanae, cujus rudimenta primæ ætatis, gravitatem sapientiae vicere senilis.* Prov. 30. v. 18. *Tria sunt difficilia mihi, & quartum penitus ignoro. Viam Aquilæ in caelo, viam Colubri super terram, viam navis in medio mari, & viam viri in adolescentia.* Jansen per viam Aquilæ intelligit perspicacitatem Joannis Evangelistæ, qui sacramenta Divinitatis lucidissimè perspexit, & enarravit: per viam colubri, viam Christi humi serpentis & tandem exaltati & triumphantis: per viam navis, viam Ecclesiæ, quæ Petro Nauclero, per immensos eluctata fluctus, primatum in orbe obtinuit: per viam adolescentis, adolescentiam Divi Joannis Baptistæ in eremo actam: verè difficilem, verè admirandam, verè eam per quam Joannes in Pueritia sit Magnus coram Domino. Tandem Divus Joannes, *magnus coram Domino* in reliqua vita. 1. Quia ut ait August. homil. 4. de Nati. Bapt. *Joannes non invenitur inter discipulos Domini, sed invenitur potius habuisse*

discipulos cum Domino. Quid est hoc? quid est iste homo? homo? homo tantum? quis homo tantus? Quantus tantus homo, tamen non sequebatur inter discipulos Dominum, & sequabatur eum discipuli: absit, ut dicam contra Dominum, sed tamen quasi extra Dominum. Discipulos habebat Christus: discipulos habebat Joannes docebat Christus, docebat Joannes. 2. Qui aut ait Damian; sub finē Ser. de prerogativis Baptistae, Joannes Patriarcha, imò Patriarcharum finis & caput. Joannes Prophetas, imò plus quam Prophetas: Joannes Angelus, sed & inter Angelos electus: Joannes Apostolus, sed & Apostolorum Primus & Princeps, quia fuit homo missus à Deo. Joannes Evangelista, sed & Evangelii primus messor, predicans Evangelium Regni. Joannes virgo, imò Virginitatis insigne, pœdicitia titulus, castitatis Exemplum. Joannes Martyr, sed & Martyrum lumen: 3. Quia meruit ipsum Christum sui laudatorem: & non est aggerativum, sed fide summa credendum Elogium, Matth. II. Inter natos mulierum non surrexit Major Joannes Baptista. Denique ejus æstimationis sanctitas illa fuit, ut etiam post mortem resurrexisse, & in Christi persona vivere crederetur. Marc, 6.14.

Conclusio ab illatione totius, & subjuncta doctrina.

Magnus igitur de toto Joannes, & magnus coram Domino. Nos quales sumus nosmetipsos confite-

consulamur. Nemo est qui magnus haberi nolit, sed quantuscunque sit, nisi coram Domino sit magnus, magnus esse non potest. Trunci sunt, qui nos extollunt: dignitas, opes, scientia, qui postquam morte adempti fuerint, parvi & risu digni, nisi coram Domino simus magni, apparebimus. &c. &c.

MODUS XLIX.

A Benumeratione item, partium ducitur oratio, quando supponitur aliquid certum, & ad illud evincendum descenditur per divisionem singularium E. g. dicturus Dominica 22. Pentec. super illud, cujus hæc imago? assumeres pro fundamento illud Divi Ambrosii lib. 1. officiorum cap. 49. *Veniamus ad illam diem, & secundum imaginem æstimabimur: & inquisiturus, cujus imago, placitura esset in illo die, diceres, nec fore illam quam refert magnū genus, nec illam quæ commendet magnum robur, nec ullam aliam, qua homines sua opera formant. Restat ergo, ut sit illa imago, imago Dei, insita animabus nostris. Similiter ad illa verba. Amice, ad quid venisti? Dominica 19. Pent. dicturus de fine hominis: diceres non venisse nos in mundum ut vivamus, nec ut viventes bonis hujus vitæ fruamur. Igitur ut vitam æternam, Deo serviendo, promereamur.*

R 4

PRA-

In Festo S. Matthæi Apostoli.

*Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis,
& ego reficiam vos. Matth. II.*

Accessus & Propositio. Duo sunt præcipua omnium laborum solatia, finis & præmium, Hinc Div. Chryl. *Quis agonem suscipit, unde palmam non sperat?* Utrumque hodie, laborantibus Christus spondet, quemadmodum utrumque D. Matthæus adeptus. Felices quotquot laboratis, & onerati estis, si à Christo refici merebimini. Inquiramus Itaque, quis ille tandem sit? ne frustra operâ consumptâ, serò ingemiscamus.

Confirmatio, constans tali argumentatione, ex loco distributionis,

Nec labori communi mortalium, nec labori, pro fama, dignitate, memoriâ suscepto, neque multo magis labori, quo id agitur, ut desiderijs sæculi indulgeatur, hæc merces convenit. Ergo soli labori pro Deo, propriaque & proximorum salute exantlato.

Primus gradus ac veluti status laborum est communis, quo omnes ad vitæ sustentationem adstringimur, & de quo à Job. 5. dicitur: *Homo nascitur ad laborem* & quamvis in hoc quoque statu non desint ignavi, rationes tamen, quàm alibi sunt. Quis artificum studia, mercatorum curas, colonorum sudores, literatorum vigilias, curialium infom-
nia,

omnia, militum prælia aut ignoret, aut comprehen-
dat? Planè, *anni nostri, sicut aranea meditantur* Ps.
89. Gyramur, evisceramus, nullisq; laboribus par-
cimur. Cum autem quis opus suum maxime perfe-
cerit, cum laborem consummaverit Eccl. 5. *Sicut*
egressus est nudus, de utero matris suæ, sic revertetur
& nihil auferet secum de labore suo. Nihil, omnino
nihil. Ubi labor, ibi merces, Terræ laboratum est,
cum terras excesseris, qui debeat non erit: nisi for-
te apud Christum, ea ratione cælum lucrari te pos-
se putes, quâ, stipendium, à Magnate quodam in
Polonia, exterorum non nemo exegit. Hic enim
cum videret, annua stipendia, aliis solvi, ut sibi quo-
que pariter numerarentur petiit: cumque herus
interrogasset, quo merito id exigeret, respondit:
Ego hoc anno in aula tua versatus, diligenter ob-
servavi, quid in gratiam tuam præstare possem, ne-
que id aliter me consecuturum speravi, atque si ea
facerem, quæ tui agerent famuli. Hos ego cum vi-
derem, toto anno in tui gratiam comedentes & bi-
bentes, meam illis ut operam non segnis junxi, ita
eorum mercedem mihi quoque tribuendam non
dubius spero. Sed O boni! regnum cælorum, non
est cibus & esca de æternitate non luditur: sed ne-
que deberi potest, tantum præmium, vilibus terre-
nisque latoribus. Alter status laborum est, veluti
altior ac sublimior, in quo laboratur, non commu-
nibus vitæ præsidiiis, sed famæ, honoribus, dignita-
tibus, meritoria posteritatis, quod ipsum tanta
contentione agitur, ut suis laboribus, non illiben-
ter homines immoriantur: illudque Senecæ c. 20.

de brevit. vitæ ingeminent. *Turpis ille est, qui vivendo lassus, citius quam laborando, inter ipsa officia collapsus est.* Agendum opus, nunquam cessandum dum vita non cessat. Turrianum hic revocem, de quo idem ibidem? an Augustulum? de quo Baron. De Turriano sic habetur, quod post annum 90. vitæ, vocatione ab officiis accepta, componi se in lecto iusserit: & velut exanimem à circumstante familia plangi. Lugebat domus senectutem, quasi mortuum, nec finivit ante tristitiam, quàm laboribus officii, est restitutus. De Augustulo hæc accepimus, oraculo edictum acceperat, *Augusti veste tegeris.* Purpuram inde Imperatoriam designari ratus: eandem ambire cæpit, pulsus in exilium, spoliatus deinde bonis omnibus, à spe sua & antequam è Templo ad funus raptus, Augusti cujuspian (famuli gregarii nomen erat) veste obtectus sit. Quis quotidie Turrianos, nisi continua ambitione exerceantur, se deplorantes non videt, quis non novit Augustulos, per suprema vitæ pericula, honores dignitates prensantes. At durissimos labores, gravissima odia, æternas vigilias parati suscipere posteaquam somnum mortis dormiunt, nihil de tot tantisque rebus, nihil de laborum præmio: inveniunt. Nihil iterum ut primi nihil. *Exibit spiritus eorum, & revertetur in terram suam, in illa die peribunt omnes cogitationes eorum, Ps. 145.* Alexander Severus, fumo perimi jussisse, honorum mercatorē traditur in *Polit. Chok* hoc adjecto. *Fumo pereat, qui fumos vendit. Fumus omnino quidquid*

hono-

honorem dignitatem, posteritatem vocamus, fumus est, unde & Psaltes in hominum persona. Defecerūt, sicut fumus dies mei Ps 101. fumus cum glomeratur in aëre, saxū & petra, videtur, sed petra, & hoc hæc saxū nimis fluidum est, cito evanescit: sic honores & dignitates, grande aliquid præferunt, sed le vissimè dispereunt. Fumus, sursum tendit, & cum vix aliquid ignis rapuerit, plurimum crassæ secum defert materiæ: idem in ambitiosis patet, qui sursum conantur exiguaque nimium luce, sibi solis illustres, plurimum secum fumi & fætoris trahunt. Amat tamen, tam tenebrosus fumus amatur! & pro eo plurimum laboratur: sed labor totus inanis est: ac si solvitur, illo minuto constat. *Recepisti bona in vita tua* Luc. 16.

Tertius status laborum est, cum ideo suscipiuntur ne aliquid desit qua sæculi huius voluptatibus indulgeatur, de horum mercede non est quod agamus, cum ab eorum sociis ex inferno nuntiatum sit. Sap. 5 v. 7. *Lassati sumus in via iniquitatis & perditionis, & ambulavimus vias difficiles, viam autem Domini ignoravimus.* O dies laboris infelicitis! O tempora tanto malo transacta, ad quorum significationem Judithæ 13. *Omnes fatigati erant a vino* inde mors & cædes suprema. Restat igitur. Quartus status laborum, quo detinentur illi qui pro Deo propria, ac proximorum salute, animosè desudant, & corpore quidem terras incolunt, animo Cælos: & quidquid agunt, Christum semper respiciunt, Christo labores suos commendant. Hi sunt, qui in Patientia sua, possident animas suas,

& qui veniunt ex magna tribulatione, lotis vestimentis suis in sanguine Agni. Jud. 15. cum fessus Samson profligatis mille hostibus mandibula, orta ex labore siti conficeretur? *Aperuit Dominus Molarem Dentem, in Maxilla Asini, & egressæ sunt, ex eo aquæ, quibus haustis, refocillavit spiritum, & vires refecit;* En quibus Deus parat refocillationem, post laborem, Samsonibus pro Deo pugnantibus & ad se confugientibus sed & aliud Exemplum in Tobia habemus, de quo scriptura Tob. 2. *Contigit autem, ut quadam die fatigatus à sepultura, veniens in domum suam, jactasset se juxta parietem.* Quid deinde admirandis solatiis à Deo Domino recreatus, de quibus reliquum historiæ sacræ narrat. Hæc sperare debent qui in proximorum salutis cura, desudant: Deoque se in iis impendunt. Scribit id expertus D. Xaverius in Epistolis. *Tanta est vis solationum celestium, quæ Deus impertit his, qui in hac vinea laborant, ut si quod in hac vita est gaudium, hoc mihi unum videatur.* Verùm hæc prælibatio tantum gaudiorum illorum est, quæ permittuntur laborantibus pro Christo his verbis; *& ego reficiam vos.* Hoc enim tunc implebitur, cum laboribus exantillatis servi fideles, intraverint in gaudium Domini sui, & factus fuerit ipse, qui promittit, laborum merces, magna nimis unde & dicit, *ego reficiam, non per creaturas sed per me.* Videre id licet in exemplo S. Evangelistæ Matthæi, ad quod nos etiam, D. Chrysostus? remittit. homil. 75. in Matthæum inquit, *Monstra animam tuam egrotantem Paulo, accede Matthæum, ab ipsis diligenter*

ter audias, quid eum oportet facere, qui laborat propter spem. &c.

MODUS L.

ID, quod sub similitudine, metaphora, Allegoria Parabola, Evangelium aut scriptura tradit, exponitur sensu claro, atque probatur. Exempla tot esse possunt, quot penè leguntur Evangelia. In libertate autem cujusque erit unum aut aliquot sensus prosequi.

P R A X I S.

In communi Virginum.

Acceptis lampadibus non tulerunt oleum.

Matth. 25.

Accessus & Propositio. Et factum fatuarum virginum, & poenam cognoscimus, superest ut alienis periculis cauti reddamur, nec sinamus lampades nostras extinguere: quòd ut præstari commodè possit, discamus, quid sint lampades, sine oleo.

Confirmatio, per sensum Allegoriæ clarè redditum.

B. Nilus antiquissimum & sacratissimum Ecclesiæ decus lampadem sine oleo; vult haberi, conscientiam sine cultu: unde in parænesi ait; *Pro lucerna, utere in actionibus tuis conscientiâ: ea enim, & qua*

quæ in vita bona sunt actiones, & quæ mala, ostendens
 verissimè vir veritate & spiritu plenus. Lucerna
 conscientia est, neque aliud lumen clarius est, quo
 homo dirigi sine errore potest, quàm conscientia;
lucerna pedibus meis verbum tuum, & lumen semi-
tis meis inquit. Psal. 118. si id de verbo Dei, per le-
 gesejus significato intelligas, bene est; intelligi ta-
 men idem, optimè potest, de verbo illo, de quo is-
 dem Psal, *Audiam quid loquatur in me Dominus.*
 Psal. 84. nūquam silet, Dei monentis vox; intra
 nos. In sitam conscientiam habemus, quæ verita-
 tum infallibilis Magistra, Lux, & lumen mentium
 sit. Hujus interea luminis, dum à quibusdam nulla
 cura geritur, fit ut extinguatur; eveniatque consci-
 entia sine cultu, quod lampadi sine oleo. Venera-
 bilis Beda cap. 45. refert morem cereorum conse-
 crandorum in veteri Ecclesia fuisse; ut sacerdos, ce-
 reum porrigens pueris, his verbis uteretur. *Pueri,*
vestra vita cerea est. Adolescentibus conscientia tua
utere pro lucerna. Viris, in hunc modum, inflamma-
tum cor tuum ardeat, ut possis dicere anima mea in
manibus meis semper. Senibus videte senes, quanta
 vobis olei abundantia opus est, ut *lucerna vestra in æ-*
ternam ante divinam Majestatem ardeat. Notan-
 dus verborum ascensus, qui post traditam lampa-
 dem, ejus continuam præ oculis gestationem &
 olei provisionem commendat. Scilicet, ut con-
 scientia cultui continuo invigiletur, atque atten-
 datur. O quot sunt! quibus cum illa primum
 adeo clare præluxisset, ut minimos errores atque

ævos

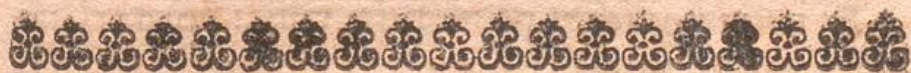
nævos ostenderet, tandem sensim sine sensu, voluntario neglectu eo sunt prolapsi ut per diem incurrant tenebras, Job. 5. Et quasi, in nocte sic palpitent: imò ut cum impiis in tenebris conticescant, & incircuitu illo Psal. 15. ambulent, quem explicans D. August. Confes. 6. his ingemiscit. *Va va anima mea, quæ speravit, si à te recessisset, se aliquid melius habituram: versa & reversa, ceu impiorum, (ceus impiorum circulum) & in tergum & in latera, & in ventrem, & dura sunt omnia justissimo Dei Judicio contingit, ut qui bona conscientia & lumine Dei usi, utrumque neglectu cultus & studiorum contempserunt: ferant sententiam, qualem tulit Pontifex ille, apud B. Damian. lib. 1. ep. 20. qui lampadio ante D. Petri sepulchrum appensa, sumptus subtraxit. Huic enim aliquando oranti, vir ætate gravis apparens, alapam impegit: à cuius ictu obiit, his alapæ adjectis: *Quia extinxisti lucernam meam, extinguam & ego lucernam tuam ante Deum.**

Sed & aliam lampadem sine oleo. Hugo Caren. in cap. 5. Matth. assignat, dum ait, *lucerna sine oleo, doctrina sine vita.* Doctrinam esse lucernam, totius Ecclesiæ consensus fatetur, cum indoctorum festis populo prælegit. *Vos estis lux mundi.* Ratio quoque palam evincit, cum sapientiâ & doctrinâ mens dirigatur, quemadmodum luce,

luce, oculi, & corpus reguntur. Non semper tran-
 quillo utimur, nec sole semper sereno, & phæbo
 nubila succedunt, & diebus noctes. Accende lu-
 cernam, consule rationem & sapientiam, & utrum-
 que securus vinces. At doctrina, sine vita, lucerna
 sine oleo. Lampadi quispiam deficienti, tu doctri-
 næ, malis moribus corruptæ, adscripseris, *plus fa-*
toris quam luminis. Quis dicat rectè luxisse, qui fi-
 nem suum ignorantes aberraverunt à via iustitiæ,
 & queri Is. 59. auditi. *Expectavimus iudicium, &*
non est: Salutem, & elongata est à nobis. An non lam-
 pas fatua? Sapientia sine vita, Doctorum Bon-
 nienſium, qui grandi numero damnati, in Fride-
 rico religioso comparuere. Spec. Mag. Exem. An
 non lampas fatua? Hugo Episcopus, scientia mi-
 raculosè donatus, & dum infelicem ludum impiæ
 vitæ diu luderet, ad inferos abreptus, Ibid. An non
 lampas fatua Doctor Parisiensis, qui iusto Dei ju-
 dicio se condemnatum palam est professus, in vita
 S. Brun. An non lampas fatua? Concionator Do-
 ctissimus, qui ignea in Averno Cathedra præſſus,
 os omnibus damnatis conculcandum porrigebat.
 Clausa est his janua nec à Deo cogniti, quia lam-
 pades eorum, sine oleo, vitæ bonæ, extinctæ. Veris-
 sime P. Nazian. Oratione de grandine. *Sapientia*
prima, est vita laudabilis, Deoq; expiata, seu purgata.
Non is qui in verbis sapit mihi sapiens est, sed ille, qui
paucæ de virtute sequitur, multa verò ostendit operi-
bis: fidemque sermonis, per vitæ roborat actionem,
longè mihi est præstabilior, formæ pulchritudo, quæ
conspici potest, quam quæ sermonis pingitur industria.

nec

nec non diuitia, quæ manibus continentur, quam
 quæ effinguntur somnio sapiamus, sed vita quoque
 & exemplo, Intellectus enim bonus, omnibus facien-
 tibus eum Pscl. 110. Cæterum pergit. Augu. in
 Confes. Pereant hæc omnia, dimittamus, vana & in-
 ania: conferamus nos ad solam inquisitionem verita-
 tis. Vita hæc misera est, mors incerta, si subito obre-
 pat quomodo exhibimus? Præcesserat, quod his sub-
 jungo. Depurentur tempora, distribuantur hora pro
 salute animæ.

MODVS LI.

R Ei sub similitudine in Evangelio vel scripturâ
 propositæ, proprietates assumuntur, ac seor-
 tim, significato applicantur. E. gr. Dominica Se-
 ptuag. sub similitudine operariorum ad vineam
 vocatorum, diceret. Fideles ad Ecclesiam vocatos
 intelligi tum de eorum officio per expensas labo-
 rantium in vinea proprietates, agerēs: quales sunt,
 Plantare, Purgare, Eradicare, Torcular premere,
 quæ omnes, Christianæ institutioni essent appli-
 candæ.

PRÆXIS.

Dominica VIII. à Pentecost.

*Laudauit Dominus villicum iniquitatis quod præ-
 denter fecisset. Luc. 16.*

S

Acces-

Accessus & Propositio. Cum ea villici iniqui prudentia hodie memoretur, quæ & laudem Domini meruit, & cæteris notam inussit, *Auditur enim. Filii hujus sæculi, prudentiores sunt filiis lucis, in generatione sua, æquum est, ut in quo illa eluxerit, diligenter pensemus: quatenus, à vituperio insipientum coram æquissimo iudice liberemur.*

Confirmatio, per proprietates, prudentiæ villici, ad nos relatas.

Et prima quidem prudentiæ villici, proprietas est cogitatio, agnito recipiendæ villicationis, periculo, de ordinando statu suo in futurum suscepta. Quid inquit, faciam? Quia Dominus meus, aufert à me villicationem. Præsentissimum imminenti-um malorum, aut præsidium, aut levamen, Quid faciam? Non est sapientis, dicere non putabam: quod in re quavis verum est, in re salutis æternæ verissimum. Dormitantibus sponsis vox audita. Ecce sponsus venit, dormientibus etiam hominibus, inimicis homo superseminavit Zizania. Tam faciles miseri ad somnum sumus, tamque negligentes futurorum, ut merito, Chrysol. Illud Serm. 39. usurpare liceat. Hospes in domo est, morbus, pericula, mors, eternitas, & tu dormis? Quid faciunt qui se non in cubili, sed in ipso collocant sepulchro, qui se non somno, sed morti tradunt? Rex Chaldaus Balthasar, in medio convivio scribentem dexteram, in pariete vidit, quæ illius pericula denotaret.

Ha-

Habuit ejus rei interpretem fidissimum Danielem, neque tamen quidquam ad vitanda pericula, egisse legitur. Idem Dario Nabuchodonozorique evenit, His plurimi similes. Quanquam innume- ris vocibus, ac exemplis de imminentibus malis, moneantur: in utramque aurem dormiunt. Quo- tus est, qui secum sedulo agat, mors imminet cer- ta, quid faciam? Hora ejus incerta, quid faciam. Reddenda ratio villicationis, quid faciam? sub- eunda sententia judiciis, quid faciam? à mo- mento pendet aeternitas. Quid faciam? Longe quam aliter David Psalm. 76. *Cogitavi dies anti- quos, & annos aeternos in mente habui.* Longe ali- ter, & Ethicus Seneca epist. 102. ad Lucol. *Juva- de aeternitate animarum quarere.* Credebam enim facile, opinionibus magnorum virorum, dabam me- heu tanta, jam eram fastidio mihi, jam reliquias eta- tis infracta contemnebam, in immensum illud tem- pus & in possessionem omnis aevi transiturus. Heu si in his quoque filii saeculi, prudentiores sunt filiis lucis? *Secunda Prudentiae villici proprietates.* Quia mature periculis suis providit. Ad primas scili- cet minas, cum nondum, domino, rationum mo- nimenta in manus tradisset; convocatis debi- toribus, *Quantum, inquit debes Domino meo &c.* Quam procul illi ab hac prudentia? qui omnia in ulterius differunt, nec maturè rebus consulant.

Una pene ætate vixerunt, autore Flori. Reim. Christi-
 tiernus, Rex Daniæ, & Augustus Poloniæ, quo-
 rum alter vulgi sensu, Rex hesternus, craftinus al-
 ter; dicebatur. Nimum quam multi hesterni, crafti-
 niq; homines, qui quod agendum est, aut in serum
 differunt, aut actores se fuisse antea profitentur, si
 agendum occurrisset. Qui propositum statim ur-
 geant, qui pericula se eludere non posse credant:
 qui voci scripturæ monentis 94. Psal. *Hodie si vo-
 cem ejus audieritis, nolite obdurare corda vestra at-
 tendant, paucissimi.* Tum solum hodierni esse
 amant, cum acclamatur, diabolico, ut ait D. Bona-
 vent. in 2. Sap. invitatorio. *Venite fruamur bonis.*
 Refert D. Damia. Epist. ad B. Dominicum Loricatum,
 usitatum id Dei voluntate, Vesuvio: quod
 quando aliquis dives reprobus, in vicinia morie-
 batur, flammæ ingentes fundere consuevisset. Ac-
 cidit igitur ut Abbati Desiderio inter ejusmodi in-
 cendia, apparerent aliquando dæmones, materiam
 multimodam, igni fovendo aptam colligentes: &
 in Vesuvium congerentes fassi etiam sunt, qui es-
 sent; & cui incendia pararent præstolamur, inquie-
 bant, Principem Capuæ Pandulphum, & Joannem
 Magistrum Militiæ Neapolitanæ. Misso nuncio
 compertum Principem dictum, illo tempore mor-
 tuum. Joannes autem Magister ab Abbate admo-
 nitus. *Nunc, respondit, obviam ibo Imperatori*
(Otho II. erat) porrò, post ejus adventum, spondeo
me seculum deserturum. Heu hominem in tantis
 periculis nimum incautum! ideoque perditum
 nam

nam ante Imperatoris adventum, cum 15. dies vix supervixisset, misere est extinctus. Idem memorat, Salernitanum Principem, cum vidisset Vesuvium exundantem, edixisse. *Sceleratum aliquem divitem, in proximo procul dubio moriturum, & ad infernum descensurum.* Dixit, nec sibi cavit, eademque nocte in scelere à morte interceptus. Vix ullus est, vix est in inferno, cui non hæc imprudentia nocuerit. Periculis maturè non occurrisse, quibus occurrens iniquitatis villicus, laudem meruit domini.

Tertia proprietas prudentiæ villici laudatæ est quia ad evadendum malum, quod metuebat; media quàm aptissima quæsit, deliberavit enim secum, an egestatem imminentem laboribus pellere posset, aut mendicationes & postquam conclusisset. *Fodere non valeo, mendicare erubesco,* tum verò id quod sibi uni unicè proficuū videbatur, eliget scio quid faciam &c. Daniel. c. 4. posteaquam Daniel Nebuchodonozeri interpretatus fuisset somnium, de arbore succisa, subdidit protinus. *Quamobrem Rex consilium meum placeat tibi, & peccata tua elemosynis redime, & iniquitates tuas misericordiis pauperum* Gen. 40. posteaquam Joseph famem imminentem Pharaoni prædixisset subdit pariter. *Nunc ergo provideat Rex, virum sapientem & industrium &c.* scilicet veræ prudentiæ certissima lex est, sine proposito, media ad eum consequendum apta prosequi. Quis navigat sine remo? quis bella gerit sine gladio? quis messem sperat sine semine? quis

botros, sine cultu? In omni naturæ opere prudentes, in salutis causa maximè stulti sumus: & cum finem nos intendere profiteamur, media aut deserimus, aut neglectim, & fortuita amplectimur. Quod medium certius naufrago, quam tabula? tabula pænitiētia est quā fugimus: quod vulnere, quā medicina? Medicina emendatio est, quam non curamus, quod ruituro jamjam parieti, propinquo, quā recessus? ruina ruinarum, mundus est, quem amplectimur. Huic socius, illi domus, officium, alteri causa ruinæ est. Clamat igitur Cyprian. lib. de spec. *Qui sponte corruit, quid faciet, si fuerit impulsus?* Monet rursus idem lib. de singular. Clericor. *Nunquam securus, cum Thesauro, latro tenetur inclusus: nec intra unam caveam habitans cum lupo tutus est agnus: ipse se voluit superari, qui hostem proprium in suas portas induxit.* Neque tamen his movemur, aut media periculorum evadendorum arripimus. Illa vero hac in parte stultitia maxima videtur, maximamque orbis partem occupavit, quod cum omnes ad beatam æternitatem se tendere velle dicant, & ad eandem, viæ sint diversissimæ, adeoque, alius alteri istatus ad id proficiuus aut nocivus sit turbatissimo ordine in vitæ pericula ruimus, aut parentum conditionem, aut fortunæ aspirantis ventos secuti, rarissimèque omnino cogitamus, an hac vel illa via æternitatem attingere possimus: atque ita mediis ad beatum finem obtinendum conformibus omis-
sis, ipsa beatitudine excidimus. Heu utinam vel
hic

hic sapiamus ! Ubi una electione statûs, felix, aut
infortunata eligitur æternitas.

MODUS LII.

A Notatione seu Ethymologia nominis, quan-
do scilicet origine nominis deducta, probe-
tur id nominis rei convenire, vel non conve-
nire. E. g. si in festo SS. Apostolorum Petri & Pau-
li. D. Petrum esse veram solidamque petram pro-
bes. 1. quod fundatam super se Ecclesiam susti-
neat firmissimè. 2. quod adversariorum impetus
retundat robustissimè, 3. quod quanquam cun-
ctis emineat altissimè, radices tamen in terra per
humilitatem agat robustissimas. Unde & D. Pe-
trus capite ad terram verso, crucifigi voluit.

Ad Notationem, revocanda Anagrammata no-
minum, quæ dum sint gravia. convenientem orato-
ri sacro dabunt materiã. E. g. in Festo S. Casimiri
M. D. L. Patroni, posset nomen ejus anagramma-
ticè explicari. Casimirus *sum ac Iris* quod aptè il-
li applicaveris, sive quod schismate sublato pacis
inter Deum & Lithvaniã signum dici possit, unde
& in Polonico idiomate nomen ejus olim pronun-
tiabatur *Kazemirus* quod, autorẽ pacis significat,
sive quod, ut Iris à sole ita ille à SS. Eucharistia, quã

ponè noctes exigebat lumen mutuabat: sive quod
 Candor iridis ejus punctum viror virginitatem,
 rubor, mortem amare castitatis electam denotat.
 Rursus Casimirus *Casus miri* anagrammaticè reddi-
 tur. O quot miri casus in Casimiro! jacent re-
 gna contempta infra pedes, & vita infra virtutem,
 Unde illud.

*Sponte cadis, sed amore cadis Casimire pudoris,
 Mirus te Christo mirificante cadis.*

Sic & Ignatius, dicitur ignis natus, ad illuminan-
 dos homines ad accendendos frigidos, ad exuren-
 da vitia.

Modus promovendi Orationem à Notatio-
 ne sive sit illa una, sive plures, idem tenendus, qui
 præscriptus est, de Definitione,

P R A X I S.

In prædicto Festo S. Casimiri Patroni
 M. D. Lithvania.

Casimirus,
 Anagramma,
 Mirus Isaac.

*Beati servi illi, quos cum venerit Dominus inve-
 nient vigilantes. Luc. 12.*

Accessus & Propositio. Nomina à Deo ad signi-
 ficandas virtutes SS. imponi, tum Abrahami,
 & D. Petri exemplo, tum aliorum multorum patet.
 Inter hos ego numeraverim D. Casimirum M. D.
 L. Patronum. Quid ita? urgent cum alia signifi-
 ca

ta ejus nominis virtutibus D. Juvenis significandis cognata, tum id, quod Casimirus, vocibus paululum mutatis reddatur *Isac Mirus*. Mirus Isac Casimirus, quia pariter ac ille, à prima etate virtuti addictissimus, Mirus Isac Casimirus, quia pariter ac ille, divinorum contemplator deditissimus: Mirus Isac Casimirus quia pariter ac ille, divinis legibus obedientissimus: illud tamen præ ceteris, Casimirum facit Isaacum Mirum, quod sicut Isaac sub gladio parentis constitutus, fieri voluit victima, DEO gratissima. Ita D. Casimirus, Isaac nobis mirus, vixit ceciditque victima, ejusdem Majestati devotissima. Huic tanto operi pensitando, nunc insistam, & cum D. Casimirum, factum esse victimam Dei, eamque miram demonstravero, abundè id quoque patebit, quod is fuerit Isac mirus, & quod cum Dominus, invenerit vigilantem.

Confirmatio, D. Casimirus fuit victima DEO sacra, eaque mira, in sui devotione & immolatione. Igitur fuit
Isac mirus.

D. Casimirus victima Deo sacra: notum illud D. Isid. Pelus. lib. 3. ep. 75. *Pulcherrima victima est pia mentem & castam carnem habere.* Duo hæc sunt, quæ hominem constituunt, & duo sunt, quæ sanctè culta, eundem Deo consecrant Psal. 4. *Sacrificate sacrificium iustitie.* Quid iustius, quam ut ei te des, à quo te accepisti? quid sanctius, quam ut totundes, quod accepisti? Hoc vero est mens pia, & corpus castum. Hæc sunt
S § primi-

primitiæ hominis, DE O caræ, hoc par turturum
 aut columbarum, à matribus post partum offerri
 præceptum, sed & ab ipsis nobis offerendum; at-
 que à D. Casimiro, promptissimo animo oblatum.
 Cum, ideo è communi vulgo exemptus, & Regio
 sanguine ortus, videri potest, ut Principatibus, &
 Regnis se manciparet: Deo prius sacrari voluit
 cujus Majestati animo addicto, corpus quoque ca-
 stitatis inviolabili amore Regius Princeps sacra-
 vit: ut quantus quantus viveret, ac quantus quan-
 tus occideret, victima Deo viveret, occideretque.
 Sed neque qualiscunque victima, verùm mira in
 sui devotione, mira & in immolatione, ut quàm
 excellentissima ratione, *Casimirus, fieret Isaac mirus*,
 Mira igitur hæc victima in sui devotione, quod ut
 pateat, revocandum est, quod cap. Gen. 22. habe-
 tur, Dominum scilicet tentasse Abraham, cum di-
 ceret. *Tolle, filium tuum unigenitum, quem diligis*
Isaac: & vade in terram visionis, atq; ibi offeres eum
in holocaustum. Quibus verbis contineri præce-
 ptum, Abrahamum ad immolationem filii obli-
 gans, autores consentiunt. Grande sanè præce-
 ptum, grandis obedientia Abrahami, grandis &
 Isaac, qui ita voluntatem Dei à parente cognitam
 sit veneratus; ut mortem, ad ejus placitum libens
 elegerit, & illi se devoverit. Nihil minus in D.
 Casimiro cogitandum, illud autem, utpote in Isaac
 miro magis quoque admirandum: quod nulla le-
 ge, nullo præcepto arctatus, ad mortem pro DEI
 placito subeundam se devoverit; virginitatis glo-
 riam,

riam: Christo intemeratam oblaturus. Certè si mors ea de causa suscepta defuisset: vita ipsa, castè atque intemeratè exacta mors haberi debuisset, & Casimirum victimam miram, mirumque Isaacum effecisset. Hoc significavit ante Paulus, cum Romanos cap. 12. obsecraret. *Obsecro vos, ut exhibeatis corpora vestra hostiam viventem sanctam, Deo placentem.* Hoc denuntiavit Magnus Tertullianus lib. de velan. Virginib. cum virginitatem definivit. *Virginitas est curarum silentium, pars carnis, virtutum Principatus, naturæ obliuio.* Religiosus vir diu eremum (in V. V. Patrum) incoluerat, cum ejus germanus auxilii sæcularis egens, Eremitam adiit, ut sibi prodesset rogaturus. Respondit ille, pergeret ad 3. fratrem: quem, cum alter defunctum paucos ante annos nunciasset. Atque ego, inquit, à tot annis, quot à mundo secessi mortuus sum. B. quoque Basilus apud Nazian: in ejus laudem: cum iudex tormenta minitaretur. *Quid agere; inquit, tormenta queant, cum corpus desit?* Hostales viros nemo non sacras Deo victimas dixerit. Talis certè apud Deum haberi speravit August. de utilitate jejunii, cum dixit *Excrucio me, ut ille parcat, do de me penas ut ille subveniat; ut placeam oculis ejus, & delectem suauitatem ejus, Nam & victima excrucietur, ut in aram imponatur.* Jungamus hic, Isaac mirum. D. Casimirum. An non hîc, dum virgo vivit vivus moritur, dum vivus moritur vivus sit victima, eaque

eaque mira: sive quod tam facilè spontanea, sive
 tam prompte, Deo devota. Nondum strinxit mors
 gladium, sed jam transfixit victimam felicem, vir-
 ginitatis martyrium; nondum concidit corpus, sed
 jam jacet corporis indulgentia; nondum suble-
 cti vigor, sed jam præcisa sentiendi licentia;
 nondum transactum hostiæ caput, sed jam trunca
 in innocente voluptas: nondum divisus, à confor-
 tio corporis animus, sed jam separatus ab illecebris
 mundi, spiritus. Vivit, & mortuus est, sensit, & sen-
 su caret. Regnis præest, & in supremæ majestatis
 cultum, Deo, Regi, occidua victima adsternitur.
 O Casimirum, Isaac mirum! o miram victimam!
 atque dignam, quæ ipsa, sit *victima & altare* quem-
 admodum D. Hieronymus virginem ep. 8. ad De-
 metrium appellat, At non desunt aliæ quoque aræ,
 ad quas hanc victimam mirus hic Isaac devo-
 veat. Quid enim aliud agat, illa pietas, qua
 noctes perpetuas, ante templum D. Stanislao
 Vilmæ sacrum, exigit? quid illa, quâ sacerdo-
 tibus litantibus prociduus in terra, Princeps adest?
 quid, quâ templa ignoto hominibus habita, & non
 rarò suis quoque satellitibus contempto, venera-
 tur? Virginitati hæc sacra litantur, Casimirus Deo
 victima occumbit, sed parum hæc sunt Casimiro.
 Cum vivens factus sit Deo victima, moriens quo-
 que victima cadere cupit, adeoque ut virginitatem
 semel devotam, integram conservet, cum medico-
 rum sententia & consilio vivere non virgo posset,
 mori virgo mavult. O Casimirum, nimium ite-
 rum Isaac mirum! O admirandum vitæ contem-
 ptorem!

prorem! O triumphatorem mortis prædicandum! delectet spectaculum morientis, quibus probetur exemplum viventis: jacet Regius adolescens, Principe insignis purpura, ponè illum sceptrum & diadema, sanguinis, & successionis insignia. Turba frequens aulicorum, consanguineorum, amicorum circumstat, parens senio mæstus, lacrymis cara colla rigat, omnes suam felicitatem, suum decus in ejus vita situm, supplices profitentur. Ætas, alia parte immatura, Regum opulentia, Princeps libertas, illecebræ voluptatum; comitatum, & suffragia hominum augent; unum rogant, unum suadent vivere velit, proposito cedat. Quid hic agat, fortissimorum unusquisque, quò se vertat discat à Casimiro, si à virtute non didicit, *Malle mori, quam fadari.* Maluit enim verò ille; & vitæ defectu, amore virtutis suscepto, obiit. Videte ut hic gloria D. Casimiri assurgit, ut & Isaac vera mortis immortalitate, & mirus Isaac suspici debet. Gen. 22. posteaquam gladio subductus est Isaacus, dicit Dominus ad Abraham. *Quia fecisti hanc rem, & non pepercisti, filio tuo unigenito propter me benedicam tibi.* Verrissime Theophil. *Liberalis munerum nostrorum est acceptor Deus: cui desideria usq; adeò accepta sunt, ut pro opere libenter acceptet.* Et Nazian. Oratione de Laud. Basil. *Magnus Abraham es Patriarcha, & novæ victimæ mactator.* Est tamen suum quoque operi pretium, est morti non solum nolitæ sed & obitæ. Unde Psalm 125. *Pretiosa in conspectu Domini, mors sanctorum ejus.* Magnus Abraham novæ victimæ mactator, magnus Isaac novæ victimæ susce-

fufceptor; Magnus & Ifaac, ac inde Ifaac mirus.
 Cafimirus ipfe, difficillimæ mortis pro Deo fufce-
 ptæ nova victima, novum facrificium, holocau-
 ftum. Non dixerim in hac Ifaaci mori volentis, &
 Cafimiri morientis comparatione quod Zeno ve-
 ron. Ser. I. de Abrahamo, noctu confurgente, ad
 immolandum, dixit. *Facile eft incefiffe scandamus
 montem, jungamus ligna, exeat gladius: illud tamen
 meritò revoco, quod apud D. Paulum 2. ad Co-
 rinth. 4. lego. Ut fublimitas fit virtutis Dei, & non
 ex nobis quæ illa? Si forte tribulationem patimus.
 fed non anguftiamur; aporiamur, fed non defti-
 tuimur, dejicimur fed non perimus.* Scili-
 cet, non humanarum virium eft, in tot difficul-
 tatibus operum heroicorum, illas timere, trium-
 phare: fed virtutis Dei fublimitas, & ut Græca ha-
 bent *Hyperbole virtutis Dei*. Hæc Hyperbole igi-
 tur, hæc fublimitas in D. operata Cafimiro, cum
 tam liberis victima caftitatis caderet. *Cafimirus
 Ifaac Mirus*. Contemplatus Abrahæ & Ifaaci holo-
 cauftu zeno, qui fupra, lib. de patientia exclamavit.
*O novum fpectaculum! ac verè Deo dignum, in quo
 finire difficile eft utrum fit patientior victima, an fa-
 cerdos? non percufforis, non percutiendi claudicat co-
 lor, non membra tremore vibrantur, non demiffi, non
 torvi funt oculi. Nemo rogat, nemo trepidat, nemo fe
 excufat, nemo turbatur, nè verè fit parricidium. Ille
 erexit gladium, ifte cervicem fub tanto, non dico hu-
 manitatis, fed nature metu, lati funt, medius fupet
 gladius, nullo impedimento fuffenfus. Quid obfecro
 in fpectaculo immolati Cafimiri, dicemus! An non
 hoc quoque novum, & Deo dignum fpectaculum?*
 sub

sub paterna manu Isaac, sub mortis ictu, Casimirus spectatur. Non quæritur verò, patientior sit victima an sacerdos? quia ipse victima & sacerdos: Inde tamen, non percussoris, non percutiendi claudicat color, suam, contra se, non manum, sed virtutem armat, non membra tremore vibrantur, non demissi non torvi sunt oculi. Atrogat Pater, trepidat curia, turbatur Regnum, nè verè sit parricidium. Gloriæ ista materies, non imminutio est: dum Casimirus, sub totius naturæ metu solus lætus est, dum in tantis casibus, gaudet: & se Dominum promeruisse, quod item, Zeno dicit, triumphat. Quærit, Basil. Selen, orat. 7. quid sit, quod Abrahâ immolaturus filium, id secreti, Saræ uxori non prodiderit, & respondet. *Facinus tam audax, Saram celat, neq; ad matrem affert mandata. Quamobrem? amans Dei est, at ingenium ejus vereor. Intueor matris in Deum pro pensionem, ac metuo affectum in liberos. Dei amans est mulier? at mater est. Mulieres, naturæ impotentiâ devictæ, res importuna. Vereor ne lacrimis sacra fœdet, ne puero complorato injuriam imperanti arroget: ne vultu confuso, sacra dissiciat, Deoq; vim afferat: nè mente infracta, rei tam stupendæ, gratiâ spoliet.* Cessêre hæc omnia pericula Casimiro, cessêre Isaacovo, ac miro, nihil lachrymæ parentis, nihil dolor, nihil gemitus innumerorum in fortissimum pectus valuit. Non celata victimæ necessitas, sed sponte suscepta: non imminuta, innumeris artibus devotio sed accensa sanctitas: manus quoq; ejus ligatæ non sunt. Invisus mundo, carni vitæ morti, suapte ac constantissimè Deo se obtulit victimam, Casimirus. *Isac mirus.*

MO-

MODUS LIII.

Formari solet Propositio in terminis ita oppositis ut primo aspectu repugnantia, aut contraria proponi videantur, quæ deinde explanata & probata totam constituent orationem, E. g. Dominica Septuag. ad illa verba. *Quid statis otiosi?* proponi posset, Dari negotia otiosa, & otia negotiosa Dominica VI. Epiphan. de grano sinapis. Cælum esse maximum & minimum vel amarulentum & dulce. Dominica XX. à Pent. nisi signa videritis Oculos verissimos esse testes, & falsissimos veri enim sunt in humanis, falsi in Divinis rebus.

P R A X I S.

Dominica IV. Quadragesimæ

Colligite fragmenta. Joan, 6.

Accessus & Propositio Nemo est, qui non merito miretur, hanc tam mirabilem panum multiplicationem, quæ non modò satiavit, quinque panibus, totidem millia hominum: verum etiam insuper 12. Cophinos fragmentis implevit de quibus Christus *colligite fragmenta.* Huic miraculo par sed usu minus D. August. agnoscit pasci tot seculis, de paucis granis totum orbem. Simile & aliud notare possumus quod est, dari majus quæ cum libera

liberalissimè multa dent, dando rem, augeant. & dari alias manus, quæ cum studiosissimè bona congregent, illa dissipant. De utraque manu loquemur.

Confirmatio, per explicationem, quæ manus dando habeat, & quæ colligendo dissipet.

Manus quæ impendendo liberaliter retinet ac auget, est manus eleemosinaria Eccl. 17. *Eleemofina viri, quasi signaculum cum ipso, & gratiam hominis, quasi pupillam conservabit.* Non perit quod in Eleemosinas datur, sed à Deo mirâ conservatur diligentia, quasi pupilla; nec alio transisse videri debet, sed est cum homine, quasi signaculum illius hominis, aut ut alii *quasi sigillum* ex quo noscatur homo talis à Deo aut denique ut rursus alii habent, *quasi sacculus cum ipso*, in quo utique optimè res servantur. Scitum de Tiberio Christiano Imperatore, qui sollicitæ de continuis eleemosinis uxori solitus erat respondere. *Deus providebit*, quemadmodum scilicet ille, aurea cruce insignitum, sub marmore invenerit thesaurum, cui inscripta fuisse illa verba. *In paupere aurum, in corde secretum, in Deo vitam tuam credito.* Lego apud Neot. in Joan. Causa propter quam multiplicati sunt hodie panes, & quamvis distributi superfuerunt, princeps est, manus divinæ attactus de qua Hier. in cap. 14. Matth. *frangente Domino, seminarium fit ciborum.* Hac manu sacrantur omnia, quæ in eleemosinam dantur. Vir enim eleemosinarius, vir Deo plenus est, adeoque manu Dei utens, de

T

qua

qua psaltes 144. *Aperis manum tuam, & imple omne animal benedictione* D. August. Serm. 231. de tempore, ut id evincat, hac ratione à contrario utitur. *Qui tales sunt, (id est parci,) pauperi eleemosinam petenti dicunt, vade, vade in ante, & dabit tibi Deus & utiq³ dum ambulaverit, homo ei daturus est. Quid est ergo quod dicit, vade in ante & dabit tibi Deus, nisi vade ad illum hominem, qui habet Deum, quia daturus est Deus.* En ut quod homo dare videtur, dat Deus! unde data illa de manu Dei provenientia, conservari ac augeri convenientissimum. Sed ne hæc mystica cuiquam videantur, audiat editum. Proverb. 3. *Honora Dominum de tua substantia, & implebuntur horrea tua saturitate, & vino, torcularia tua redundabunt.* Audiat Nazian. orat. de Basil. dicentem, Eleemosinam esse pietatis *promptuarium, commune locupletum ærarium.* Locupletum dicit, & non pauperum, ut norint non solum pauperes, unde sperare possint opes: sed & divites, ubi servare illas valeant. *Date, & dabitur vobis* dicit Christus, quod nobili exemplo confirmatum, (narrat speculum Exem.) in monasterio virorum religiosorum quos abundè alebat pietas opulentorum, dum illi quoque succurrerent necessitatibus aliorum pauperum. Accidit igitur ut non nemo Abbatum, natura & vitio parcior, consueram pauperum portionem subtraheret. Minui indè, redditus conventus, atque ad summam egestatem redigi: dum pauper ignotus portæ accedens, eleemosinam olim consuetam peteret. Cui respondens portæ custos. *Alia, mi frater, nunc status nostri conditio,*

dirio, quam ut aliquid concedere possimus. Nos quoque nostra conficit egestas. Tum peregrinus, huius vero rei quæ putas causa? ignotam sibi respondit religiosus. Igitur ego pandam, pergit peregrinus, & hæc est. Duo fratres hoc olim incoluere monasterium. Alteri nomen, *date*. Alteri, *dabitur vobis* illum vos, per vestram in pauperes tenacitatem claustro exclusistis, hic, Dei voluntate, abeuntem fratrem, secutus est. Revocate igitur *date*, & veniet *dabitur vobis*, quod mox mutatis paupertatis legibus, ille expertus est conventus, experieturque quisquis Dei causam munificus esse voluerit.

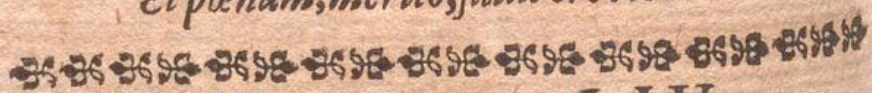
Manus, quæ studiosè bona congregando ea perdit.

Est manus, quæ bona iniquè contra Dei vetitum congregat, sive id fiat per avaritiam, sive per iniustitiam. Primum & secundum diserte edisserit Psalm. 36. *Mutnabitur peccator, & non soluet: justus autem miseretur & tribuet.* De posteriore Job. 20. *Divitas quas devoravit evomet, & de ventre illius extrahet illas Deus.* Verè, avorum & inistorum, sepulchrum patens est guttur, de quibus Psalm. 61. *Dilexisti omnia verba precipitationis.* Hebræa legunt *Devorationis*, sed nec hoc sepulchro condente malè parta quin illa extrahat Deus. Leo rugiens, princeps impius, super pauperem Job. 28. Quis hunc? aut quis huic similem Leonem non expauescat nihilominus, breve tempus est dum audiatur, quid Psalm. 33. ait. *Devites eguerunt. Leones esurierunt.* Unde Idem Job rursus cap. 27. *Si comparaverit quasi terram argentum, & sicut lutum preparaverit vesti-*

menta, preparabit quidem; sed iustus vestietur illis, & argentum innocens dividet, edificavit sicut tinea domum suam. Benè sicut tinea, quæ domum suam perdit & corrodit, dum præparare videtur: quoque & D. Nazian. annotans orat. 9. ad Julian. Ne ex aliorum egestate opes nostras comparare sustineamus: neque cum aliorum lacrymis misceamus, à quibus tanquam à rubigine tineaque consumentur, Osee 8. In araneorum telas, erit vitulus Samarie, quia ventum seminabunt, & turbinem metent: culmus stans non est in eo, germen non faciet farinam, quod & si ferent, alieni comedent eam. Mirum est, vitulum in araneorum telis herære posse, sed id Deus facit, dum insolentes, & de alieno pingues, in suis laboribus iniquis, supra quos ut aranæ eviscerantur, capit: ut fructum eorum non percipiant & cum multitudo vanasque spes, tanquam ventos seminaverint, ac turbinem & afflictionem pauperum messuerint, lucrentur nihil, perdant speratum fructum, opes divitias Insuper.

In prolem dilata ruunt perjuria (& cætera scelera) Patris.

Et poenam, merito, filius ore bibit. Claud.

MODUS LIV.

PErcepto sensu thematis inquiritur, qui sint sensus hominum vero illi sensui Divino contrarii, aut disparati: aut denique quacunque ratione oppositi. Collectis deinde his sensibus, verbain super aut sententiæ, oppositæ sensui scripturæ, tanquam
ab

ab adversantibus prolatae formantur. Inde ad eorum examen, & reputationem quae tota diffunditur oratione descenditur. E. g. Dominica 5. post Pascha. *Si quid petieritis Patrem in nomine meo dabit vobis*, potest procedi sic. Et magna, & certa Christus promittit, nec tamen satis fidem invenit. sunt enim qui voce, & vitam clament. *Non petam & non tentabo*. Sunt qui censeant. *Petam, impetrabo sed non omnia*. Cum his agam & ex iis vos quid sentire debeatis intelligetis. Similiter Dominica Passionis super illud Thema. *Quis ex vobis arguet me de peccato*, quo significatur à nemine posse opera Dei argui, potest procedi sic. Nemo erat apud Iudaeos, qui innocentiae Christi certissime, aliquid obiceret, & inveniuntur apud Christianos qui iustitiam DEI exagitant. Quærat enim hodie, quod tum quæsit CHRISTUS, & respondebit, Calvinus. *Ego*. Respondebunt Pusillanimes. *Ego*. Respondebunt, & scandalizati. *Ego*. Quia scilicet, Calvinus facit DEUM Autorem peccati. Pusillanimes in eundem rejiciunt, quod ad meliorem frugem non resurgant. Scandalizati, toties inquirunt, quare properatur impius? O monstra audaciae, & sententiarum! stemus contra illa pro Deo, & jam expugnemus &c.

PRAXIS.

Dominica IV. à Paschate.

Vado ad eum qui misit me. Joan. 16.

Accessus & Propositio. Hic est finis omnium, ut ad eum perveniamus, à quo in hanc vitam

T 3

missi

missi atque editi sumus, DEUM: hoc etiam studium debet esse omnium, ut ad eum continuo pergamus, dicamusque omnium voce actionum. *Vado ad eum qui misit*, sed o quam diversus multorum sermo! sunt, qui, ut in magnis itineribus solet, quiescant; sunt qui ab oriente ad occidentem pergant; sunt, qui exercent & divagentur; atque cum una vox, esse debeat omnium. *Vado ad eum qui misit me*, alius ait, *Abscedo*; alius, *Quiesco*; alius, *Divagor*. Audiit has voces D. Aug. Tit. de reditu ad Patriam, & auditis, ad cæterorum cautelam, hæc conclusit. *Via ista nostra, ambulantes quarit. Tria sunt genera hominum, quæ odit, Remanentem, Retrocedentem, Aberrantem.* Placet tantisper inhærere sensui, & reclamantium CHRISTO, expendere errores. Ad DEI gloriam.

Confirmatio, à rejecto statu illo triplici,
Recessus, Quietis, Erroris.

Via celi odit retrocedentes, quorum vox Cedo. Nemo scilicet, mittens manum ad aratrum, & respiciens retro, aptus est regno celorum Luc. 9. unde & horrendum illud, Pauli ad Hebr. 6. *Impossibile est, enim, eos qui semel sunt illuminati, gustaverunt etiam donum celeste, & prolapsi sunt rursus, renovari ad penitentiam, additque quod talium consummatio, sit in combustionem. In principio lapsis venia datur ab omnibus, ob imperitiam; ait os aureum, sed eum, qui post multos cursus, conciderit, nemo dignum venia iudicaverit.* 2. Reg. 18. Commisso prælio Absalon profligatus est, cecideruntque 70. Millia exercitus; qui

qui, cum re desperata cederet, saltum retro superandum habebat, de quo scriptura. *Multò plures erant, quos saltus consumpserat de populo, quàm hi, quos voraverat gladius.* Cum primum homo, viam cælestem, virtutis amore ingreditur, ingentem saltum post se linquit, periculorum, occasionem, peccatorum, mortis, inferni. Videat ergo quî hanc superare possit, postquam profligatâ constantiâ retrocedit. Dubium interea non est, quod innumeros hic saltus consumat, quem viris religiosioribus D. Bernar. Serm. 63. in Cant. proponens, sic ait *Præsumitur ille saltus, de excelsis in abyssum, de pavimento in sterquilinum, de cælo in canum.* Nascitur servo servatore nostro, orbis describitur Luc. 2. Reddit causam D. Ambros. in caput idem Lucæ. *Quando nascitur CHRISTVS omnes profitentur, non enim Augusti, sed Domini est terra.* Quid deinde? patebit cum sanguinem circumcisis infans fuderit, de quo Hugo de S. Victore Serm. 49. *Nova circumcisio, novum nomen, nova hereditas, novus populus, novus ritus, novus annus.* Hem Christiani, sanguine CHRISTI, hæredes cæli scripti sumus attamen, Jerem. 17. *Recedentes à te, in terra scribentur.* Proficientium, non recedentium, privilegium est, cælis inscribi: illi verò, suis sua nomina insculpere marmoribus, sive inserât scripturæ, sive affingant imaginibus, recedentes à DEO; ab eodem in terra scribentur: cujus scriptionis, si quem latet mysterium, consulat Autores, quid JESUS scripserit, cum illum scribentem; descripsit. Joan. cap. 8. v. 6. *JESVS autem inclinans se deorsum, scri-*

bebit digito in terra, peccata scilicet, ut multi sentiunt, & damnationem Phariseorum: quibus quisque pro se selectis, non sustinuit vultum CHRISTI, sed unus post unum exhibant.

Via Cæli, odit Remanentes. quorum Vox Quiesco. O miseram hominum cæcitatem! qui aliter judicant de rebus, quàm sint. Ibi quærimus gaudia, ubi locus lachrymarum, ibi quietem, ubi sedes laborum; Quis hic quiescat? ubi nos, volentes, nolentes, anni nostri auferunt. Nam sicut in navibus Ait Ambr. dormientes aguntur in portus, etsi nullus sensus sit navigandi, ita & nos dum quietem ambimus, sine sensu abripimur. Rursus idem. Surge qui dormis. Tu dormis, & tempus tuum ambulat; & inde, ne dum tu dormis, tempus tuum prætereat; ideo etsi dormis, cor tuum vigilet, ne feriatur. Nemo invita, quietem annorum aut laborum quæsierit, nemo illam invenerit. Cum Constantinus à nomine suo Constantinopolin institueret, limites urbis ipse Imperator, tam latè metiebatur, ut admirans, aulæ Præfectus quæreret. Quousque Domine? Respondit Imperator. Quousque qui ante me præcedit, Chol. in Polit. Hoc sibi Christianus sæpe dicat, his ignaviam, interrogantem, quousque? retundat. Quousq, qui præcedit, O qui dicit discite à me quia mitis sum & humilis corde Matth. II. Estote perfecti sicut & Pater vester perfectus est, Matt. 5. sequimini. Vadeo ad eum qui misit me Joan. 7. Gen. 17. Vidit Jacob scalam, & in ea Angelos descendentes, atque ascendentes, neminem sedentem, neminem quiescentem. Ego, pietatis exercitationem.

scala,

scala Jacob visa, rectè comparavero. ait Basil. Cap-
pad. in Psal. i. Agendum est, laborandum, DEUS
spectator est, idemque merces. Tum primum qui-
escemus, cum spectatori Deo placuerit. i. Gen. 49.
de Jacobo Patriarcha. *Collegit pedes in lectulum, &*
mortuus est. Non prius collegit, non prius quievit,
quàm mors supervenit, à qua, *A modo jam dicit spi-*
ritus, Apocal. 14. *ut requiescat à laboribus suis,* Ipi-
ritus dicit, non caro, non homo, non tepor, non i-
gnavia, unde & opera Beatorum sequuntur illos,
tanquam collecta & consummata: non se ante fa-
ciem ostentant, tanquam gloriabunda, & agenda.
Quiescentes in via Amalecitæ 1. Reg. 30. percussi
sunt à David, plaga suprema.

Via cæli odit *Errantes* quorum vox, *Evagor.* Hi
sunt qui viam quidem Domini desertam nolunt,
sed multa sibi concedunt, & dum & DEO, & sæcu-
lo vivere volunt, in illud D. August. Confess. 7.
cap. 21. impingunt. *Aliud est de Sylvestri cacumine,*
videre Patriam pacis, & iter ad eam non invenire;
& frustra conari per invia, circum obsidentibus &
insidiantibus, fugitivis, desertoribus, cum Principe
suo leone & dracone: & aliud, tenere, viam illuc du-
centem, cura caelestis Imperatoris munitam, ubi non
latrocinantur, qui caelestem militiam deseruerunt. At
avocat de itinere, commune humani consortii di-
versorium? Nunquam tale quietum, rarò tutum.
At, amicus prope habitat? Nemo amicus, qui cau-
sæ salutis nocet. Sed & Angeli hospitârunt apud
Abraham. Nondum corpus abjecisti, vide ne dixe-
ris. Risum mihi fecit Dominus sed & Loth, inter
impios

impios pius? Hic quoque eorum flammis arsisset, nisi miraculo eductus fuisset. Proverb. 21. *Vir qui erravit à via doctrina, in catu Gigantum commorabitur* facile de via deflectitur, sed nimis arduum, Gigantum insidiantium, manus evadere, *Juravi*, inquit, Dominus Psal. 94. *In ira mea, si introibunt in requiem meam.* Vis causam iræ. *Semper hi, errant corde.* Non est seria confessio, non vera pœnitentia, ubi facile de via deflectitur. Erratur corde, & Dei ira concitatur. Prov. 26. *Dicit piger, leo est in via.* Pigri hæc vox, nemini audienda. Neminem hic leo devoravit, qui in via perrexit, sed de eo scriptum *Conculcabis leonem & draconem*, dummodo pergere audeas; at, est alius leo, 1. Pet. 5. designatus, qui *circuit quærens quem devoret*: in hujus fauces cadunt, qui de via errant, quemadmodum incidit apud Cantiprat lib. 2. c. 30. qui post confessionem factam, in molitiem ipso die Paschatis revolutus, repente exclamavit. *Vindicta Dei, super me, vindicta Dei super me*, atque in his vocibus expiravit. Surgamus igitur, & Paulum imitemur dicentem, ad Philip. 3. *Sequor autem, si quomodo comprehendam, sicut & comprehensus sum à CHRISTO JESU* fratres, ego me non arbitror comprehendisse. Unum autem, quæ quidem retro sunt obliviscens, ad ea verò, quæ sunt priora extendens me ipsum, ad destinatum persequor, ad brævium supernæ vocationis DEI in CHRISTO JESU.

MODUS LV.

A comparatione similium, dissimilium, Parium, impa-

imparium, adeoque contrariorum sive unum cum uno, sive cum pluribus compares. Ut hâc ratione facile in oratione procedatur, feliguntur aliquot rationes, membra, similitudines, paritates, aut disparitates, secundum quas, res cum re confertur E. g. Dominica 14. Pentec. super illud. *Nemo potest duobus Dominis servire*, posset institui comparatio disparium Dominiorum Dei, & mundi de qua ut sciant *distantiam servitutis meæ, & servitutis Regni terrarum* ait Dominus 7. Paral. 17. & Dominica V. post Pentec. Ira, tribus septa territamentis, iudicii, consilii, gehennæ, posset comparari, leoni triplicibus ligato vinculis. Multo magis ex comparationes, currunt in laudibus sanctorum, ut si S. Joannem Evangelistam compares, Aquilæ volanti, per ardua, cum Christum sequitur, per præcipitia cum gentibus & Peccatoribus prædicat, per aëra, cum Divinitatem Christi explicat, In principio erat verbum &c.

P R A X I S.

In Festo Inventionis S. Crucis.

Sicut exaltavit Moyses, serpentem in deserto, ita exaltari oportet filium hominis. Joan. 3.

Accessus & Propositio. Eremus Israelitica, & Calvaria, ad diversa hodie rapiunt animum, spectacula. Ostentat eremus serpentem, de quo dictum. *Sicut Moyses. &c.* Ostentat Calvaria triumphalem crucem, cui hodiernus dies colendæ facer est, & quam ponè D. Nazian. exclamat. *Ecce lignum, contra lignum, & manus, contra manum in*
Apolog.

Apolog. *Qua dextra extensa sunt, contra eas, quae clavis affixa, adversus remissas: quae fines terra moderantur, contra eam, quae Adamum eiecerat. Cedat tandem figura rei, & typus veritati, & nos Calvariam potius, sed jam triumphantem conscendamus; ut lignum crucis, contra lignum paradisiacum erectum, noscamus atque veneremur.*

Confirmatio, à comparatione opposita, ligni Paradisiaci & ligni S. Crucis.

Ecce igitur. Lignum contra lignum. Lignum benedictionis, contra lignum maledictionis. Nimirum ad Galat. 3. *Redemit nos in cruce CHRISTUS, de maledicto, factus maledictum.* In figura maledictus, pergit Ambros. *an veritate autem, qui totius mundi peccata deberet.* 4. Reg. 6. posteaquam cecidit securis, uni ex filiis Prophetarum, Hem, hem inquit, & hoc ipsum mutuò acceperam. Pracidit ergo Eliseus lignum & misit illuc, natavitq; ferrum, & ait tolle. Vide gravissimum ferrum, ligno ex aqua attractum, & cogita, homines pondere peccati & maledictionis meritos, per lignum benedictos ac salvatos. Quid manifestius huius ligni sacramento, monet Tertul. adversus Judæos cap. 13. *quod duritia huius seculi, mersa in profundo erroris, à ligno Christi, id est Passionis ejus, in Baptismo liberatur.* Gen 48. Benedicturus filios Joseph, Ephraïmo & Manasse, dextram posuit super minorem, & super maiorem sinistram, efformans manibus signum Crucis. A signo itaque Crucis benedictio utrique venit, quamvis major obtigerit minori. Gaudet
jam

jam Hebræus benedictione, gaudet & gentilis ma-
jore: uterque à cruce accepta. Et ubi crux non be-
nedicens, aut non benedicta. *In purpuris crux,*
in diadematibus crux in armis crux, in toto orbe crux
& super solem fulget crux, ait D. Chrysol. adversus
gentes. *Ecce lignum benedictionis, contra lignum*
maledictionis. Ecce lignum contra lignum, lignum sa-
lutiferum, contra lignum mortiferum. 1. Quia
hoc lignum est clavis cæli. *Cruce clausas cæli januas*
aperuit, ait Chryl. atque ita aperuit, ut nunquam
claudantur, quod vidit Johannes in Apoc. cap. 21
Præclare id notat, auctor imperfecti operis homil.
4. in c. 3. Matth. *Ecce Baptisato quidem Christo cæli*
aperti sunt, ei tantum; postquam verò Tyrannum reji-
cit per crucem, & resurgens ab Angelis portabatur in
cælum; videntes jam portatores, quod nunquam essent
cæli claudendi, quia non erant necessariae portæ calo
claudendo, idè non dicunt, Aperite portas, & introi-
bit Rex gloriæ, jam enim erant apertæ; sed tollite por-
tas, Principes vestras &c. Prædictum olim. *Ero*
mors tua ò mors. Osæ 13. jam per crucem impletum
Tu CHRISTE, mundum ac terram extensis mani-
bus, tu caeleste sustentas imperium. Tuis immortalibus
adhaeret humeris, salus nostra. Tu Domine æternæ vi-
tæ bajulas signum. Hæc sunt crucis cornua, quibus o-
mnia & sublevantur pariter, & continentur. His
cornibus bene hominum nititur vita, erat piè ac do-
ctè, Julius Fir. de misteriis Prophet. cap. 21. &c.

Ecce lignum adversus lignum. Lignum quod est
trophæum id est Diabolo, adversus lignum quod erat
trophæum Diaboli, ut qui in ligno vincebat canit

Eccle-

Ecclesia, in ligno quoque vinceretur. Esther 7. Ammon suspensus in patibulo, quod paraverat Mardocheo D. Leo Ser. 10 de Passione. Exaltatus in ligno retorsit mortem, in mortis authorem. Clavi illi, Diabolum perpetuis fixere vulneribus. Orige. homil. 8. in Joan. Visibiliter quidem, filius Dei in carne crucifixus est, invisibiliter vero, Diabolus cum principibus suis in ea cruce affixus est. Cum cæna suprema ageretur, Diabolus immisit in cor Judæ, ut Christum traderet Judæis, Joan. 13. cum vero iudex contra Christum, ferret sententiam mortis, Matt. 27. misit ad eum uxor ejus, dicens. Nil tibi & iusto illi. Notant causam D. Ign. Martyr, epist. ad Polycarp. Cū paranda esset crux Diabolus tumultuabatur & poenitentiam immisit proditori & mulierculam turbavit in somnis, & ut à crucifixione cessaret, inducere moliebatur Suam ipsius perniciem sentiebat. Ecce lignū adversus lignū. Ecce trophæū insigne de Diabolo. Gaudeamus igitur ac triumphemus in hoc signo carnem, in hoc mundum, in hoc dæmonem, in hoc omnes hostes possumus triumphare. Julianus Apostata ut refert D. Nazianzen. territus monstris, magieis, hoc signo in fronte edicto, monstra fugavit: Judæus paribus agitatus territamentis, specul. Exem. illas voces hostium audit, vas vacuum, sed signatum. An ergo in quo signo ipsi triumphant increduli, non potius triumphabunt fideles? Curandum tamen, ne simus vasa vacua. Regio signo, thesaurus ditissimus signatur. Regium signum crux est: Christianus, ut sit thesaurus, gratiæ & virtutum, curare debet. Sic fiet, ut lignum

gnum

gnum hoc Crucis, fiat nobis lignum benedictionis, salutis, & nobilis victorię trophæum.

MODUS LVI.

Oppositus, naturali rerum dispositioni, quando rem, non eo ordine, prosequimur, quo gesta est: sed aut ab imis inchoamus, & procedimus ad superiora, aut media, summa, ac infima ordine certo, & ad propositum conducente permiscemus. Utimur hoc modo potissimum, in genere exor-nativò, vel vitæ, mortisque, acta prosequendo; vel virtutum laudes. Nam sicut à vita recte ad mortem descenditur, ita à morte ad vitam rectè ascenditur, cum, prius proposita vita tanquam causa laudabilis mortis, inde ad ejus laudes proceditur: Similiter in virtutibus, virtus aliqua specialiter relucens assumitur, & ad eam aliæ, tanquam causæ antecedentes, aut effectus consequentes revocantur: ut, si laudes alicujus sancti, humilitatem: & ad eam referas, sui contemptum, Divinæque Majestatis eximiam cognitionem, sine quibus, virtus illa consistere non potest. Hic ipse nodusnectendi, & variandi summa cum infimis, ingeniosius & facilius cedit, si ipsa ratio nectendi, alicui insuper auctoritati, aut historiæ, aut symbolo, aut scripturæ adnectatur. E. g. laudaturus, D. Casimiri eximiam castitatem, imaginem ejus sacram respiciens: in qua pingitur, liliū altera manu, aliā crucifixum gestans, laudata inde ex occasione lilii castitate, transferes orationem
ad

ad aliud symbolum crucifixi, & virtutem patientiæ, mortificationis, humilitatis, per crucifixum signatam profecutus, utrumque deinde jungeres. Similiter in Festo D. Caverii de ejus vita tractaturus, sumeres illud de Confessoribus, *Sint lucerna ardentes in manibus vestris*, diceresque 1. vitam ejus fuisse lucernam, quæ lumen innumere gentibus infudit; quod, est inter acta vitæ, medium. 2. lucernam ardentem, qualis præcipue est ejus conversio, & illi ardores, quibus accensus clamabat. Satis est Domine, satis est. 3. Lucernam in manibus conservatam, quod servit & castitati inviolatæ, & vitæ à prima conversione sanctissime custoditæ, & morti quæ quamvis in loco desolato accidit, sanctissima obvanit: ideoque est lucerna, consecrata in manibus, non objecta, nec alicubi per oblivionem neglecta &c.

P R A X I S.

In Commemoratione B. Stanislai Kostba, Societatis Jesu quæ solet juxta cursum annum contingere.

Dominica XXII. Pentec.

Cujus est hæc Imago. Matth. 22.

Accessus & Propositio. Ut ad interrogationem hanc die commemorationis hodiernæ, respondeam, duo considero. Alterum, quod hic Beatus, interrogatus aliquando. An B. Virginem MARIAM amaret? respondit. *Quid queris Pater? Mater mea est*, quod ipsum, cum ea animi pietate & teneritudine protulit, ut plusquam humana vox vide-

videretur. Alterum, quod Physici communiter asserunt. *Filios Matriare*: hoc est, ut plurimum Matrum imaginem referre. Hinc infero. Beatum Juvenem Stanislaum, siquidem Mater ejus D. MARIA est, *Matriare*, nec melius, ad prædictam interrogationem, cujus hæc est Imago? responderi posse quam Mariano, seu MARIAM Deiparam referens. Hoc ipsum, ut certius pateat, similitudinem hanc felicem, ex vitæ ejus similitudinem hanc felicem, ex vitæ ejus similitudinem hanc felicem, ex vitæ ejus similitudine prosequamur.

Confirmatio, per vitæ puncta non ordine quo acta sunt, sed liberè, & mixtim relata,

Scriptura sancta cum Deiparam Virginem, ejusque Maternitatem multis variisque laudibus semper depinxit, tum his quoque æternæ sapientiæ verbis descripsit, Eccl. 24. *Ego Mater pulchræ dilectionis, & timoris, & agnitionis, & sanctæ spei*. Hæ laudes, si objectivè sumantur, omnes inprimis congruunt, immaculatæ ejus conceptioni. Est enim in illa, Mater pulchræ dilectionis respectu Dei, cum sit purissima, ideoque amabilissima. Est Mater timoris, respectu inferni, ipsa enim in conceptione contriuit caput originale serpentis. Est Mater agnitionis, respectu Angelorum. Illis enim præ ceteris nota est animæ intemeratæ, ac immaculatæ pulchritudo. Est Mater spei, respectu hominum, quibus eo ipso, dat fiduciam vincendæ posterum mortis, & peccati; quando mortis, & pecca-

U

ti,

ti; quando mortis, & peccati, primo anceps, elidit
vires. Rursus objective similiter sumendo eadem
encomia. Est Mater pulchræ dilectionis, in annun-
tiatione, quia in eâ in sponsam spiritus sancti, &
matrem Dei eligitur. Est Mater pulchri timoris, in
purificatione, quam tanquam simplex Mater, & pu-
rificatione indigens, suscipit. Est mater agnitionis
in visitatione, & in partu virgineo, à quo & ab An-
gelis, & à Pastoribus, & à Regibus ut talis, agnita &
cultâ. Est mater pulchræ spei, in assumptione, illam
enim, secundum filium ejus, primam in cælis habe-
mus advocatam. Eadem autem encomia, si accipi-
antur, formaliter & effectivè. Est B. Virgo Maria
ipsa, plena pulchra dilectione, timore, spe, agnitio-
ne rerum divinarum: & facit ope & precibus suis,
ut servi quoque & filii ejus, sint tales, atque ideo,
ejus gratia.

D. V. Maria est mater pulchræ dilectionis, &
B. Kostca Matrizat, estque filius pulchræ dilectio-
nis. Testatur id mors, quam præter omnem natu-
ræ ordinem, evenisse, consensere Medici: testantur
flammæ cælestes, quibus continuò ad Patriam cæ-
lestem anhelabat: ac quibus, in extremo morbo æ-
stuabat, cum speraret, prædiceretque se à D. ma-
tre, die ejus assumptionis, de terra assumendum.
Testantur contemptæ paternæ opes, honor, digni-
tates summæ in Patria speratæ, generis splendor,
& quidquid magni, mundus polliceri potuit. No-
tanda cedro, aut potius medio cordis, verba D.
Justini vitæ Monasticæ cap. i. sic loquentis. O

mira-

mirabilis artifex è cælo missus. O incarnata sapientia
 Magister amoris, qua arte reparas lapsos? quibus
 vinculis trahis, post te filios Adam? quave virtute
 totum tuis legibus subdis orbem? Gravia suades, con-
 traria corpori consulis & tamen, innumeros tibi quo-
 tidie, vendicas amatores. Mirari id læpius licet, sed
 in B. Juvene Stanislao prædicare, qui contempto
 mundo, sibi maximè obsequente, pauper & con-
 temptus, in religiosa domo latere elegit. Opus hoc,
 non est nisi amoris: cor, ad tanta facinora impen-
 sum, non est nisi plenum Divinæ dilectionis, unde
 & Stanislaus, plenus pulchræ dilectionis.

D. Virgo MARIA Mater pulchri timoris, &
 D. Stanislaus *Matrizat*, estque filius referens pul-
 chrum timorem: At quid timeat, innocentissima
 vita? imò quid ipsa innocentia, nunquam lethali
 culpa fauciata? Turpis est timor, qui supponit pec-
 catum, & quanquam, non insalutaris sit, servilis ta-
 men est. Ille timor est pulcher, de quo David ad
 Salomonem 2. Regum, 2. *Confortare & esto vir.*
Chall. Et esto in virum timentem peccata. Ille
 pulcher de quo D. Greg. homil. 6. Moral. cap.
 24. *Anchora cordis est pondus timoris, & sicut ma-*
ioribus, & ditioribus navibus, majore anchora
opus est, ita quò iustior est homo, majore timore indiget
 Ille pulcher est, de quo Zeno. Veron. Ser. 6. de Isa. Is

Solet esse genius bona mentis. Timet illâ arte, non casu; voluntate, non necessitate; religione, non culpa quemadmodum egit D. Stanislaus, cum innocens, ut peccati occasionibus se subduceret, è mundo fugit, & die D. Laurentio sacra, vilibus culinæ miste-riis sponte addictus, cum interrogaretur, quid interea cogitasset. Ex aspectu, respondit, ignis, & D. Laurentii, prunis, ad inferni supplicia, cogitatione deductus, pœnas peccatis debitas, & ignes æternos in mente voluebam. Ah mi Costule! non tuus hic timor est non tua supplicia? At ubi Deus, ibi metus in Deum? ait Tertul. de præsc. c. 43. quod dum & sentit, & præstat D. Stanislaus, refert imaginem D. Matris, filius pulchri timoris.

D. Virgo MARIA, Mater pulchræ agnitionis, & D. Stanislaus Matriæ, est que filius, pulchræ agnitionis. Maximorum in orbe malorum, maxima causa, mentis cæcitas. Nihil volitum nisi cognitum. Quis mundum æstimet, si illud Christi percipiat. Quid prodest homini, si universum mundum lucretur, anima verò sua detrimentum patitur, Matth. 16. Quis se felicem de successu & potentia temporali credat, si illud percipiat Matt. 5. Beati Pauperes, beati mites, beati qui flent, Beati qui persecutionem patiuntur. Quærit Isa. c. 53. Domine quis credidit auditui nostro? O quoties ea quæstio repetenda, cum de peccati gravitate, de mundi vanitate, de salutis incertitudine, de æternitatis duratione, agitur! Exclamavit redivivus à morte, post observatum septennii silentium, ingentesq; sui afflictiones, Religiosus: Nemo credit, nemo credit, quid sit mori. Clamare hoc licet

licet toties, quoties surdis, fabulam audis prædica-
 ri. Quamvis Isaia minentur, Jeremia plorent, Ba-
 ptista clament, ipse Christus prædicet, in utramq;
 tamen aurem dormitur. O felix portio, & electa
 plebs, quæ cum Davide dicere possis Psal. 39. *Au-
 res autem perfecisti mihi.* Hujus portionis gloria,
 B. Stanislaus Kostka quo lumine polleret mentis,
 cum innumeris heroicis virtutibus, & ingenti re-
 rum spiritualium eruditione probavit, tum illo ve-
 rò facto, quo literis Parentis, magnis promissis, tum
 gravissimis minis à proposito vitæ sanctioris revo-
 cantes intimis lacrymis deplorans sæcularium ho-
 minū tenebras, rigavit: & eximio responso. Omnia
 præ cælo & Christo nihili habenda, quemadmo-
 dum haberet, habereque constanter vellet, mon-
 stravit. O Deo dilectum Stanislaum? O Lucis Di-
 vine receptaculum? O filium pulchræ agnitionis!

D. Virgo Maria Mater sanctæ spei, & Divinus
 Stanislaus *Matri*at, estque filius sanctæ spei. Nam
 ut ait D. Chrys. *fides gloriam inchoat, spes sustinen-*
do consummat. Sic agricola, pergit D. Chrys. Ser. 118.
fructus uberes, & epulas cantat, ut imminentem vo-
meris laborem sentiat & sudorem. Sic nauta, portus
modulantur & lucra, ne undarum ruinas, ne maris
discrimina pertimescant. Sic miles, ne vulnera me-
ruat, pradas personat & triumphos. Alexander Ma-
 cedo ut est apud Plutar. cum munera liberaliùs in-
 ter amicos partiretur, interrogatus: quid sibi relin-
 queret spes, inquit, meas. Magnificum, sed inane
 inventum. Ubi nunc spes eæ; ubi regna, ubi opes
 Alexandri? verissimè Aug. *Quidquid sine Deo pos-*

sederis latius inanis eris. In hoc certè fixerat spes suas, Stanislaus ut cum Job diceret 19. *Reposita est hæc spes mea in sinu meo.* Non in arcis, non in horreis, non in vitæ & fortunæ successibus: ad quæ omnia auferenda validæ sunt hominum & temporum injuriæ: sed in sinu, in cordis medullis, hoc est Deo; in quo sperans, factus est, filius, Virginis matris, & hæres sanctæ spei. Quid nos obsecro interea? quo amore raptamur? quo angustiarum timore? quibus involuimur tenebris? quâ premimur diffidentia? O! Esto auxilio beate Costule! & deterfis improbus amoribus, depulsis timoribus, detracta cecitate, exclusis angoribus, fac nos, dignos tantæ matris filios, ut cum nostrorum animorum, repansa fuerit imago, Tui, similes, Mariæ addicti, ac inde Deo cari, noscamur.

MODUS LVII.

CUm officium proprium Oratoris sacri sit, auditores instruere, monere, docere: dupliciter, cum virtute ab hoc officio quodammodo sermone averso, procedere potest Orator. 1. Cum aliis, quam auditore agendo, deliberando, suadendo, dfluadendo, excusando, accusando, consolando, & his similes actiones in se recipiendo dum tamen ea loquatur, quæ auditori serviant 2. ipsū Auditorem non per modum Doctoris, aut monitoris sed vel per modum amici, sociiq; alloquendo, & de communibus salutis periculis conferendo: vel per modum nuncii, tristitia illi aut læta nuntiando, vel alios

lios modas agendi his pares adhibendo: E. g. Dom. post Pent. VIII. quæ est de Villico diffamato posset aliquis proponere. Nosse se, quanti constet, apud Dominum diffamari, atque ideo acturum se cum villico, ut porro pergat, cogitationes de suo statu susceptas promovere: ubi, omnia ea deberent dici quæ in Auditoribus, seriam apprehensionem periculum, salutis, ingenerare possent. Dominica 19. post Pentec. ad illa verba. *Quomodo huc intraſti?* Silet interrogatus, nec est qui pro illo verbum dicat. Suscipiam ejus causam, & pro posse tuebor: ubi excusationes variorum quas prætexunt, in innocentia neglectu, ita essent adferendæ, quod simul pateret nullam earum, apud Deum valituram. Dominica 1. post Nativ. ubi prædicitur, Christum fore multis in ruinam, posset similiter dici compertos sibi eos quos hæc manet ruina. Monituum se igitur sincerè, ut mala sua antevertant. Sunt autem Non credentes, malè credentes, bene credentes, sed male viventes.

P R A X I S.

Dominica II. post Pentecost.

Misit servum suum dicere invitatis ut venirent.

Luc. 14.

Accessus & Propositio. Si gloriari cum Paulo oportet, in infirmitatibus meis, & in virtute Christi gloriabor. Conservus sum fratrum meorum, & unus ex iis, quos destinavit Dominus, dicere invitatis, ut venirent. Id circo huc hodie descendi,

U 4

hoc

hoc opere fungi volo, atq; utinam ita fungar, quatenus illis ut veniant persuadeam. Adeste igitur ò invitati, adeste quibus salutis promissio facta est, Vobis loquar, vobis ne divinam cœnam negligatis suadere conabor, dummodo aures ac animum commodetis.

Confirmatio, per suasionem ad invitatos directam, adeste ut velint.

Primum igitur, quod vos movere debet, ò boni invitati, est summa humanitas Patrisfamilias præstolantis. Caligula, apud Suet; inter medios convivas mensæ suæ, subridens, causam risus dedit, Quia vos omnes possum occidere. Domitianus mensam cōvivalem, apparatu pulchro, & severæ mortis imaginibus, funestavit. Absalon 2. Reg. 13. fratris sanguine dapes polluit. | Pharaon & Herodes diei natalis, sacra convivalia, fædissimè cruentarunt. Nihil in hac cœna tale suspicandum, nihil verendum est, quod ut ipse invitans significet, hominem se vocari jubet. Homo quidem fecit cœnas. Imperator ille est, & Rex Regum, ac Dominus Dominantium; Manarcha est, cujus voluntati nemo possit resistere, sed ut vos humanissimè habeat; & libertatem integram veniendi relinquit, & non Rex, non Imperator, sed homo vult dici. Hoc sæpius revocans nobis, quod dignatus est fieri pro nobis ait D. Greg. nascendo, docendo, invitando, solando, atque etiam iudicando, & præmiando: quod dum perpenderet Bernar. in 5. Joan. exclamavit. O vere Pater misericordiarum! vult per hominem, homines iudicari,
quo

quo in tanta trepidatione malorum, electis fiduciam præstet similitudo nature; Quid, si dum Judex venerit id solabitur, qui homo est; quanto magis nunc debemus, hac humanitate oblectari, & capi, quia homo est; & haberi vult, dum nos ad suam invitat cœnam. Gen. 42. videns Joseph fratres, majestate sua ac potestate turbatos. *Accedite ait ad me, Ego sum Joseph frater vester.* Esther c. 15. cum intrasset Asveri Palatium, ac timore repentino correpta, animo linqueretur; his verbis blanditus Asverus. *Quid habes Esther? Ego sum frater, noli metueri.* Pulcherri-
 rimæ humanitatis utrumque exemplum; nec seminari vos invitat, O! quibuscunque hæc ejus voluntas denuntiata ad cœnam suam, humanissimus homo, homo Deus, homo convivii sempiterni Pater familias. Quid enim dicit, cum dici vobis jubet. *Homo quidam fecit cœnam*, nisi quod frater vester sit; homo de homine, caro de carne, & os de ossibus vestris. Singulare nomen non quærit, quia communis illi, ut natura, ita bonitas est. Lex erat, ut captivi qui festis Jani, vestem Imperatoriam attigissent, libertate donarentur. Præstiturus id beneficii Severus, spontè carceres adiit, cum inde plurimis liberatis, autoritatis Imperatoriæ moneretur. *Omnes me inquit do, & omnes se mihi dent*, si hoc est, se omnibus dare, vestem tangendam concedere: humanitatem sibi induere Divinitatem humanitate vestire, atque homines, humanâ formâ, habitu, voce ad se invitare, quid erit. O dura pectora! quæ tantæ humanitati non cedunt, quæ humanissimum hominem se invitantem non audiunt.

U 5

Nec

Nectantum, humanitas inuitatis, eos pellicere debet, sed & ejusdem, singularis circa nos amor, & vestri boni cura. Inter celebratissima orbis convivio, habetur convivium Asveri, quod Esther I. fecit grande, & multo tempore centum videlicet & octoginta diebus. Quo id fine! *Vt ostenderet divitias gloriae Regni sui, & magnitudinem atque iactantiam potentiae suae.* Hæc Asveri, hæc mundi convivantis meta, iactantia, gula luxus. Proponunt cibos, ut colligant opiniones, proponunt pocula, ut bibant superbiam. Se vendunt, & se licitantur simul, nec convivarum bono, sed suo luxuriantur. Longè à vestro, ô invitati, is animus Patrefamilias! Parata est Cœna, & ab ipso met parata, fecit enim Cœnam non fieri jussit, ut repræsentaret, quod de Principibus dixit Cassiod. lib. 12. *Dona Regum, nulla debent pollutione fuscari, sed sicut ab ipso exeunt copiosa, ita debent ad cives pervenire, mutant enim quamlibet largitatem ministrorum manus.* Quis verò eius præparationis finis. Necessitatis vestræ providentia: Quam vel ex eo probat, quia tanta sollicitudine vos invitat, & nisi adsitis, ex vicis & plateis, pauperes colligi jubet, ne beneficentiæ fraudetur solatio. Hoc ipsum prodit, dum convivium quoque suum, cœnam appellat. *Cœna dicitur inquit D. Greg. Quia post cœnam nullum convivium restat.* Heu quanto studio vana mundi aucupamur jentacula! Quanta gula in prandia sæculi & voluptatum ruimus? His tamen, nisi ad cœnam hanc accedamus, nunquam saturi futuri. Post ientacula prandia, post prandia cœna, *post cœnam, nullum convivium restat.*

D. G.

Prò quanta siti, à tot millibus annorum, præmitur clamans ex inferno epulo Luc. 16. *Pater Abraham miserere mei, & mitte ut intingat extrema digiti sui in aquam, ut refrigeret linguam meam.* At post cænam, nullum convivium restat. Prò quantam famem patiuntur! à tot sæculis infelices illi, quibus Christus minatus Lucæ 6. *Væ vobis qui saturati estis, quia esurietis.* At post Cænam, nullum convivium restat. *Felix pestilentia*, ait Quint. declam. 12. *Felix præliorum strages, deniq; omnis mors facilis, fames aspera, durissima necessitatum, asperrima malorum;* nisi tamen invitati obtemperatis, toleranda hæc æternum erit. Post cænam nullum convivium restat, Unde & vos tremenda petit sententia. *Non gustabunt cænam meam.* Cænam itaq; postquam, nullum convivium restat, cænam eamque magnam, id est ut placet Euthymio, quæ finem nesciat. *Circuibunt igitur civitatem Psal. 56. et famem patientur ut canes.* Allatrabunt portas, heu! clasas, odorabunt cibos, heu! negatos. Semper esurient & semper negabitur cibus, semper latrabunt, & semper dura cruciabuntur fame, dum interea vocatis & obedientibus applaudet Paterfamilias verbis apud Isa. 65. expressis. *Ecce servi mei comedent, & vos esurietis, ecce servi mei bibent, & vos sitietis, ecce servi mei letabuntur, & vos confundemini, ecce servi mei laudabunt præ exultatione cordis, & vos clamabitis præ dolore ordis & præ contritione ululabitis.* Nil tum proderunt vitæ Domino sublato, nil boves, pinguibus, à macris nil uxor, nil liberi, nil affines, singulis pro se aut sollicitis aut afflictis.

Adeste

Adeste igitur invitati! & si non movet vos humanitas invitantis, moveat necessitas vestra. Vestrum bonum agitur, si paretis, vestrum malum vertitur, si recusatis. Nihil illi mihi respondent, O auditores vos quid quæso respondere par sit decernite, aut si alii stultescunt, alieno Exemplo sapite. Ne quæso tempus invitationis vestræ, tempus salutis, vanis mundi occupationibus, insumite. Pereant opes, pereant voluptates tandem periture dum vos perdere festinant &c.

MODUS LVIII.

A B adjunctis. Quis, quod, ubi, quibus auxiliis Cur, Quomodo, Quando, Dupliciter in illis proceditur. 1. Aliquot adjuncta examinando, ut si in festo Conceptionis Deiparæ Virginis proponeres, dicturum te! quid sit sine originali labe concipi. 2. Quomodo id fieri cum D. Virgine Maria potuerit. 3. Quibus rationibus ad id credendum adduci possimus. 2. unum aliquot adjunctum subdividendo E. g. in annuntiatione B. Virginis Mariæ, ad illa verba, *Gratia plena*, posses proponere, te acturum: quali gratia D. Virgo plena, scilicet, gratia gratis data, gratia gratum faciente, gratia ex opere operantis, quæ singula explicata, justam constituerent orationem. Similiter 3. Epiphan. de Centurione, Domine non sum dignus, quando paucis verbis multa impetrantur. 1. Ubi magna necessitas, *vinum non habent*. 2. Ubi magna fides, ut hodie 3. Ubi magna charitas, *Domine ecce quem amas, infirmatur* Joan. II. Exemplum primi

primi modi habetis sub modo sequenti, cum alio
præcepto Secundi modi sit

P R A X I S.

Dominica X. à Pentecost.

*Publicanus longe stans, noluit, nec oculos, ad cælum
levare, sed percutiens pectus suum dicens. Deus
propitius esto mihi peccatori.
Luc. 18.*

Accessus & Propositio. Bonum Dominum ha-
bemus. dicebat B. Episcopus Turonensis, bo-
num Dominum nos habere, continuò gloriari par
est, in hodierno præsertim Exemplo, in quo publi-
cano tam facile, tam ingentes culpas, donari vide-
mus. Eheu! inferni titio, mortis præda, æternitatis
infelicitis miserandus debitor, ad pauculas voces,
ad exiguum pectoris tunctionem, omnibus culpis
absolutus abit justificatus in domum suam! O do-
lorem felicem! O dolorem omni gaudio dignum!
utinam is nobis contingat! atq; ut contingat coo-
perari creatori nostro studeamus, ideoque ab E-
xemplo publicani, qualis debeat esse dolor de pec-
catis, qui verus est discamus.

Confirmatio, à divito adjuncto, qualis?

Primum igitur, dolor publicani est dolor humi-
lis, stat enim à longè, & non vult oculos levare ad
cælum. Benè, longe à Deo, quia hic est status mise-
ri peccatoris. De quo Psal. 15. *Longè à peccatoribus
salus.* & Psalm. 5. *non Deus volens iniquitatem tu es.
Neq; habitabit juxta te malignus, neq; permanebunt
injusti*

iniusti ante oculos tuos. Infernus est locus peccatoris, Cœlum sedes Dei. Magnum inter hæc, chaos firmatum est. teste D. Luca cap. 16. ut proinde, qui se peccato addixit, noscat, quantum à Cœlo & Deo distet, quantum & à bono Patre, à quo malus prodigusque salutis filius, profectus est in regionem longinquam. Sed frons meretricis, facta est multis, totoque defluxit cultu verecundia. Videat non rarò monstra, nullis oculis digna, qui pœnitere se de peccatis dicant, & in ipsa pœnitentia, collo, audaciaque erecta, nihil minus quam pœnitentis habitum proferant; Imparati, inordinati, lævissimodolore, vix ulla præparatione, tribunalia sacra adeant, & cum scelera sua decussatim, properanter, ac penè inimicè coram sacerdote demurmuraverint, nulla seria præmissa præpatratione, sacra altaria invadant, eucharistiam frequententique adhuc libidines, & contumelias spumante, Deo sub tegmine panis velato, appropinquent. O incredibilem audaciam! O turpissimam arrogantiam! nec sui, nec Dei memorem. *Sancta sanctis* inclamabat olim in sacris eucharisticis Diaconus. Clamat autem & nunc Paulus I. ad Corinth. II. *Qui indigne manducat iudicium sibi manducat.* Siste Peccator. Quo tam facile ruis? Sinum DEI petis! nec pedibus dignus. Dextram aut sinistram DEI affectas? Nec terram meritis. A longe cum publicano subsiste, indignitatem tuam expende, moram pœnitentiæ, & præparationi concede, & tunc
iusti.

justificandum te sperato, cum te vilissimum coram Deo, ut es, agnoveris. Unde & à cælo oculos tuos averte, nisi fulmen illud conspiciere cupias, quo petiit avaros D. Chrysos. *Quid aspicias in cælum, ubi nihil habes depositum?* at, & plura fulmina ruent, quæ D. Chrysol. Ser. 122, super illa verba de epulone *Elevans oculos cum esset in tormentis* notavit, atque his elocutus. *Serò dives sursum oculos levat, quos semper depressit in terram. Dives quo oculos levat? ipsi sunt accusatores tui. Quo oculos levat? Ipsi non placanti iudicem, sed inflammant; non reportant veniam, sed reatum; & exigunt pænarum cumulum, non solamen. Quo oculos levat? Ibi est Lazarus, ibi est impietatis tuæ proditor, testis criminis, crudelitatis assertor.* Hæc enim verò humilis publicanus apud se cogitabat, hæc dolor cogitat, hæc dolor cogitat, qui verus est dolor, ut exaltandum coram Deo hominem, salutariter humiliet.

Alterum, quod dolor, publicani habet, est, quod sit dolor, cum detestatione vera peccatorum conjunctus; quod significat & oculorum dejectio, quæ solet assumi cum aliquid detestamur; & pectoris dolorosa tussio, de qua D. Aug. *Pectus percutiebat, pænas à se exigebat.* Tundunt tamen multi pectus, sed non à se pænas exigunt. Anaxarchus Philolophus, cum in eum Tyrannus sæviret *Tunde*, ait, *saccum Anaxarchi, Anaxarchum non contundes*, in Apoph. Hoc tota vita multi clamant. *Tundit pectus avarus, sed avaritiam non deserit,*
à se

à se pœnas non exigit, avaritiam non tingit, sed saccum quatit. Tundit libidinosus pectus, sed continuo sordibus inhæret, pœnas à se non exigit, libidinem non tangit, saccum quatit, non se. Te pete avarare, te libidinosè, te superbe, à te pœnas exige, te tange, ut scelera excutias, non solides, D. Aug. id ipsum de disciplina Christiana suadente. *Erubescamus saltem, confiteamur, & pectora tundamus, non ut super peccata nostra pavimentum solidemus nam qui tundit pectus, & non corrigit, solidat peccata, non tollit.* 1. Reg. 24. cum Sauli, David Chlamydis oram abscidisset, id ipsum tanquam crimen in se redarguens post hæc ait scriptura, *percussit cor suum David, eò quod abscidisset oram chlamydis.* En notam, en punctum, quo debet tundere manus pœnitentis, non vestem, non corpus, non saccum, sed cor percussit David. Per pectus, ad cor plaga penetravit, & peccatum sede sua excussit. Hoc egit & felix publicanus, & hoc agere debet, quisquis de peccatis verè dolet.

Tertium quod dolor publicani habet, est, quod sit sincera hominis *conversio ad Deum.* Patet id ex verbis, quæ supplex protulit. *Deus propitius esto mihi peccatori.* Videamus ut nihil respiciat, nisi se & Deum, multum diversus ab illis, de quibus Osæ 1. *Non clamaverunt ad me in corde suo, sed ululabant in cubilibus super triticum & vinum ruminabant.* O quot quotidie ululatus, quot gemitus, quot planctus. Hic mortem liberorum, ille domestica: possessiones alius, in pœnam peccatis ereptas: prædia alius incensa plorat, hi ululant super damna temporalia

talia, fletu inutili, nec clamant ad Deum in cordi-
 bus suis clamore publicani. *Deus propitius esto mihi peccatori.* Dicebat Pambo Abbas, in V.V. P.P.
Ego & Deus in mundo. Vox religiosissima, & fidu-
 ciæ plena. Urgent tentationes & adversa, ne timeas
 dic. *Ego & Deus, in mundo.* Instat orationis tem-
 pus, ne evageris, sed dic. *Ego & Deus in mundo.*
 Singulariter tamen qui verè de peccatis dolet, hoc
 cogitet. *Ego & Deus in mundo.* Infandum est de-
 meruisse cælum, horrendum meruisse infernum
 leviora tamen hæc sunt, sincerè pœnitenti: hoc uni-
 cè summè dolet quod Deum offenderit, & tanquam
 res aliæ non essent in mundo, hæc duo, se offenden-
 tem, & Deum offensum cogitat, intimeque inge-
 minat. *Deus, propitius esto mihi peccatori.* O quàm
 altè ascendit, & quàm demissè hic mens publicani
 descendit. Sustulit se supra se, & vidit Deum, de-
 scendit ad se, & vidit se, sed qualem? qualis appa-
 rere potuit in comparatione summæ Majestatis, &
 humanæ vilitatis, summæ sanctitatis, & abominan-
 dæ turpitudinis, summæ dignitatis, & miserandi ni-
 hili, summæ justitiæ, & potestatis, & peccaminosi
 demeriti, atque ideò exclamavit. *Deus mihi summa*
sanctitas, scelerato summa dignitas, vilissimo: sum-
ma bonitas, propitia esto peccatori. *Abyssus abys-*
sum invocatur, in voce cataractarum tuarum dixit.
 Psalm. 41. Audis Deum? noveris abyssum, summæ
 misericordiæ, audis peccatorem noveris abyssum
 summæ miseriæ, abyssus igitur abyssum invocatur,
 cum misericordiam miseria implorat: sed si verè
 implorat, ita implorare debet, ut Deum solum co-
 gitet,

gitet, Deum offensum doleat. Tum enim, verus est dolor & perfecta conversio, tunc homo, fit ille unicus, qualis hodie Publicanus, antehac David Psal: 24 *Quia unicus & pauper sum ego.* Cui adscribens Cassiodor: *Quia unicus plus amatur, quia pauper plus doletur;* Unde, & cum adulteram, Christus absoluturus misericorditer esset, non prius id gratiæ præstitit, quam cum abiissent Pharisæi Ioan: 8. Et tunc relictæ sunt duo. *Misera & misericordia*, inquit D. Aug: Tract: 32. In Ioannem.

MODVS LIX.

Quando adagium, Proverbium, aut Paradoxon aliquod assumitur, cuius sensus explicetur atq; probetur.

P R A X I S.

In festo Trium Regum.

Quod in Polonia, usitato proverbio, Largum vesper nominatur

Accessus & Propositio. Largum vesper, hodie occinimus, & largum vesper, mutuò gratulamur. Videamus cui, & quomodo, dies hodierna ferat largum vesper.

Confirmatio, ab explicato Proverbio, per adjunctum, cui & quomodo.

Largum vesper, à tribus magis hodie Christo. Quid ni? Triplex munus assignat Jurisprudencia & Theologia, à lingua, à manu, ab obsequio. Omni hoc genere suam liberalitatem in Christum, tres

tres

tres Reges testati sunt, obtulerunt enim imprimis munera à lingua, cum ejus, Regiæ & divinæ dignitatis magnanimi confessores adiere Jerosolymam dicentes: *ubi est qui natus est, Rex Judæorum.* Quid agitis O sapientissimi duces? non capit cælum duos soles, nec duos reges Imperium. Videtis, ut turbetur Herodes, & cum eo Jerosolyma, & Regem novum inquiritis? Nihil hæc illi æstimant, dum debitam Christo confessionem reddant, munus scilicet à lingua, & largum vesper. Obtulerunt item munus à manu, de quo apertè Evangelista: *Apertis thesauris suis Matt. 2. Obtulerunt ei munera, aurum, thus, & myrrham.* Regalis liberalitas & digna consideratione. Obtulerunt aurum, & in auro testimonium supremi dominii, in thure, decus summi sacerdotii, in Myrrha confessionem, divinè subsistentis, humanitatis. Obtulerunt aurum & in auro opulentiam suam, in thure dignitates, in Myrrha, spem immortalitatis incorruptibilis. Largum igitur vesper, iterum, de munere manus Christo à Magis. Largum denique vesper de munere ab obsequio, quod reddiderunt, ita ait sacer textus, *cum providentes odoraverunt eum.* O quantum in animis excitandis, fides vera valet, & quantum in iisdem effringendis, fides languida ac mortua! viderunt Reges, infantem involutum levibus panniculis, videmus & nos involutum, pannis accidentibus; viderunt illi in stabulo, nos in templis; viderunt illi in præsepio, nos in aris; viderunt illi medium inter bovem & Asinum, nos mediū, inter sacerdotes, & princeps sacerdotū.

viderunt illi recenter genitum, nos in cælis regnantem: viderunt illi pauperem, nos omnibus dominantem, & heu! illi procidentes humillimè adoraverunt, nos templa & præsentem Majestatem, multis frequentissimè irreverentiis de honestamus. *Ossa ossa digna fossa, tot oculos habetis, & Regem non videtis* exclamavit impatiens olim aleator: sed potiori jure, id ipsum supra illas cervices inclamemus, quorum superba, ac insolentia capita, paratus est Deus conquassare, in hoc quoque Regum exemplo discant, quem cultum summo opifici & Domino debeant. Interea cedit adoratio Regia, in munus Christo, ab obsequio; & in largum vesper, at non finit se divina liberalitas ab humana vinci, ideoque ut à Regibus Christo: ita

Largum vesper à Christo Regibus 2. Paral. 9. cum venisset Saba Regina ad Salomonem, ut tentaret eum in ænigmatibus in Jerusalem, *dedit Regæ centum viginti talenta auri, & aromata multa nimis & gemmas pretiosissimas*. Liberalia sanè munera, sed & reciproca liberalitate pensata V. 12. *Rex autem Salomon, dedit Regina Saba, cuncta quæ voluit, & quæ postulavit, & multo plura quàm attulerat ad eum*. An & Sabæi Reges, à Regina Saba? & plus quàm Salomon hic? ideoque dubio omni procul, quod receperint, quæ voluerunt, & quæ postulaverunt, & multo plura, quam attulerunt, triplici singulariter addita gloria 1. Quod minores, tulerint benedictionem majorum. 2. Quod insigniti sunt, titulo trium Principum fortissimorum. 3. Quod tulerint benedictionem trium Patriarcharum. Gen. 4. cum

4. cum

4. cum valedicens Jacob filiis Joseph posuisset dextram super Ephraim, minorem natu. *Non ita convenit Pater dixit Joseph. Quia hic est primogenitus, pone dexteram tuam super caput ejus.* Cui Jacob scio fili me, scio, & iste quidem erit in populos, sed frater ejus minor, major erit illo, & semen illius crescet in gentes. O Ephraim! O popule gentilis, sinistram merite! quas gratias hodie Deo referas? Ecce novus Jacob, & Jacobi autor Christus, ponit dextram supra te, ecce benedicit in tribus gentium Principibus tibi? Merito turbatur, posthabita Jerosolyma, sed laudent Deum omnes gentes, quia largissimum benedictionis in magis, cum ipsis magis, à Christo vesper accipiunt 2. Regum. 23, sitiens David exclamat. *O si quis mihi daret aquam, de cisterna, quæ est in Bethleem.* Quibus auditis, terna exercitus decora, tres non jam curiatii nec Horatii, sed divinis laudibus asserti. *Tres fortes, tres robustissimi, irruerunt castra Philistinorum, & hauserunt aquam de cisterna Betleem, quæ est juxta Portam.* O Bethleem! O domus vitæ! O salutis fons! quanta ad te siti anhelabat, extrema gentium necessitas? Ecce hodie tres, quiq; perrumpant. & id laudis ferant. *Tres fortes, tres robustissimi, quod est, à Christo veniens, illis, largum vesper.* Venit tamen & aliud scilicet benedictio trium Patriarcharum, Abraham, Isaac, & Jacobi, quibus id promissum, ut fierent, Patres omnium gentium: sed non nisi in hodiernis magis completum, de quibus merito. D. Leo Ser. 2 Epiph. *Agnoscamus dilectissimi, in magis adoratoribus Christi, vocationis nostræ fideiq; primitias, &*

tantibus animis, beata spei initia celebremus. Exinde enim in beatam aternitatem capimus introire. Et D. Aug. Ser. 30. de tempore. Illi primitia gentium, nos populi gentium; Largum inde vesper tribus magis, ad quos pro auro, omnium Christianorum principum diademata & sceptrum; pro thure, omnium sacerdotum, Episcoporum, Pontificum sacra, per Myrrha, omnium Martyrum confessorum, virginumque sanctitas, tanquam ad primitias nostras delata. Infelix mater, in felicissimam ediderat partum, cui nomen, Ose. 1. *Absq³ misericordia & iterum, non populus meus.* Cedat hic timor à nobis, quia in patribus nostris susceptis, impletur, quod item Ose. 2. promissum, *Et miserebor ejus quæ fuit absq³ misericordia, & dicam, non populo meo, populus meus, es tu.* Largum igitur vesper à Christo tribus magis. Utinam verò sit, prout esse debet. Largum vesper à nobis Christo: si vicissim volumus Largum vesper à Christo offerri nobis. *Sitit Deus, sitiri ait D. Nazian. Orat. 40. & promptus est, nummum, regno rependere, cui census deficere non potest* inquit Chrysol. Serm. 23. sed hem! nostram parcitatem. *Sunt enim nonnulli hæretici* ait D. Gregor. homil. 10. in Evang. *qui hunc Deum credunt. Hi profecto ei thus offerunt, sed offerre etiam aurum nolunt. Et sunt nonnulli, qui hunc Regem aestimant, sed Deum negant. Illi videlicet, ei aurum offerunt, sed thus offerre nolunt. Et sunt nonnulli, qui hunc & Deum fatentur, sed assumpsisse carnem mortalem negant. Hi nimirum ei aurum & thus offerunt, sed offerre Myrrham,*

rhama

rhani assumptæ mortalitatis nolunt. O quot ex fidelibus hanc parcitatem imitantur! fateris & credis Christum Deum? sed non colis ut Deum, thesaurum, negas cultus debitum thus. Orationibus instas, & Divina curare videris, sed eleemosynam pauperibus subtrahis? Das thus; sed aurum negas. Eleemosynarius es, sed carnis licentiam non fugis: Das aurum, sed myrrham mortificationis negas. Eja Christiani, liberalem in Deum animum induamus, & quemadmodum Reges, pro largo vespere, largissimum tulerunt, ita nos relatueros, si prius, pro debito obtulerimus, confidamus.

MODUS LX.

Ducitur à partibus communibus Orationis. Exordio, Propositione, Narratione, Confirmatione, Confutatione, Peroratione: quas non ideò hic recenseo, quod omnes semper requiram, aut à se omnimodè distinguam: sed neque de iis disputandi cum Rhetoribus, mentem suscipio. Sentiant quod lubet. Ego finem assequor, cum ostendo, hac ratione, formari aptè sacram orationem cujus non quoad formam, sed quoad materiam, sit.

In Feflo immaculatè conceptæ Deiparæ
Virginis, de qua natus eft Jelus.

Exordium eft Propofitio. Cum in prima conce-
ptione Deiparæ Virgini, maternitatem ejus,
his verbis. *De qua natus eft Jelus* Ecclefia memorat,
id à fuis fidelibus exigit; ut ex cognita conceptæ
virginis Maternitate, conceptionis ejus dignitatē,
& privilegia metiamur. Inter cætera verò ejusmodi
ornamenta, præcipuum illud, pie creditur; quod fit
fine labe originali concepta. Huic expendendo
tantisper infitemus, quatenus ad gratum dile-
ctæ Deo virginis cultum, animis excitemur.

Narratio.

Notius eft, quam ut repeti fit necesse, quemad-
modum primis Parentibus legem Divinam trans-
greffis, mors corporis, & animi in posteris fit trans-
fufa. *Deflens parens ait Chryfol, Ser. III. qui nos
tantarum miferiarum reliquit hæredes, qui non fo-
lū collata bona perdidit, fed omnes postero fuos, tā fe-
ris creditorib. obnoxios, fic reliquit vitiū Seminis vitiū
eft totius arboris, quod tamē ita oportet exiftimem⁹
ut quanquam in omnes qui de lumbis Adam pro-
cedunt, derivetur macula originalis, ea tamen ipfa,
non femine affecto devehatur, fed ex pacto cum
Adam inito, posteris ejus imputetur; ut qui filii e-
jus nascuntur, nascuntur simul filii iræ, exules cæli,
mancipia peccati, servi peccati, servi diaboli, Scili-
cet, ad Rom. 8. v. 12. Per unum hominem peccatum*

in hunc mundum intravit, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt. O durum jugum filiorum Adam! O mancipatum horrendum! prius per peccatum mori; quam mundo caperis vixisse; prius hostem DEI videri, quam homo nascaris; prius carnifici subjici, quam legis naturam pervideris; justus es Domine, & justa judicia tua. Verum tamen loquar ad Dominum, quia pulvis; siccine hic fons sceleris, omnes omnino rivos inficiet? siccine, manum avarissimi accipitris, nulla avis euadet? scio, scio, quod si sibi, ipsa per se natura subvenire potuisset nunquam eam ad reparandam auctor in se suscepisset. Chrysol. ubi supra, at num, ubi abundavit peccatum, non superabundabit tua Deus gratia? num naturæ leges non cedent, supremo legislatori? num ut alios, pro merito finas, illam quoque de qua natus est, Jesus, illam tui filii illam Dei de Deo matrem, originalilabe affici permittes, num iterum, id tu quoque patieris, ô potentissime, sapientissime, amantissime tuæ matris nate? an quod edixit deinceps Aug. contra Manic. jam nunc in ejus conceptione decernes? *Si potuit inquinari Manichæe Mater mea, cum nasceretur; potui & ego inquinari, cum ex ea nascerer.* Hic mihi sensus de tua pietate est, hunc omnibus insitum ingeneratumque cupio: nequaquam, Mariam labe originali in sua conceptione affectam; nequaquam, ullum momentum permissum, qui in Marem Dei tui peccato, & Satanæ, concessum fuisset.

Confirmatio.

Fecit id, qui & fecisse potuit, & fecisse voluit, & se voluisse, non obscuris scripturæ, patrumque autoritatibus indicavit. An enim non posset Creator de sua creatura, pro placito disponere? aut summus supremusque omnium legum lector, legem ad suum libitum restringere? an iterum id nollet? quod in suum maximum cederet honorē, quod amor communis, apud filios efficeret, si penes illos jus omne, defendendi ab iniuria Matrem esset? quod ingens decoris ratio, ne Mater Dei esset serva Diaboli, postularet? *Decebat, decebat, ut ea puritate, quā maior sub Deo intelligi nequit, virgo illa niteret, cui Deus Pater, unicum filium suum, loquor cum D. Ansel. in Concept. Quem de corde suo, equalem sibi genitum, tanquam se ipsum diligebat; ita dare disponebat, ut naturaliter esset, unus idemque communis Dei Patris, & virginis filius, & quam ipse filius, substantialiter sibi facere Matrem eligebat, & de qua Spiritus S. volebat, & operaturus erat, ut conciperetur & nasceretur ille, de quo procedebat. An verò ea maxima sub Deo puritas, quæ tantam labem admittit? an ea quæ Angelis inferior est? an ea, in qua, Domina subditis cedit? Regina cœli, inferis mancipatur? Nequaquam. Ideoq; totum quidquid in Maria fuit, possedit Spiritus S. ait D. Ildefon. de virgine Maria, quoniam virtus altissimi eam obumbravit, in conceptu & in partu. Et sicut ab omni astu libidinis libera fuit, ita & ab omni pressura maledictionis, cujus caput, est maledictio peccati originalis; Sed jam hodie; à virgine concussata, ut impleretur dictum serpenti.*
Gen. 3.

Gen. 3. *Inimicitias ponam inter te & mulierem, & semen tuum, & semen illius, ipsa conteret caput tuum, & tu insidiaberis calcaneo ejus.* Inimicitias suscepit serpens, cum Eva muliere, & cum semine eius, & contrivit caput nostrum, primum hominē, & crexit caput suum, ad afflandos penifero veneno peccati originalis, omnes homines. Mutantur hodiē sortes, pro inimicitiis nostro malo susceptis; indicantur inimicitiae nostrae saluti bellaturae. Substituitur mulieri mulier, Evae Maria: Et quemadmodū Evā victor serpens, caput nostrū contrivit, peccato originis inflicto primo utiq; & capitali: Ita caput ejus conteritur, eodem peccato, ab admiranda victrice Maria, per Christi gratiam profligato. Insidiatur quidem & nunc calcaneo ejus, hominibus virginis conceptionem & gratiam Christi nati secutis, sed, sibi ipsi semel victus diffidit: Nec jam ut continuus triumphator caput superbum attollit, sed ut calcatus insidiator, per terram serpit. In *Mariam* ait Hieron. citatus in officio, à sac. Rituum congre. approbato totius gratia, quae in Christo est, plenitudo venit, quanquam aliter. Fatemur id libenter, & idcirco, quod sacer textus mutat, ut ibi vulgata legit, *ipsa conteret caput tuum*, alij legant, *ipse conteret*, utriq; cōvenire dicimus; Christo & sacratissimae ejus Matri quanquā aliter. Nā Christus, intemeratus ex naturā verbi, humanitatē terminātis: in B. autē Maria. *Quic quid gestū est, totū puritas & simplicitas totū veritas & gratia fuit, totū misericordia, & iustitia, quae de Caelo prospexit, & ideo immaculata, quia in nullo corrupta.* Hieron. ubi supra. Nō natura benignitas, nō seminis puritas, nō parvū sāctitas, tāvū muneris cōtulit: Sed misericordia & iustitia, quae de Caelo ex liberalitate Dei prospexit.

Unde

unde & Proverb. 8. 22. ipsa de se, in sensu communi Ecclesiæ loquitur: *Dominus possedit me in initio viarum suarum, antequam quidquam faceret à principio.* Utique universæ viæ Domini, Misericordia & veritas: electio salvandorum, reprobatio peccatorum, Harum initio viarum, antequam peccatum vires suas expediret; antequam justitia, sententiam in prævaricatores, de supplicio labis originalis subeundo, ferret; & antequam à peccato originali justificandos, misericordia secerneret: jam Maria; à Deo possessa erat, ne manus, stygii hostis in illam injiceretur, ne dēs, vel unicus fauciarer, ne unguis in eam impingeret. Unde late, toto illo capite, hæc Beatissimæ Mariæ liberatio, admirabilis, spiritus sancti eloquio celebratur. *Ab eterno pergit ibi, ordinata sum.* Ita est ut domus Dei, ut habitaculum spiritus sancti, ut castrorum acies; Quis autem ordo, si ad talem domum, si ad tale habitaculum, si ad talia castra hosti accessus pateat? imò si invasio & præda permittatur? Hoc certe sinere, est specialis providentia Dei eximere, & communi abyssu humanæ calamitatis, singulariter electam à Deo, & præelectam virginem, immergere. *At nondum erant abyssi,* & Maria concepta erat. Abyssi, utique peccatorum. Abyssi prævaricationis, abyssi innumerarum calamitatum, hominibus cum peccato originis immissarum; quas, qui primus sensit, primus lacrymis suas miseras perfudit; sed, non affudit illas, oculis immaculissimæ virginis, jam ante Deo intentis. Unde, *nec dum fontes aquarum eruperant,* cum Maria conciperetur, nec dum, & montes
gravi

gravi mole constiterunt montes superbiæ, montes
 affectatæ Divinitatis, quorum pondus, ad infe-
 ros genus humanum depressit. Sic nos miseri, ge-
 mentes & flentes mundo edimur, flentes præ ca-
 lamitate peccati, gementes præ pondere molis &
 debiti. B: autem Maria, nunquam flens, nunquam
 gemens in oculis Dei visa: sed *ludens coram eo omni*
tempore, ludens in orbe terrarum, theatro nostræ in-
 felicitatis, scenaque doloris. *Fundamenta ejus in*
montibus, sanctis, inquit Psalm. 86. Nos nascituros
 valles, in quas, tot sæculorum confluunt lacrymæ
 & calamitates: illam; montes: nec montes quæ
 gravi mole consistant, & premendo sint, sed mon-
 tes qui cælos usque pertingant; & eam sublimem
 faciant. *Fundamenta ejus in montibus sanctis*. Mons
 sanctus Abraham, mons Isaac, Jacob: at ubi illi ver-
 ticem attollunt, ut sancti dici possint: ibi Mariæ
 fundamenta jaciuntur. Nemo sanctus, nisi justus,
 nemo sanctus nisi à peccato liber, quales in vita A-
 braham, Isaac, & Jacob, atque alii sancti: in funda-
 mentis autem vitæ. & primo conceptionis instan-
 ti D. Virgo Maria. Parum id est. *Fundamenta ejus*
in montibus sancti. Montes sunt Angeli, Archange-
 li, & quæcunque cælum decora memorat. Montes
 sunt, & montes sancti horum quoque sanctitas,
 fundamentum sanctitatis, in Maria est. Quale illi
 semper, quam puri, quam Deo grati, talis Maria in
 sui conceptione. Pura, Deo grata, sancta, immacu-
 lata. *Diligit Dominus portas*, & ingressum in vitam,
 Mariæ; *Super omnia tabernacula Jacob*. Hos Ra-
 chab, nos peccatorum, nos Babylonis, nos confu-
 sio-

fusionis memores simus, in Maria ait Chrysol; serm. 117. *Sanguis pluit, Caro stupuit*, unde & Psaltes concludit, *Sicut latantium omnium habitatio est in te*; Ea scilicet tuæ mentis in tui conceptione, & vitæ fundamento dispositis, ea animi compositio: quæ est lætantium omnium Angelorum, in accepta beatitudinè: hominum iustorum, in spe beatitudinis, & vera interna sanctitate: præter quam, lætus nemo vivit.

Confutatio.

Quam jam hic lubens, quam lætus, illud Gabrielis Archangeli? *Ne timeas Maria, invenisti gratiam apud Deum. Luc. 2.* Instet genti prævaricatrici ultrix ira Dei, urgeat puteus os suum. *Ne timeas Maria. Exerat minas Paulus, ad Roma. 3. Omnes peccaverunt in Adam. Ne timeas Maria. Non morieris Esther. Non enim pro te, sed pro omnibus hæc lex constituta.* Neque tamen ideò servatoris gratiâ non indigebis. *Psalm. 85. Eruiisti animã meam, ab inferore.* Queri potest. Cur dicat se inde erectum, quod nondum pervenerat. Respondet ad quæstionem ibidem. *D. Aug. Nescio quis habet causam molestam, mittendus erat in carcerem. Venit alius, defendit eum, Gratiâs agens quid dicit. Eruiisti animã meã de carcere. In hoc non erat, sed quia talibus meritis agebatur, ut nisi subuentum esset, ibi esset. Recte dicitur liberari, quod per Liberatorum suum non est permissus duci. Non est extra Christum, sed per Christum libera Maria; nec tamen libera quia à peccato, post eius maculam, liberata; sed quia à peccato præser-*

præservata, tota pulchra, tota sine macula, amica Dei, Mater Christi, sponsa Spiritus Sancti, Domina nostra. Absit ut illi id imponamus, quod exprobrari possit, quod tegi debeat aut laudes eius sanctissimas velare. Gen. 20. Cum comperisset Abimelech, quod chara, uxor esset Abraham, & propter eam à Deo flagellaretur, tulit oves, & boves, & servos & ancillas, & dedit Abraham. Sane autem dixit: *Eccè mille argenteos dedi fratri tuo. Hoc erit tibi in velamen oculorum, ad omnes qui tecum sunt, & quocunq; perrexeris, memineris te deprehensam.* Grandis accusatio, innocentissimæ Saræ. Velamen oculorum ad omnes, & adjecta opprobatio. *Memento te deprehensam.* Ah! quam gravius hæc ferirent, Deiparam virginem, si ferire possent: Possent autem, si Stygius triumphator manus suas ostentaret, aut si cœlites Triumphatores, palmas suas numerare valerent, cum hoc Epigraphæ. *Memento te deprehensam.* Memento à te styge correptam, à cœlitibus gratiâ victam, memento te deprehensam.

Peroratio.

Alia mihi de te sentiendi semper suscepta ratio, aliam suscipi ab omnibus quoque intimè cupio: ô immaculata semper, Deipara & virgo Maria! Tu illa de qua conceptus est, & natus est Jesus. Quid dicitur Christus? Sanctissimus de sancta, purissimus de purissima Matre. Tu pro quaidem oravit & impetravit Psal. 21.

Ut.

ut eriperet Pater æternus *de manu canis unicum suam*. Tu victrix Judith: Tu Asveri Justitiæ, moderatrix Esther. Tu ad Salamonis dexteram, collocans thronum suum, Bersabet, tu ne ad momentum quidem in domum peccati, reversa, Ruth. c. 2. Tu filo purpureo, pereuntibus Jerichontinis, notata Rahab. Tecum transferrentur montes in cor maris, & turbarentur gentes, adjuvit non manè solum, hoc est conceptam in utero, Deus. Psal. 45. sed manè diluculo, id est in ipsa conceptione Te radicare voluit in populo honorificato: & præservavit, à populo peccatis infami & dehonorado Tuam hæreditatem, censerijussit in parte Dei tui, & divisit à parte peccati & diaboli. De te quicquid orbis dicat, quicquid censeat, parum ad meritum dignitatis suæ censeat. *Tu gratiarum pelagus, conceptaculum potentia Divina, sanctitatis thesaurus, officina immensorum bonorum, omnem mentis captum, & intelligentiam superantium, ut tuus fatur Damas: Ora pro me misero, & innumeris peccatis coram filio tuo vernaculo, & suscipe duo minuta, vocis, & hujus exigui operis: animæ & corporis, vitæ, & mortis: quæ tuæ Majestati, atque singulariter immaculatæ conceptionis honori, & per Te, JESU Christo filio tuo, æternum devoveo. Huic laus & gloria in sæcula sæculorum,*
Amen.

F I N I S.